

Wanda: Bible for 1 John, 1 Peter, 1 Thessalonians, 1 Timothy, 2 John, 2 Peter, 2 Thessalonians, 2 Timothy, 3 John, Amos, Colossians, Ecclesiastes, Esther, Ezra, Galatians, Haggai, Hosea, James, Jonah, Jude, Lamentations, Nehemiah, Philemon, Philippians, Revelation, Song of Solomon, Titus, Zechariah, Zephaniah
Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>."

Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Ezra

Chapter 1

¹Ukufuma umwaka wa pakutalika uweke Koreshi, umwene wa Uajemi, Yahwe atimizya ilizwi lyakwe lino Yeremia wavyanzile, nu ukwinula imwenzu weke Akoreshi. Ilingu lyeke Koreshi isambazwa nu ukwiviyikwa nu kuumwene wakwe nacho achino chandisilwe nu ukumvwanga: ²"Koreshi, umwene wa kuajemi, amvanga: Yahwe, Mungu wa mpela, antimpa anene umwene wonsi uwa dunia na antinsola anene ukumzyengelo umukola inganda paa Yerusalemu ya Yuda. ³Wensi wino awantu wakwe (Amungu aweponga nawe) angawezya ukuya ku Yerusalemu nu ukuzyenga inganda kuajili yeke Yahwe, Mungu waku Israeli, Mungu wino ali ku Yerusalemu. ⁴Awantu wa kila muntala mu umwene wanowashazile mu nnsi nu kwikala wakulondodwa ukuwapa awakole ihela ni dhahabu, insawo na wanyama ponga nu ukufumya kumwenzu ku nganda yeke a Mungu Yerusalemu. ⁵Apano awikolo wano waliponga awa Yuda nu Benjamini, awachemi na awalawi, na chila muntu wino ali nu muzimu weke Amungu wamwinuzile nu ukufuma nu ukuzyenga ingando yakwe ayimilila. ⁶Wao wanawamuliwila papipi wawapokezile kukuwapa ihela ni vintu vya idhahabu insawo ni nyama, ivintu vya ivichindame nu ukufumya kuu mwenzu. ⁷Umwene Koreshi avilekela ivintu vino vyalinji munganda ya Yahwe, vino Nebukadreza wafumizye ukufuma ku Yerusalemu nu ukuviwika kung'anda ya mizimu yakwe. ⁸Koreshi amupa mumakasa ya Mithredathi akawika wa hela, wino wavifumizye nu ukuwazya kwe Sheshbaza, akiongozi wa Yuda. ⁹Yoo yalinji idadi yakwe: beseni thelathini izya zahabu, ibeseni eyelufu yonga izya ihela beseni zinji ishilini na tisa, ¹⁰amabakue thelathini aya dhahabu, amabakuli amatiti aya ela 410, ni vintu elfu moja ivyakongezea. ¹¹Kwalinji kuli ivintu 5,400 ivya ehela ni izahabu. Sheshbaa avileta vyonsi uwanda wa kusama ukufuma Babeli ukuya ku Yerusalemu.

Chapter 2

¹Waa awano awantu wa kukaya inkulu wano anga wasendwa uhuzya nu ukuya ku mwene Nebukadneza, umukola wawasenzile ukuuzya ku Babeli, awantu awawela kukaya yao ya Yerusalemu na Yuda. ²Wizile ponga nu Zerubabeli, Yoshua, Nehemia, Seraya, Reelaya, Mordekai, Bilshani, Mispari, Bigwai, Rehumu, na Baana. Yoo aino idadi ya wana onsi ya wantu wa Israeli. ³Waporo: 2, 172. ⁴Awana wa Shefatia: 372. ⁵Awana wa Ara: 775. ⁶Awana wa Path-Moabu, kupitia Yeshua na Yoabu: 2, 812. ⁷Awana wa Eliamu: 1, 254. ⁸Awana wa Zatu: 945. ⁹Awana wa Zakai: 760. ¹⁰Awana wa Binui: 642. ¹¹Awana wa Bebai: 623. ¹²Awana wa Azgadi: 1, 222. ¹³Awana wa Adonikamu: 666. ¹⁴Awana wa Bigwai: 2, 056. ¹⁵Awana wa Adini: 454. ¹⁶Awana wa Ateri kupitia Hezekiah: tisini na nane. ¹⁷Awana wa Besai: 323. ¹⁸Awana wa Harifu: 112. ¹⁹Awonsi wake Hashimu: ²⁰Awonsi weke Gibeoni: Tisini na wasani. ²¹Awonsi weke Bethlehemu: 123. ²²Awonsi weke Netofa: Hamsini na sita. ²³Awosi wa Anathothi: 128. ²⁴Awonsi wa Beth-Azmawethi: Arobaini na mbili. ²⁵Awonsi weke Kiriath-Yearimu, na Kefira, na Beerothi: Mia saba arobaini na tatu. ²⁶Awonsi weke Rama na Geba: 621. ²⁷Awonsi weke Mikmashi: 122. ²⁸Awonsi weke Betheli, na Ai: ²⁹223. ³⁰Awonsi weke Nebo: Hamsini na mbili. ³¹Awonsi weke Magbishi: 156. ³²Awonsi wamwi wa Elamu: 1, 254. ³³nne. ³⁴Awonsi weke Harimu: 320. ³⁵Awonsi weke Lodi, ni Hadidi, ni Ono: 725. ³⁶Awonsi weke Yeriko: 345. ³⁷Awonsi weke Senaa: 3, 630. ³⁸Awana weke Yedaya uwikolo wa nagnda ya Yoshua: 973. ³⁹Awana weke Imeri: 1, 052. ⁴⁰Awana weke Pashuri: 1, 247. ⁴¹Awana weke Harimu: 1, 017. ⁴²Walawi: Awana weke Yeshua, nu Kadmieli, awana weke Hodavia: Sabini na nne. ⁴³Wani awakimbila mwikulu awana weke Asafu: 128. ⁴⁴Awakalinda: awana weke Shalumu, Ateri nu Talmoni, Akubu, Hatita nu Shobai: 139 kwe wonsi. ⁴⁵Wao wano watili awachagua ukuomba mwikulu mkasi aweneke Siha, Hasufa, Tabaothi: ⁴⁶Keros, Siaha, Padoni. ⁴⁷Lebana, Hagaba, Akubu, ⁴⁸Hagabu, Salmi, Hanani. ⁴⁹Awana wa Gideli, Gahari, Reaya, ⁵⁰Resini, Nekoda, Gazamu, ⁵¹Uza, Pasea, Besai, ⁵²Asna, Meunimu, Nefusimu. ⁵³Awana wa Bakbuki, Hakufa, Harhuri: ⁵⁴Basluthi, Mehida, Barsha: ⁵⁵Barkosi, Sisera, Tema: ⁵⁶Nesia, Tefa. ⁵⁷Awana ke awikolo aSelemani: Awana weke Sotai, Soferethi, Peruda, ⁵⁸Yaala, Darkoni, Gideli, ⁵⁹Shefatia, Hatili, Pokereth-Sebaimu, Amoni, ⁶⁰Kuliponga walinji awikolo imia zitatu nu tisini na ziwii wano watili awawachagua ukuomba mukulu ponga na aweneke uwikolo a Selemani. ⁶¹Wawo wana wafumile kuu Tel-mela, Tel-harsha, Kerubu, Adani, na Imeri, lakini watatili hawazumila ikwata lyao lyafumile ku Israeli. ⁶²mponga ni imisila nu hamsini na ziwili awana weke Delaya, Tobia nu Nekoda. ⁶³Ponga, na ukuruma kuwana weke uwikolo: Awana weke Habaya, Hakosi, Baezilai {wino wapasilile umuchi ukufuma kwe umukazya na weke Barzilai, Mgileadi na kawamuita kuzina lya awakola} ⁶⁴Walondolanga ukukumbuka ikwata lyao lakini watapasile laa, achino hawawafumya kuu mwene ngati watalinji ichete. ⁶⁵Nomba uwikolo wao awalesha zize wasue ichintu chonsi ichizima chino wachimvangila mpaka umwene uwa Urimu nu Thumimu hakikishe alolekeshe. ⁶⁶Ponga ikundi lyonsi 42, 360, ⁶⁷nguawafumya hawikolo na hawakapokela weni walinji 7, 3370 wakimbila mwikulu awonsi na wanachi (imia ziwili) ⁶⁸Ifalansi weni: 736, Inyumbu weni: 245. ⁶⁹Ingamia weni 435. ⁷⁰Impunda weni 6, 720. ⁷¹Panowaila kuu ng'anda yeke Yahwe ku Yerusalemu, awikolo weke awababa waifumizye ku mwenzu ukuzyenga ing'ande. ⁷²Waifumizye ukulingana na amaka yao nu ukuwapokela ikazi ishahabu zyeke darkoni sitini na yonga yelufu insao zya ehela iyelufu zisanu ni imyenda mia mija iyeke amwene. ⁷³Noba hawikolo wa walawi, awantu, awakimbila mwikulu nu na wakaunda wa pamulyango na wao wano watili hawawachagula ukuomba mwikulu wikazile pakaya yao. Awantu wonsi pa Israeli wanji pamakaya yao.

Chapter 3

¹Kwalinji imiezi saba ibaada ya wantu wa Israeli ukupuluka kumakaya yao apano watili awaungane ponga ngati umuntu wenga pasi Yerusalemu. ²Yeshua umwana weke Yosadaki nu umukulu wakwe akulari aZerubabeli umweneke Sheatieli nu umukulu wakwe awakafuka nu ukuzyenga ukulu yeke Amungu weke Israeli nu ukufumya isadaka ya ukacha ngati vino wanenidwe kusheliya yake Musa, umuntu weke Amungu. ³Apano awanzisha apakusalikila papela pa musingi kuntente inowalinji nayo kusababu ya hawantu wa insi awafumya isadaka ya ukocha kwe Yahwe umutondo na amanguze. ⁴Ponga na vivyo hawailolekesha isikukuu ya ivibanda ngati vino yandisiune na awafumya isadaka ya kocha, uwanda kuwanda nganti vino yatumulwe chila wanda kuwanda wakwe. ⁵Kwalinji isadaka ya kila wanda ya ukocha ku mwezi mala moja ni sadaka ya wanda iyeke Yahwe izya ukwika ponga ni sadaka zyonzi izya ukuzumila kumwenzo. ⁶Wanzinzye ukufumya isadaka zya ukocha izyeke yawe uwanda wakwanza uwa mwezi wa saba nanti ikulu lyanji lichili ukuzengwa. ⁷Achino hawafumya ihela kwe wakasule na akasule wa amakasa na awapa ichululya na ivyakumya na amafuta ku wantu wa Sidoni nu Tiro, achino waletе imiti ya imerezi ukupitila mulukuwe ukufuma mu Lebanoni mpaka mu Yafa, na vino watili hawawaluusu nu uwikolo wa Koreshi wa ku Uajemi. ⁸Apono umwezi umutiwii umwaka umutiwili baadaye apano awiza kung'anda yeke Amungu Yerusalemu, Zerubabeli, Yoshua umwana weke Yosadaki, na baazi ya wikolo wa walawi na wao wano wizile ukufuma kukusama ukuwela ku Yerusalemu hawanzya ikazi hawawachagule hawalawi walinji ni imiaka ishiini na zaidi ukwimilila ikazi yeng'anda yeke Yahwe, ⁹Yoshua, amwimilisha umulumendo wake nu umukulu wake, Kadmiel nu umwana wakwe nu ikwata lyake ayuda ukulolekesha ukuomba imilimo mu ng'anda yeke Amungu ponga na wao kwalinji na awana wa Henadadi, na munda yao na ponga hawantu wao awalawi. ¹⁰Awajemi awimilisha amusingi wa ikulu lya yane na yoo iwaomba awikolo ukwimila ni imyenda yao na koo ni italumbeta, na awalawi awana weke Asafu, ukumuwika ichete ayawe ku matowazi ngati amakasa ya uwikolo a Daudi wa Israeli vino watumile. ¹¹Wimbezile kukumulumbulula nu ukumusalifya Yahwe. "yeye umukola ali ichete amazyi yakwe aya ukweli kuu Israeli likaikala imyaka hawantu wonsi awuma ichingo kuku punda ichongo ichikulu iya kunonya ukumulumbulula Yahwe ukusababu imisingi ya ikulu yalinji itisua. ¹²Lakini awavule Awikolo, awalawi, awikolo awakali na awakombe ha wakali waweni inganda ya kwanza uwakati umusingi pano yawisidwe hawailolekesha ku mango yao walizile kuku punda lakini hawavule umile ichongo kukupunda icha kunonya ni fulaha hamalingu haya ukushangaa. ¹³Na amatokeo yakwe awantu watatili awatofautisha amalingu ya ukunonya na malingu ya ukunyonya ni amalungu ya awantu walinji wa kulila muno awantu walinji wakulola kuu amalungu ya ukunonya na amalingu imvisidwe ukufuma kutali.

Chapter 4

¹Ampano amadui weke Yuda nu Benjamini pano wimvike ukuti awantu wanao walinji kukusamua walinji wakuzenga ikulu yeke yawe Amungu wa Israeli. ²Achwo awa mupala nule Zerubabeli na awikolo weke lawapapipi yao awamu nena mutuluusu tuzyenge ponga namwe nga mukumulondola amungu winu, na tuifumya kukwakwe ukwa nzizua uwanda pano, Esar-hadoni, umwene weke Ashuru pano watulesile mpaka pae. ³Lakini Zerubabeli, Yoshua nu uwikolo wa pakali ya pajamii awamvanga, "asi wewe, lakini asweswe awano twatili atuloleka ukuzyenga ing'ande yeke Amungu witu, usweswe awano tukamuzengela Yahwe, Amungu wa Israeli, ngati vino uwikolo wa Koreshi umwene wa Ashuru vino atili atumikizya." ⁴Nomba awantu wa nnsi hawatosha amakasa ya Awayahudi, hawawaomba hawayahudi wope ukuzyenga inganda. ⁵Apano awawapa ihela hawakavyanga ili ukuwa somva kumpango yao wawomvile yae ichipindi chonsi ichеke Koreshi ni chipindi cha utawala wakwe Dario umwene uwikolo wa Uwajemi. ⁶Tena pano wanzizye ukutawala kwake Ahasuero avandika ukushitaki kuwenyeji wa Yuda nu Yerusalemu. ⁷Kwa linji uwanda wa Ahasuero zino Artashasta, Mithredathi, na Tabeeli na awamwao awamwandikile Ahasuero. Ibarua yandisidwe ikialamu nu ukusatilisha. ⁸Rehumu ajemedari nu Shimshai umwandishi awandika vii kwe Artashasta ukuusu Yerusalemu. ⁹Tena Rehumu, Shimshai na awamwao wano awaka muwa amaofisa na waji awa serikali, ukufuma Waarkewi, Wababeli na washushami ku Waelami, ¹⁰Nao awaandika ibarua nao hawaungana na awantu hawikolo nu mweshimwa Asur - bani - pali atili awapatikizya ukwikala ku Samalia ponga nawano washazile kumakaya ya kumbalama ya uluzi. ¹¹Yoo anakala ino watumile kwee Artashasta: "Hawache wako hawantu wa kaya kumbalama ya uluzi wandika vii: ¹²Wikoloumanyе ukuti Hawayahudi waneo wafuma kukwako waomba chaka na sweswe paa pa Yerusalemu wazyenga ikaya ya mkosi watimzya uluumba na amalekebisho haya umusungi. ¹³Nomba uwikolo amanye endapo ikaya ikazengwa nu luumba zyakwe ukukamuisha watakafunya ushulu ni ikodi, lakini watakawachita chuni awikolo. ¹⁴Namwenimo vino tutulya imembe ya ikulu chitakazipua asweswe ukulola umuchinzi weke awikolo ukuvunika kusababu iyo tukamunena uwikolo. ¹⁵Ukuomba uwuchuguzi ni ikumbukumbu yeke baba wake, nu ukujimanyisha kwi kaya yoo walinji wawipa uno ungawachisa hawikolo ni kaya watili uletelezya amatatizo amakwe ku wikolo wa kaya, amanda amvule muno kusababu hiyo ikaya ukuocha. ¹⁶Tukukuzya uwikolo ukuwa kungawa ikaya nu uluumba ukuzengwa kutali ichakononeka kuwa ajili yako kukaya ya kumbalama ya uluzi." ¹⁷Hapano uwikolo apulusha amajibu kwe Rehumu na Shimshai na awamwao ku Samaria na wano washazile ku kaya ya kumbalama ya uluzi umutende uwe ponga namwe. ¹⁸Ibarua ino mwatili mwatumia waituma nu ukusoma kukwane. ¹⁹Nomba nandi lifuma ukulokesha uombwe iloleka ukuwa pakali watili uleka nu ukuwalakalisha awikolo. ²⁰Awikolo awakulu watawazile Yerusalemu yonsi nu ukukolela kila isehemu ya ikaya imbalama ya umwezi. Ada ni ikodi walirlile. ²¹Nomba, wikani amaagizo kuu wantu waa zize wendelee na ukuzyenga ikaya mpaka pano nkafumya iyazabu. ²²Awansi awakulola zuzewalilekezye lyo kuchani ukuwalekela. Ukuwatishiya ili

Chapter 5

ukongezya nu ukusababisha iyasala kwe mikalilo ya wikolo?²³Ibaada ya iyamuli umwene Artashasta ukusomewa imbele yeke Rehemu, Shimshai na awanwao hawafuma zuwa ukuya ku Yerusalemu na hawapatikizya Awayahudi ukuleka ukuzyenga.²⁴Nomba imilimo wa nganda yeke Mungu Yerusalemu na hakesha mpaka atawala imala ya pili kwe mwene Dario uwa Uajemi.

Chapter 5

¹Hapano Hagai akalola nu Zakaria umwana wa Ido akalola hawalaula kwe izina lyeke AMungu wa Israeli ku hawayahudi wa Yuda nu Yerusalemu. ²Zerubabeli umwana weke Shealtiel nu Yohua umwana weke Yosadaki awinuka nu ukwanza ukuzyenga ing'anda yeke Amungu Yerusalemu ponga na wakalola wano watili awasamya awakola. ³Apano Tatenai Uwikolo wa akaya imbalama ya umwezi Shethar - Bozenai nu akasalika wao awawiza nu ukumvwanga kwao aweni wawapile amaagizo ya ukuzyenga ingando yoo nu ukumala uluumba?" ⁴Vivyonye wavyanzile na amazina ya watu chii wano wakushugulika nu ukuzenga koo?" ⁵Lakini ilinso lyeke Amungu lyawinji ponga nu viongozi wa Wayahudi na wakafuma wao watilili awawezya ukuwazuiwa walinji wakuwalindilila ibarua ukuztumwa kwe mwene ni iyamuli ukuwela kwao kuwaajili ya iswala lilo. ⁶Yoo awakala ya barua ya Tatenai, uwikolo wa kaya imbalama ya mwezi na Shethar - Bozenai na awamwao katika ikaya imbalama ya mwezi wano wawatuule ku mwene Dario. ⁷Hawakatuma uhujumbe, awandika kwe umwene Dario, "Umutende wonsi uwe kukwako."⁸Umwene amanye ukuti twaile kwe Yuda ku nganda yeke Amungu Mkuu. Yazyengwa ku mawe makulu ni imbao zyawikwa kuu ukuta yoo umwimo ikuombekwa ku utalatibu ni ikwendelea ichete ku amakasa yao. ⁹Atuwauzya awakombe aweni wino wawapa amaagizo ayakuzyenga inganda nu uluumba?" ¹⁰Alafu twawauzizye amazina yao ili nomba umanye amazina yachila muntu wino atili awakolelela. ¹¹Nawakola hawamujibu nu ukumvanga asweswe sweswe awatumwa weke AMungu wa mpela ni nnsi naswe tukuzyenga inganda yoo ino yazenidwe imaka imivule ino yapita peke umwene umukulu uwa Israeli wazyenzile nu ukuimala. ¹²Nansi awakakolela witu watili awamula kalisha AMungu wa mpelo, Mungu awawika mumakasa ya mwene wa ku Babeli Nebukadineza, wino wavunile ing'anda nu ukuwasenda awantu amateka ku Babeli. ¹³Nomba pa mwaka wa ukutalika uwakutawala Akoreshi umwene wa ku Babeli, Koreshi watili ayamua inganda yeke Amungu kuzyengwa. ¹⁴Umwene wa Koreshi pano wapulusizye ivintu vya idhahabu ni ihela ivyang'ando yeke Amungu ino Nebukadineza wavisenzile mwikulu Yerusalemu nu ukuvitwala kwikulu yaku Babeli. Nawe aviwiki kwe Sheshbaza, wino wamu chaguzile ukuwa uwikolo. ¹⁵Nawe amunena senda vyoo ivintu ufume nu ukuviwiki mwikulu lya ku Yerusalemu. Ni inganda yeke Amungu izengwe kuko. ¹⁶Apano wee Sheshbaza aiza nu ukuwika umusingi kungando yeke Amungu kuu Yerusalemu: ni iendelea ukuzengwa, lakini bado itatekayasela. ¹⁷Nomba sasa nsachazipila ku mwene nu ukulolekesha kuombeke kunganda ya ukumbusho Babeli Ikiwapo hukumu ya mfalme wa Koreshi ya kujenga nyumba ya Mungu Yerusalemu. Na mfalme anaweza kutuma uamuzi wake kwetu.

Chapter 6

¹Nu umwene Dario hayamua walolekeshe yaombela mu nganda ya mwizukano ya Babeli. ²Na ku kaya ya Akmetha kuko media ichuo chalolesile umwizukano wakwe wamvanzile. ³Ku mwaka wakutalika umwene wa Koresh, Koreshi wafumizye iyamuli ukusu ni inganda yeke Amungu Yerusalemu: 'Ni inganda izyehwe iwe isehemu ya ukufumya ivyawila imisingi yakwe utali wakwe uwe sitini, ⁴nu upapatane wakwe uwe sitini isehemu zitatu izya mawe amakulu ni isehemu yonga iya mbao impya ni igitalama zizo zikalipwa ukufuma kung'anda yeke umwene. ⁵Nomba vipulushwe tena ivintu vya idhahabu ni hela vinyo vyalinji ku ng'ando yeke AMungu vino Nebukadineza wavisenzile ukuvitwala ku Babeli ukufuma kwi ikulu Yerusalemu na avipulushe tena ku yerusalemu. Kwi kulu nu ukaviwiki tena ku nganda yeke AMungu. ⁶Nomba Tetani, uwikolo wa kwikulu ya umwezi Shethar - Bozenai na awamwao wano walinji ikaya ya kumbalama ya umwezi hawaikalila, ⁷Awaleka imilimo ya nganda yeke Amungu wenga. Awikolo na awakombe wa kiyahudi wakazyenga inganda yeke AMungu amahali pakola. ⁸Namfumya ilingu nkuti ilazima leombeke kuwakombe wa kiyahudi wakazyenga inganda yeke Amungu: imichango ukufuma kuu umwene ushuru kumbalama ya umwezi ukaombeka kuu kuwalipa awantu waa ili nomba umilimo wao zilewimilile. ⁹Chonsi kanga chino chalondidwa in'ombe infwele nandi imfwele ya isadaka iya lekoche kuu ajili yeke Amungu wa mpela ingano imembe idivai na mafuta kadili ya amaagizo ya hawikolo wa Yerusalemu - hawape ivintu vii chila wanda bila pamisho. ¹⁰Omba Vivyo ili nomba wakaleta isadaka kwe Mungu wa mpela na wakalenga kuwajili yane umwene wa wawana wane. ¹¹Anene nawatuma nkuti wensi wino akavuna ivamwe yoo ichino chifume kuu inganda yakwe na awikwe papela yakwe ni inganda yakwe tukaikawa ukuwa itakataka kusababu iyoo. ¹²Amungu wee wino watiwatelezeza izina lyakwe ukuwepo akanumufumya umwene au umuntu wino akabadilishe AMungu kuu Yerusalemu. Anene Dario ntiwatuma lyoo uombeke ku mano. ¹³Na kusababu ya amla ino ititumwa kuu umwene Dario, Tatenai awikolo wa ikaya ya kusalama ya mwezi nu Sheshthar Bozenai na awamwao awawomba chila chintu ngati umwene wa Dario vino atili atuma. ¹⁴Nomba awakombe wa kiyahudi hawazyenga ngati Hagai nu Zakaria vino watili awanena nu kulaula awazyenga ngati vino angawawafumwa nu Amungu wa Israel nu Koreshi, Dario nu Artashasta umwene weke Uajemi. ¹⁵Inganda ikamilika uwanda umulitatu u wamwezi wa adari, kumwaka wa sita uwa kutawala kwake umwene Dario. ¹⁶Awantu waku Israeli, makuhani wa walawi na wantu wano washazile kukusama hawanonya ukuwika ichete inganda yeke Amungu kukzewela. ¹⁷Awafumya ing'ombe umiya yonga imfwele imiya yonga ni imfwele zimwi imiyazine ku wajili ya kuweka ichete inganda yeke Amungu imbuzi injonsi ikumi na ziwili wafumizwe

Chapter 7

ngati isadaka amawipe ku wajili ya Waisraeli wonsi kila luko paa Israeli. ¹⁸Nomba awawapa amajibu awikolo wa walawi ukuomba ukuwagawa umulimo weke Amungu katika Yerusalemu. Ngati vinoanga yandikwa muvitavu vya ukukolela vha Musa. ¹⁹Nomba wao walijni mumachulo hawashelekeya ipasaka uwanda wa kumi na nne iya mwezi wa ukukolela.

²⁰Hawikolo wa walawi hawaimpiza hawakola awachinja ipasaka ya sadaka kuwajili yawano walinji wawanyepa walinji na awakola naonye mumonye. ²¹Awantu wa Israeli wano wadwile inyama ya pasaka hawao wano wawezile ukufuma kuusamizi na walinji waipaula awakola ukufuma nku wantu wano watali ichete wainsi yoo nu ukumuchagua Yahwe, Mungu wa Israeli. ²²Wanonizye nu ukushangilila uwanda wa ya imikate ino itatili isasa ku amanda saba muno ayawe atiwapulusizya ifula yao atipilula imwenzu ya wamwene wa Ashuru nu ukuwapa amaka ku milimo ya nganda yeke Amungu wa Israeli.

Chapter 7

¹Nomba ibaada yeke lyoo, impindi ukutawala Artashasta umwene weke Uajemu, Ezra aiza ukufuma ku babeli. Wakakakolela weke Ezra walinji Seraya, Azaria, Hilikia, ²Shalumu, Sadoki, Ahitubu, ³Amaria, Azaria, Merayothi, ⁴Zerahia, Uzi, Buki, ⁵Abishaua, Fineasi, Eliazari wino amwana wa Haruni uwikolo umukulu. ⁶Ezra aiza ukufuma ku Babeli na walinji akamanywa wa ukwandika uwa shelia yeke a Musa, hino yame Amungu wa Israeli wawapile awamwene awapa chila chintu chino walenzile kwikasa lyeke Yahwe walinji ponga numukola. ⁷Ibaadhi ya waledwa wa Israeli, na awikolo wa walawi, wakikimbila wakalinda na wao wanao watuili awa wachagua ukuomba mwikulu nomba awaya ku Yerusalemu kuu umwaka wa saba wa mwene Artashasta. ⁸Nawe afika ku Yerusalemu umwezi wa tano ngati umwaka huo. ⁹Numkola afuma ku Babeli uwanda wa kwanza wa mwezi walinji uwanda wa kwanzi ya mwezi wa tano apano wafisile ku Yerusalemu, muno ikasa izima ilyeke Amungu walinji ponga nu mukola. ¹⁰Ezra walinji waifumya umwenzu wakwe ukusoma ukutendo nu ukuliwafundisha intua ni ishelia zyeke Yahwe. ¹¹Yoo aino iyamuli ino umwene Artashasta wampile Ezra uwikolo umwandishi wa ishelia zyeke Yahwe na maagizo kwa Israeli. ¹²Umwene wa wawa Artashasta, kwe wikolo Ezra, umwandishi wa ishelia zyeke Amungu wa mupela. ¹³Ndifumya iyamuli nkuti umuntu wensi Israeli muu mwene wane ponga na wikolo wa wawalawi wano wakukumbukila ukuya ku Yerusalemu, wangapita ponga nu wewe. ¹⁴Anene mwene na awashauli wane saba tukuwetuma ukuya ukumanya ukuusu Yuda na Yerusalemu ukuusiana ni shelia yeke Amungu, ino ilimumakasa yako. ¹⁵Ukulondodwa ukuleta idhabibu ni hiele zino wafumizye kuajili yeke Amugu wa Israeli wino uwikazi wakwe yali ku Yerusalemu. ¹⁶Ehela inoyafumizye ku myenzo ni dhahabu yonsi ino yafumizye ku Babeli ponga na amatoleo ya umwenzu utishwe wafumizye awantu na wikolo kuwajili ya ng'anda yeke Amungu kuu Yerusalemu. ¹⁷Nomba ukale vyonsi isadaka ya fwele, asawe imfwele, uwusu ni ivyakumwa uvifumye kuu madhabahu ambayo ni nyumba ya Mungu wako katika Yerusalemu. ¹⁸Amba vivyo ponga ni isehemu ya ihela ni zahabu vyonsi vino kanga walola ya kuzipila awewe nu muvyo nko wako nu ukumpendeza Amungu. ¹⁹Viweke ivintu vinovyafumile kukukasama imbele yako kuwajili ya ihuduma ya nganda yeke Mungu wa Yerusalemu. ²⁰Inchintu chonsi ichamwao chino chikulundolya kunganda yeke Amungu wako chino ukulondola, igalama yakwe ikafuma kuazina yane. ²¹Nene mwene Artashasta, nafumya iyamuli kuwa kawika iyazina wonsi mkaya kumbalama ya umwezi chonsi chino kanga Ezra kanga chino walenga kuwinu akulondolwa ukumupa chonsi, ²²nandi nganinye ya italanta imia yonga iya ehela ni vipimo vya ehela ivipimo ivya ngano, ibathi imia izya idivai ya ibathi mia izya amafuta, ponga ni imembe ino itali ni chipimo. ²³Chonsi chino chichamuliya ukufuma kwe Amungu wa mpela, uwombe chicho kuu uzima wa nganda yakwe kuchani kuno ichila kali chakwe chize ku umwene wane na awana wane? ²⁴Tukawapa italifa yawo ukusu amwemwe ukuti zize wawasendele uwushulu wonsi au amunsoko kuwikolo awalawi, hawakimbila na wakaludo au kumuntu wino wamusola kuuduma ya ukulu nu umulunishi kunganda yeke Amungu. ²⁵Ezra, kuyeshima ino wakupa Amungu, ikukulondola ukuwachagua wakamvenga na awantu wano welewa kusaidia awantu kukaya ya kumbalama ya umwezi nu ukusaidia wensi wino wamanya ishelia yeke Amungu weko nomba ikukulondola ukufunsiha wawo wano walamanyile ishelia. ²⁶Funya imbuta kwe wensi wino akukulondola ukuzumila ishelia yeke Amungu au ishelia ya umwene ngayawezekane nanti ukufwa ukumusamya ukusenda insayo zyakwe au ukunyepa. ²⁷Tumutufye ayawe Amungu hawakolele witu wino wawisile mkasi mumwenzu weke umwene ili ukuwika inganda ya Yahwe Yerusalemu, ²⁸wino aendeleze amawi yane ndyane kuuwaminifu kumbele ya umwene awashaue wakwe na awikolo wakwe awa maka wambisele kumaka ya amakasa yeke Yahwe Amungu wane, nani imbakonganika awikolo ukufuma ku Israeli kupita mponga nu nene.

Chapter 8

¹Waa awikolo wa kukolela ilunga lino lyafumile ku Babeli ponga nani ichipindi cha utawala weke umwene Artashasta. ²Umwana weke Finehasi, Gershoni. Umwana weke Ithamari, Danieli. Umwana weke Daudi, hatushi wino umwana wa Shekania, ³Wino nomba umwana weke Paroshi nu Zakaria na ponga na wino kwa linji na awonsi mia moja na hamsini wawa tasue ku idadi ya luko lwake. ⁴Awana wa Pahath - Moabu, Eliehoenai umwana weke Zerahia na ponga nawe awaonsi mia mbili awana wa ⁵Shekaniah, Yahaziel na ponga nu mukola awaonsi mia tatu awana wa ⁶Adini, Ebedi umwana weke Yonathani na ponga nu umukola watuili awawazya awana onsi hamsini. ⁷Awana weke Elamu, Yeshaya umwana weke Athalia na ponga nu mukola watili awawazya awana wonsi thamanini. ⁸Awana weke Shefatia, Zebadia, umwana weke Mikaeli na ponga nu mukola watili awawazya awana wonsi thamanini. ⁹Awana weke Yoabu, Obadia umwana weke Yehieli ponga nu umukola watiliawawasha awonsi miambili kumi na nane wana wa Biniu, ¹⁰Sheromithi,

umwana weke Yosifia na ponga nu mukola watiliawawazya awanawonsi mia moja na sitini.¹¹ Awana weke Bebai, Zekaria umwana weke Bebai na ponga nu umukola watiwawawazya awana onsi ishilini na munane.¹² Awana weke Azgadi, Yohana umwana weke Hakatani na ponga nu umukola watiliawawazya awana onsi miamo na kumi.¹³ Wawo awana weke Adonikamu hawiza baadaye na hayano amazia yao: Elifereti, Yeueli na Shemaya na ponga na waa awiza awonsi sitini.¹⁴ Awana weke Bigwai, Uthai, umwana weke zabudi na ponga nu umukola awatili awawazya awaonsi sabini.¹⁵ Imbakonganike awakapita mulukuwa yalinjili ikuya Ahava. Atuweka inkambi impindi ya amanda ya tatu indolekesha awantu na awikolo lakini tawaweni aweneke Levi ponga na wakola.¹⁶ Achino intuma kwe Eliezeri, arieli, Shemaya, Elnathani, Yaribu na Elnathani na Nathani, Zekaria na Meshulamu aliokuwa viongozi na kwa Yoyaribu na Elnathani wano walinji awa mwalimu.¹⁷ Tena imbatuma kwe Ido, kwe wikolo ku Kasifia. Imbanena chicho chino waka munena Ido. Nu amwami wakwe awikolo wa mwikulu wakazue Kasifia kwa hiyo ukutuma kwitu awikolo ku ajili ya nganda yeke Amungu.¹⁸ Achino awatutuma asweswe kwa Mungu na amakasiamazipa uwa muntu wino wisidwe nu Ishekeli. Walinji umwana weke mali umwana weke Levi umwana weke Israeli. Aiza na wana ikumi ne nane na wamunyine,¹⁹ ponga nawe Hashabia, ponga nu Yeshaya awana wa Merari nu umunyine wakwe na awana wakwe ponga awantu ishilini wonsi. Paliponga,²⁰ Mumwao wawachaguzile ukuomba katika ikulu pano a Daudi na awikolo wawapile ukuwaombela awalawi mia mbili ishilini chila wenga wap watumdlwe kumazina.²¹ Tena impunda ukufunga umwezi Ahava ili ukujipalamizya kumbele zyeke Amungu, ukulondola inzila inoyololoka ukufuma kukwakwe kuajili yitu wa wanche witu ni insawo zitu,²² Nalozile insoni ukumuunga umwene kuajili ya wakadwa aukakwela ifyalangi kuajili ya ukulinda pano tukuwa munziza fuma pano fumu neno umwene ikasa lyeke Amungu ndili ponga na wonsi wano wakumundola ku uchete lakini amaka yakwe ni ichilakali chakwe chili kuli wao papela wana wamweka umukola.²³ Nomba twafuzile nu ukumulenga AMungu ku ijambo dilyo.²⁴ Tena ichagula awantu ikunu na wawili ukufuma kutwikolo Sherebia na Hashabia na wamunyina wamwi ikumi.²⁵ Imbapima kuajili ya ihela zahabu ni iviya vya sadaka kuajili ya inganda yeke Amungu kwee wamwene awakavyanga wa wikolo na Israeli wonsi wafumile kukukasama.²⁶ Nomba imtapimila kumakasa ya talenta zya ihela imia sita na hamsini italanta imia yonga iya iviya vya ihela italanta imia yoga ya hela izahabu.²⁷ Iviya ishiini ivya zahabu kuli ponga vyalinji ni ivyamana iyelufu yonga Darkoni ni ivintu vya chintu mbu vino vuvikwa ngati izahabu ya ukuzipila.²⁸ Apano imbanena mumu wikwa utiswe kwee Bwana, na vyo iviya ponga ni ihela ni dhahabu vifuma kukukasama kwe Yahwe, Mungu awakaka kolela witu.²⁹ Muvilelekeshe nu ukuviwika ichete mpaka pano mkavipima kumbele ya wikolo, walawi, na awikolo wakakakolelela wa wantu wao wa Israeli katika Yerusalem inganda yeke Amungu.³⁰ Awikolo wa wawalawi wazumizile ivipimo ivya ihela ni dhahabu ni iviya kwajili ya ukuvisenda nu ukuvitwala ku Yerusalem, kung'anda yeke Amungu witu.³¹ Atafuma ukuya ku mwezi Ahava uwanda wa kumi na mbili kuu umwezi wa ukutali ka ukuya Yerusalem, ikasa lyeke Amungu walinjiponga naswe watulinda nga na amakasa yeke wawipe kuli wao wao wano walonda nga ukutuleya ifujo munzila.³² Avinsio atwingila mu Yerusalemu nu ukwikala mumo kuu amanda ya tatu.³³ Tena uwanda umutini uhela ya dhahabu iya iviya vya pimidwe mukasi ya ing'anda yeke Amungu witu ku makasa ya Meremothi umwana weke Uria uwikolo na ponga nao walinji Eliazari umwana weke Finehasi, Yozabadi umwana weke Yeshua, nu Noadia umwana weke Binui, Walawi,³⁴ Idadi nu unyome wa chila chintu watili auloleka uyome wonsi watili awandikwa katika ichipindi chicho.³⁵ Na wao wano wizile ukufuma kukunyepa a wantu wa kusama awafumya isadaka iya kocha kwe AMungu wa Israeli, imfele sitini na sita awana wa mfwele sabini saba ni imbuzi zya chonsi kumi na ziwili ngati isadaka ya izambi nzonsi zyalinji isadaka zya kocha kwe ajili yeke Yahwe.³⁶ Tena awawapa iyamuli ya mwene kuwikolo wa mwene na wikolo katika ikaya imbalamaya mwezi na awapokele awantu wa nganda yeke Amungu.

Chapter 9

¹Ichipindi chino amambo yayo yakuombeka, awikolo wa awiza kwe nene ukunene, "Awantu waku Israeli, Makuhani na walawi watatili awaipaula awakola ukufuma kuwantu wanssi zinji na amawipe ya Waakana ni Wahiti Waperuzi, wayebusi, Waamoni, Wamoabu, Wamisri na Waamori.² Muno kuwa wawachagula ibaazi ya awakazya iza na awache wa chonsi waitikanizya na awantu awaswepe na awantu wa nnsi izya mwao na awikolo wawa awa kukolela ni imani yoo imbipe.³ Pano niviyel yaa, indeka imwenda yane ni nkanzu nu akusanya inyele kumutwe ni ndevu na injikala pasi ukufikilia.⁴ Na wawo wonsi wana watu awopa kwi neno lyeke Amungu wa Israeli ukuusu imani imsipe watili awaungana kukwane pano nalinji ntikala pansu anga injili ni isoni mpaka ukufika umuda wa isadaka vya amanguzi.⁵ Lakini katika isadaka ya amanguzi injimilila kunu inafasi yane inga nkutetema ni imwenda yino yasila ni inknu na njuma amakokola nu ukolola amakasa yane kwe Yahwe Mungu wane imvanga.⁶ Mungu wane njili ni insoni na ntakusalawi, ukwinula impumi yane kukwako amakosa yitu yayakula hadi uchisa umutwe na amawipe yitu yayaongezeka ukufika mupele.⁷ Ukwezizya uwanda wa kukolela kwitu mpaka nomba tutua katika amawipe amakulu amakosa yitu hawikolo wa hawakombe walinji katika amakasa yeke umwene wa dunia yoo, katika ulupanga kumateka nu ukuchuzwa na tulini insoni kumanso mpaka ilelo.⁸ Nomba kumpindi ichifupi, inkumbu ukufuma kwe Yahwe Amungu witu itiiza yatuleka ivika ivichepe nu ukusumba uhunafuu asweswe wano swe walanda. Hii ilikuwa ni kwa ajili ya Mungu wetu kututia nuru macho yetu na kutupa unafuu sisi tulio watumwa.⁹ Vino swanji sweswe awalonda lakini Amungu bado hatatwiwilizile lakini atiyongeza lyagano lya uwaminifu kumwitu hatuyatende ya imbele yeke amanso ya umwene wa Uajemi ili nomba apate amaka amapya ili nomba kuondole ukuzyenga. Ing'anda yeke Amungu ili tufumye amachulo wawomvile ili nomba

atupe umusingi wa usalama katikai Yuda ya Yerusalem.¹⁰ Lakini nomba Amungu witu, tumwane chani ibaada yeke yae twiwilila iyamuli yako.¹¹ Iyamuli zino ulawapile awakalola awatumwa wako papo pano wamwazile nuchi yoo, yino mwingila nkuisende ni nnsi imbipe waitikanizya na awantu wanano watali nanti uchete cheneya ukufuma isehemu yonga adi iyamwao kumfita zyao.¹² Nomba wao zizye mwape awaka zyana winu kuwache wao zize muwasende awaka zyana wao kuwajili ya awache awana wao zize muondole iyamani ku mwao ni fazili ili nomba muwe na amaka nu kulwa ichete vya nnsi nomba ukasababisha awana ninu ukuwawika ku muda wonsi.¹³ Ibaada ya yonsi ukufumila kunumwitu kusababu ya uwiye witu amakakosa yitu amakulu ukufuma papo Amungu witu utatili ulola amakosa yitu na ukutuma vino angatukulondola nu ululeke ngati vika.¹⁴ Tungawezya ukuvuna tena iyamuli zyako nu ukwingililana katika indoa na waa awantu wana watakulondola ukufyata uhutalatibu? Nomba utakalakalika nu ukutufumya wonsi kutali uwakushala kutali uwakutoloka?¹⁵ Yahwe, Mungu wa Israeli, awewe unukola muno tutushalo awachepe hamashale mpaka uwanda wilelo lola tulikumbele yako na amawipe yitu kwee nomba kutani nantu wenga wino angawezya ukwimilile kumbele kusababu yeke lyoo.

Chapter 10

¹Uwakati Ezra pano walinganga nu ukuzina nu ukunila nu ukuisumba pansi imbele ya nganda yeke Amungu, ikundi ikunu ilya wonsi wa Israeli awanenehi na awache awakongano kukwake muno awantu walinji wakulila ngani.² Shekania umwana weke Yehieli, umwana weke Elamu awanena Ezra, "Tutuwa asweswe awaminifu kwe Amungu na tutusaka awanachi aweni ukufuma ku insi yinji. Llakini ponga na yayo bado kuliitumaini kuu Israel³ Nomba tuwike amapatano ponga nu Mungu witu ukuwafumya awanachi wote na awana wao ukulingana na amaekekezo yeke Bwana, amaelekezo yeke wao wano wa kutetemeka ukulingana ni iyamuli yeke Amungu witu na yoo iwomeke ukumani ni isheria.⁴ Imilila ijambo lyoo likukuusu awewe na sweswe tuli ponga nu awewe uwe na amaka nu ukuomba lyoo.⁵ Nomba Ezra aimilila nu kuomba amakuhani wa walawi na waisraeli wonsi awaidi ukuomba ku nzila iyo nomba wonsi awafumya ikiapo.⁶ Apano Ezra ainuka ukufuma kumbele yeke inganda yeke Amungu nun ukuuya ku chumba chakwe Yehohanani umwan weke Eliashibu, umukole atalyile umukate ukuusiana na wao wa imani haba wano walinji kukusama.⁷ Nomba awantu ineno katika i Yuda nu Yerusalem kuu awantu wonsi wano wapolusule ukufuma kuuzya ukukongana ku Yerusalem.⁸ Wensi wino atizile kuwanda wa tatu wanao wawezele ukufumana na amaelezo ukumane awikolo na iviongozi akasendelwa insayo yonsi nu ukumuika mumbaali nu ukuungana kukulu ilya wantu wano wizile ukufuma kuuamisho.⁹ Nomba awantu wonsi wa Yuda na benjamini awakongana ku Yerusalemu kumanda ya tatu walinji umwezi wa tisa na amanda wa ishiini iya mwezi twantu wonsi hawimilila kumbele ya ing'anda yeke Amungu na haopa kusababu ya amazwi yeke Mungu.¹⁰ Ezra akuhani aimilila nu ukumvanga, "Mwemwe awakola mumuomba ichiwiye amwemwe muomba ichiwiye mumwikala na hawanachi aweni ukongezya makosa ya Israel.¹¹ Lakini nomba mupani isifa Yahwe, Mungu awakakolela witu nu muombe amakasamo yakwe mipaale na hawantu wo nnsi na hawanachi aweni.¹² Lungano lyonsi alijibu kukupunda tukaomba ngati vino wawamvanga,¹³ nanti kungawa awantu awavule nanti ichipindi cha mvua tulali, na amaka ya ukumwilila palonde ya yoo uwanda wonga au yawili haya kuomba ikazi muno tukoseya kujambo loo.¹⁴ Nomba awikolo witu wawatwalile kundi lyonsi iwe ikuti waneno watili awalusu awanachi wa weni ukwikala kaliku ikaya titu wize kumpindi ino tutupanga swee viongozi wa kaya na wakamuwa wa kaya panka papo ichikali hceke Amungu kanga pano yafuma ukuma kumwitu.¹⁵ Yonathan umwana Asaheli nu Shabethai mlawi hawawaunga ikasa wakole.¹⁶ Nomba awantu wafumile kukusama hawaomba vyoo, Ezra kuhani achagua haonsi awikolo wakakolele hawa luko ni ingando yao wonsi ku mazina yao na awalola iswala ikola uwanda wa kwanza wa umwezi wa kumi.¹⁷ Uwanda wa kwanza wa mwezi wa kwanza wawamala ukulekesha wao awonsi wanao wikazile ne awanachi aweni.¹⁸ Mumonye muno muno wali awana wa awikolo kuli wao wano wikazile ne wanachi wa aweni mukasi yao mwa awana weke Yohua umwana weke Yosadaki nu umukulu wakwe wano walinji Maasela Eliazeri, na Yaribu nu Gedalia.¹⁹ Nomba awamua ukuwafumya wawakwao muno walinji na amakosa isadaka ya ifwele kwi imfugo kuajili ya amakosa yao.²⁰ Imiongoni yao mwa awana wa Imeri, Hanani, na Zebadia.²¹ Imiongoni ya mwa wana wa Harimu, Maaseya, na Eliya na Shemaya, na Yehieli na Uzia.²² Miongoni mwa wana wa Pashuri, Elasa²³ Imiongoni mwa Walawi: Yozabadi nu Shimei nu Kelaya (nawino Kelita) na Pethaia, na Yuda na Eliezeri. Imiongoni mwa wakimbila Eliashibu nu miomngoni mwa wakalinda Shalumu, telemu nu Uri.²⁴ Imiongoni mwa Israeli wana washazile -²⁵ Imiongoni mwa awana wa Paroshi, Ramia na Izia na Malkiya na Miyamini nu Eliazari nu Malkiya nu Benaya²⁶ Imiongoni mwa wana wa Elamu Mataniana Zekaria, na yehieli, na Abdi na Yeremothi na Eliya.²⁷ Miongoni mwa wana wa Zatu: Elionai, na Eliashibu, na Matania na Yeremothi na Zabadi na Aziza.²⁸ Miongoni mwa wana wa Bebai Yehohanani, na Hanania na Zakai na Athlai.²⁹ Miongoni mwa wana wa bani: Meshulami na Maluki, na Adaya na Yashubu na Sheali na Yeremothi.³⁰ Imiongoni muwana weke Pahath-Moabu, Adna, na kelali, na Benaya na Maaseya, na Matania, na Besaleli na Binti na Manase.³¹ Na miongoni mwa wana wa Harimu: Eliezeri na Ishiya, na Malkiya na Shemaya na Shimeoni, na³² Benyamini na Maluki na Shemaria³³ Imiongoni muweneke Hashumu: Matenai, na Matatana Zabadi, na Elifereti na Yeremai, na Manase, na Shimei.³⁴ Imiongoni mwa wana wa Bani: Maadai, na Amramu na Aueli, na³⁵ Benaya, na Bedeya na Keluhi, na³⁶ wania, na Meremothi, Eliashibu,³⁷ Matania, na Matenai. na³⁸ Yaasi. Imiongoni mwa wana wa Binui: Shimei,³⁹ Sheremia, na Nathani, na Adaya, na⁴⁰ Maknadebai, na Shashai, na Sharai⁴¹ Azareri, na Sheremia, na Shemaria, na⁴² Shalumu, na Amaria, na Yusufu.⁴³ Imiongoni wa wana wa Nebo: Yeieli, na

Mathiana zabadi, na Zebina, na Ido, na Yoeli na Benaya. ⁴⁴Wawa wonsi walinji wasaka wanachi aweni na walinji walela awana ibaadhi yao.

Nehemiah

Chapter 1

¹Ivwango zyeke Nehemia umwaneke Hakalia Adawa, umwezi weke Kisleu, walingi umaka weke ishilini, walingi kukaya kukulu Sushani, ²umuamawitu wizile, Hanani, wizile wa watu wani ukufuma kwe Yuda, wanimbauzya ku Wayahudi wanowapozile, Wayahudi wano washazile walingi kuko na ku Yerusalemu. ³Wanenile, "Wao wawo walingi kumkoa uwo wamo wapozile ukumyepwe wali ikumachulo amakulu ni soni muwo luumba lwa Yerusalemu wa momyoka ni mlyango yake ya lungulila ku moto." ⁴"napomo mivwa ivwango zizo, mjikala nukupila, wachila wanda nalinjinkakukala mkulia. Wukufunga mukulenga ke Mungu wa kupela. ⁵Apano navwanzile mjiti "we muntu wewe Bwana, Mungu wa kupela amungu umkula wafuvintu vyonsi nkatupa viwo utitumena, ni nkumbu ziwozika kikala amanda yonsi ponganawamo wakupenda nu kulema iamli zyaka. ⁶Ivwani amaombi yane na yulila amiso yako ili uhivwe isala ya umtu wako viwo akasalika umsanya wamanguze kumiso yako kusababu na wama wa Israeli awantu wako anene nkulomba. Kuzamba zye waneke Israeli, zino twaombake wewe swensi ning'anda yeke ababa wane twawifya. ⁷Twaomba amawipe tutale wule iamli nuukumu imo wa mumemile umtu wako Musa. ⁸Nkulenga izukana ivwango zimo wamumenile umtuwako Musa, 'Ngamaomba, bila umchinzi, mkawasampyanywa kumiso ya wantu wongi wa msi, ⁹Nomba ngamapuluka kukane mukulo mdelia iamli zyane mukuziomba nanti awantu wako wavuzile kuinsi ya kotalimani nkawaunganika ukufuma kuko nukuwaunganika nukuwa twala pala panoma pasola ili ndangizya izina lyane. ¹⁰Nomba isazi awakola antuwako wamo wawatuzile kunguvu zyako, imkulu na kukasa dyako dyanguvu. ¹¹Bwana, nkulenga, ivwa nomba amaombi ya wantu wako ni sala ya wantu wako wanowakanomya ukulweshimu iziwa dyako. Nomba umpe anene ne mntu wako ilelo, na umpe lukumbu pamso ya mtutu wee." Nalinji mumemeshaji wa mene.

Chapter 2

¹Walinji umwezi wa Nisani, walinji umwaka weke ishilini wa mnene Artashasta, watala achagua idivihi na sende idivai nukumpa umene. Nomba ntatesile nkapoko te pamiso yake. ²Lakini umene wanenile kuchawi pamiso pa kako pakuloshakamwezo. Apano ngopa nkani. ³Munena umene, "Umene ahikale imilele! Kuchana ipuluyane itanga yalosha? Iwa ikaya, pamo palingi amkabuli yeke ababa wane kuko kumo kuliivuole, ni midyango yake yazyongomoka ku moto." ⁴Apano umeme anena, "Ukulondola chani nkupe?" Apamo mlenga amanga wa kupela. ⁵Mumwa umwene, "Umwene ngawalola achete, ngati lola wumnto wakwe atiomba ichete paminso yakwe, unga ntuma ku Yuda, kaya ya kabuli zyeke awa baba wane, ili nkaulyenge kalingi." ⁶Umwene anjibu (numka mwena wa wenye walinji atikala papipi nu mkola), "Ukakikala kumda chi pakauwele?" Umwene alola ichete ukuntwala nani mpa umda. ⁷Apano mnena umwene, "Nginga mzipila umwene, ampe ibalua kuwakupu wa wakumbagama ili wapulushe upite mzila ya kumaonje ku kaya ya Yuda. ⁸Tena pawe ibalua yeke Asafu, akalinda wa msitu weke amwene, ili ampe imti ya kuziyenga ikulu papipa ni kanisa, waluumba lwakaya makumg'anda imo mkakikala." Nomba muno ikasa izipe lyeke Amungu lyalinji papela yane umene wapile chino ukulondola. ⁹Nafisile kuwakulu wa kumbalawa ya Luzi, mbapa ibalua ya mwene. Nomba umene wani atitwala awakulu wawanajeshi na wakakela wafasi ponga mani. ¹⁰Sanbalati Mhoroni na Tobbia akaomba weke Amoni pamo wivwile ivwango zizyo wanomizya mkani muno umntu wizile wimo walinji akuwapokela Awaisraeli. ¹¹Ampamo mbwela ku Yerusalemu, nalinji kuko anda yatatu. ¹²Makatusila uusiku, anene na wantu awachepe, nta munenile umntu wensi wiyo chino Amungu walinji atimbikila kumwemzo wane vino andiaowombe ikaya, Yerusalemu, Kutalinji nu mnyama wanti wenga nyeponga nani, ila winowanji nti mkwela tu anene. ¹³Makatusile uusiku kuzila ya nkuchintene, ukuya kumsima wanzoka na kumlyango wa taa wukuzulola uluhumba lwa Yerusalemu, Runo wamomyola nimindyango ya mbao yapyile mumoto. ¹⁴Apano njia kumlyango numwemwe wa muene. Pakupita palinji pachepa nkani kuminyama wimo nalinji ntikwela ukupita. ¹⁵Apano wapisile uusiku kuchintene ukulola uluumba, puluka kuchisila njingilila ku la ya kuchimtene, apamo mbwela. ¹⁶Awatemi watamanyila pano naile au chino mtiomba, manta wanenilela Awayaudi, wanti wakachema manti awatemi nanti awakulu nanti wamo waomvile umulimo uwo. ¹⁷Mbanena, "Mkulola amachulo yano tulinayo vimo Yerusalemu ili kuuole nimilyango yake yapyaa nu moto. Izanituzye nge ichipya uluumba lwa Yerusalemu, ili tutiza tuwe nisoni tena." ¹⁸Wawawenila mitikasa izipe lyeke Amungu anga lili papela yan tena kuvwango zya mwene zimo wanenile. Awavwanga, "Awiti tukatuke tuziyenge." Apawo awakazana wa makasa yao kukazi inzipe. ¹⁹Lakini Sanbalati Mhoroni, nu Tobia akatenda wakwe Mwamoni, na Geshemu, Mwarabu, pamo wivwa yayo, watu nomba ukudwa nu mwene. ²⁰Apano mbajibu imti, "Amungu wakupela akutupa amaka asweswe sweswe awantu wakwe andituka tuke. Nukuzyenga. Nomba ujalini sehemu kutali inki na kutali amadat yamo yakauangizya kuko ku Yerusalemu."

Chapter 3

¹Apono Eliashibu, akachema umukulu aimilila ponga na wamnyina awakachema awazyenga umlyango wafwele. Awatakasa mukuwika imilyango yakwe. Wawislu inpemba paka kumunala weke Hemea adi mnala weke Hananeli.

²Awantu wa ku Yeliko wazyengile napano wapita wao azekuli amaneke imviwazyenzile.³Awanake a Senaa wazyenzila inzila yaswi. Awawika uluumba ni milyango yakwe ya chela na makomeo yakwe. ⁴Meremoth watili awika pano pakufata umkola hamwaneke Uria umwana weke Hakosi. Pano wachili awakola Ameshulamu atengenezya umkola amaneke Berekia umwanake Meshezabeli. Papipi wao a Sadoki atengenezya umkola amwaneke Baana. ⁵Apano awakola awatekai awatengenezya, awakulu wao wakanile ukufanya ikazi imo walinji iwatumwa na wakulu wao. ⁶Yoyada umwana weke Pasea, nu Meshulamu umwana weke Besodeya, watengenezizye inzila inkali awawika amaka, nukuwika imilyango yake na kuchisila kukwake amakomeo yake. ⁷Nawe, a Melatia Mgibeoni, na Yadoni Meronothi, watu wa Gibeoni na Mispa, watili awatengenezya papela pano umkulu wa kumbalamaya luzi wikalanga. ⁸Pano umkola achii Uziela umwana weke Harhaya, wenga wawantu wano wakatama izahabu, atengenezya; pano lumkola achili Hanania, wino akatengezya amafuta amanunkile awaizyenga tanu Yerusalemu paka uluhumba wupapatane. ⁹Na pano awakola wachili Refaya umwana weke Huri azyanga. Walinji watema ichipande cha ku Yerusalemu. ¹⁰Na pano awakola wachili a Yedaya umwana weke Harumafu azyenga ahutushi amaneke Hashabneya azyenga. ¹¹Malkiya umwana weke Harimu na Hashubu umwana weke Paht Moabu, awazyenga iseemu iyamwao ponga nu mnala weke tanuu. ¹²Pano awakola wachili Shalumu umwana weke Haloheshi, umtemi wawilaya ya ichipande cha Yerusalemu, azyenga ponga na wakazyana wake. ¹³Hanuni na umkaya weke Zanoa wazyenzile umalyango wa kuchimtene. Wazyenzile kalinji nukiwika imilyango yake na kuchisila awawika amakomeo. Wazyezila dhira elfu paka umulyango wajaa. ¹⁴Malkiya, umwana weke Rekabu, uwikolo wa wilaya ya Beth-Hakeremu, azyenga umlyango wa jaa. Wazyenzile nukuwika imilyangi yakwe na kuchisila awika amakomeo yake. ¹⁵Shalumu umwana weke Kolhoze, uwikolo wa wilaya ya Mispa, azyenga umilyango wa chindondo wazyenzile nu kuwika cha kukupikila papela pake nu kuwika imilyango yake ni chela chakwe na makomeo yakwe. Wazyenzile hichipya uluumba lwa kupyani wa ku Silowamu kubustani ya mwene, paka papela pakukolela paya yeke a Daudi. ¹⁶Nehemia mwana weke Azbuki, umtemi wa chipande cha wilaya ya Beth-suri, wazyengile apantu papo, ukufuma kumakabuli yeke a Daudi, paka kubilika lino lyalinji lyazengwana wantu ning'anda ya wantu wamaka. ¹⁷Pano umkola achili a Walawi wazyengile ponga nu Rehumi umwana weke Bani ibaada ya mkola, Hashabia, umtemi wachipande cha wilaya Keila, niwilaya yake. ¹⁸Ibadala yake awantu wa kaya zyao wazyengwa, ponga nu Binui umwana weke Henadadi, umkulu wa chipande cha wilaya ya Keila. ¹⁹Ibadala yake wazyenzile Ezeri, umwana weke Yeshua, umtemi wa Mispa, wazyenzile ukuamua ukuya nakung'anda ya silaha, kukona yaluhumba. ²⁰Ibaada yeke yayo Baruki, umwana weke Zakai, wazyenzile kukukasama umkola ukamwao ukufuma ukunyongoka uluhumba paka kumulyango wa kunyoma ke Eliashibu, kuhani umkulu. ²¹Ibaada yeke yayo Meremothi, umwana weke Uria, umwana weke Hakosi, azyanga uka uao ukufuma kumulyango wa ng'anda yeke Eliashabu paka kumwisho wa ng'anda yeke Eliashibu. ²²Apano papo awakachema awantu wapapo wapapipi ni Yerusalemu, wazyenzile. ²³Ibaada yawakola Benjamini na Hashubu wazyenzila ukuya kunganda yao. Baada yao Azaria umwana weke Maaseya, umwana weke Anania, wazyenzile papipi ni ng'anda yakwe. ²⁴Ibaada yake Binui umwana weke Henadadi wazyenzile ukamua ukufuma kung'anda yeke Azaria paka ukunyongoka uluumba. ²⁵Palali, umwana weke Uzali, akazyenzila ukunyongoka uluumba papalia nu muwala umo walinji wakila papela ukufuma kung'anda ya papela ya mene pakudulumo. Ibaada yeke Pedaya umwana weke Paroshi akazyenga. ²⁶Numba awakaomba wakanisa ilimu wikalanga Ofeli wazyenzile paka kumo watenga amuzi ukuya ku mashaliki nu munala umo ukufunula. ²⁷Ibaada yake Watekoi wazyenzile kunji, ukuya kumnala umkulu uno hulipalonde paka kuluumba lweke Ofeli. ²⁸Awakachema awazyenga papela pamlyango wa farasi, hila mntu ukuya kung'anda yake. ²⁹Ibaada yao Sadoki, umwana weke Imeri, wazyenzile kuko ukuya kung'anda yakwe. Ni baada yakwe Shemaya umwana weke Shekania, akalinda wamlyangi wakumshaliki wazyenzile. ³⁰Baada yakwe Hanania, umwana weke Shelemia, nu Hanuni, umwana wekwe sita weke Salafu, wakazyenga ukuya kuvyumba vyake. ³¹Ibaada yakwe Malkiya, umka mwene wenga wino akatama izahabu, azyanga paka ing'anda yeke awakaomba wa mkanisa wawakazyia ivitu wamo wayanga kumdyango wa kudulumo paka kuvyomba vya papela chakubali. ³²Awakazyia wa zahabu na wakazyia wazyenzile uluumba lwa vyomba vya papela cha kumyongoka kumlyengo wafwele.

Chapter 4

¹Sanbalati pano wivwile ukuti walinji tukuzyenga uluumba, alalakika muwezo wakwee witali alalakika nkani awaseka Awayahudi. ²Ku miso yeke awamnyina wa jeshi lwa ku Samalia, ati "Awayahudi wayombotoka waa wakuchita chani? Nu waizyengela ikaya awakola nombamba? Mkafumya isadaka? Nombamba mkamala umlimo uwanda onga? Nombamba wakawaletela amawe ukufuma ku chifusi pano ngawao cha mumoto?" ³Tobia Mwamoni walinji ponga nao, nawe avwanga, angaiwe ipupi anga ikwele pape peke chi chino wakuchizyenga anga aumonyole uluumba lwa mawe. ⁴"Utwivwe, Mungu witu, mumo asweswe wakututukania. Pulusha uluwene lweo papela ya mitwa yawo awakola ili nombamba wakawasende kuinsi yawo pano awakola wakikale kuko awanyepwe. ⁵Tiza ukupike uuwape wawakola nautiza ufumye izambi zyawo; pamiso yeke awewe mumo wawalakalisha wano wakuzyenga. ⁶Nombamba twanzyenzile uluhamba nuluhumba lansi lwa komengine kuchipanda cha utali wako, mno awantu walinji wali niamuya kuomba umulimo. ⁷Ila nombamba Sanbalati, Tobia, Waarabu, Waamoni, na Waashdodi pono wivwile ukuti umulimo wa kupulukila ukutengenezye uluhumba lwa Yerusalemu itipulukila, wukuti mumo anga mamuazyongomoka mluhumba anga wazinyepa, ichilakali ichikulu achiwa mumyezo yawo. ⁸Wonsi wawomivile ichitu chonga, wizile ukudwa nkaya ya Yerusalemu awaletelezya impamzila umkaya iyo. ⁹Nombamba twaenzile ke Mungu witu na atuwika awakalinda ngati wawalinda awakola umsanya nuhusiku uno awakola

walinji awawipe kumitu.¹⁰ Apapuo antu waku Yuda awavwanga, "Watiama yeke wao wano wakanya wilaikuzigo iwapotwa kuli ichifusi ichikulu na tutanga tuzyenge uluhumba." ¹¹Na wawipe witu awavwanga wati, "Watakamanya wla watakalola, paka pano tukizaukowakoma nukuimilisha imilimo." ¹²Apano papo Awayahudi wamo wikalanga papi pimiao wizile isehemu yonsi nukiza uku uvwanga waswe mala kumi wakutusunda viwo watupangila asweswe. ¹³Apano mbika amtu pansi paluhumba muwo alinji kasi mawisile chila wamnyiwa walupanga nawa mawumo nawa milabwa. ¹⁴Nola, njinulila mbanena awikolo, wawatenu na wantu wanji utazamope unuzukani Abwa wino awikolo awatuwika atutepwa awadwile awantu witu na wana witu na wakazyama winu na waakuu na mangianda inu. ¹⁵Pano awawipe witu wivwa ukuti amawipeyao tuyamany asweswe nu Mungu walinji atibadilisha impango yawo wonsi twawezile paluwumba chila mtutu kumlimo wake. ¹⁶Nomba ukufuma papo ichipande cha wakaomba wane waomvile umulimo wapapela wakuzyenga uluhumba nawawuli awalerna amasumo ni ngawo nu mlamwa nu kuzwala isilaha, apano awatemi wawo awimilila kuchisila ya wantu wonsi wa ku Yuda. ¹⁷Wivivyo wao mvile umlimo wawonye wano wazyenga uluhumba wa wamo wamya mlanga imizigo walinji waomye. Awakalinda kuvintu vyawo chila mntu wawovile umlimo kukasa dyonga na kukasa idyamwawo walinji atilema isilaha yakwe. ¹⁸Chila wino walinji akuzyenga walinji nulupanga atisomeka mluwavu lwakwe avimo wazyenganga wiyo wino umle italumbeta ahikali papipi wani. ¹⁹Nawanenile awakulu na watemi na wantu wanji, "Umilimo ulichete na mtali twaipahula kuluumba, kutali nu muntu winji. ²⁰Ikukulondola mchimbilile kunu mkakwivwa ilingu lya talumbete muungane kuko. Amungu witu akatudwila." ²¹Nomba twawomvile umulimo huwo awantu wamu wasendanga amsumo ukufuma amachelo paka utondo pakatena intanda aziloleka. ²²Imbanena awantu amanda yayo, "Chila mntu nu muomvi wake wapite li usiku pakasi ya Yerusalemu, ili walinda ngapano nga kuawa uhusiku wa wawo wakuomba imilimo uusiku." ²³Nomba aswewe wala awawa witu wala wakaomba wane nanti awantu wakalinda wawo walinji wakufuta, kutali wamtiwenga wino watili akaula imyenda yakwe nachila mntu wasezile isilaha yakwe nanti angaya ukutapa amanzi.

Chapter 5

¹Apano wao wonsi na wawakwao walizila kunguvu ikati ya Wayahudi wamwao. ²Ku sababu kwalinji ibaadhi ya wantu wano wawwanzile, "Sweswe na wantu witu na wakazyana witu tuliwawule fwandi hebu tupani inkona tupate ukudya na twikale tuishi." ³Hansi kwalinji ni baadhi ya wantu wano wa vwanza, "Tukuwika irehani mavyala yitu imizabibu yitu ni ng'anda zitu ili tupate inkona uwakati wa nzala." ⁴Wamwao nao wawwanga, "Twawakopesha ihela ukulipa ikodi yeke mwene kumavyalo yitu na kumavyala yitu ya mizabibu. ⁵Hansi vivyo isazi imiwili yitu nu wazi sawa ni ndugu zitu, na wana witu a sawa na wana winu, tukupatikizwa ukukazya awana witu na wakazya witu ukuwa watumwa. Ibaadhi ya wakazyana witu tayali wawa watumwa. Lakini tutali na maka ya kuwapokela kwabu wantu wamwao kusazi walina mavyalo yitu ya mizabibu yitu." ⁶atilindakalika sana panonivwile ifwa yao na mazwi ya. ⁷Apano nawaza papela ya dyi nukuleta mashtaka kati ya wakuu ni viongozi. Nawena, "Mkulondola iriba, kila wenga ukufuma kumunyina wakwe umukola." Nkakusanya ikundi ikulu papela yao ⁸Kukuuzya, "Sweswe, ku jinsi vino tuwezya kuwafunya ukufuma muutumwa wana wituwa kiyahudi wano walinji wakazwa jinsi zinji, fwandi hansi mkuwakazya wana witu na wakazyana witu iliwakazwe kaili kumwitu!" Walinji mya nawatapasile ineno dya kuvwanga. ⁹Tena navwanga, 'Chinomkuchifanya chitali cheke. Je, mtakiwa ukupita pano pali hofu yeke Mungu witu ili ukulesha malalamiko ya insi zino adui witu? ¹⁰Anene na wana witu na watumishi wane tukuwapa ihela ni nkona, lakini tuleke ukutoza iriba papela ya mikopo to. ¹¹Wapulusishani ilelonyendo amavyalo yao, imizabibu yao amavyalo yao ya mizeituni ni ng'anda zyao ni asilimiya ya hela inkona, idivai impya, na mafuta yano mwatili muwatoza." ¹²Wawwanzile, "Tukapilusha chicho chino twasenzile ukufuma kumwao, wala tutakalondola ichintu ukufuma kumwao, tukufanya ngati vino ukuvwanga." Apano nawita makuhani, nu kuwaapisha ukuwafanya ngati vino wahaidi. ¹³Nakung'unta ivazi dyane nukuvwanga, fwandi Mungu afunwe ing'anda ni nsae yekekila mntu. Wino atatimizishe iahadi yakwe kwaiyo akung'utwe nu kuwa atali ni chintu ukufuma kumwao, ikusanyiko ndyonsi dyavwanga dyati "Amina," nu kumwimbila Bwana. Na wantu wafanya ngati vino watili wahaidi. ¹⁴Kwaiyo ukufuna umuda uno natilimbikwa ukuwa umku wao katika insi yeke Yuda, ukufuma mwaka wa ishirini mpaka umwaka wa thelathini na mbili wa mwene Artashasta, imyaka ikumi na iwili, nene na wana witu tutadyile ichakudya chino chafumizye nu gavana. ¹⁵Lakini wakulu wakali wanawalinji kunkolelo yetu wawawisila wantu mizigo minyome, nu kusendakumwuo shekeli arobaini ni hela kuajili ya chakudya ni divai yao ya kila wanda. Hansi watumiwao watiwaiwadhurumu wantu. Lakini tafanyile vivyo kusabu ya hofu yeke Mungu. ¹⁶Natili njendelea ukufanya ikazi kuluumba na tutakazile umusili, na watumishi wane wonsi watiliwa wakonganika kuko kuajili ya kazi yao ¹⁷pa meza yane palinji mayaudi na maafisa wantu 150, isipokuwa wao wano wizile kumwitu ukufuma ku insi zino walinji wakazunguka. ¹⁸Kila chintu chino chatili chiandalikweka kila wanda chalinji ng'ombe yonga, fwele sita wanawatiliwachaguliwa ni nyonyi, na kila wanda inaina zya divai invute. Na kwe ya yonsi ntatili ndondola mahitaji kuajili ya chakudya cheke gavana kusababu madai yalinji yanyama papela ya wantu. ¹⁹Nkumbuka wewe Mungu wane, ku wama, kusababu yeke yonsi nafanyile kuwantu wa.

Chapter 6

¹Uwakati Sanbalati, Tobia, Geshemu Mwarabu nu adui zitu awawidao fanovwivwile ukuti watile uzyipinga uupya uukuta nu kutali sehemu yoyonsi inoitishara kwasi, ila ntawisile uwudyango kulu uidyango, ²Sanbalatia nu Geshemu watuwile

awajumbe avwanga, "Inzani, tukowengane ponga lwahali fulani kuu chitente cha Ono. Lakini wapezile wajiwa.³Nawatuwile awajumbe tumiwa, nawanena nati "tuifanya ikaziinkulu na ntanganjazye ukwikia kuchani ikazi imililile uwakati pano nkapita nukwiza kukwako?"⁴Watuwile ujumbe uwonye uo paka wara nne, nani nawajibu vivyonye vivyo kila uwakati.⁵Sanbalati wauvutuwile uwutumishi wakwe kukwane kunzila ilanye ilanye uupaka mara tano, ni barua ino ilikwasi kukasa dyake.⁶Yaandikwa, "Angankutiwa kuu mataifa, nu Geshemu avwanga ukuti awewe na Wayahudi ukulondola ukukana, kusababu ndowaana wukuzyenga uukuta ukuifuwana ni taarifa zyo, utipapewila ukuwa wee uwene wawakola.⁷Nawe wawachagua awanabii ukutangazya ihabari zyako papo la nu Yerusalemu, wakavwanga, "Kuli umwene kuu Yuda!" Ungawezya ukuwa nu uwakikia umwene atakivwe lipoti zyo, Basi, hebu inzani tuvwange.⁸Apano nawutumile neno tuvwanga, "Amambo ngati yayo yatafanyisile ngati vino utuvwanga, tuwaana ukasi wa wuwelia wako⁹ utiyabuni." Kusababu wonsi wakasiwe ukututishia, wakafikiri, "Wakaleka awakasa yao ukufanya ikasi iyo na itafanyikala." Lakini nomba Amungu, kulenga nampa waka kuwa kasa yane.¹⁰Nayile kukaya kwe Shemaya umwana weke Delaya, umwana weke Mehetabeli, winutilinyepwa nyumbani mwake. Avwangwa, "Hebu tukowengane ponga kulu ng'anda yeke Mungu, mukasi muhekalu, na tufunge imilyango ya hekalu, kwa sababu wakwizya ukukowa. Usiku wakwizya ukukuua." ¹¹Amjibu "Je! Muntu vino nene ningawezya ukusawaka? Nu muntu vino nene ningawezya ukwingila muhekalu ili mpate ukuishi? Ntakingila."¹²Nilusile njiti asi Amungu atiwatuma, lakini atifanya unabi dhidi yane. Tobia na Sanbalati wawupile uwuliwo. ¹³Wauwipili uwuliwo niwe na hofu, ili nifanye kile alichosema na kutenda dhambi, hivyo wangeweza kunipa jina baya ili kuniaibisha. ¹⁴Mungu wangu, wakumbuke Tobia na Sanbalati, na yote waliyofanya. Pia mkumbuke nabii Noadia na manabii wengine ambao walijaribu kunifanya niogope. ¹⁵Nomba uukuta wamaliziya uwanda wa ishirini na tano ya mwezi wa Eluli, ibaada ya wanda hamsini na mbili. ¹⁶Adui ziyu wonsi wayikwivwa ya, mataifa wonsi wano watuliwila, wofile na awafulukidya sana pamanso paa awakolaye. Kusababu wamanyile kazi hiyo ilifanyika kwa msaada wa Mungu wetu. ¹⁷Ichipindi hicho awakuu wa Yuda watuwile ibarua imvule kwe Tobia, ni barua zyeke Tobia aziwizila. ¹⁸Ku sababu walinji wavula kuko ku Yuda wanowanyepwa kuu kiapo chakwe, ku sababu walinji anyinavyala Shekania, umwana weke Ara. Mwanawe Yehohanani walinji atiwa awakwakwe Meshulamu umwana weke Berekia. ¹⁹Tena wavwanzile nani ukululu amatendo amazepe nu kumuene na awaneno yane. Ibarua zizile kukwae ukufuma kweke Tobia ukuntishia.

Chapter 7

¹Pano uluhumba lwasizile ni milyango na nalinji a himalisha, na wakalinda wa milyango na wakimbila na walawi walinji wachaguliwa, ²Mpa umanitu Hanani kuti awa niamli papela pa Yerusalemu, ponga nu Hanania wino walinji achimilila ichijiji muni walinji wtutete wu kumopa Mungu nkawi kuliko awamwawo. ³Nami mbanena, mtiza muyulile imilyangi ya kaya Yerusalemu paka pano umusanya wakalipa, pano wakalinda wamlyango wakulinda, ungayalila imlyengo nukuizuta. Usowa awakalinda ukufuma ku yerusalemu, wano wakakwikala awamwawo wano wakawa pachituo cheke awakalinda wawamwao kukufuma mumanganda yawo awakola. ⁴Nomba ikaya yapanuka na yakwa, lakini palinji awantu awachepe kumawo wapatalinji ming'anda inu yazyenzidwe kalinji. ⁵Amungu wane wawisile muwezo wane mukuwaunganika ponga awakulu, wano wasoma na wantu ukuwandika mmaluko yawo mipasile ichitabu chi ulezi weke wawo wano wapolusile pakanza apanondola ukuti wazyandik mumo. ⁶Waawi kwantu wajimbo wano wapisile ukufuma kunu wawa samyanga wamo Nebukadreza umwene we Babeli wana walinji wateka amateka. Awapuluka mu Yerusalemu na Yuda, chi mntu kukuya kukaya yakwe. ⁷Wizile nu Zerubabeli, Yoshua, Nehemia, Seraya, Reelaya, Nahamani, Mordekai, Bilshani, Mispari, Bigwai, Rehumu na Baana. Idadi ya wana wa Israeli ilikuwa. ⁸Awana weke Paroshi, 2, 172. ⁹Awana wa Shefatia, 372. ¹⁰Awana wa Ara, 652. ¹¹Awana weke Pahath Moabu, ¹²kwa wana wa Yeshua na Yoabu, 2, 818. ¹³Awana wa Elamu, 1, 254. ¹⁴Awana wa Zatu, 845. ¹⁵Awana wa Zakai, 760. ¹⁶Wana wa Binnui, 648. ¹⁷Awana wa Bebai, 628. ¹⁸Awana wa Azgadi, 2, 322. ¹⁹Awana wa Adonikamu, 667. ²⁰Awana weke Bigwai, 2, 067. ²¹Awana wa Adini, 655. ²²Awana wa Ateri, wa Hezekia, 98. ²³Awana wa Hashumu, 328. ²⁴Awana wa Besai, 324. ²⁵Awana wa Harifu, 112. ²⁶Awana wa Gibeoni, 95. ²⁷Awantu kutoka Bethlehemu na Netofa, 188. ²⁸Awantu waku Anathothi, 128. ²⁹Awantu waku Beth Azmaweth, 42. ³⁰Awantu wa Kiriath Yearimu, Kefira, na Beerothi, 743. ³¹Awantu wa Rama na Geba, 621. ³²Awantu waku Mikmasi, 122. ³³Awantu waku Betheli na Ai, 123. ³⁴Awantu waku Nebo, 52. ³⁵Awantu waku Elamu wa pili, 1, 254. ³⁶Awantu weku Harimu, 320. ³⁷Awantu waku Yeriko, 345. ³⁸Awantu waku Lodi, Hadidi, na Ono, 721. ³⁹Awantu waku Senaa, 3, 930. ⁴⁰makuhani Wana waku Yedaya (wakunganda ye Yeshua), 973. ⁴¹Awana waku Imeri, 1, 052. ⁴²Awana waku Pashuri, 1, 247. ⁴³Awana waku Harimu, 1, 017. ⁴⁴Walawi, awana wa Yeshua, wa Kadmieli, wa Binui, wa Hodavia, 74. ⁴⁵Awakimbila awaneke Asafu; 148. ⁴⁶Wano wayulizile umlyango awaneke Shalumu, wana wa Ateri, wana wa Talmoni; wana wa Akubu, wana wa Hatita, wana wa Shobai, 138. ⁴⁷Awakatukuma wa kanisa awaweke Siha, awaneke Hasufa, awanake Tabaothi, ⁴⁸awaneke a Kerosi, awaeke Siaha, wana wa Padoni ⁴⁹awana wa Lebana, wana wa Hagaba, wana wa Salmi, ⁵⁰awana wa Hanani, wana wa Gideli, wana wa Gahari. ⁵¹Awaneke a Reaya, awaneke Resini, awaneke ⁵²Nekoda, awaneke Gazamu, awaneke Uza, awaneke Pasea, ⁵³awaneke Besai, awaneke Meunimu, awaneke Nefusimu. ⁵⁴Awana wa Bakbuki, awana wa Hakufa, awana wa Harhuri, ⁵⁵awana wa Baslith, awana wa Mehida, awana wa Harsha, ⁵⁶awana wa Barkosi, awana wa Sisera, awana wa Tema, ⁵⁷awana wa Nesia, awana wa Hatifa. ⁵⁸Awana wa Sulemani, awana wa Sotai, awana wa Sofeereth, awana wa Peruda, ⁵⁹awana wa Yaala, awana wa Darkoni, ⁶⁰awana wa Gideli, awana wa Shefatia, awana wa Hatili, wana wa Pokerethi Sebaimu, awana wa Amoni. ⁶¹Wakacha chemaonsi wa mkanisa nawane, awakuchewa weke Sulemani,

walikuwa 392.⁶¹ Waahwano antu wano wapisile ukufuma Tel Mela, Tel harsha, Kerub, Addon, na Imeri. Lakini watatili awavwanga ukuti awakola au awamnyiwa nawa baba wao walinji awawa weke Israeli, ⁶²Awaneke Delaya, wana wa Tobia, na wana wa Nekoda, 642. ⁶³Mukufuma kuwa kachema awaneke Habaya, Hakosi, na Barzilai (amusenda anyima vyala ukufuma kuwakazyana wakwe nu Barzilai wa Gileadi wamwisile kuziwalyakwe).⁶⁴ Waa walondozile akafumo kawo kewano watili awaungana na wamunyima nomba watili awawalola apano awawafumya kuuchemi wawo ngati iwatenda izambi. ⁶⁵Nawe umkufu weke agavana wawanenile ati watiza wawapa ichakulya cheke awakachema chimo awantu wakufumya isadaka paka pano ngawiza wakatuka akachemu winji wu Urimu na Thumimu. ⁶⁶Wano walinji wakongana wonsi walinji 42, 360, ⁶⁷ila wakaomba wawo awatata wawakaombawawo awamama wano walinji 7, 337. Walinji ahonsi na wawachiwa kimbila 245. ⁶⁸Ifaransi zyano zyalingi 736 ukuvula kungia nda zyawo, walinji 245, ⁶⁹ingamia zyawo 435, ni punda zyao, 6, 720. ⁷⁰Wamu wawakulu weke awamunyina na wababa wano wafumizya izawadi kukazihimo hiwawomba. Agavana wafumizya isadaka ya darkoni ielfu ni zahabu, amakuli 50, na imyenda 530 ya makuhani. ⁷¹Ibaadhi wa wakulu wa luko lweke ababa wao wawapilemsandiko lwa kuwikilalela ngativimo lwakuomba umulimo darkoni aishilini elfu zya zahabu ni mane 2, 200 zya ihela. ⁷²Awantu wamo wapasilidarkoni za zahabu ishilini elfu mbili za hela, ni nzulo sitini na saba ku wakachema. ⁷³Apano wakachema, Awalawi, awakalinda wamulyango, awakimbila awantu wani, awakawomba milimo wa mkanisa, na Israeli wonsi wikazile mimakaya yawo. Paka umwezi wa saba awantu wa Israeli walinji wakakwekala mumakaya yawo."

Chapter 8

¹Awantu wonsi watili iwaungana ngati umntu wenga apano ieneo dya wazi imbele ya mdyango wa minzi. Wamlomba Ezra akandika alete ichtabu cha sheria yeke Musa chino Bwana watili awaamulu Israeli. ²Uwanda wa kwanza wa mwezi wa saba Ezra, kuhani, akachema waleta isheria imbele ya pano walinji wako ngana awonsi na wanchi na onsi wano walinji walipo nu uwezo wa kwivwa nu ukwelewa. ³Walola ieneo lino lya linji wazi pambale ya mdyango wa mizi na wasoma ifuma umtongo mpaka amachelo imbele ya wonsi na awanachi na wensi wila wino ngawatili awezya ukwelewa na onsi iwivwa kukutelelezya ichtabu cha sheria. ⁴Nu Ezra, akandika watili imilila papela ya ukumbi wa mbao pano awantu walinji watengenezya kukusudi didyo na kumbali yakwe watili iwimilila Matithia, Shema, Anaya, Uria, Hilkia na Maaseya, upande wake wa kuume; na Pedaya, Misbaeli, Malkiya, Hashumu, Hashbadani, Zekaria na Meshulamu walinji iwimilila uhupande wakwe wekushoto. ⁵Ezra wafungula ichtabu imbele ya awantu wonsi kusababu watili imilila papela ya wantu na pano watili afungula awantu onsi iwimilila. ⁶Ezra washukulu kwe Bwana, Mungu umukuu na wantu onsi iwinula amakasa yao iwajibu, "Amina! Amina!" Iwinamisha imitwe yao iwamwabudu Bwana ku minso yao iyawa pansi. ⁷Yeshua, Bani, Sherebia, Yamini, Akubu, Shabethai, Hodai, Maaseya, Kelita, Azaria, Yozabidi, Hanania, Pelaya nao ni Walawi, watili iwawasaidia awantu ukwelewa isheria, awantu iwikala ieneo dyao. ⁸Awakola watili iwasoma ichtabu, isheria yeke Mungu iweleza uukweli ku tafsiri nu ukufunya amaana ili awantu welewe yano yasomwa. ⁹Nehemia, gavana, nu Ezra kuhani, nu mwandishi na Awalawi wano walinji wakatafsili kuwantu wawanenile awantu onsi uwandao amutakatifu kwe Bwana, Mungu witu. Musimwa omboleza wala ukulila kusababu awantu wonsi walizile uwakati pano wivwile amaneno ya sheria. ¹⁰Nehemia wawa nena yangani mukadye chino chanona umukate na manzi ya kumwa na mumutwale umuntu wino atali na chimwi kumaana uwanda oho amutakatifu kwe Bwana witu simuwe nu huzuni kusababu ifulaha yeke Bwana anguvu zinu. ¹¹Basi Walawi iwawa fanya awantu ukuwa nu utulivu ngawa vwanga, Myalalani ku maana uwanda uhu amutakatifu simuwe nu huzuni. ¹²Awantu onsi iwaya ukudya nu ukumwa nu ukugawana ichakudya nu ukushelehekea kufulaha inkulu kusababu watili iwelewa amaneno yano watili iwahubiliwa. ¹³Uwanda wa pili iviongozi wang'anda zya mababu ukufuma kuwantu wonsi, amakuwani na Awalawi, iwaungana kwe Ezra, umwandishi ili kukupata uhufahamu ukufuma kumaneno ya sheria. ¹⁴Iwalola yandikwa kusheria inamna Bwana vino watili amhamuru Musa kwamba awana wa Israeli waishi kupango uwakati wa siku kuu ya mwezi wa saba. ¹⁵Wakutakiwa wafunye itamko kumiji yao yonsi na kuko na Yerusalemu, wakuvwanga yangani nje ya nchi ya vilima na mkalet amatawi ukufuma ku mzeituni mwitu na amatawi ya mihadi na amatawi ya itende na amatawi ya miti imitimbe ili kuku fanya ivibanda vya muda ngati vino yandikwa. ¹⁶Basi awantu iwafuma iwaya ukuleta amatawi iwaya fanya amahema kila wenga papela ya mitenje yao katika iua zyao katika imaha kamazya ng'anda yeke Mungu, ahali pano pali wazi pa udyango wa minzi na katika umlaba wa mudyango wa Efraimu. ¹⁷Afu umhungano onsi wa wala wano wapuruka ukufuma kuchifungo iwafanya amahema nu kwikala mukasi yakwe kusababu ifuma uwanda weke Yohua, umwana weke Nuni nafuma uwanda huo awantu wa Israeli watadyile isikukuu hiyo ni ifulaha yalinji inkulu sana. ¹⁸Pia uwanda ku wandafuma uwanda wakwanza hadi pamwisho, Ezra wasomile ukufuma ichtabu cha sheria ya Mungu wafanyile isikukuu ku manda saba na manda nane kwalinji umukusanyiko umuzipe ku utifu wa amri.

Chapter 9

¹Uwanda weke ashilini ya mwezi uonye uwo awana wa Israeli waungine koo walinjiwafunga, koo walinji iwazyala amajunia kalinji waitiliziza amalongo kumitwe yawo kupela. ²Awaleledwa wa muelusalemu watili awaipaula na weni wawo. Wamilizile nu kuzumila izambi zyawo awakola mivintu ivuwipe vino waviombanga awa baba wawo. ³Wamilizile mmwawo nakapande kawanda watili awasoma ichtabu cha shelia yeke Bwana Mungu wawo. Na robo nyingine ya siku walikiri na kuinama mbele ya Bwana Mungu wao. ⁴Awalawi, Yeshua, Bani, Kadmieli, Shebaniya, Buni, Sherebia, Bani na

Kenani, wimilizile papala papanda awamuta Bwana, Mungu wawo kulingu ikulu.⁵Apano Awalawi, na Yeshua, na Kadmieli, na Bani, na Hashabneya, na Sherebia, na Hodia, na Shebania, na Pethalia, wakasema, "awati imililani mumwimbilile Bwana, Mungu witu, imele nu milele." "Ubalikiwe izina lyako lilidyinga uye, limo lyamanyika ukuchila impemba zyonsi mukuntufa yakonsi. ⁶Wenji wewe Bwana. Awewe wenga tu. Wewe waumba iyulu, iyulu lya mpela namalaika wonsi wa vita, ni dunia na chila chintu chino chilimpela yake nu lukuwa na vyonsi vino vilimumo. Ukuwapa wonsi wizi wa majeshi na malaika wakumwinamila. ⁷Wewe we Bwana, Mungu wino wamchagule Abram, akufumya ukufumya ku Uri a Wakaldayo, wamwasile Ibrahimu. ⁸Waweni umwenzo wakwa uliluchete kumiso yako, nawe amuvwanga nawe amzumikizyana kuti ukuwapa awana wawwo ihinsi ya Wakanaani, na Mhiti, na Mwamori, na Perizi, na Myebusi, na Wagirgashi. Wawika amapatano yako muno hawewe uli ichete. ⁹Waweni amachulo yeke awa baba witu ku isri tena uhivwa vino walizile paluku wa lwa Shamu. ¹⁰Hawewe walolesizye amaka amavule papela yeke a Falao, na watumishi wake wonsi, na awantu wa insi yake, kusababu wamanyile ukuti aWamisri wawombanga kukuhitufya. Lakini wadilolesizye izina lya ku lino likwimilila paka hilelo. ¹¹Ulupasa ulukuwa pamiso yawo awalamba palukuwa pakasi pa Misri umkazu; nu wasumba wano walinji muminzi amvule ngati iliwe mkasi mminzi amavule. ¹²Awewa wawalangizyanga mluumba lwaminzi umsanya, na kuluumba lwa moto uusiku, ili wawakozezya winzila apawa, wapiti apatiswe mwizila kunsanya wakwe. ¹³Wisile kumamba weke Sinai uvwanga wawo ukufuma kupala uwapa amaundeyumo yalihicheta ni shelia zya povu miamuli nziye nuku waagiza. ¹⁴Wawalingiziye isabato yako intakatifu, uwapa ihamuli na msundo ni shelia ukupitila kwe Musa akawomba wako. ¹⁵Wawapile ichalya ukufuma kupela ukufumana inzala yawo uwapa aminzi ukufuma kumamba kulu salia lwawo uwanena wakikale mhinsi imo wawapile kuchilapo uwapa. ¹⁶Lakini awakola wa wababa wawo wawomvile chaka, nawakola walinji wakalipa wala watazumizila iamuri zyako. ¹⁷Wakanile ukwivwa nawatelenganizye, vimo wawa wombala awakola, lakini walinji awakalipe wakuhuwipewawo, wawisile umuntu wa kuwimilila ili wapulekele uhutumwa. Lakini wewe ni Mungu wino wiuzla inkumbu uli nilehema nikumbu, utakalakalika zuwa, wavula ukutupenda nkani wenji utawalesile. ¹⁸Utawalesila wantu pano wafumizye indawa kuvyela vimo wochanga nu kuvwanga awatiwee, "Awino Amungu winu wino wawalesile ukufuma ku Misri," Pano wasovilenkawi. ¹⁹Awewe, kumumbu zyako, wawalesile munyika uluhumbalwa mpela lwa makolelenga nakafika umsanya, nu usiku uwamba wamoto wawakozezyanga kuzila himowakolondola ukupita. ²⁰Wawapile umenzo wako umuzipe ukuwenama, nukuwalangizya utawimile mumutwe mwawo, yano walinji ukulondola ukuwapa muwapa amuze kulusala lwawo. ²¹Kumyaka arobaini anela ukawa nawo mluunyika ukuwadisha mawatachulanga chimila imvinoa yawa chafisile namanama yawo yatavimvilela. ²²Wawapale umwene wa wantu, nu wapa umsili chila ikoma ya kutali. Nomba awatawala ihinsi yeke Sihoni mfalme wa Heshboni, na nchi ya Ogu mfalme wa Bashani. ²³Wawawisile awanao kuwa hawavule ngati imtanda zya mpela nu wingizya muni yawo himo wawanenile ababa wawo kuti wize wingila mukwikala. ²⁴Apano amtu awingila awaikalila ihinsiiyo awapota awakaya wa mumo awakamani wa wasile mumakasa yao, ponga namwene wao awantu wa insi ili nomba Israeli awomba wawo ngati vino walinji wakulondola. ²⁵Awakola watemzila amakaya ya maka ni insi himo hili ichete, yateketa nao awasenda ing'anda zyonsi zimo zyalinji ni vintu ivizipe ibilika zino wivile namazabibu, ni mti ya mzeituni, ni miti himo ikakoma awana avile nomba wadile nukuikuta awatosheka nu kunomye kumumbu zyako. ²⁶Nomba watakuzumizile awakukana awahisumba ishilia yako kumtindi ya milyango yawo. Wawakonule wakalola wako, wano wawa sundanda wakupukile awewe, wawakola awa kalipa nkani. ²⁷Apamo uwawika muma kasa ya wawipe wawo wino watili awachuzya muwakati wa machulo yawo, wakulilizile mawa watili uwivwa ukufuma kupela mamanda amavule walingi ukawatupa kumakasa ya wawipe wawo, muwo ulinimkuombu ivule. ²⁸Lakini ibaada ya kupumsika, uhuwibetama kwuiso yako nawe wawalesile mumakasa ya wadui zao, nomba awawipe wawa kola awatawala papela pamaho pakapano wakupulukila awewe nukukuliliya uhivwa ukufuma kupela uluvule wawatulanga kumumbu zyako. ²⁹Wawasundanga ili wapuluke mnzila ya shelia yakwe. Nanti vivyonye wachisile hicisembo. Awakawa ukwivwa iamulizyako wawonvile izambi kuamli zyako zimo zika mupa uupuma ummtu wensi, wimo hazifata watatili awazitii wala ukuziwomba wala ukuzivwa wakanile. ³⁰Kumyaka imvule watili uwamawo mukuwasunda kumwenzo wako kuzila yeke awakalawa wakonanti vivyonye wativwilela apano uwawika mumakasa ya wantu wapapipi. ³¹Nomba kumumbu zyako inkulu wawakomesizye nkanimye au ukuwaleka, muwo awewe wewe Mungu walehema nawankumbu. ³²Nomba, Mungu witu, Mungu witu umkulu, wamaka wakopesha wino ukawika amapatano yako nu upendo wako amachulo yonsi yano yatuzana asweswe, awewe witu wa wakulu witu na wakachewa witu, na wakikola witu, na wabawitu, nawantu wako wonsi ukufuma pawene waku Ashuru paka hilelo utiza uziwazye uti zyachepa. ³³Wenji ulichete keyonsi yano yatuzana, uuno wenji ukawomba kutuchete natwaomba amawipe. ³⁴Amwene witu, awakachema witu, nawababa witu watahilemle isheria yako, wanti iamuli zyako wanti yawo wawanenanga uhushuuda. ³⁵Nanti kuwene wawo awakola pano watili awanonya imkumbu zyako kuwakola kuinsi inkulu ya vyakulya vino vikakaka kumiso yawo awakola watatili awakufata wala ukuleka uwipe wawo wanzilazyawo. ³⁶naswenye sweswe awatumwa kuinsi hinowapa ababa witu ukumoniya amatunda yakwe ni zawadi zyakwe izipe nomba ulole, sweswe awatumwa! ³⁷Ivyakulya ivizipe vikafuma kuinsi itu vikaya kumwene wimo wamuwika mumitu papela mumu tulini zambi zitu awitemi papela pano tukakwikala na papela pa vinotwateka ngati vino twakasama tulinamachulu amakulu. ³⁸Leke yayo yonsi, tukaomba amapatano ya chete kukuandika kuhati uino yanyepwa. Amazina ya wakupu witu, Walawi, na wakachema."

¹Wao wana uluwikile muzina yao kunyaraka zinozyakupikwa walinji Nehemia makuhani wanowawikwa walinji Sedakia, ²Seraya, Azaria, Yeremia, ³Pashuri, Amaria, Malkia, ⁴Hamshi, Shekania, Maluki, ⁵Harimu, Meremothi, Obadia, ⁶Danieli, Ginethoni, Baruki, ⁷Meshulamu, Abiya, Miyamini, ⁸Maazia, Bilgai na Shemaya. Wa walinji makuhani. ⁹Warawi walinji Yeshua mwana ke Azania, Binui ajamaa weke Anadadi, Kadmieli, ¹⁰nu Warawi wamwao, Shebania, Hodia, Kelita, Pelaya, Hanani, ¹¹Mika, Rehobu, Hashabia, ¹²Zakuli, Sherebia, Shebania, ¹³Hodiya, Bani nu Beninu. ¹⁴Iviongozi wa wantu walinji Paroshi, Pahath-Moabu, Elamu, Zatu, Bani, ¹⁵Buni, Azgadi, Bebai, Adoniya, ¹⁶Bigwai, Adini, ¹⁷Ateri, Hezekia, Azuri, ¹⁸Hodia, Hashumu, Besai, ¹⁹Harifu, Anathothi, Nobai, ²⁰Magpiashi, Meshulamu, Heziri, ²¹Meshezabeli, Sadoki, Yadua, ²²Pelatia, Hanani, AnaYA, ²³Hoshea, Hanania, Hashubu, ²⁴Halohehi, Pilha, Shobeki, ²⁵Rehumu, Hashabna, Maaseya, ²⁶Ahia, Hanani, Anani, ²⁷Maluki, Harimu nu Baana. ²⁸Na wantu wamwao wanowalinji makuhani, na Walawi, na walinzi wa midyango na wakwimbila na watumishi wa hekalu na wonsi wanowalinji waipambula wakola na wantu wa insi vya kijirani ku sheria yeke Mungu na wanachi wao, na wana wao, na wakazyana wao wonsi wanowalinuujuzi nu ufahamu, ²⁹watili wajiunga na waunyina wao nu kujinyepa pano ilaana ni kiapo pano sheria yeke Mungu, yinoyatilifunyo nu Musa mtumishi weke Mungu, nu ukuzingatia nukutii amri zyonsi zyeke Bwana Mungu witu ni hukumu zyakwe ni sheria zyeke Mungu. ³⁰Twatili tuhaidi ukuwa tutanga tuwape awakazyana witu wantu wa insi au ukusenda wakazyana wao kuwana witu. ³¹Pia twatili tuhaidi kuwa ngakwawa wantu wa insi waleta ibidhaa au iposho yoyonsi ya kukazyanda wanda wa Sabato, tutanga tukale ukufuma ku wanda wa Sabato au wanda wowonsi mtakatifu. Kila umwaka wa saba tukaleka mayyalo yitu ukupuza natukalondola madeni yano yafuma na Wayaudi wamwao. ³²Twatili tukubali amri yakufunwa ishilingi yeke shekeli kila mwaka kuajili ya huduma ya ng'anda yeke Mungu witu, ³³ukufuma umukate wa uwepo ni sadaka ya posho ya kawaida, isadaka zya kuteketezwa wanda wa Sabato isikukuu impya zya mwezi ni sikukuu zya kuteketezwa uwanda wa sabato ukufanya upatanisho ku Israeli ponga ni mulimo wonsi wa ng'anda yeke Mungu witu. ³⁴Na makuhani, Walawi na wantu auma ikura kuajiri ya sadaka ya nkuni. Ikura yinokatili ichaguliwa aweni wa familia zitu akaleta inku mkasi ya ng'anda yake Mungu witu ku nyakati zino zyawikwa kila mwaka. Inkuni zizyo zyatilizyochwa papela ya mizabibu yeke Bwana Mungu witu, ngati vino andikwa mu sheria. ³⁶Twatili tuhaidi ukuleta pakaya kwe Bwana matunda ya kwanza yanoyafuma na malongo yitu, na matunda ya kwanza ya mti kila mwaka. ³⁵Na ngati vinoyaandikwa katika isheria twatili tuhaidi ukuleta kukaya kwe Mungu na kumakuhani wa tumikao papo wazaliwa wa kwanza na wana witu na wanyama witu. ³⁷Tukaleta usu wakwanza ni sadaka zitu zya posho na matunda ya kila mti ni divai impya na mafuta tukaleta kumakuhani kung'anda ya hifadhi vya vyumba vyeke Mungu witu. Tukawaletela Walawi isehemu ya kumi ukufuma ku malongo yitu kusababu na Walali pano wakupokeza izaka. ³⁸Kuhani, mlela Haruni, lazima awe nu Walawi pano akupokeza izaka Walawi wakupaswa ukula isehemu ya kuni ya zaka. Pano paling'anda yeke Mungu witu ku nyumba vya kutunza ihazina. ³⁹Ku maana wana wa Israeli na wana wa Walawi, waleta isadaka zya posho, divai impya na mafuta mu vyumba vya hifadhi pano ivintu vya patakatifu vikwi milishwa na mahali pa makuhani watumishi, na walinzi wa mdyango, na wanowakwimbila. Tutangatweze ukuleka ing'anda yeke Mungu witu.

Chapter 11

¹Awakakolela wa wantu wakazile ku Elusalemu, ikaya intiswe nawanji tisa washazile mumaya ayamwao washazile. ²Na wantu awawabaiki wonsi wano waifumizya kumwenzu yawo hukwikala ku Elusalemu. ³Wa awano wawatemu wa mkowa wano wikazile ku Elusalemu. Nantivivyonyekukayeyeke aYuda chila muntu wikazile insi yakwe umkola yalinji panga na Waisraeli, awakachama, na Walawi, awakaomba wa mukanisa, na waleledwa weke wakachema weke Sulemani. ⁴Pa Elusalemu wikazile kwaneke Yuda wamwi nawami awaweke aBenjamini awantu weke Yuda walinji ponga nu Athaya, umwaneke aUzia, nu mweneke Zekaria, nu mwene Amaliya, umwaneke Shefatia, umwaneke aMahalaleli, umwaneke aPelesi. ⁵Nu Maasea, umwaneke aBaluki, nu Kolhoze, nu Azaya, umwaneke Ahadaya, umwaneke Yoalibu, umwaneke aZakalia, umwaneke aMshelani, wani umwaneke aBaluki. ⁶Awana wonsi weke aPelesi wano wikazile mu Elusalemu walinji 468. Walinji waimba. ⁷Wawo awano awaweke aBenjamini, aSalu, umwaneke aMeshulamu, umwaneke aYoedi, umwaneke aPedaya, umwaneke aKolaya, umwaneke aMaaseva, umwaneke aIthieli, umwaneke Yehaya. ⁸Ibhadha yeke, Gabai nu Salai, awatu 928. ⁹A Yoweli umwaneke aZikri walinji aluino akawalola awakola; nu Yuda umwaneke aSenua walinji uwikolo wapili pakaya. ¹⁰Ukufuma kuwakachema aEdaya, umwaneke Yoyalibu, Yakini, ¹¹A Selaya umwaneke aHilikia, umwaneke aMeshulamu, umwaneke aSadoki, umwaneke aMerayoti, umwaneke aAhitubu, uwikolo wang'anda yeke Amungu, ¹²na wamwawo wano wawovile umulimo waluko, awantu 822. nu Adaya umwaneke aYerohamu, umwaneke aPelalia, umwaneke aAmzi, umwaneke aZekaria, umwaneke aPashuri, umwaneke aMalkia. ¹³Nawakola walinji awantu wake wawowalinji awikolo wawantu awonsi 242, nu Mahasai umwanake Aazareli, umwanake Aazahi, umwanake aMeshilemothi, umwanake almeri; ¹⁴wawamunyiwa wawo, 128 awakadwa wano wahumba awazili wawo wino natili awakolelela walinji aZabdieli, umwaneke aHageoli. ¹⁵Na Walawi aSemaya umwaneke Ashubu, umwanake Aazilimu, umwanake Ashabia, umwaneke aBuni, ¹⁶nu Shabeshai, nu Yozabadi, uwo walinji awate nu wa Walawi, wano wimilizile imilomo yapalonde yang'anda yeke Amungu. ¹⁷Walinji alipo aMatania, umwanake aMika, umwaneke aZakri, umwanake Asafu, wino walinji amukulugendi wino winzizya ukuwasalifya kukulenga, nu Bakbukia, wapili mweke awamunyina, nu Abuda umwaneke Ashemaha, umwaneke Galali, umwaneke aYeduthuni. ¹⁸Pakaya yonsi intiswe walinji Awalawi 284. ¹⁹Aawakalinda wa milyango Akubu, nu Talimo, nu nawantu wawo wano walimdanga

imlyango 172. ²⁰Na wawo wano washazile awa Hizilaeli na wakachema, na Walawi, walinji umakaya yonsi ya Yuda. Chila muntu wikazile pakaya yakwe umkola. ²¹Wano waombawga imigimo ya kanisa wikazile Wofili, nu Siha nu Gishpa walinji wakuwakolelela. ²²Umtemu umkulu papela pa Walawi wano walinji wakawomba ku Elusalemu walinji Ahuzi umwaneke aBani, umwanake Ashabia, umwanake Amatania, umwanake Amika, awaweke Asafu, wawo walinji awakimbila wa milimo kung'anda yeke Amungu. ²³Walinji pasi ya kuwenwa ukufuma kumwuene ni vwangi ivule wawawewanga awakimbila chila pano walondolanga. ²⁴A Pesaiya umwaneke Ameshezabeli, umwaneke aZela, umwaneke aYuda, walinji ponga nu mwene ke yonsi ya wantu. ²⁵Ku chijiji na mavyalo yawo kuno awantu wakakikala waku Yuda wikazile ku Kiliath-arba, na ku vijiji vyake nu Diboni, ni vijiji vyake, nu Ekabuzeli ni vijiji vyake. ²⁶Awikala ku Molada, Beth-Peleti, ²⁷Hazali-shuali, Belisheba ni vijiji vyake. ²⁸Naonye awikala Siklagi, na Mekona, ni vijiji vyakwe, ²⁹Enulimoni, nu Sola, nu Mususi, ³⁰Azanoa, nu Adulamu ni vijiji vyakwe nu Lakishi na mavyalo yakwe nu Azeka ni vijiji vyakwe. Apano awikala ukufuma ku Belishiba paka kuchintene cha Imomu. ³¹Antu weke aBenyameni nawonye walinji wakakikala ukufuma Geiba, ukuya Kuikimashi naku Hahiya, na ku Besieli ni vijiji vyakwe. ³²Wakazile Anasosi nu Nobu, nu Anania, ³³Aazoli nu Rama nu Gitahimu, ³⁴Adidi, nu Sebohimu, nu Ebalath, ³⁵Rodi, nu Wono, kuchiwene cha mafundi. ³⁶Awalawi awamwawo wikazile Yuda awamwao ku Benjamini.

Chapter 12

¹Wa awano awakachema na Walawi wawo wizile ponga nu Zelubabeli umwaneke aShealueli, ponga nu Yoshua nu Seraya, nu Yelemia, nu Ezra, ²A Amaria, nu Maluki, nu Hatushi, ³A Shekania, Harimu nu Meremothi. ⁴Palinji nu Iddo, nu Ginethoni, nu Abiya, ⁵Nu Miyamini, nu Maazia, nu Bilgai, ⁶Nu Shemaya, nu Yoyaribu, nu Yedaya, ⁷A Salu, nu Amoki, nu Hilikia, nu Yedaya. Waha walinji awakulu weke awakachema nawantu wawo kumanda yeke Yoshuwa. ⁸Awalawi walinji aYeshua, nu Binui, nu Kadmieli, nu Sherebia, nu Yuda, nu Mathania, wino walinji wakolelela kwimbila inyombo zya kusafifya, ponga na wantu wakwe. ⁹Bakbukia nu Huno, awakasalika wonsi wimilizile mu mbali yawo powo waombanga emilimo. ¹⁰A Yoshua walinji ababa weke aYoyakimu, aYoyakimu walinji Eliyashibu, Eliyashibu wani ababa weke Ayoyada, ¹¹Yoyada wamlezile aYonasani, aYonasani wamlezile aYadua. ¹²Ku manda yeke Yoyakimu waa walinji awene awakulu wawantu; aMelaya walinji awikolo waku Selaya, Aanania walinji amtema weke Yelemia, ¹³Aneshulamu walinji amitemi weke Ezra nu Ewuhawani walinji amtemi weke aMaliha, ¹⁴A Yonasani walinji amutemi weke Maluki, nu Yusufu walinji amtemi Shekania. ¹⁵Ili ukupitilila, Adana walinji amtemi wene Alm nu Elikai walinji amtemi weke aMelemosi, ¹⁶Nu Zekalia walinji amtemu waku Ido, nu Meshulamu walinji amtemi waku Gineson, nu ¹⁷A Zikuli walinji umtemi amtemi waku Abia nu Maamini. Nu Pilitai walinji hutei waku Mahazha. ¹⁸Ashamua walinji umtemi waku Biligahi, Yehonasani walinji amtemi weke Ashemaya, ¹⁹Matenai walinji amtemi waku Yoyalibu, nu Uzi walinji amtemi weke Edaya, ²⁰Akalai walinji amtemi waku Salu, nu Ebeli walinji amtemi weke Amoki, ²¹Ashabia walinji umtemi weke Hilika, nu Nestanel walinji amtemu ku Idaya. ²²Ku myaka yeke Aheliyashab, Awalawi nu Heliashib, nu Yayada, nu Yohana nu Yadua wandisilwe ngati imitwe ya luko, na wakachewa wandisilwe pa utemu weke Adaliyo waku Pelesia. ²³Awaweke aLawi ponga nuluko wandishilwe kuchitabu chatelehe paka amanda yeke aYohana umwaneke Eliashibu. ²⁴Awikolo wa Walawi Aashabia, nu Shelebia, nu Yoshua umwaneke Kadimeli, panga na wano wakasalikuponga, wano walinji wawimlila pamso ya kukuwaho ukwimbila nu kusafifya walinji akujibu chila upande nukopa, iamuliyeke aDaudi, umntu weke Amungu. ²⁵Amatania nu Bakubukia, nu Obadia, Meshulamu, Talmoni na Akubu walinji awakalinda wamlyango wano walinji wakumicha iwimulila mu vyumba vya wikula ivintu pamilyango. ²⁶Wawovile kumanda yeke aYoyakimu umweneke aYoshua, umwaweke aYosadaki, wakumawo a yeke aNehemia, agavana nu Ezra akachema na wakandika. ²⁷Kukuifumya kuluumba lwa Elusalemu, awantu walondo zile Awalawa ponsi pano walinji wakakwikala, awawaleta ku Elusalemu ili ukunonya nu kuhifumya kukunoniya, ponanukusalifya nukwimbila ku ng'oma ni vi nanda ni vinubi. ²⁸Ichikundi cha wakimbila wikazileponga ukufuma kuwilaya hino yaliwila iElusalemu nukufuma ku vijiji vyeke Anitofasi. ²⁹Wizile ukufuma ku Besi ni gilangali nukufuma kumavyalo yaku Geba nu Azmawethi, uno awakwimbila walinji waizyengala ivijiji papipi ni Elusalemu. ³⁰Awachenu na Walawi awaiswefya awantu ni mulyango nuluumba. ³¹Apano nalinji na watemi waku Yuda ukuya kupela ya ruumba nu newesola imkutano iwili hinukulu yekewao wano watili awasalifya wenga waile kukasa lyeke andyilo papela paluumba ukuya kumlyango wa kujaa. ³²A Hoshea ni chipande cha wateni wa ku Yuda wamfasile, ³³nu kuleka umkola waile Aazalia, nu Ezra nu Meshulamu, ³⁴A Yuda, nu Benyamini, nu Shemaya, nu Yeremia ³⁵na waweke awakachema wawo walinji nitalumbeta, nu Zakalia umwaneke aYonathani, umwaneke aShemaya, umwaneke Mataniya, umwaneke aMikaya, umwaneke aZakuri, umwaneke Asafu. ³⁶Tena na malafiki weke Zekaria, nu Shemaya, nu Azereli nu Milalali, nu Gilalai, nu Maai, nu Nethaneli, nu Yuda, nu Hanani, ponga niviya vya mziki vyeke aDaudi umntu weke Amungu. Nu Ezra akandika walinji pamisoyawo. ³⁷Na kumlyango weke anwenwe wailemoja kamoja wa madalata yakaya yeke aDaudi papele pakukela huluhumba, papela pakukwela ing'anda yeke Daudi, kumlyango wa mazi kuhupande waku mashaliki. ³⁸Na wakimbila wa mwano watili awasalifya awapita ukwamwao nawafasile papela paluumba. Ponga nichipande cha wantu papela pamnala wa viwa paka paluumba ulukulu, ³⁹na papela ya mlyango weke aEfulahemu nu mlyango umkali nukumlyango waiswe nu mnala waku Ananeli nu mnala waku Amea mu mlyango wa swele awimilila ku mlyango wawakayinda. ⁴⁰Nomba imukutano iwili yawawo wano watili awansalifya wapasile pakwikala kung'anda yeke Amngu, naninyene nomba senda inafasi yane ichipande cha watemi ponganani. ⁴¹Na wakachema awasenda inafasi zyawo Eliakimu, Maaseya, Miyamini, Mikaya, Elioenai, Zekaria, na Hanania wano wali ni

tarumbeta,⁴²Maaseya, na Shemaya, Eleazari, Uzi, Yehohanani, Malkiya, Elamu, Ezeri. Awakimbila wimbizile nu Yezrahia ngati awakimilia.⁴³Wafumizya isadaka inkulu uwanda uwo awanon'ya muno Amngu walinji tiwasankan'ya kukunonya ukukulutana awanachi na wana wanonizya ukunowiya ku Elusalemu wivwile kutali.⁴⁴Uwanda uwo awantu watili awawasola pang'anda yasadaka kumichango na matunda ya kwanza, ni zaka, ili waziunganike nukuwika pano wakulondola ukuchema na Walawi. Chila mntu wamsazile ukuomba umlimo mmavyalo papipi na makaya. Muno aYuda wanonizya kuwa kachema na Walawi wano wimilizile pamiso yao.⁴⁵Wawovile umlimo weke Amungu wao, nu mlimo wa kuswefya awatu kuamuli yeke aDaudi nayamwanake aSulemani, ni zizyo⁴⁶Amanda amakali kumanda yeke aDaudi nu Asafu, palinji pali wakimilila, weke awakimbila na kwalinji ni nyimbo zya sifa nukumsalifya Amngu.⁴⁷Ku myaka yeke aZalubabeli nakumanda yeke aNehemia, Waisilaeli wonsi wafumyanga isadaka chilaluanda kuwakimbila wakeke awakalinda wa mlyango. Awawika kambali ivintu vya Walawi nawalawi awawika ivintu vya waweke Aaluni.

Chapter 13

¹Uwanda uo wasowile kitabu cheke Musa mwakutwi ya wantu. Iilitoleka yaandi kwa mkasi yakwe kwamba kutali u Mwamoni au Mmoabu akulusiwa ukwiza kuu kongano dyeke Mungu, milele. ²Dyo dyalinji kusababu watizile kuwantu wa Israeli nu mkate na manzi, ibali wizile wa mfaumuliwo Balaamu kulaani Israeli. Hata livyo, Amungu witu atiligeuza ilana ukuwa ibaraka. ³Yaani waile wakwivwa sheria, wawatenzile Israeli ukufuma kwa kila mgeni. ⁴Nomba kabla yeke papo Eliashibu kuhani awikwa papela ya vyumba ya ng'anda yeke Mungu witu. Walinji nuu shilikiano nu Tobia. ⁵Eliashibu atiliwandalia Tobia ichumba ichikulu, pano kali wawikanga isadaka ya vyakudya uvumba, wakala, ni sehemu ya kumi ya vyakudya, divai na mafuta, vino vyawisidye kwajili ya Walawi, awaimbaji, awalinzi wa mudyango, ni michango kwa makuhani. ⁶Lakini uwakati wonsi talinji ndipo Yerusalemu. Kuuwakia weke thelathini na mbili Artashasta umwene wa Babeli, nayile kumwene. Baada ya muda mlenga umwene ukuluusa ya kupita, ⁷na nganawela Yerusalemu. Nkamanya awawipe yeke Eliashibu walinji wafanya kukumpa Tobia ichumba, cha kutunzila lwahakama ya vyumba vyeke Mungu. ⁸Nalinji ni chilakali sana na nasumbile ivitabu vya ng'anda yeke Tobia palonde ya ng'anda ya kutunzila. ⁹Nantili njamula kwamba watakasa ivituo vya kutunzila, nani ufurusha mkusi yao wakala ya ng'anda yeke Mungu, isadaka ya mazao ya chakudya nu uvumba. ¹⁰Ndilingundua kwamba sehemu zino zyatali awawazifumya kwa sababu ya kuwapa Awalawi watafumizye kumwao, ili wafume zuwazuwa muhekalu, kila muntu aye kuvyalo kwake, ngati waimbaji vino pawasile. ¹¹Kwa hiyo natilivyanga na waofisa nu kuvwanga, kuchani ing'anda yeke Mungu ilekwe?' natilimba kusanya panga na mbawika kunafasi zyao. ¹²Tena Yuda wonsi walesile isadaka zya mazao ya vyakudya idivai impya na mafuta muvituo vya kutunzila. ¹³Ambiwiki ngati awatunza ihazina papela ya hazina, Shelemia kuhani, na Sadoki mwandishi, na Walawi, Pedaya. Hanani, mwana wa Zakuri, mwana wa Matania, alikuwa na wafuasi wao, kwa sababu watiliawawa wazy kwamba awaminifu, ikazi yao yalinji ukusambazya ivifaa kuwashiriki wao. ¹⁴Kumbuka, Ee Mugu wane, papela yeke dyo, wala usinzi ufumye amazipe yano nayafanya kwajili ya ng'anda yeke Mungu wane niluduma zyakwe. ¹⁵Amanda yayo ndola wantu wa ku Yuda wano wadyasile ipala uwanda wa Sabato, nukuleta amakundi ya wakudya, nukutwishwa kufunda, ni divai ni zabibu, ni tini, ni kila aina ya mizigo iminyowe inowalesile ku Yerusalemu uwanda wa Sabato. Shuudia ndolakumba walinji wa kukazya ichakudya uwanda wa Sabato. ¹⁶Awantu ukufuma Tiro wanowikazile Yerusalemu walesile linsi na kila laina vya kukazya na awawakazya uwanda wa Sabato kuwantu wa ku Yuda na kila umtaa! ¹⁷Apano ambanena iviongozi wa Yuda, "Je! ni ubaya gani huu mnafanya, kuinajisi siku ya Sabato? ¹⁸"Je! Ababa winu watafanyile vivyo? Je, Mungu witu atalesile amawipe yaa papela yitu na papela ya kaya yoo? nomba waleta ichilakali izadii papala ya Israeli kuduau Isabato. ¹⁹Apano ingizila igiza kuumidyango ya ku Yerusalemu ikabla ya Sabato, natilinjama imidyango ifungwe nanjiti itakutakiwa ukuifungudwa hadi ibaada ya Sabato. Nawawisile waami awatumishi wane kumidyango ili imizigo yoyonsi isizele uwanda wa Sabato. ²⁰Awafanyabiashara na wakakazya wakila aina ya kukala wasawazipekutali nu Yerusalemu dyonga au luwili. ²¹Lakini watili awawasimbikizya, "Kuchani mukwikala palonde nu ukutalanga uwafanya hivyo tena nkakuwika mumakasa1 Ukufuma papo watizile uwanda wa Sabato. ²²Njamuwa Walawi ukujitakasa nu kwiza ukulinda imidyango, ili ukusafisha uwanda wa Sabato. Kumbuka kudyonyedyo Mungu wane nu nkumpa inkumbu ku sababu ya uaminifu wa wakubaliano yaoulinao kukwane. ²³Kuu wanda lwo nalozile Wayahudi wanowalinji wasaka awamawa wa Ashdodi, Amoni na Moabu. ²⁴Inusu ya wana wao wavwanganga ilugha ya Ashdodi, lakini watawezizye ukuvwanga ilugha ya wa Yuda, lakini lugha yeke wenga ya wantu waumwao. ²⁵Nami nikawasiliana nao, na mimi niliwaazibu, nukuma waumi tena ambavuta inyele zyao. Nukuwaafisha kweke Mungu, navwanga, msizemwawapa awana wao ibinti zinu, wala msizemwawasenda ibinti zyao kwa ajili ya wana winu, wala ninyi wenyewe. ²⁶Je, Sulemani umwene wa Israeli atafanyile izambi kusababu yawanachiwaa lakini kumataifa amavule patalinji umwene ngati umukola nawatili apendwa nu Mungu wakwe. Mungu atatili amfanya awe amwene papela ya Israeli yonsi. Ansi vivyonye awakwakwe aweni watili awauifanya awe ni zambi. ²⁷Je, ukuluusiwa ukwivwa nu kufanya amasipe yaa ansi ukuulaumu Mungu witu nu kuwasaka awamawa awawao? ²⁸Wenga wawana weke Yoyada, umwana wa Eliashibu, kuhani mkuu, walinji nyina vyala nu Sanbalati Mhoroni. Kwa hiyo watili awa uwifumya kumbele yane. ²⁹Wakumbuse Mungu wane, kusababu waukana ukuhani, na makubaliano ya ukuhani na Walawi. ³⁰Hata ivyo nawasafisha ukufuma kuchila chintu icheni, nu kuimalisha ikazizya makuhani na Walawi, kla wenga kukazi yakwe umukulo. ³¹Nafumizye isadaka zyankuni uwakati unowawisidye na matunda ya kwanza, nkukumbuka Mungu wane, kuwema.

Esther

Chapter 1

¹Kufatama nu wanda wakutawala Ahasuero (we ni Ahasuero wino watawazile ukufuma ku India paka Ethiopia, zaidi ya majimbo 127), ²Kulingana na manda yao umfalme Ahasuero wikazile pakasi pachiti chakwe cha kutawala pakasi pangome yeke Shushani. ³Umwaka umutitatu wa kutawala kwake watili awaandaka fulaha awana kolelo na watumwa wakwe onsi. Wano wafisile ku shelehe hiyo walinji wikolowa majeshi wa Uwajemi na Wamedi, wantu wano wali ni vyeo, na wana nkelebo na majimbo. ⁴Umwene wawasile patishe utajili nu utukufu wa ukulu umwene wakwe ni eshima vya utukufu wa ukulu wakwe uno wapatanku manda mavule, kumanda 180. ⁵Amanda ya pano yapalamizile umwene watili andaa shelehe ino yatili ifika amanda saba. Ishelehe i yalinji na wantu wonsi wano walinsi wakakwikala mwi kulu yeke Shushani, ukwanzia umkulu mpaka umunono. Ibehewa vya bustani vya ikulu vya umwene amuno ikalamu ya fanyisilwe. ⁶Ibehewa vya bustani walipafyile ku mapazia matiswe yeke pamba nu ulufu wani, yanyefilwe ku mikunga mizima ya zambalau yano yasawisilwe ku pete vya hela ni mwenda ya malimali, kwalinji na makochi ya zahabu ni hela papela ya sakafu ya malimali, mawe mawenzu na matiswe na ya njano na matifu. ⁷Ivyakumwa vyaandaliziwe katika ivikombe vya zahabu. Na kila kikombe chalinji cha pekee na kusababu ya untu wa mwene kwalinji ni pala ivule. ⁸Umwene wawanenile awakagawa wawe udumiye ivinywaji ku kila muntu kulingana na vino kulundola. Ukuwa tiali umwene walinji atifumy'a agizo ku watumishi wa kwikulu kuwaombela aweni kulingana na vino wakulondola aweni. ⁹Awamama naonje walinsi wawalaukwa ku kalamu nu malikia Vashiti ku ikulu ya mwene Ahasuero. ¹⁰Ukwanzizya uwanda wa saba umwenzu wa mwene walinji ni fulaha kufatano ni pala, watili agiza Mehuumani, Biztha, Harbona, Bigtha, Abagtha, Zethari na Karkas (wa saba awano watili awafika kumbele ku mwene) ¹¹Ukumleta malikia Vashiti akiwa na mavazi yakwe ya kimalikia. Walinji ni lengo la kuwalangivya awantu na maakida urembo wakwe, muno walinji mrembo. ¹²Ponga na maagizo ya Mwene, Malikia Vashiti wakanile ukuya ngati vino walinji aliwaagiza iviongozi wakwe. vivyo umwene walakalilisile sana; ichisilani chakwe chakwezile mchifuwa chakwe ¹³Umwene wawafasile wano wati ni ekima wana wamanya misimu (kufutana na kuwa wowo auno walinji mpango wa mwene kufatana na wala wano walinji awatalamu wa shelia nu hukumu. ¹⁴Carshena, Shethar, Admatha, Tarshish, Meres, Marsena, na Memucan, majimbo saba ya Uwajemi na Wamedi walinji papipi nu mwene na walinji ni vyeo ivikulu ku mwene. ¹⁵Kunamuna kutafusili achani kiombeke ku mjibu wa shelia kufuma nu mgomo weke malikia Vashiti zidi ya agizo la mwene Ahasuero kweke malikia Vashiti. ¹⁶Wenga wao wino watili julikana kwi zina lya Memukani mbele ya Mwene na mbele ya Malkia Vashiti alama amkosee tu umwene na wikolo wa wantu wonsi wano wali mumajimbo ya mwene Ahasuero. ¹⁷Ku sababu vino ijambo vyeke malikia vyandi limanyike awamana andi wawafanyie aonsi wao aviwiye wakavyanga, Umwene Ahasuero Malikia Vashiti atatili amtii bwana wakwe, Umwene Ahasuero pano walirindoranga auhuzuli kuminso yakwe.' ¹⁸kabla ya wanda wowo awamama na wakuu wa Uajemi na Umedi wapasilite taalifa ya kugoma kwe malikia Vashiti wakawafanyia mabwana wao, viongozi na wamwene wakawa ni fulugu ni hasira umvule. ¹⁹ngi jambo zima kumwene, ruusu imbila ifume na iwe kushelia ya Waajemi na Waamedi wano watawezizye kuputula ukuti Vashiti atakiza fena kukolelo ku mwene ngati malikia. Inafati yeke Vashiti alekelwe winji wino akawa bora kuliko Vashiti. ²⁰Imbila ya mwene pano yumwa ku mwene wonsi, awa mama wonsi wawa eshimu wawalume wao ukwanzisha wano wali ni vyeo mupaka wino asi ni cheo. ²¹Ushauli nu walinji mzima kumwene na wakuu wa mwao, umwene waomvile ngati Memkani vino atipendekeza. ²²Watumile kalata ku majimbo yonsi ya mwene kwa kila chintu nu kwandika kwake na wantu ku makabila yao wamzile akuti kila monsi awe umsimamizi kila ng'ande yakwe umkola imbila ii yafumile kila lugha na kila muntu na katika uwene.

Chapter 2

¹Ibaada ya mambo ya ni baada ya chisilani cha mwene Ahasuero ukutuka watili fikili kuusu malikia Vashiti na chini atichifanya ni mbila ino watili wamlu ifume ya Vashiti kusovya isifa vya kuwa malkia. ²Ukuti vijana walitumikia umwene awavyanga, umwene alondolezwe awakazyana awazipe. ³Umwene na achaguwe awasimamizi katika majimbo yonsi ya umwene wakwe ili wawaunganike awakazyana awazima wonsi harem katika ikulu ya Susa. Awakazyana wa wawe chini ya ulinzi wa Hegai, mlinzi wino mkulu, wa wanchi na wapewe ivipodozi vyao vyosi. ⁴Nu mkazyana wensi wila wino anga mfulaisha awino akawa Malikia baadayeke Vashiti. ⁵Umwene wapenzile ushauili na waomile ngati vino ushauili wapisile, ⁶Kufuma insi ya Shushani walinji umuyandi watwanga mekekei mwana wa Jaira mwana wa Shimei mwana wa Kishi, wino walinji wa kabila ya Benjamini. ⁷Mkola miongoni mwa Wayahudi wano walinji ponga nu Yekonia, umwene wa Yuda ukufuma Yerusalemu na kuya kuhamishoni nu umwene Nebukadreza. ⁸Modekai walinji kamlea, Hadasa, yaani Esta, mkazyana weke mjomba wakwe ku sababu atalinji na wazazi wakwe wonsi wawili. Modekai wamsensile umkazyana wakwe. Esta walinji ni umbo izima ni sula ya nzipe. ⁹Awakazyana awavule walesizye kwikulu Shushani, baada ya mbila ni amri ya mwene kufumya. Wawisilye pansi ya mwangalizi Hegai. Esta nawenye walinji miongoni wakazyana wano wafumizile nu kuwikwa chini ya uwangalizi weke Hagai, msimamizi wake wamama. ¹⁰Esta wanonizye, nu kupata baati mbele yeke Hegai. Wampile vipodozi ni sehemu ya chakulya. Wampile wahudumiaji wana chi saba kufuma kwi kulu ya mwone na watwazile na wahudumiaji wanachi ku sehemu inzima ku ng'anda ya wanchi. ¹¹Esta hatamunenile umuntu

Chapter 3

wensi kunsu wantu wakwe ku sababu Modekai walinji wamlesha.¹¹ Kila wanda Modekai wayanga nu kuwela kukolelo palonde ya uwa ya ng'anda ya wanachi ili aivye kuusu mambo yeke Esta na avino kaombewa.¹² Izamu pano yafisile kweke kila umwanachi ukuya ku mwene Ahusero kukufata maekezo ku wanachi kila mkazyana yalinji kutakiwa kumalizya miezi kumi na iwili ya uzipie miezi sita ya mafuta ya manemane na miezi sita ya vipodozi.¹³ Mda uno umwanachi waile kumwene wampanga chimwi chino atikumbukila kufuma mng'anda ya wanachi ili apite nacho ku ng'anda ya mwene.¹⁴ Umwanachi walinji akaya wakati wa usiku nu kupuluka ku ng'ande ya wanchi nu kumsimamizi shangazi wake msimamizi wa mwene wino walinji akawalinda masulia. Uwanachi atalinji akalunsiwa ukuya kalinji ku mwene isipokuwa atimfulaisha umwene nu umwene awamunena apuluke tena.¹⁵ Izamu yeke Esta yatimiziye (mwene weke Abihaili, amjomba weke Modekai walinji atimsenda ngati abinti wakwe) ukuya kumbele ya mwene, hatapenzile ichintu chonsi isipokuwa vile ambavyo Hegai, umsimamizi wa wanachi wammenile avisende.¹⁶ Esta wapasile ichibali kweke kila muntu wino watili amlola. Esta watwazilwe kwe mwene Ahusiero mwezi wa kumi uno amwezi wa Tabeti, katika mwaka wa saba wa kutawala kwake.¹⁷ Umwene wamkumbukizile Esta nkani ukuleka awanachi wanchi na wapasile ichibali ukuleka na wema kumbele zaidi wakazyana wansi na kulingana na vivyo umwene wamuzwisile inkofyela ya kimalikia ibadala yeke Vashiti.¹⁸ Umwene wafanyile ishangwe inkulu awasimamizi na waudumu wakwe wonsi, kalamu yeke Esta na wawapile unafu wa kodi kufuma kumajimbo. tena wawapile zawadi ku ukalimu.¹⁹ Modekai walinji atukala kwi pango lya mwene mda uno auakazyana walinji wawa mfana ku wanda umtiwili.²⁰ Esta wafisile ushauke weke Modekai ya kutu ukumwene untu wensi wila kuusu wamunyina wendeziye ukufata uushauke weke Modekai vino wafanyanga pano achili umwanche.²¹ Ukufuma na mande yao yano Modekai walinji wikala kugeti ku mwene, Bighani na Tereshi, wasimamizi wa mwene awalinzi wa mlyango walakalisile nu kulondola ukumkoma umwene Ahusiero.²² Jambo lyawisilwe wazi kwe Modekai, watili awamtalifu malikia Esta nu Esta wamumenile chila chino atine ny'wa nu Modekai.²³ Yabali ii yatwazilwe nu kuloleka ukuti ikweli na wonsi wawili wanyonzilwe papela pamti ni abali lini yandisilwe kuchitabu cha kumbukumbu mbele ya mwene.

Chapter 3

¹Ibadala ya mambo ya umwene Ahusiero wamkwezizye icheo Hamani umwana weke Hammedatha mwagagi, na wawisile ichiti chakwe kwi wikolo papela wonsi wano walinji ponga nawe.² Na watumishi wonsi wa mwene walinji ku ngome ya mwene walinji ikutasika wasokowale wala ukufukamola Hamani, ngati umwene vino atiamua. Lakini Modekai atasokowazile wala ukafukama imbele yeke Hamani.³ Kisha awatumishi wa mwene walinji mnome mumwene wammenile Modekai kuchani atakufata amulu yako mwene?⁴ Wavwanzile nawe manda ku manda, lakini wakanile ukufata matamshi yako. Hivyo wavwanzile nu Hamani ukulola ukuti iswala lyeke Modekai lingashala vivyo walinji atiataafu vivyo Modekai walinji Umuyahudi.⁵ Hamani pano walozile ukuti Modekai atakusokowale ukufukama watili alakalika.⁶ Walinji ni wazo lya kunikoma Modekai, watumishi wa mwene wanga wamnena ukuti Modekai ni ndugu zyakwe walinji Awayahudi. Hamani waazimisishe waangamizwe Awayahudi wonsi wantu weke Modekai, wano walinji ku umwene weke Ahusiero. Ukwanzisha umwenzi wa kwanza, (umo mwezi wa Nisani) mkasi ya mwaka wa kumi na mbili wa mwene Ahusiero, umile ikula imbele yeke Hamani ikula ukuti kila mwezi kila wanda uchagula siku ya mwezi upaka uchaguzi mwezi wa kumi na mbili, (mwezi wa Adari).⁸ Akuno Hamani wammenile umwene Ahusiero, "Kuli watu fulani ukufuma amajimbo yonsi ya uwene wako wano watakufata mamlaka na kutabia zyao vya kutolekufuta shelia itakuwapasa kwendelea ukuwa awapuma.⁹ Nga ikukunonela mwene fumya iamli awantu ngati wa wasumbiwe kutali nani nandi pime italanta elifu kumi vya hela ku makasa ya wala wano awasimamizi wa maswala ya wawike ku nkoma ya mwene."¹⁰ Apano umwene wazuzile ipete ya mhuri ni kumpa Hamani, aduwi wa Wayahudi.¹¹ Umwene wammenile Hamani, "Kawakisha ukuti ihela upuluke kukwako. Na wantu wako ili mutumiye vino mkulondola."¹² Apano wakaandika wa wammenile awakomengana ku wanda weke kumi na tatu ya mwezi weke chonga ni mbiyu yalinji na maneno ya Hamani yano yandisilwe nu kutwalwa ku wasimamizi wa majimbo yonsi kila jimbo ku mwandiko wao kwa kila lugha yao imbila li yandikwe kwi zina lya mwene Ahusiero nu kumwa umuhuli wa pete yakwe.¹³ Barua zino vya kulonda kuwakana kutali Wayahudi wonsi, vyatili sisambazwe mtala majimbo yonsi ya umwene Ahusiero kuangamiza ukukoma nu kuhalibu awaudi wonsi ukwanza umunono mpaka umukulu uwanche na wanachi mda wanda onga ku manda yeku kumi na tatu ya mwezi wa kumi na mbili (umo amwezi wa Adari) n kuteka imali vyao.¹⁴ Barua yafanyisilwa ukuwa ishelia nu kutwalwa kila jimbo. Taalifa juu ya ukuangamizwa Awayahudi yatili enea kila jimbo ukuti wantu wonsi wajiandaye ku wanda huo.¹⁵ Awakasambazwa wasambazizye agizo mwene. Imbila yumizwe nu kusambazwa katika nnsi Shushani. Umwene walinji ni Hamani wikazile nu kumwa lakini nnsi ya Shushani, lakini nnsi Shushani walinji ku maangamivu.

Chapter 4

¹Modekai panowivwile chino chipangwa ku wakola walepuzile imwenda yakwe nu kuzyala magunia na matoi. Waile pakasi pa kaya nu kulila ku sauti ya chungu umuvule.² Waile upaka kumvyango mwa mwene; kusababu hanga kutali wino kalusiwa ukwingila atizyalo amagunia.³ Amuli pano yafisile kila mkowa kwalinji ni ndosha inkulu ku Wayahudi nu kufunga ukulila na kuomboleza. Wavule wao walazile mumagunia ya matoi.⁴ Malikia Esta wapasile abali kufuma kuwahudumu wakwe wapasile ukiwa. Watumile awantu wamtwalile imyenda Modekai ili azule magunia nu ukuzwala mienda imizima lakini Modekai wakanile.⁵ Apano Esta amwita Hathaki, wenga umusimamizi wa mwene wino anga

wapewa wajibu wa kumhudumia wamtumile ukuya kwe Modekai ili amanye ku chani Modekai atifanya vivyo.⁶Hivyo Hathaki waile kwe Modekai katika ikaya kumbele ya mvyango wa mwene.⁷Modekai wamnenile Hathaki amambo yonsi ukuusu uchikomi ya Wayahudi yano yaya pangwa ni kiasi cha hela chino Hamani itiaidi ukuwapa mawazili na wamwene ili kuwakoma Wayahudi.⁸Na atimupa barua ya mbila ino ititunywa ni Shushani ku maangamivu ya Wayahudi. Wafanyile vivyo ili akuti Hathaki amunene Esta asende jukumu la kuya nu kumlomba umwene nu kumsihi kunieba ya Wayahudi.⁹Vivyo, Hathaki waile ukumunana Esta chino atinenwa nu Modekai.¹⁰Esta awavwanga nu Hathaki nu kumne na apuluke kwe Modekai.¹¹Esta wamunenile Hathaki, "Awatumishi wonsi wa mwene na wantu wonsi katika mikowa yonsi walimanyile ukuti umuntu wensi angingila mumwene bila ulusa akulondela ukufa isipokuwa wila wino umwene akasonta nintuwa yakwe ya chisilani. Ni mansa selasini sasa ntama nsiye kumbele ya mwene.¹²Hathaki wamunenile Modekai mazwi yano wanenilwe nu Esta.¹³Modekai wapulusizye itumi: "Ukuwazia ukuti aweke ukapola ukuleka Awayahudi wonsi.¹⁴Kwani ngawikala myaa ku mda wowo, Amungu atanga alete uuzima ku nzila yamwao, lakini wewe ni ng'anda yeke ababa wako muka angamia aweni amanu muafaka ngati wowo.¹⁵Nomba Esta watumile awajumbe kwe Modekai,¹⁶"Yanga uwakusanyinye Awayahudi wonsi wano wakwikala ku mkowa wa Shushani, na wafunge ku ajili yehe nene. Watize wajye wala kumwa ku mda wa manda yatatu. Anene na watumishi wane wa chanachi tukafunga ku manda yao na kisha kaya mbele ya mwene kinyume ni shelia na kama ningafa na imfwe.¹⁷Modekai waile nu kuomba yonsi yano Esta atimuagiza ukuomba.

Chapter 5

¹Baada ya yatatu, Esta waizwisile inyanda yakwe ya kimalikia na wimilizile sehemu ya mkasi ya uwaya ikulu ya mwene kumbele ya ng'anda ya mwene. Umwene walinji atukala katika ichilimba chakwe cha wene na akulola pamlyango wa kwingilila.²Umwene wamhazile malikia Esta wapasile ikibali ku mwene wampile intuwa ya hasila mumakasa mwe Esta vivyo Esta amupalamila umwene nu ukulema intuwa ya utawala.³Apano umwene amunena malikia Esta, "Ukulondola upene chani? Ukulomba kwako achani? Nanti inusu ya umwene wane ingakupa." ⁴Malikia Esta wamunenile we mwene ngatipata ichibali pamansi yako kulomba wewe nu Hamani mwize ilelo ku shelehe ino Tiandaa kuajili yakwe."⁵Umwene wawwanzile, "Mletani zuwa Hamani sawa sawa na vino Malkia Esta." Umwene ponga nu Hamani wafisile katika kalamu ino watili anda alikia Esta. ⁶Ipala pano wawapile katika shelehe, umwene wamuzizye malikia Esta chino ukulondola chani na chani? ni ombi lyako achani? ukapewa nanti inusu ya umwene wane."⁷Esta wajibile umwene, "Shida lyane ni ombi lyane ajoy, ⁸nga wapendeza mwene, ku kumpa shida yane nu kunseshimu ombi lyane wewe nu Hamani mfike kalinji kushellehe yane ino tuanda iyolo na papo apano nkakunena ishida yane.⁹Hamani wapisile kung'anda kukwakwe ko atizula ni fulaha mumwenzu wakwe. Lakini pano wamu weni Modekai pakasi pa mujyango wa mwene. Modekai hata kwimilila wala ukutetema imbele jyakwe wizuzile ni hasila ku ajili yeke Modekai.¹⁰Lakini watili ajizuwia ni kupita ukuya kung'anda kakwakwe nu kuwalalike malafiki wakwe nu kukusanyika ponga nu Zereshi, umuchi. ¹¹Hamani wawa nenile jinsi ya utukufu wa mali ni idadi ya wandu wano walinji nao vino ali papela kuleka wasimamizi na watumishi wonsi wa kimwene.¹²Hamani wawa nenile nanti iyolo malikia Esta waandaziae ishelehe kwa ajili ya mwene na nene tu nu mwene wano twazili twaauzulia ku shelehe ino watili waanda malikia Esta. Na ni yolo tuli numwaliko uwamwao ponga nu mwene.¹³Lakini yonsi ya isichintu nga Modekai akwendelea ukwikala pamujyango wa mwene.¹⁴Apano Zereshi, umchi Hamani wamnenile umulume na malafiki yakwe wonsi yanda yani umti umtali wafuti hamsini ni wakati wa mtondo uvange nu mwene ili Modekai atundikwe ku mti huo tena yanga kufulaha nu mwene ku kalamu ino atianda Malikia.

Chapter 6

¹Usiku ula umwene atapasile utulo awa agiza ivitabu vya kumbukumbu vya matukiyo ya mwene wakwe viletwe na visomwe imbele vyake. Ivitabu avisomwa ku sauti ku mbele ya mwene.²Yazanizwe ukuti Modekai walinji atifumya itaalifa ukuusu Bighana na Tereshi, awalinzi wano wakulinda ilango, walinji wawapanga kumuangamiza umwene Ahusiero. ³Nomba umwene wauzizye Modekai wafanyiziwe chani cha mchinji kutaalifa ino wafumizye? Apano awantumishi wa mwene wamunezile watakufanyizile ichintu chonsichila."⁴Apano umwene wauzizye aweni wino ali mkasi mwi uwa" Na Hamani walinji atiangila mwi uwa mu mwene ili amlombe umwene afumye uluusa ili Modekai alelenzye ku muti uno uundaliwa. ⁵Awatumishi watiti, "Hamani atiiamilila kwi uwa lya mwene." Umwene wavyanzile munenani aingile mkasi." ⁶Umuda tu Hamani pano wingila, umwene wamuzizye achitwe chani umuntu wila wino umwene wampenda nu kueshimu?" Hamani watili fikili mumwenzu aweni wino umwene wampenda ni kumheshimu zaidi yane?⁷Hamani wamjibu umwene kumuntu wila wino umwene akuti umwene wampenda nu kumheshimu, ⁸avishe imyenda ya umwene avizwalo wino umwene wavizwala ni falasi ino yatumiwa ni mwene na ino ili ni nkofyela kumutwe wakwe. ⁹Imyenda hiyo ya falasi asende umusimamizi umuzima ukuluta wonsi na mumuzwika wila wino umwene wampenda nu kumweshimu, na wamkweze papela ya falasi nu kumpitisha ku mitaa yonsi ya kaya na watangaze kukolelo yakwe, "Hivi avino wafanyiziwe umuntwila wino umwene wampenda nu kuheshimu!"¹⁰Apano umwene wamunenile, Hamani "omba zuwa umzwiwe Modekai imyenda nu umukweje ku falasi na itize upunguzye nani neno lyonga kwe yao yano tivwanga." ¹¹Apano Hamani wasenzile imyenda ni falasi. Amzwiwa Modekai nu kumkweza ku falasi nu kumputisha ku mitaa yonsi ya kaya atangazwa kuribelelo yakwe, "Lyo lyafanyizilwe ku muntu wino umwene wamkasama nu kumheshimu!"¹²Baada yeke vivyo Modekai wapulusile kumvyango wa mwene. Koo Hamani wapulusile

Chapter 7

ku halaka kukaa kukwakwe koo akuomboleza, na kuno atinamishe umutwe wakwe. ¹³Wawananile malafiki wakwe ponga nu Zereshi umchi. Apano malafiki wakwe wano wali ni busala ponga nu Zereshi umchi. Nga Modekai wino atiyanzia ukupona kumbele zwako Asi uzao wa Wayahudi utakampota akono tukuti endelea ukupona kunkolelo kwake." ¹⁴Pano walinji wakwendelea na mazungumzo, awasimamizi wa mwene wamwizile Hamani ili afile ku shelehe ino hiandaliwa nu Esta.

Chapter 7

¹Kwa hiyo umwne nu Hamani waile ukushekea nu malikia Esta. ²Ukufatane nu wanda wapili baada ya kuleta ipala umwene wamunenile Esta, "Achani ishida yako ya mwenzu wako? Na chani ombi vyako nanti inusu ya wene ingakupa." ³Apano umwene wamnenile nga nikapata ichibali pamanso yako na ngawakasame umpe maisha yane na vyoo alino shida ya mumwenzo wana na vyoo alino ombi vyane na wantu wane wonsi. ⁴Kufyatana nene na wantu wane tutu kaziwa ili tualibiwe, watukome, na tuangamizwe nga twakazizye ku utuwa ngati awana onsi na wana wanchi nanga mbundumale mya na ntanga kutamye mwene." ⁵Apano umwene Ahusiero wamuneni malikia Esta aweni wiyo? Na weni wino atikusudia mu mwenzu wakwe ukuomba itendo lilo? ⁶Esta wavyanzile, "Awe umwipe Hamani, Adui!" Hamani walemilwe ni wasiwasi mbele ya mwene nu malikia ⁷Ni kisilani cha mwene wafumile azushelehe ku sehemu ya pala nu kuya kusehemu ya bustani ya ikulu, Lakini Hamani washazile aku mubebeleza malikia Esta ili apozye amaisha yakwe ku sababu wamu weni umwene atimfikilia amawipe. ⁸Umwene apuluka ukufuma kubusitani ya kwikulu, nu kwingila ku chumba mno mwalinji ipala. Hamani walinji atipona pansi pamakochi pano walinji atiikala Esta. Umwene walakalisile nu kuvyanga, atimhalisha malikia imbele yane ku ng'ande yane?" Mala tu amazwi pano yafumile mu chinywa cha mwene awatumishi wamvimvile pamanso pe Hamani. ⁹Apano Habona, wenga wa watumishi wino anga akamtumikia umwene wamnenile umwene umuti uno uli nu utali wa futi hamsini uli kung'anda kwe Hamani. Wlinji uuwandeliwa kuajili yeke Modekai, wino wafumizwe taalifa ukuusu upango wa kuangamizwa kwako umwene wavyanzile msawikani Hamani kupela yakwe." ¹⁰Kwa hiyo wamsawisile Hamani ku mti uno watili anandaa ku ajili ya Modekai. Ni hasira ya mwene itulia.

Chapter 8

¹Uwanda huo Umwene Ahusiero wampile malikia Esta isao yonsi yeke Hamani, aduwi wa Wayahudi. Na kisha wamkwezizye ichao Modekai atumike mbele yakwe kusababu Malikia Esta walinji wamune na umwene ahusiane kwake Modekai. ²Apano umwene wampile ipete yakwe yino anga wampa Hamani malikia Esta wamkwazizye Modekai ili awe umkulu katika ichalo cheke Hamani. ³Apano Esta wavwanzile tena nu mwene. Waponile pansi nu kulila kumaso ya mwene nu kumsisitiza mwene abadilikishe injama ya kuwakomo waandi wonsi ino anga yapangwa nu Hamani Muagagi ⁴apano umwene wamunyoshozizye Esta intuwa yakwe ya hasila wakatusile nu kwimilila mbele yeke umwene. ⁵Esta wavwanzile nga utikimbukila ukuti pate ichibali imbele yako yangaza imbila iyumwe ili ukubadilisha ibarua zino zyandisilwe nu Hamani umwene weke Hammedatha muagagi, ibarua zino zyandisilwe ili kuangamiza waandi wonsi wano walinji kumikowa yonsi ya mwene. ⁶Nkwelenganya uli ubaya wao ngawapa awantu wane? Ningafanya ukulola uhalibifu wa ndugu zyane?" ⁷Umwene Ahusiero wamanenile Esta nu Modekai, Muyahudi, lolani ntumpa Esta inganda yonsi yeke Hamani na wawa mtundika Hamani ku mti ku sababu walinji atekusodie kuangamiza Wayahudi wonsi. ⁸Haya yandika imbila yamwao ku ajili ya Wayahudi ku zina vya mwene na uyume uhuli kupete ya mwene ku sababu imbila itiadikwa kwi zina lya mwene nu kumwa umuhuli ku pete ya mwene na hanga ibadiliswe." ⁹Ndipo awaandishi na mwane wakomengane ku wanda uonye ku mwezi wa tatu uno amwezi wa sivani uwanda wa ishilini ya mwezi wa tatu imbila yandisilwe yonsi ino Modekai watili amulu ku Wayahudi wafanyiwe na majilani wa kila mkowa imbila yatili. Amulu ku Wayahudi wafanyiwe na majilani wa kila mkowa imbila yatili yandikwa na maakida magavana na wikolo wa mikowa yonsi yano yalinji kufuma India hadi Ethiopia, majimbo 127 kila mkowa yatili yandikwa ku maandishi yakwe na kila wantu kuya yaona Wayahudi ku maandishi ya lugha yao. ¹⁰Modekai wandisile kwi zina lya mwene Ahusiero nu kuzyuma umuhuli kupete ya mwene wazitwazile mapepala ku matalishi, wawakwezizye kufalasi wano wakupita kuhalaka watumikanga ku huduma ya mwene wano walezilwe nu mwene. ¹¹Umwene wawapike Wayahudi wonsi katika mikowa ya kutawala wakwe ichibali cha kukomengana nu kuilinda nu nuluusa vya kuangamiza kuhoma nu kuhalibu umuntu wensi wila wino ali ni thamila la kuwakuma Wayahudi wonsi nu kwiwa imali vyao. ¹²Jambo jyo jyati ukamiliswa katika imikowa yonsi ya mwene Ahusiero, uwanda wa kumi na tatu ya mwezi wa kumi nambili uno amwezi wa Adari. ¹³Kalata ya mbila yatilifuma ngati vino sheria ni tangazo ku wantu wonsi. Wayahudi walinji tiali kumanda yao kulipa ichisasi ku aduwi jyao. ¹⁴Hivyo matalishi wendeshizisye falasi walinji wakatamia ku huduma za mwene. Wapisile ku halaka sana imbia yo yafumizile ku kaya ya Shushani pia. ¹⁵Apano Mosekai wafumile mbele ya mwene walinji atizwala ishyenda ya mwene imyenda buu ni mitishe ni nkofyela inkulu ya dhahabu ni johu la zambalau kaya ya Shushani yanonizye. ¹⁶Wayahudi walinji ni msanya ni fulaha ni heshima ikaya yonsi ino imbila yumwizwe Wayahudi wanonizye na waomvile ishelehe nu kupuza. ¹⁷Awantu awavule watali awanofya ukuti Awayahudi isababu ya hofu ya Wayahudi ino yalinji juu yao.

Chapter 9

¹Sasa ku mwezi wa kumi na mbili uwanda wa kumi na tatu ino awanda wa Adari, uwanda uno aduwi wa Wayahudi walinji wawa talajia ukutekeleza sheria ya mwene nu kupata inguvu dhidi ya Wayahudi. Badala yakwe Wayahudi wapasilie inguvu dhidi ya adui zayo. ²Wayahudi wonsi wakaengana ku kaya yao na kunikowa yondi ya mwene Ahusiero, ukuwika amakasa juu yao wano walinji wokusudia amabaya kutalini wino walinji tiali ukwimilila ku sababu ihofu yao yalinji itiwapenela awantu wonsi. ³Wikolo wonsi wa mikowa, maakida na magavana na watawala wa mwene watili awawasaidia Wayahudi kukuti hofu yeke Modekai yalinji himponela. ⁴Vino Modekai walinji umkulu ku ng'anda ya mwene nu umarufu wakwe watili usambaa ku mikowa yonsi kusababu Modekai walinji akuloleka uwikolo. ⁵Wayahudi wawavamiziye maaduwi vyao kwa panga wawaomvile iviwiye ngati vino walinji wawapangila vibaya kuusu awakola wawafanyile ivibaya vino wawaweni ivizima pamansi yao. ⁶Pa ngome ya kaya ya Shushani pakosa jumla ya maaduwi wano wafyile nu kuharibiwa na Wayahudi walinji mia tano. ⁷Jumla ya wano wafyile ponga na parishandatha, Dalphoni, Aspatha, ⁸Poratha, Adalia, Aridatha, ⁹Parimashita, Arisai, Aridai, Vaizatha, ¹⁰na wana kumi wa Hamani, mwana wa Hammedatha, aduwi weke Wayahudi. Lakini wata senzile amateka yonsi. ¹¹Idadi yeke wala wano watili awafya uwanda huo ku kaya ya Shushani, yafisili ku mwene Ahusiero. ¹²Umwene wammenile malikia Esta. Umwene wammenile malikia Esta, "Wayahudi wawafya wansi mia tano ku kaya ya Shushani, walipo wana kumi weke Hamani aduwi wa Wayahudi. Je wawaomba chani katika mikowa yamwao? Ni sazi shida yako achani andi upate chino ukulondora. ¹³Esta wamjibu, "Umwene nga utikumbukila, ndusu Wayahudi wano kukaya ya Shushani ume imbila ileto ni yolo ni miwili ya wande yeke Hamani ijundikue kupola ya miti." ¹⁴Umwene aamua ombi jyeke Esta ukamilike imbila yumilwe ku kaya ya Shushani na wanche ikumi weke Hamani awatundikwa kupela ya miti. ¹⁵Wayahudi ku kaya ya Shushani wacomene ponga uwanda wa kumi na nne ya mwezi wa Adari, na kuwakoma maaduwi jyao imia zitatu kukaya ya Shushani, lakini watili awaguza insao vyao. ¹⁶Na Wayahudi kuma mikoa yamwao wacomengine ili ukulinda na kupata falaja ukufuma ku maaduwi wawakomile maaduwi elfu sabini na tano, lakini watalii wa senda chimwi ku makasa yao vya samani kwe wala wano wafyile. ¹⁷Ku manda ikumi na yatatu ya mwezi wa Adari, Wayahudi wapuzile kuwanda wa kumi na nne awapuzia uwanda huwe wa shelehe ni furaha. ¹⁸Lakini Wayahudi wano wakakwikala ku kaya ya Shushani wizile ponga uwanda wa kumi na tatu na kumi na nne nu wanda wa kumi na tano awapuzia nu kwemba shelehe nu kumonyo. ¹⁹Yo ino isababu ya Wayahudi wa vijiji, wana wakwikala amaendeo ya vijiji ukuazimisha uwanda wa kumi na nne ya mwezi wa Adari kama uwanda wa sikukuu nu wanda uno ukawa wa kutumiana zawadi ku kila wenga. ²⁰Modekai wavinsile amambo yaa na watumile kalata ku Wayahudi wonsi wano walinji kuutawa wa mwene Ahusiero, ²¹wawalondolanga ukuazimisha uwanda wa kumi na tano ya mwezi wa Adari kila mwaka. ²²Vyoo azino yalinji amanda yano Wayahudi wapale ifalaja ukufuma ku maaduwi vyao uwakati woo uno huzuni ya Wayahudi yatili isenuka ukuwa ifulaha nu ukufuma kuma chulo ukuya kukupuza, walondalanga ukuomba uwanda wa shangwe nu ukutumilana zawadi ni vyakulya ni zawadi kumasikini. ²³Wayahudi wandleziye na maazimisho ukufanya chila chino Modekai walinji wandika waleke ukuazimisha uwanda wa punzili watize wiwilile. ²⁴Nu mda ula Modekai umwana weke Hammedatha mwagagi, adui wa Wayahudi wino anga wapanga nijama ya kuangamiza Wayahudi, nu kuma Puri (yani ukuma ikula) ili ukuangamiza kabisa. ²⁵Lakini umwene Ahusiero wapasilie itaalifa ya mpango umuwiye huu uno wapanzilye nu Modekai ukuusu Wayahudi watiligiza ibarua afanyiwe Modekai umkola yakuti umkola na wana wakwe yonyo ngwe juu ya mti. ²⁶Hivyo Wayahudi wazisile amanda yao kuti Purimu, ukufumana ni zina Puri. Ukufatana na mambo yonsi yano anga yaombeka kubarua na mambo yansi yano yaombeke nu kualola kumambo yao na yale yano anga wayapata, ²⁷Wayahudi wapokezile jukumu ni desturi ipya. Desturi hii iwe kuajili yao, wanche na kila muntu wino, akaungana nao. Na ikawa ikuti amaazimisho yaa yakafanyike kila mwaka wakaazimisha ku namna fulani nyakati zivyonye kila mwaka. ²⁸Manda yae anga yakulundola kuazimisha kwa kila kizazi, kila familia kila mkowa kila ikaya, insi Wayahudi waazimishe wache watize waleke ukwazimisha uwanda wa Purimu ili watize wiwilile. ²⁹Malikia Esta na Modekai wandisile ku mamlaka yonsi nu kusibitisha ikalata hii ya tuwili Purimu. ³⁰Kalata zyatwazilye ku mikowa 127 ya mwene Ahusiero, aziwafata Wayahudi wonsi imani ni kweli. ³¹Nu kusibitisha uwanda wa Purimu isawasawa na maelezo yeke Modekai nu Esta ino yawalandelanga Wayahudi waazimishe. Wayahudi wakati amaagizo ku ajili yao nu uzao wao wino watili uwanda wa kufunga nu kuomboleza. ³²Agizo lyeke Esta alisibitisha ishelia vyo ukuusu Purimu, na yandisilwe katika ikabu.

Chapter 10

¹Apano umwene Ahusiero wawisile ikodi papela pa nnchi na mazwi ya lukuwa. ²Mafanikio yonsi ni nguvu nu ukulu wakwe ponga nu Modekai wino umwene wamwinuzile yandesilwe ku chitabu cheke kumbukumbu ya mwene wa Wamedi na Waajemi. ³Modekai Muyaahudi walinji umtiwili ukufuma ku mwene Ahusiero. Walinji wikolo nu maalufu ponga ni wanyima Wayahudi ku sababu watuteteziey maitaji ya wantu wakwe ni haki vya wantu wano wakatete imani ku wantu wonsi.

Ecclesiastes

Chapter 1

¹Yaa imvwango zyeke amwalimu umwakwe a Daudi na umukulu wakwe waku Yerusalemu. ²Amwalimu wavwanga vii

ingati intukuta zya uhukungu ingati umwea wa umutondo umutalare na chila umuntu afume na ukuuleka imvwango invuie. ³Je afaida chi zino awantu wakapata ukufuma ikazi ziyao ziyonsi zino wakuziomba na pansi ya yanzi?⁴Ichilezi chongo chikapita ni chamwao achiza ichamwao ila insi ikasyara umilele. ⁵Idyanzi likafuma nukuwila tena na likapita nkani na ukupiluka tena kuno iifumiie tena. ⁶Umwea ukavuma ukuya kapela nukuya isehemu iyamwao tena uliwila isehemu iyamwao kaili ukupiluka kaili. ⁷Induzi zyonsi zikafika kusahari ila isahari itakakwizua. Ivino induzi akuno zikafuma nukupiluka kaidi. ⁸Chila chintu chikatonta na kutali wansi uno. Angamanyisha. Ilinso litakakwikuta nanti likulola nanti ikutwi litakakwikuta nanti likwizwa. ⁹Chonsi chino chilipo achino chilipo chawikwa achino chilipo ila chino chawika chikaombekwa. Kutali icha mwao ichipya pansi ya idyanzi. ¹⁰Je kutari inongwa zyonsi zino awantu wangazya ukuvwanga, rola, vii ichipya? Chonsi chino chilipo achino chilipo umuda wonsi umuvuie, uwakati uno walinji ikabla itu. ¹¹Kutali uno akaioleka uno akakwizuka kuno chafumile uwakati umukali. Na amambo yanoyafumile uwakati uno wapisile na yano yakapilukila wakati wa kunkolelo na yatakaizuka. ¹²Anene nene amwalimu, kaili nawa nene mkulu wa papela pa Israeli na Yerusalemu. ¹³Nawisile injele yane nu kusoma nu kulondola ku ekima chila chintu chinochi kuobekwa pansi ya iyui. Dyoo aliziwi ilimwame dino Mungu wawapa awana wana wa wantu ukuliombela dyonsi. ¹⁴Nayalola amazwi yonsi yanoyakuombekwa pansi ya dyanzi, na nalola yonsi na umwea ukwezya ukunga umwea. ¹⁵Pano panyongana patangapololoke pano panyongana! Chino chitalipo chitanga chiwazwe! ¹⁶Naunene umwenzo wanne navwanga, "Uole, napata iheshima inkulu kuliko wanoaikala ku Yerusalemu ikabla yane. Akili yane imeona hekima kubwa na ufahamu." ¹⁷Nawika umwenzo wanne ukumanya iyeshima na upumbavu wane ni injele. Namanya kuno ndyoo nadyo anga akunjezya ukuchunga umwea. ¹⁸Kuno kukuwa nuuvule na iyeshima kuli umuvulugano umuvule, nawe akongezya amaarifa ukuengemala.

Chapter 2

¹Navwanga mumwenzo wane izaa, na kwezye kuno nanonya. Na vivyonye nanonya." Ila navwanga, nkuti na wewe woo amweya umufupi. ²Navwanga papela nukuseka, na achipungani na ponga nukunonya, wapata achani?"³Nijipendelea mumwenzo wane ukuhusu amambo ya ukumara ihamu yane kunvinyo. Namulisha iyakili zyane uinene na injele ingawa anga, nchili ukuelemela injele nalondola ijambo lino lilichete kuwantu ukulenga pansi na papela ya iyulu uwakati wa amaisha yao. ⁴Namazile amambo amakulu. Nazyenzile ing'anda kwa ajili yeke anene na ukukomela imiti yeke imizabibu. ⁵Natili inzyenga ibustani ponga ni viwanja, inkomela aiha ya imiti yonsi ilela amatunda yakwe. ⁶Natengenezya amabwawa ya aminzi ili ukwilitizya umusitu pano naizanile yakomelwa. ⁷Nakazile awatumwa wa chonsi na wa chonsi; nalinji na awatumwa wanowalezidwe kwi kulu yane ponga imbwa na amakundi amakulu ya awanyama wa kuwateka, nkani izaidi ya ukulu wensi unowatili atawala ikabila yane isehemu ya Yerusalemu. ⁸Ponga natili nkusanya ihela nin dhahabu, iyazina ya umukulu wa amajibo. Nawazana wakwimbila aonsi na awanachi kwa ajili yane ukufuma kuwantu, amasulia na awanachi. ⁹Apano imbwa nene mkulu na utajiri ukuchila wonsi wano walinji ku Yerusalemu ikabla yane, na iyeshima yane yawa mukasi yane. ¹⁰Nyonsi yano amisu yane yati ayanonya kuliko ikazi yane zyonsi nu kunongu kwa linji kache kumana isababu umwenzo wane watili anonya nkani. ¹¹Apano nuweni amazwi yonsi vino amakasa yane yano yatili ayakamilisha papela pakazi ino natiliifanya ila lakini chila chintu kwalinji nu muvuke na ukwezye ukuchema umwea. Kutalinji ni faida pansi na papela ya dyanzi. ¹²Pano insenuka ukuisenula iyeshima na uupumbavu na amasala. Kuno amana ibadala yane aombe, chino chino chatafanyikizwe?¹³Apano naanzinzye ukumanya kuno umuhinzi uli ni faida nkani uupumbavu ingati inusu ino ili chete kuliko infinzi. ¹⁴Uno ali na masala akatumia aminso yakwe mumutwe wakwe ukulola upande kuno akuya, ila umupumbavu akapita kuno kuliinfinzi ingawa manyile kuno kulimwisho weke chonga watunzwa kweke kila wenga. ¹⁵Pano iwanga mumwenzo wane, "Chino kanga chamfumila wiyo umupumbavu achino kanga ichimfula a kukwane. Vivyo kuli utofauti chii ingati anene ndilini hema nkani? Intimizya umwenzo wane, "Hoo kweli amweatu." ¹⁶Kuno umukola watili aiwilila iyeshima zyakwe azifwa. Kumanda yano izile, chila chintu wakachisamee Wachiwilila. Uno ali na masala na wenye akafa chingaji una atali na masala. ¹⁷Vivyonye apano ipasoka upuma wane kumaana ikazi zyonsi zikaombekwa pansi ya dyanzi zyalinji ambipe kukwane. Yoo ina maana chila chintu umwea ukwezya ukuuchunga umwea. ¹⁸Insoka yonsi yaho natilimbika apano nafanyile pansi ya dyanzi kumana alazima njaleke kumuntu uno akizi kubadaye yane. ¹⁹Uno akumanya aweni uno akawa niheshima au umujinga? Ila akawa amusimamizi wa papela kwa chila chintu pansi ya dyanzi ino ikazi yahe nu iyeshima yane yazyenga. Hoo amwea. ²⁰Apano umwenzo wane wanzia ukulekela itamaa ya papela ya imilimo yonsi zino zatiliziombekwa pansi ya dyanzi. ²¹Kuno ungawa nu muntu uno angaomba imilimo ku mchinzi, umanyile chino angaleka chila chintu chino alinacho kumntu uno achili aombe chonsi. Na hoo kweli amwea na iyatali inkulu. ²²Kuli faida chii umuntu ngawapata uno akuomba imilimo ku maka na kwezya umwenzo wakwe utimizya imilimo yakwe pansi ya dyanzi? ²³Chila wanda ikazi yakwe amaumivu na asikitiko, vivyonye uwakati wa usiku umwenzo wakwe utakapuzi. Hoo kweli amwea. ²⁴Kutali izima kumntu wensi izaidi wa kundi na kumwa na ukulizika na chicho ichizima kuliko ikazi yakwe. Nalola ukweli hao ukafuma ukufuma mmakasa yeke Mungu. ²⁵Kuno kungawa awehi uno angadya au angapata ifuraha yonsi nu Mungu? ²⁶Uno wanya nu mukola nu Mungu akampa umuchinzi ukumanya ifuraha. Ila uno alini dhambi akampa imilimo ya ukukusanya akatunza ili ampe umuntu uno akumlizisha Amungu. Hoo asawa nu mwea uno ukuvuma ukutetelela.

Chapter 3

¹Chila chintu chilinu wakati wakwe, ni mpindi zyakwe pansi ya iyulu. ²Kuli umuda wa ukulelwa na umuda wa ukufwa, uwakati wa ukukomela na uwakati wa ukukusanya vinovyakomelwa. ³Uwakati wa ukukoma na uwakati wa ukupozya, uwakati wa ukubomowa na uwakati wa ukuzyenga. ⁴Kuli uwakati wa ukulila na uwakati wa ukwizya, uwakati wa ukuuzunika na uwakati wa ukwizya, ⁵uwakati wa ukusumba amawe na uwakati wa ukuyakusanya amawe, uwakati wa ukuwafukatila awantu awamwao uwakati wa ukuwafukatila. ⁶Kuli umda wa ukulondola ivintu nu uwakati uo ukuiondola, uwakati wa uvitunza ivintu, ⁷Uwakati wa uvilepula imienda na uwakati wa ukusuma, uwakati wa umialala na uwakati wa uvwanga. ⁸Ukuli uwakati wa ukukomela na uwakati wa unyesa, uwakati wa ivita na uwakati wa imani. ⁹Kuli ifaida chii kumuomba imilimo ino waipasii imilimo yakwe? ¹⁰Nailola imilimo ino Amungu wawapile awantu ukuitimiza. ¹¹Mungu waumba chila chintu chazipa kuwa kati wakwe. Na tena wawika umilele mkasi ya mienzo yao. Lakini mwanadamu hawezi kuelewa matendo ambayo Mungu ameyafanya, tangu mwanzo wao hadi mwisho. ¹²Manyile kuno kutali chino chili ichete kumuntu wensi kuliko ukunonya ukuomba amazipe maana akuishi- ¹³na kuli chila wenga akuiondola adye nu kumwa akulondola ukumanya imana ya kunonya amazipe yano yakufuma kumiimo yakwe yonsi. Hoo azawadi ino yafuma kweke Amungu. ¹⁴Manyile kuno chonsi chino akuomba Amungu kikaishi imelele. Kutali chino chingaongezwa au ukufuma, kwa maana Amungu auno watiliaviumba, ili awantu wampalamile kueshima. ¹⁵Chonsi chino chilipo chalinji chilipo chonsi chino chikawa chilipo chalinji chilipo. Amungu akaumba awantu ukuiondola ivintu. ¹⁶Nalola kuno pansi ya idyanzi uwiye ulipo amahali pana pali ni haki, na isehemu ya haki, ikaleta uwipe. ¹⁷Navwanga mumwenzo wane, "Amungu akawa umukola wa haki na uwiye kuwakati umuafaka kumana chila ijambo na chila itendo. ¹⁸Nakwanga mumwenzo wane, "Amungu akawezye awantu ukuwalolosha ingati awakola na awanyama. ¹⁹Kumaana umwisho wa awanche awantu na umwisho wa awanyama asawa. Ifwa yeke wenga asawa ni ifwa ya uwamwao. Wonsi wali nu upuma sawa. Kutali ifaida kumntu izaidi ya umunyama. Kumaana chila chintu chika[iluka kumalongo? ²⁰Chila chintu chikapita isehemu yonga. Chila chintu chikapita isehemu yonga. Chila chintu chikafuma kwilongo, na chila chintu chikapiluka kwilongo. ²¹Uno amanyiie aweni kuno umwenzo wa umntu akaya papela ya awanyama akaya pansi ya insi? ²²Kumaana tena namanya kuno kutali ndino dino izipe kweke yonsi izaidi ya ukunonya imilimo yakwe, na kwa maana ayano ajukumu yakwe. Tena aweni uno angawezya tena ukulola chino chikufumilila ibada yakwe?

Chapter 4

¹Ila tena nawaza ukuhusu amateso yonsi yano yali pansi ya dyanzi. Nalola imisozi ya awantu wano walina amateso. Kutali uno akuwapepesela wao. Amaka yali mumakasa ya awatesaji, ila awatesaji watali na uno akuwapepesela. ²Nawanonya awantu wano wafwa, wao wano wafwa, siyo wanawalipo, ila wanoe wachili awapuma. ³Ila inkumbu zyao kuliko wonsi wawili awila nyee uno atamaaishi, wiyo uno atamalole amatendo yonsi amawipe yakuloleka pansi ya idyazi. ⁴Tena nalola kuno itendo dya imilimo na chila imilimo ukaishi ila kwawa uwivu kweke ajirani wa umuntu. Hoo amwea ukumjabu umwea. ⁵Umjinga akakunja amakasa yakwe na atakaomba imilimo yakwe vivyonye ichakudya chakwe umuwili wakwe. ⁶Ila afazali inkozi ya ifaida yeke ponga na nafikilia tena izaidi ya ubatiri umwea uno ukasowa izaidi ya pansi ya idyanzi. ⁷Tena nawaziaizaidi ukuhusu ubatili wa mwee uno ukusowa izaidi pansi ya idyanzi. ⁸Kuli aina ya umuntu uno alipo wenga. Atali nu muntu, atali nu mwana wala umunyina. Atali nu mwisho wa imilimo yonsi, na aminso yakwe yatakatosheka kukupata utajiri. Kukupata, "Utajiri Akushaa akusisumbua nu uharibu ifulaha yakwe na kwasiri ya winji. ⁹Awantu wawili wakaomba imilimo izaidi yeke wenga; ngawapona wenge angamwinula achiuza wakwe. ¹⁰Ila inkumbu zikamfuata kuno aliwenga panowapona kuno atali nu muntu wa ukumwinula, ngawenga wapona kuliuwamwao uno angamwinula uwamwao. ¹¹Na tena wawili nga walala ponga wangapata ijoto, ila kumuntu wenga angapata ijoto umukola? ¹²Umuntu uno aliwenga angapotwa amaka, ila wawili wangawezya ukwimilila ukumuma, ingati ulukusa zino zili zitatu zitakaputuka nkani. ¹³Ichete ukuwa umlomendo afakara kuliko ukuwa mkulu wakota na amujinga atali na amaka inamna ya ukuilola amasundo. ¹⁴Hoo akweli ingati umuntu umutiti pano wawa amukulu ukufuma mumagereza, nanti walezidwe afwakala kuukulu wakwe. ¹⁵Ila, namuweni wenga uno walinji ampuna na akuliwila pansi ya dyanzi wakuwinjila pansi ya umulumendo umutiti uno watiliakatuka ingati amukulu. ¹⁶Kutali umwisho wa awantu wonsi wano wangamweshimu umukulu umupya, ila awavule wao watanga wamsifu umkola. Ukweli ihali yoo umwea ukakweya ukuuchema umwea.

Chapter 5

¹Uulinde umwendo wako pano ukuya kung'anda yeke Amungu. Yanga kuko ukivwe. Ukwivwa achino ichete kulusha awapumbavu wano wakufumwa idhabihu uwaka uno watamanyile chino wakuomba amaisha amawipe. ²Utize upepuka ukuvwanga kumiomo wako, utize ufanye umwenzo wako ukuleta ijambo dyonsi kuhalaka imbele yeke Amungu. Amungu alipo papela lakini alipansi, kwa hiyo amaneno yako awe amatiti. ³Nguli na amambo amavule ya kuomba ya ukuteteleka, apamwao ungapata indoto imbipe. Na tena ungavwanga ivwango ivule zya amasala. ⁴Ngawawika inazili yeke Amungu, utizye wa chelewa uliomba, kuno Amungu atakanonya uupumbavuv. Uwombe chino wapewa ukapata. ⁵Afazai utize wa wika inadhiri kuliko ukuwika inadhiri ino utaiwisile. ⁶Utize uruhusu umulomo wako ukusababisha umuwili wako ukutenda idhambi. Utizye wavwanga kumtumwa wa Akohani, ukumsongelezya Amungu anyese ukuwapa uufi, chicho ikiapo chalinji akusongelezya Amungu ahalubu imilimo ya kumakasa yao? ⁷Kuii indoto invule, ingati vino amaneno

amavule, kuli umwea wa ibandia. Vivyonye tumope Amungu.⁸ pano wamulola afwakala akuangaika nu kumpoka ihaki yakwe ukufanya uwiye kujibo dyako, utizewa shangaa ingati umwamba ingati kufali uno aumanyile, kumana kuli awantu wano wali na amamlaka ino wakalola wali papela yao.⁹ Kunyongeza ukulutubisha umsili kwa chila muntu nu umukulu umukola akasenda uzalishaji ukufuma kuvyalo.¹⁰ Wensi uno wakasama ihela atanga atosheke ku hela, na wensi uno wapenda uutajili wakakasama invule.¹¹ Hoo akweli amwea. Ingati amanikio pano yakongezeka avino wakongezeka awantu wano akutumia, kuli ifaida chii kuutajili kukumiliki kuliko ukulola kuminso yakwe?¹² Utulo lwa umuonvi lwanona, nga akudya kache au nkani ila utajiri wa umuntu atajiri atakaluhusu wensi ukulala ichete.¹³ Kuli jambo iwiye izaizi dino ntililola pansu ya idyanzi: insao inowawisile iyakiba ya umukola yao, ikumletela Amatabu umukola.¹⁴ Uwakati uno atajiri paho akusovya utajiri wakwe kubaha, imbipe, umwanakwe wakwe uno wamulela, watakamlekela chonsi mmakasa yakwe.¹⁵ Ingati umuntu uno walelwa na chansa ukufuma munda mwe amamawakwe, vivyonye akapiluka ingati vino wafumile ni chansa. Atakasenda chonsi ukufuma kuno waonvile imilimo yakwe.¹⁶ Ijambo idyamwao iwiye nkani ingati umuntu vino walinji akwiza ilazima asuwile vivyonyo vino walinji. Vivyo afaida chii umuntu wensi uno waipata ukuomba kunjele ya umwea.¹⁷ Uwakati wa amaanda yakwe ukadya kuchisi akazalauliwa nkani kuudwale nu ukunyesa.¹⁸ Lola, chicho chino chino nacholozile ichizipe chasipa ukudya nu ukumwa nu kunonya nkani ukufuma kumilimo yonsi zino tukaziomba pansu na papela ya idyanzi uwakati wa amanda ya amaisha yaa yeke Amungu watupa. Kumana hoo awajibu wa umuntu.¹⁹ Wensi uno Amungu wampa insao na uutajili na uwezo wa ukupokelela isehemu yakwe na ukunonya nkani kumilimo yakwe iyo azawadi ukufuma kweke Amungu.²⁰ Kumanda yamwi tutakakakwizuka amanda, kumaana Amungu akamfanya ukuangaika na amambo yano akunonya ukuyaomba.

Chapter 6

¹Kuli uwiye uno naulola pansu ya idyanzi, na dya wipa kuwantu. ²Amungu angawezya ukumpa umuntu insao na utajiri na iyeshima ku mda atakakosa chonsi chino akulondola umukola, ila atanga ampe uwezo wa ukunonya. Ibadala yakwe umuntu uwamwao akatumia ivintu vyakwe. Hoo amwea ukatesa iviwiye. ³Ingati umuntu walela awana imia na yonga na ukuishi imiaka imivule, ila ku miaka yakwe imivule, ilanga umwenzo wakwe utakwivwa amazipe atafaile kueshima, Tena navwanga nati umwanche unowalelwa angafwa inganonya kuliko vino ali. ⁴Tena umwache wiyo walelwa bila ni faida na akapita kunfinzi, na izina dyakwe likashala dya fisama. ⁵Nanti umwanche wiyo atakalola idyanzi au ukumanya chonsi, akapuzi wiyo umuntu atapuzile. ⁶Nanti wiyo umuntu wikazile imiaka iefu ziu ili ila atakasambilila ivintu ivizipe, akaya isehemu yonga ingati umuntu wensi wiyo. ⁷Ingawa imilimo yonsi ya umuntu wiyo akakwizuya umulomo wakwe, ila ihamu yakwe itakakwikuta. ⁸Ila afaida chii ino alinayo wiyo wa iyeshima kuliko umujiga? Afaida chii ino ali nayo afwakala nanti amanyile ina maana ya ukupita imbele ya awantu? ⁹Ina maana uchete ukunonya chino wachilola kuminso kuliko ukukumbukila chicho ihamu ino itamani itama ituliye inga kumbu kila, na uno umwea ungezya uuchunga umwea ungezya uuchunga umwea. ¹⁰Chonsi chino chilipo, ina maana chilipo izina dyakwe, na ivintu vya umuntu navyo ingati ali navyo ingati wamanyika. Hiyo ina maana yawa ifaida ya ukudwa na wiyo uno wa ukumiwa umukulu wonsi. ¹¹Amaneno amavule yano yakuvwangwa, yatali ni maana kukuvula, kumaana afaida chii ino ili kumuntu? ¹²Kuno aweni uno ayamanyile chino ichizipe kumntu kumaisha yakwe uwakati wa ubadilifu wakwa, kuwanda zino zyawazwa zino zypita ingati ichisau? Uno angamnena umntu chicho chino chizile pansu ya dyanzi ibadala ya ukupita?

Chapter 7

¹Izina izipe lili ichete kuliko amanukato ya igalama, nu uwanda wa ukufwa ulichete kuliko uwanda wa ukuledwa. ²Ichete ukupita kung'anda ya infwa kuliko ing'anda ya ukudya, ku maana in'fwa ikakwiza ku wantu wonsi uwakati wa umwisho wa uupuma, kwa hiyo awantu wano wakuishi ilazima wawike umwenzo. ³Uuzuni uli ichete kuliko ukuseka, ibadala ya kuminso amalnda yakakwiza ukunonya kumwenzo. ⁴Umwenzo wa umukola wa iyeshima uli ingati ing'anda ya in'fwa, ila umwenzo wa umujinga uli ingati ing'anda ukudya. ⁵Ichete ukwivwa amasundo ya umuntu wa iyeshima kuliko ukwivwa inyimbo zya awapumbavu. ⁶Ingati vino mwalola imiyunga pansu ya amachecheni, avino wakaseka kuwapumbavu. Na urusha luka koma umwenzo. ⁷Ujanja ukamfanya umuntu ukuwa ni iyeshima tena ukuwa ampumbavu, na urusha ukakwezya umwenzo. ⁸Afadhali umwisho wa ijambo kuliko umwanzo, na awantu wa kuvumilia ichete kuliko wa ukujivuna. ⁹Utanyesa iyalaka muwenzo mwako, kumaana iyasila ikakwikala kumwenzo wa umupumbavu. ¹⁰Utavwanga, "Kuno amanda amakali yalinji ichete kulika amaanda yaa?" Wala sio kumaana iyeshima ikawanena iswali dyoo. ¹¹Iyeshima yazipa kumuntu uno ali ni samani ino tukuipya ukufuma kuwalezi witu. Likaleta ifaida wano akulilola idyanzi. ¹²Kuno iheshima ikafumamia ulinzi ingati ihela vuno ingafuma ulinzi, ila i faida ya amaalifa ikampa upuma wensi uno alinavyo. ¹³Ukuyamanyia amaneno yeke Amungu: Aweni uno angayamanyia yano wayapindisha? ¹⁴Uwakati uno inyakati zikawa inzipe, uishi kukunonya ihali iyonye ila uwakati uno uwizile umuwiye, umanye vino Amungu waluhusu ihali zyonsi zifike, kumaana umuntu wenyensi uno wamanyia vyonsi chino chizile kubadaye yakwe. ¹⁵Nalola amambo amavule uwanda wane uwalibifu. Kuno awantu wano wali ni haki wakufwa ingawa wali ichete na kuli awantu awawipe wanowakwikala amaisha amatalimpe ingawa wali na amawipe. ¹⁶Utize uwe na amazipe kuno aminso yako we mukola. Kuchani ukuharibu awewe? ¹⁷Utize uwipi nkani au amasala. Ihaki ipite ichete, kuno umuntu kuno wamwivwa Amungu akatimizya iyahadi ziyakwe zwonsi. ¹⁸Ila kuno ichete ulema ishima yoo na kuno utize uleke ihaki ipite ziyakwe. Kuno umuntu uno wamwivwa Amungu akatimizya iahadi ziyakwe zyonsi. ¹⁹Iyekima ili na maka mukasi ya umukola iyekima,

yavula kuliko awatawa ikumi kumuji. ²⁰Tutali umuntu uno ali ni ihaki papela ya jinsi uno akaomba amazipe uno atakaomba idhambi. ²¹Utize wakwivwa chila ineno lino likuvwanga, ungazy kuwivwa umutumishi wako akukulani. ²²Vivyonye vivyo umanye wemukola mkasi ya umwenzo wako wawatipa awamwao imala nkani. ²³Yaa yonsi ntiyamanya ku maana yane, Navwanga, "Nandi imbwe na amaana, ila asivino ingawa vivyo. ²⁴Iyekima ili kutali na sana. Aweni uno angawezya ukuipata? ²⁵Nausenula umwenzo wane ukusambilila ukumanya na ukulondola iyekima ukumanye nkani na ukulola uwiye na uujinga mponga nu upumbavu na uwazimu. ²⁶Nalola ukumanya kuno uwavi kuliko ifwa, avino ili ku mwanachi wensi uno umwenzo wakwe wizula inteo, ni inyavu, na uno amakasa yakwe yororoka. Yonsi uno wampendezesha Amungu akampoka ukufuma kukwakwe, ila uno ali ni dhambi akasendwa nu mukora. ²⁷Yelenganye chicho chino chazyupuluka wavwanga amwalimu. "Nalinji kumanya ukugundua chonga ni chamwao ili kuno chimanye nkani. ²⁸A ino chila kulondola, lakini chila mpate. Nta pasile umonsi wenga wa haki mumiongoni mwa ielfu lakini ntapasile umwanachi mumiongoni mweke wonsi. ²⁹Nalimanya dyoo: kuno Amungu wamuuvile umuntu walinji ichete, lakini wafumile ichete walondola amawipe amavule.

Chapter 8

¹Amuntu chii uno aliniyeshima? Uno ayamanyele amatukio yali ninia chii mu maisha? Iyeshima mkasi ya umuntu ikasababisa isula yakwe ukubadilika. ²Nakunena ukueshimu iyamuri ya umukulu kuno walapa kuno Amungu akumlinda umkola. ³Utize wapitisha kumbele yakwe, na uimilile ukuunga ikasa ijambo lino litafaile, kuno umukulu akuomba chonsi chino akuchilondola. ⁴Ichivwango cha umukulu chikakwivika, kuno aweni uno angamnena kuno ukuomba chani? ⁵Wensi uno walema iyamuri zya umukulu angakwepa amadhara. Umwenzo wa iyekima ukumanya kuno uile ukumanya nu muda wa kupita. ⁶Kuno chila ijambo lili nijibu isahihi, nu uwakati wa ukujibu, ku maana itabu ya umuntu yakula. ⁷Kutali unowamanya chino chizile. Kuno aweni uno angamnena kuno chikwiza? ⁸Kutali uno ali nuwezo papela ya umwenzo uno angaviesha umwenzo, wala atali na amamlaka papele ya uwanda wa ukufwa, kutali ukuluhusiwa kuvita vivyonye; wala uwiye utanga umuokowe wiyo uno wawezezya. ⁹Amambo yayo yonsi nayalola, nawika umwenzo wane chila imilimo inoikuombekwa pansi ya idyanzi. Uli uwakati kuno umuntu wenga ali na amamlaka papela ya uwamwao kukunyesa kwakwe. ¹⁰Papo nawaweni awaipe wakuzikwa pahadharani. Wa wafumizye amahasi apazipe na awa wazika amahali pano watili awapakasama na awantu pakaya apanowalinji awaomba amawipe. ¹¹Uwakati wa iukumu kuno itendo iwiye litatili aliukumiwa zuwa, uvwange wa imiyenzo wa awantu ukuleta uwiye. ¹²Nanti uno alini dhambi aombe uwiye mara imi yonga na achili ukwikala kumuda umtiti, bada manyile vino ikawa ichete wano wakumweshimu Amungu, wano wakumweshimu upalamile wao. ¹³Itakawa ichete kumuntu umuwipe; umwanachi atakaleweshwa. Amanda yakwe ingati ichizipe chino chikafuma iyalaka, kumana mtatili amumweshimu Amungu. ¹⁴Kuli umweya uno utafaile ijambo idyamwao likaombekwa papela ya insi. Amambo yakafumila kuwantu wano wali ni haki ingati vino yakafumilila kuwantu awawipe, na amambo yakafumila kuno wali ni haki ingati vino yakafuma kuwawipi. Na vwanga dyoo kuno umwea utafwaile. ¹⁵Kuno napendekezwa nu kunonya kumaana umuntu atali ni jambo idyamwao izipe pansi ya idyanzi izaizi ya ukudya nu ukumwa nu kunonya. Ukunonya aino ikamfuata kumilimo yakwe kuwanda wonsi wa amaisha yakwe uno Amungu wampa pansi ya idyanzi. ¹⁶Nauwika umwenzo wane ukumanya iyeshima na ukumanya imilimo ino ikuombekwa papela ya iinsi, imilimo ino ikuombeka kuuvule ukuzuwata aminso uusiku au umusanya. ¹⁷Apono namanya amatendo yonsi yeke Amungu, na kuno umuntu atanga ayezye kukumanya imilimo ino ikuombekwa oansi ya idyanzi. Bila ukapangamala umuntu akupata amajibu, atanga ayapate. Ila uno alini heshima anga amini nukumanya ichintu amanye au atamanyile.

Chapter 9

¹Akuno natili infikilia yaa yonsi kuakili ziane ukumanya kuno awantu wano walini haki ni iyekima na amatendo yao. Wonsi wali mumakasa yeke Amungu. Kutali uno amanyile uko uupendo au ichuki ikakwiza kumntu. ²Chila wenga alinu mwisho wakwe. Umwisho wakwe ukaweta awantu wano wali ni ihaki na awawipe, awazipe, wano wali ichete na wano wasichete, umukola akafumia idhabihu na hiyo na wiyo uno alini idhabihu. Ingati awantu awazipe wakafwa, wano walini dhambi na wakola wakafwa vivyonye vivyo chingati hiyo uno watili alapa akafwa, vivyonye vivyo umuntu wiyo uno akopa kuwika ikiapo na wenye akafwa. ³Kuli umwisho ku muwape kweke chila chintu chino chikuombwa pansi ya idyanzi, na umwisho kweke chila umuntu. Umwenzo wa umuntu wizula uwiye, na awazimu wao uli kumienzo yao uwakati uno wakakwikala. Vivyo ibadala yakwe wakapita ukuya kuwafwile. ⁴Kuno wensi uno akaungama na wonsi wano awapuma kuli itumaini, ingati vino imbwa ampuma ikufaa kuno insama vino yafumile. ⁵Kuno awantu wano awapuma, ila wano wafwa watamanyile chonsi. Watili ni faida yonsi kumaana ikumbukumbu yao iwilikwa. ⁶Inkumbu zyao iftina na uwivu vyasumbwa kutari umda umuvule. Watakapata isehemu kuno chonsi chino chikaombekwa pansi ya idyanzi. ⁷Yanga wewe ukadye umukate wako kukunonya, nu kumwa invinyo yako na umwenzo wa ukunonya kuno Amungu akaluhusu ukushelekea imilimo imizipe. ⁸Imienda yako iwe imitwishwe amanda yonsi na umutwe wako uupake amafuta. ⁹Uishi amaisha amazipe nu umwanachi uno wamkasama amanda yonsi ya ubandia, iyo adhababu yako wa ajili ya milimo yako ya pansi na papela ya idyanzi. ¹⁰Chonsi chino ikasa dyako likaomba chiombe ku maka yako kuma kutali imilimo ukumanyishana au ukumanya au iyeshima kuno umalufu pano ukupita. ¹¹Nalola ivintu vintu vikupendezesha pansi ya idyanzi: Amashindano yatakafuma na awantu wa uluwilo. Ivita vitakakafuma na awantu ihmara. Umukate

utakafuma na awantu wano wali na amasala. Imali itakafuma na awantu wano wamanya. Ichibali chitakafuma na awantu wano wali nu ujuzi ibadala yakwe umuda wa ibandia wana kwenda wao wonsi.¹² Kutali uno amanyeke uwakati wa ukufwa, ingati vino jinswi vino wakalemwa mnyavu infwa, au ingati inyonzi vino ikalemwa mluteyo. Ingati awanyama awantu wawateka ingati uwati umuwiye igafla uwaponela.¹³ Tena nalola iyeshima pansi ya idyanzi kumaana kukwane kwa lolesile inkulu.¹⁴ Kwalinji ikaya intiti na awantu awachepe mkasi yakwe, na umukulu nkani wiza ni ikinyume na ikaya hiyo waufukatila nu kuzyenga ku malindi kwa ajili ya ukushambulia.¹⁵ Na kwalinji kuli kwalinji afwakala, umuntu uno ali nishima, uno ali nishima yakwe watiliaokoa ikaya ila kubadaye watili amkumbuka afwakala.¹⁶ Vivyonye navwanga, iyeshima ili ichete ukuluta amaka, lakini iyeshima ya umutu afwakala wakamzalau nivwang zyakwe atakakwivwika.¹⁷ Amaneno ya awantu wa iyeshima yano wayavwanga ukumialala yakakwivwika nkani kuliko ichongo cha umukulu wensi mumiongoni mwa umpumbavu.¹⁸ Iyeshima ili ichete kuliko isilaa zya ivita, ila uno alinidhambi wenga angazya ukualibu amazipe amavule.

Chapter 10

¹Ingati vino insazi ziafwa zikasababisa ukunuka ukufumia iyalufu imbole, vivyonye vivyo amasala kache ukushinda iyeshima.² Umwenzo wa umuntu uno ali ni iyeshima akapitila kwendyilo, lakini umwenzo wa amasala ukapita kwe kamani.³ Uwakati wa amasala pano akupita munzila, amawazo yakwe zili nu uchepe, ngayaloleka chila muntu kuno atali na amasala.⁴ Ingati ijaziba zya umutawala zinusile ikinyume nu wewe, utize uleke imilimo yako. Umialale wako ungazya ukumialaza ukatili umukulu.⁵ Kuli uwipe uno na uweni pansi ya idyanzi, iyaina ya ikosa lino likakwiza ukufuma kunitawala: "Wamasala wakapata inafasi zya ukulu, uwakati awantu wano wafaulu wakapata inafasi zya pansi.⁶ Nawalola awatumwa wakukwela ifalansi, na awantu wano wafaulu wakupita ingati awatumwa papela ya umsili.⁸ Wensi uno akwimba ilindi angaponela umukola na ponsi umuntu uno akuvuna akakunja, inzoka ingazya ukumuluma.⁹ Wensi uno wachonga amawe yanga mchisa nayo. Na umuntu atakapyanka imbao, angazya ukuchisika nayo.¹⁰ Ingati ichuma ibapa chino chili na amalipe, na umuntu atakapyanka kisha alazima atumie amaka amavule, ila iyeshima ikaleta ifaida kwa ufaulu.¹¹ Ingati izoka yakuluma ikabla itamainonye, vivyo kutali ifaida kumufulaishaji.¹² Amaneno ya ukumialala kumuntu wa iyeshima yali ni nkumbu. Ila imilomo ino atali na amasala yakamchisa umukola.¹³ Ingati invwango zikakwazya ukufatana mu mulomo mwana masala aujinga ukufuma, na umwisho umulomo wakwe ukufatana awazimu awawipe.¹⁴ Umjinga akakongezya amaneno, ila kutali uno amanyile chino chikwiza. Aweni uno amanyile yano izile yakwe?¹⁵ Ijasho dya umupumbavu likawazwala awakola, vivyo watamanyile nanti ibadala ya ukupita kumjini.¹⁶ Ole wao umusili amukulu wako na akijana umtiti, tena ingati akiongozi wako akakwazya umutondo!¹⁷ Ila wabalikiwa insi ingati inkulu kukwako umwana awaungwana, na ngati aviongozi wako wakadya uwakati wa ikawaida kumaka, na wala siyo ukukodwa.¹⁸ Ku maana isababu ya uwivu ukupona. Na kwa hiyo aombe imilimo pakaya ikapata ukulepuka.¹⁹ Awantu wakandaa ichakudya chako, idivai ikaleta ukunonya ku maisha, na ihela zikatimilizya itaji dya chila muntu.²⁰ Utize wamlani umukulu, nanti iyakili, utize wawalani wano walini mali kuchumba chako cha ukulala. Kwani inyonzi wa mpele angawezya ukusenda invwango zyako. Chonsi chino chili na amapa chikasabazya amajambo.

Chapter 11

¹Twala umukate wako papela ya aminzi, kuno ukaupata tena kubadaye ya amanda amavule.² Palamila umkate na awantu saba, nanti nane kuno utumanyile vino amajanga chii yano yakwiza papela ya insi.³ Ingati amakumbi izula invila, yakuzula amakola pansi ya insi na ingati umuti ngawapona upitila kambavu au kapela, ponsi umuti pano ukupona paponye papo ukashalila.⁴ Wensi uno waulola umwea ingawezekana atanga akomele na yonsi uno wayalola amakumbi ingawezekana ukukozya.⁵ Ingati vino utamanyile inzila ya umwea, wala vino kuno umwana akakula munda, vivyonye vivyo utanga umanye vina imilimo yeke Amungu, uno waumvile chila chintu.⁶ Umutondo ukomele imbeyu yako, mpa amanguzi, omba imilimo ku makasa yako ingati vino umanyile kuno utamanyeke vino uli ukapata, amanguzi au umutondo, au yoo au hiyo au zyonzi zikawa ichete.⁷ Ukweli umusanya wanona, na ichintu cha ukunonya nkani kwa ajili ya aminso ya ukulola idyanzi.⁸ Ingati vino umuntu akaishi imiaka imivule na wainonya yonsi, lakini ngawalola papela ya uwanda uno wizile wa infanzi. Vino zikawa invule. Chila chintu hino chizile amwea ukatokomela.⁹ Nonya ulumendo, wako ulumendo wako na umwenzo wako unonye kuwanda ulumendo wako. Ufuatilile yao amazipe ya umwenzo wako, chonsi chino chili kumbele ya minso yako. Ila umanye kuno Amungu akakuleta ku maukumu kunzila ya ivintu vyosi.¹⁰ Fumya iyasila ukufuma mu mwendo wako, utajali amaumivu yonsi, kuno umuwili wako, kuno ulumendo na amaka yakwe umwea.

Chapter 12

¹Umwizuke akaumba wako kuno amanda ya ulumendo, ikabla ya manda ya utale zitamazifike, na ikabla ya imiaka itamaifike apano ukavwanga, "Anene ntamanonye uwakati huwo,"² Omba ikabla ya idyanzi nu umwezi ni intanda vichili usiku, na amakumbi ukupiluka ibaada ya invula.³ Huo ukawa uwakati woo umulinzi wa pikulu akatetemeka, na aonsi iimala wawinama, na awanachi wano wakusya wakamanya, kuno wachepe, na wao wano wakusungamila kudilisha watakulola ichete nkani.⁴ Huo ukawa uwakati uno imidyango itiyalilwa kuno umutaa, na umulio wa ukusya ukamialala,

uwakati uno aonsi wakachintukila kumulio wa inyonyi, na uwimbo wa ilingu dya awanachi umilala.⁵Kukawa uwakati uno awantu wandiope vino ivimilila na iyatali inoilipo mbalabala, na uwakati uno ihamu zya ikiyenyeji pano zyashindwa. chila muntu wapita kung'anda yakwe ya milele na awaombolezaji wakutetemeka mukaya.⁶Tumwizuke umuumba witu ikabla ya umukunga wa ihela ukuputuka, au ibakuli ya idhahabu ukulepuka, au igudulia ukupunsuka kuchemichemi, au itorori dya aminzi ukuvunika mumusima,⁷Ikabla amalongo yachili yafume kuno yafumile, na umwenzo ukupiluka kweke Amungu uno watili aufumia.⁸Ingati vino umwea, wavwanga amwalimu, chila chintu amwea uno ukasowa.⁹Amwalimu walinji ni iyeshima na wafundisha awantu ukumanya. Wasomile ukuazima nu kutunga imitiani imivule kumpangilio.¹⁰Amwalimu walondoziile ukwandika kukutumia ivitambulisho idhaili, amaneno ya ukweli yano yimilila.¹¹Amaneno ya awantu wano wali ni iyeshima ingati imichoro. Ingati imisumari ino yakonkomela mkasi avino yali amaneno ya amabwana kuno uungane wa amapyano.¹²Mwanane uwe ichete na ivintu nkahi, ukutengeneza ivitabu ivivule, vino vitali nu mwisho, na ukusoma nkani ukaleta uutonte mumuwili.¹³Umwisho wa ijambo ibaada ya chila chintu wachivwa, ina maana umumaye Amungu na ukulema iyamuli zyakwe, na yoo aino iyamuri yonsi ya umuntu.¹⁴Kuno Amungu akaleta chila itendo dya ukuhu kumu, ponga na chila chintu chino chafisama, ichizipe au ichiwiipe.

Song of Solomon

Chapter 1

¹Wimbo ukizipe weke aSulemani. Umanachi umtiti akuvwanga nu mpenzi wake ²Anga umwanya umkukule ufyonpenikulomowa ko mino ukupenda kukwako kwa zipa kuliko ipala. ³Amafuta yako ya kuswefya yakuwu nkila ichete izina lyako ngati amafuta amalishi yawo yakulelemba nomba, awawachi awatitu wakupenda. ⁴Senda kukwako natukasamala umanachi akuvwanga umkola umene watwazile kuvyumba vyake uwanachi akuvwanga na wawachi awamao.⁵Anene nene mutifu lakini nazipa, mwee wakazyana wa onsi wa ku Elusalemu - umutifi ngati impunda zya ku Kadeshi, wazipa ngiti ipazia zyake aSulemani. ⁶Tiza washangaa mno nene amtifi, mno umsanya wantocha awaweke amama wane walinji nichila kali kukwane. Walinji wambika nene kalowa wamanyalo ya mizabibu, nomba ichalo chane cha mizabibu nachilekeleza umwawachi akuvwanga nu mpenzi wake.⁷Nena, wemtu wakupenda, kwii kuno ukachewela isawo zyako? Kwii kunu isao zyako zikapu za umshinyo? Kuchani njiwe ngati umntu wino akuchula kusao zyeke amalafika weka awe? Umpenzi wake amujibu⁸Ngatamanyile, wamtu wazida kweke awanachi, whuwilondela amanama yasawo zyako wuuwaiyishi awawa wambuzi wako papipi nipunda zyeke awakachma.⁹Nkukokola n'ye, mpenzi wane, wifalas inziye injanachi mkunda ya zyamao ifalasi zya magali yake aFalao. ¹⁰Amatama yako yazipa tena amapambo, isingo yeke hwewe wimikufu ya madini. ¹¹Nkakuombela amapambo ya zahabu yawo twaiha ngan'ya ni ela. Umwanachi akuvwanga umkola.¹²Pawo umwene walinji pachitala chakwe, amafuta yane aya nunkila ponsi. ¹³Umpenzi wane nukwanengati umkebe wa mafuta amanuukile unuukalala pakasi pa maweke yane. ¹⁴Umpenzi wane kukwane ngati iutundu ya maua kupunda yakuchalo cha mizabibu yeke Eni Gedi. Upenzi wakwe akuvwanga awee¹⁵Lola, awewe wazipa, mpenzi wawe; lola, awewe wazipa; amiko yako ngati ayalwa. Umawachi akuvwanga no umupenzi wake.¹⁶Rola, awewe viwo ukuzwala ichete mpenzi wane, viwo ukazwala ichete. ¹⁷Uluumba lwa ulaanda itu, azyansambi ya mielezi nichipango chitu acha nsambi zya mibeloshi.

Chapter 2

¹Anene ni ua pa bonde, nyororo katika bonde. Umonsi akuvwanga nawe ²Ngati iminyororo mumiongoni mwa inda, avino, awewe, mpenzi wane, mumiongoni mwa wakazyana wonsi. Mwanachi akuvwanga umkola ³Ngati umuti wa mapela vino ulimumiongoni mwa miti ya mpoli, avino umpenzi wane ali mu miongoni mwa wonsi kakwikala pansi ya chisau chakwe kukunonya nkani ni tunde dyake dyanona kulaza ya ne. ⁴Wandeta kuukumbi wa maakuli ni bendela yakwe aapela yane yalinji upendo. Umwanachi akuvwanga na wanachi wamwao.⁵Mbuisha ku keki vya mizabibu nu kuuisha tu mapela, vino nadhoofika na mapenzi. Umonachi akuvwanga umkola ⁶Ikasa dyake dyekwe kushoto dili papela ya mtwe wane ni kasa dyake dyeke kulia dyamfukatila.⁷Kulondoda mhaidi, wakazyana wa Yelusalemu, kwe swala nu paa wa mlande, kwamba mtakavuluga mapenzi yitu mpaka pano ya kasila wakola umwachi akuvwanga umkola.⁸Isauti ya mpenzi wane hiyo! O, wi ayizile akulundulunduka papela ya milima, akulunduka mumilima. ⁹Mpenzi wane angati swala au paa mnono; lola, atimilila pa kutandaya lwumba lwitu akushangaa ukupitila pa dilisha akuchaguliwa mluwazu. ¹⁰Mpenzi wavwanzile nunene akuvwanga nu nene, "Katuka, mpenzi wane; mziye wane, tuye ponga nani. ¹¹Rola, impepo yapita; imvula yasila na pita.¹²Maua yatokea papela ya insi; uwakati wa kupuza insambi nu kwimbila kwa nyanyi ni wiza ni sauti zya hua zivwikwa pansi yitu. ¹³Umti wa tini wapevusha itini zyakwe vyakijani, ni mizabibu ya stawi; yafunya marashi yakwe. Katuka, mpenzi wane, mziye wane na uize nanini. ¹⁴Hua dyane, katika mumiamba ya mawe, katika mumyamba ya siri ya mumilepuko ya milima, leka ndole uso wako. Leka njivwe sauti yako kwakuwa sauti ya nona nu uso wako wazipa." Mwanachi wavwanga mkola¹⁵Waleme bweha kuajili yitu mbwehe wanono wakualibu vyalo vya mizabibu, kwa kuwa ichaolo ch mizabibu cha stawi. ¹⁶Mpenzi wane awakukwane nu nene ne wakukwakwe; akudya paminyororo ku raha. Umwachi akuvwanga nu mpenzi wakwe ¹⁷Yanganga ni zyako mpenzi wane kabla ya impepo zya

Chapter 3

manguzi zitateka zjavuma ni visau ukutoweka. Yanganga ni zyako; ukuwa ngati iayala au umwana umnono weke paa katika uulima wa mawe mavule.

Chapter 3

¹Uhusiku kuchitala chane nilinji ni tamaa ya mkola wino nampenda; namlendo zile, lakini tantili impata. ²Navwanzile nenga, "Nyene nkakwinuka nuukuya ukupitila ikaya, nuukupitila imitaa ni isoko; nkamlondola." Namlondozile, lakini ntamupasile. ³Awalinzi watili iwampata pano walinji kudolia ku mji. Imbauzya, "Imumulola umpenzi wane?" ⁴Ibaada ya mda umfupi ukupita pano ntili nawapita impata wino nampenda. Imlema na ntantili mteleka hadi pano imuleta kukuya kwe mama wane kuchumba cheke mkola wino wansenda ihinda. Umwanachi akuvwanga na awanachi awamwao. ⁵Nkulondola mlape, amabinti wa onsi wa ku Yerusalemu, ku ayala nu paa wa kulonde kukuti mtakavuluga amapenzi yitu hadi pano yakasila amakola. Umwanachi umnono akuvwanga wenga nyene ⁶Ichani chicho chino chikufuma palugalagala ngati inguzo zya chunsi ututumuliwa imane mane nu ubani ponga nu usu wonsi wa kununkila uno ukakazwa na awafanya biashara? ⁷Lola, achitala cheke Sulemani; amashujaa sitini wachiliwila awanajeshi elfu sitini wa Israeli ⁸Awakola awazowefu wampanga na wanuujuzi wafita kila umansi anulupanga kumbali yakwe atijiamini na amaasi ya usiku. ⁹Umfalme aSulemani wajizyengela ichilimba cha ufalme chakunya mdwa ni mbao zya Lebanoni. ¹⁰Inguzo zyakwe zyazyengidwe kuela kunyuma kwatili kuwekwa hidhababu ni chilimba ichtambala cha izambarau. Mkasi mwakwe kwatili ikupwa mbanu upendo na awachidada wawafalme wa ku Yerusalemu. Umwanachi umnono akuvwanga na wanachi wa ku Yerusalemu ¹¹Yangani palonde awachi dada wa onsi wa ku Sayuni, na mumulole umfalme Sulemani akuvalishwa itaji dino amamakwe watili amuzwika uwanda wahalusi yakwe kuwanda wafuraha wa maisha yakwe.

Chapter 4

¹O, awewe wazifa, ufenzi wane; awewe wa afa. Awinso yako aya hua kunyuwa ichtambala chako cha winso. Inyele zyako ngati ikundi dya mbuzi dikupita pansu ukufuwa kuuwuliwa Gileadi. ²Awino yakoo ngati ifwele zino wazisenya, wakfu ukufwizwa. Chila wenga alinufansi, na kutaliansi wenga wuukundi dyao wino wafwizya. ³Uwulowo wako ngati ikuisa lubenzu uwulowo wako wazifila. Awatawa yako ngati amasota ya kuwawanga kunyuwaya chitambala chako cha kuwinso. ⁴Ingingo yako ngati uwnara weke Daudi anga wazyengwa kuwistari ya wawe, ni ngoielfu moja ikwning'nia fafela yakwe, ingao zyonsizya wanajeshi. ⁵Awaziwa yako yawili ngati awfombo wawili, awafansi wa ayala, wakudya fonga ni nyinyoro. ⁶Hadi awanguzi ifilae ninizilingwa vifite, angajie kuwiliwa ya wanewane ni wiliwa ya ubani. ⁷Awewe wazipa tuchila chintu, wpenzi wane nakutali iwawa wkasi wwako. ⁸Inza nani ukufuma Lebanoni, bibi arusi wane. Inza nani ukufuwa Lebanoni; inzaa ukuifuma papela ya Awana, ukufuma papela ya Seneri nu Herimoni, ukufuwa wlindi uwansama, ukufuwa wlindi dya wilima ya nangu. ⁹Wiwa uwenzo wane, adada zyane, bibi ansi wane; wakatusha uuwenzo wane, kukukulola wengatu kukwane, ku wkufu wangatuwa singo yako. ¹⁰Awifanochi uupendo wako vino wazifa, adada zyane, bibi arusi wane! Amfano dii izaidi ya upendo wako vino ulichete ukuzidi ifara, ni alafu ya wa rashi yako ukuizidi awafuta yoyonsi. ¹¹Uuwlowo wako, akwane wane, ikazya uuchii, uuchi na waziwa vilifansi ya uliwi wako; lyarufu ya uiyenda yako ingati awarashi ya Lebanoni. ¹²Dada wane, atuwane wane, abustani ino yanyefwa, ibustani, ino yanyefwa, auchewichewi ino yanyefwa kuuihuri. ¹³Insambi zyako akichaka cha witi yako wawanga ya watunda tofauti, naino ili niwifweya ya nardo, ¹⁴Nardo nu Zafarani, mchai nu wdalasini fonga ni aina zyonsi zya uvuwba wanewane, nu udi ni aina tofauti nawafuta. ¹⁵Awewe awe bustani ya chemchemi, ichisiwa chawanzisafi, iweze ino iwika ukwufuma Lebanoni. Uuwanachi uwunono akuvwanga wenga nyene ¹⁶Katuka, chifukuta cha kukasikazini; inzaa, chifukuta cha kukusini; akankungwe apite ku bustani yane ni ili awafuta yakwe yafumye awarashi. Uwpenzi wane aize kubustani yakwe nukudya awatunda ya chaguo dyakwe.

Chapter 5

¹Utiiza kumbusitani yane, adada wane, wyna wiwga wane; Ntilowgawiya uhudi wane na mafuta yawe. Ntiwdya umzinga wane wa uchi nu uchi wane; Awantu wane wakuvwanga nu mpenzi nombamba lyenji awantu wane mwanji. Mkudye ama mapenzi uwawachi umtiti akuvwanga wenga ²Wanga wtilala lakini umwezo wane anga ukatuka kundoto. Ilungu lyeke ampenzi wawe ukwivwa akuma twodi akuvwanga, "Ujulilia, dada wane, mzipte wawe lwa lyane, wane utali ni daamunu umutwe wane waunyeka na mantoli imyele zyane uhuwnyekewa usiku." ³Wtizula ijoo lyane; nombamba ikulondolwa ndizwale kalinji ntipwizya amanama yane; lazima ujifishe?" ⁴Umpenzi wane atiwika ikasia pa chitasa, mummwezo wane awaka kumukala. ⁵Wtikatuku muyulile umlyango umpenzi wane; amakasa yane yawa kukuzwakidi kuu uwe yane, uhumyeke wa udi kukomeo yamlyango. ⁶Namylila umlyango upenzi wane, lakini umpenzi wane wapilu sile nukupita umwanzo wane aukomela. Ukuwonya akusowa. Mlondola, lakini ntamuwela muita, lakini atazumizile. ⁷Wakalinda waliwilanga kumjini wazawile anene wantumile pansu wukunchisa awakaliwda kuluhumba wasenzile umwenda wane wa pepela umwanachi umtiti akuliwanga wumawachi wa kaya ⁸Nkulandala uwaahidia, awakzyana wamu Elusalemu, ukuti ngamuumulola umpenzi wane, mti wadwala mno atakakulola wewe wuno wakunonya nkawi. Awawachi wa kumjini wakuvwanga numwache umtiti ⁹Umpenzi wako aliwauziptechi kuliko umosi winji, awewe wammtu wazipa

Chapter 6

kuwanachi wamu kuchani umpenzi wako wazipa kuliko umpenzi winji, mpaka utuwene achitu tuvike, ichillapongaticho umwawachi umwawache akuvwanga wa wanachi wakumjini¹⁰ Upenzi wane atihina wakwaka, kweke awawsi erfu kumi.
¹¹Umtwe wakwe azaabu iwziye inyelezyakwe zyatelepa wa utifi ngati akunguru.¹² Amiso yako ngati aya ua mmbali yamezi ya minzi, yapwizwa na maziwa yatengewezwa ngati imukufu.¹³ Amatama yakwe ngiti ivitala vya mafuta viwo vikufumya ulununkile. Imilomo yakwe ili ninyinyolo, inu ikuzwa iudi.¹⁴ Amakasa yakwe aya milanzi ya zaabu hiwo ya liwazwa imukufu; wwdwa mkakwe ngati makupika ni yakuti samawi.¹⁵ Amanama yakwe ngati uluumba, lwa marimari inu wawika papela pazahabu inziye; ukuloleka kwakwa ngati aLebanoni, yazipa ngati imielezi.¹⁶ Umulomo wakwe wanona wazipa; nkani wiyo ampenzi wane, wawiyo amntu wane amakazyana wamu Yelusalemu.

Chapter 6

¹Umpenzi waka atia kwii wino wazipa pakasi ya wanachi? kunzilachi umpenzi wako atia ilitumufuate nu wewe? Umwanachi umnano nga wavwanga umkola² Umpenzi wane atia ku bustani yakwe, kuvitala vya ukununkila ukuya ukudya kubustani nu ukukusanya inyinyora.³ Anene awapenzi wane nu umpenzi wane awakukwane nu ukudya ku nyinyoro kuraha. Umpenzi wa mwanachi nga wavwanga nawe⁴ Awewe wazipa ngati Tirza, umpenzi wane utizi pila ngati iYerusalem ukuamasisha ngati ijeshi dino dini bendera kumbele.⁵ Yasenushe amanso yako kutali nunene kusababu yakunzidi uukali. Inyele zyako ngati ikundi dya mbuzi ngadikushuka pansi ngati pamtelemko yaku Milima Gileadi.
⁶ Amino yako ngati ikundi dya mfyee ngadikwika ukufuma ishemu ya kupwizwa kila wenga akalela amapanya nana umwi wino wateka wafyiza.⁷ Amatama yako ngati amafha ya komamanga kunyuma ya chitambala chako cha kumanso. Umpenzi wamwanachi akuvuanga wenga nyene⁸ Kuli malikia sitini, awalinzi themanini na awanachi awanono bila ihidadi.⁹ Ihua dyane, dino ditali ni doa dyane amkola wenga nyene achidada umuhimu weke mamakwe awino ichipenzi cheke chidada wino wamlela. Amabinti wa wamwitu wamlola nukumwita ukuti mbalikiwa; weke malikia nu umasuria wamlozile tena naiwamusifu chila chino ativwanga weke malikia nu masuria¹⁰ Aweni wiyo wino akuji fumila ngati ikucha umuzipe ngati umwezi akung'aa ngati idyanzi akaamasisha ngati ibendela ya jeshi?" Mpenzi wa mwanachi ngawevwanga umkola¹¹ Ntiyakumakolola ya miti ya milozi ukulola imimea iminono ikukulu kubondeni ukulola ngi mizabibu ngi kuchipua nanga imikomamanga ya stawi.¹² Nalinji ajini ifulaha injisi ngati ntipakia igari ya farasi dya mwana weke mfalme. Umpenzi wa mwanachi akuvwanga nawe.¹³ Geuka kunyuma, geuka kunyuma, awewe mwanachi wino wakamilika geuka kunyuma geuka kunyuma ili mbwezye ukukushangaa. Umwanachi umnono nga kuvwanga nu umpenzi wakwe kuchani wa tili iwashangaa, umwanachi umkamilifu, ngati kwamba nkuchina ku ya mistari iwili ya wachezaji?

Chapter 7

¹Uli amanama yako vino yalolesila yazipa mdyatu. Mumkazya muuaweke amwene! Impambazyako ngati imikufu ngati imilimo yeke akazyenga.² Umukombo wako ngati amliwila wa bakuli; chitiza chakosa ukumwa ipala umchanginiko. Ihinda yako ngati ingano uno ititutuma nuku uwizwa ni nyinyolo.³ Mawewe yako yawili ngati awana wawiliweke ayala, amampasa wake ayala.⁴ Isingo yako ngati umwala wa chipande; amiso yako ngati amawe yaku heshiboni kumlyango weke Bathi Rabimu. Umtenje wako ngati umunala waku Lebanoni uno ukalola iDamasko.⁵ Umtwe wako ngati akali meli inyele kumtwe wako azya zambalau intifi. Umwene akushangaa wiwpinguzyanyele.⁶ Ulivino wazipa nu kukuzipila umpenzi na maziye yakwe.⁷ Uhutali wako ngati umti wa mtende, na mawe yako ngati amalundo ama unganike ya matunda.⁸ Niliwelenganiya, "Nkulonda wikukela kumtiwoowa mtende; nkalema hisambi zyakwe." Amawe yako yawengati ivilundo vya muzabibu uhunuukile yawpu wo yako hwe ngati amapila.⁹ Imilomo yako hiwe ngiti ipala hizipe, anga ukwika kachekache kumupenzi wane, angaukutelepa kumilo kwitu namino umwanachi umwanche akuvwanga wenga¹⁰ Nengi nene wa mpenzi wane na akankumbukhila.¹¹ Iza, mpenzi wane tuyekukaya kulonde; tulale ulusiku kuvijiji.
¹² Tukatuke amapema tuye kumavya lo ya mizabibu; tukalole ngi mizabibu; itimela ngaititula ngaka imikomanga itifumya amau. Papo nkaku ipenzi dyane.¹³ Imitunguji ikufumya akavumba kakwe kumlyango uno tukakikala kuli chila tunda, amapyana wakali yano nakuwikila, mpenzi wangu.

Chapter 8

¹ Nakumbukila wewewe kaka wane, vaino honsile amawe yeka amama wane. Ili nomba nganakulola palonde njizakukukula bila umntu ukusula.² Nkakutwala kung'anda yeke amama wane, nandi undangizya. Nkukupa ipala ikalipe umwe ni juisi ya mkoma manga. Umwanachi umawnaniche umutiti avwanga wanga umkola³ Ikasa lyake lyeke amani lili pansi pa mtwe wane ni kasa lyakwe lyike andyilo livumbatila. Umwanachi avwangana wanachi hwaaho⁴ Nkulondola mlape, awakazyana wawonsi wamu Elusalemu, ututi mtakatatu vulugila amapenzi itu paka pano ya kasila yonga. Awanachi wa mu Elusalemu wakuvwanga⁵ Aweni wee wino haizile ukufuma mulunyika, atinseamilila umpenzi wakwe? Umwanachi umwanache akuvwanga nu mpenzi wakwe ntikukatusha kumtiwa mpele papo pano mama wako wasendezile ihinda papo powo wakwezile awewe.⁶ Wawika ngati umuhuli kumwenzo wako ngati umkuli kukasa lyako, mno amapenzi yalinamakangati ihifwa. Amepenzi amakulu yatakapiluka ngati ukuya kuzimu uhutiswe wakwe ukakwaka; autiswe wa moto uno ukaka uhutiswe wa chilunguku liko chochowsi.⁷ Aminzi yano iyawila yatakatalaka zuwa

uuzipe wakwe nndi wauzalau wala ukumwela kutanga kumufumya umonsi wino wafumya imali zyake zyonsi kukukasama uhuzipe wake andiwausule. Awakaka wa mwanachi umtiti wakuvwanga awakola⁸Tuli nu dada umtiti, na mawele yake yachili yakule. Achiwi tukamufuzya adada witutungawa pata umowosi wakulusaka?⁹Nguwumba tukamzyengela papela umwala wa ela. Ngamlyango, tuka uchongakumbao zya mielezi. Umwanachi umwanache akuvwanga wenga¹⁰Nalinji nene luumba, lakini amawele yawe noma yali ngati inguzo intale; nomba ntikamba pamiso yakwe. Umwanachi umwanache akuvwanga umkola¹¹A Sulemani nalinji nichalo cha mizabibu kuko ku Baali Hamoni. Watili awakodishiyawano walitunza ukulima. Chiamntu walinji akuleta iela shilingi erfu moja zya ela kumatunda yake.¹²Ichalo chane cha mizabibu achawe, shilingi efru moja azyako, Sulemani mpenzi, niela shilingi kuamimbi azya wanawika ichete amatunda yake. Umpenzi wa mwanachi akuvwanga nawe.¹³Wemutu ukakwila mbustani, wa mwanu wane wakivwa ilingu lyako; lekanawinyenziwe ponga awano wakwivwa nomba. Umwanachi umtiti akuvwanga nu mpenzi wake.¹⁴Pitisha mpenzi wane, na uwengati aupombo au ngati umwaneke aripombo kumwamba ya mafuta amanunkile.

Lamentations

Chapter 1

¹Hi kaya ino pakali yalinyi na wantu nomba yashara yonga. Wawa ngati wino wafyizya, lakini walinji amkulu. Walinji amwana ke amwene mkasi mwainchi, lakini nomba wapatikizya uhu shida. ²Akalila nu kusikiti lusiku nu wusanya, nawansonzi yakwe ya kukupika hamatama yakwe. Kutali ngasi mkundwe wakwe ngasi wenga. Amalakiki wakwe wonsi wa mkama wawa auwawipe wakwe.³Baada ya washida na matabu, aYuda apita kumatekani. Akaishi mmainchi atakapata hukupuza. Wano wa kuwa chimbizya wa shara hawatupu.⁴Inzila vya ku Sayuni zikukila kuno kutali umuntu wino akwiza kuwinda luno uwanda liwa. Imidyango yakwe yonsi itiyulidwa. Awakulu wonsi wawalakalika. Amabikila wakwe wawalakalika nu mkolany'e atiwa nu uhuome. ⁵Amadui wakwe wiwa awachi wakwe; amadui wakwe wawalola chinwi. Yahweh atimuma kuzambi zyakwe imvule. Awana kwe awanono wapita kumatekani kuwawipe wakwe.⁶Uzipe utimleka umkazyana wa ku Sayuni. Awana ke mwene wawa ngati iyala ino ita kulola amalindi, wakuya bila chinwi kuno wa kuwa chimbizya.⁷Katika pamanda yakwe ya wa tabu yakwe ukufuma ni vwanda, iYerusalemu ikakumbu ivintu vyakwe ivikali vino alinji navyo pa kwanza. Pano awantu wakwe wa ponezile mumakasa ya watu awawipe, kutali wino watili ampokela. Amaduwi watili awawa lo nu kwanza ukuseka kukusouwa kwakwe.⁸I Yerusalemu atilitenda idhambi nkani, nomba sa sawapata insoni ngati chimwi chino chafita. Wonsi watili awa umwene nomba wa msula mno wamlola ichansa chakwe. Aatipata insoni nu kwanza ukulola kumbali. ⁹Wawa amfite pansi ya isiketi yakwe. Atatili amanya yano ya kwizala. Ukupoma kwakwe kwalinji kwa wipa. Atalinji na wino akumkopelezya. Walizile, "Lola awutabu yane, Yahweh, mno umwipi atiwa humkulu nkani."¹⁰Umwipi atikala kukasa dyakwe kuwo twawika iya kibazitu inkali. Atilola wataifa ngaingila pa kwakwe apazipe, mno atiwawuwa watize wingile pakwako pakukonganila.¹¹Awantu wonsi wawa la kalika pano wa kulondola umkate. Wawafumya ivintu vyao ivikali kuhajiliya vya kudwa yao vino vikupilusha uhupuma wao. Lola, Yahweh, njizuka anene, mnontiwa ntali na chimwi kukwako. ¹²Asinene chimwi ku kwako, wonsi wano mkupita? Lola alafu ulole nga kuli umuntu wino alina matabu ngati amatabu yano njili nayo, ifuma Yahweh wa njangaisha sana anene pamana ya kulakalika yakwe ama kalipe.¹³Ni ukufuma kupela apano watumile umoto kumafupa yane wa ukumponta. Atiteya inyavu kumanama yane nu kungezu. Atiwanya utiwa nene mlenda. ¹⁴Nira ya makosa yane iti uyepwa na makasa yakwe. Zilukwa nu kuwika mnsingo yane. Atimvwanga anepotwe. A Bwana atimbika mmakasa, na utanga njimilile.¹⁵A Bwana atisumba pambali uwonsi wakwe umzipe wano hanga wandombola. Atipunda awantu kuajili ya ukwane ukwiza ukuwa chamba cha wonsi wane. A Bwana atiwadyata awakazyawa amabikila weke aYuda ni Eliya cha ukushila uluvinyo.¹⁶Ku vintu vi nkulila. Amaso yane, amanzi ya kwika pamansi ya amanso yane ifuna peke umkudwa wane wino anga hapilushe amaisha yane hali kwa talimpa na ni. Awa nane wawa shala ha wa tupu mno umwipi wane atishinda. ¹⁷I Sayuni itiyanza amakasa yakwe; kutali wa kwa pa ipole la. Yahweh atiyamua wao papipi nu Yakobo wawe amadui wakwe. I Yerusalemu achinti ichifute nkani ku mwao.¹⁸Yahweh awino umkola chintu, kuno wa wa katili hiamli zyakwe. Ivwa, amwemwe wantu, na muwe ni nkumbu zinu. Amabikila wane na hawonsi awawome wawapita ku matekani. ¹⁹Nawawapunzile amafikiwane, lakini walinji ni chinyongo kukwane. Wakachema wane na wakolechi wafile pa makaya, pauo walondolanga ichakudwa cha kupilusha uhupua wao.²⁰Lolani, Yahweh, mno ndipo apaome; mnda mkwane ni kulila, umwenzu wane uchindu kila mkasi yane, mno ntiwa nene mkatili nkani. Nje, ulupanga lumlizya amama, mkasi ya ng'anda mliumfyile tu.²¹Wawivwa ukala katika kwane, kutaliwa kundumka. Na amaduwi wane wonsi wawivwa ama tabu yane na wawanoninya anene ambomba vi ufuleta mwanda uno wavwanzile; nomba leka wawe angati anene. ²²Leka uhuwi pe wonsi wize mbele yako. Yanga nao ngani vino anga utiya nu nene mnoha makosa ya lukwane na watabu yane amavule nu umwenzu ukuzimia.

Chapter 2

¹A Bwana atimkupika umkashwana weke aSayuni pansi pa pa kunubi pa chila kali chakwe. Atisu mba utukufu kwa Israeli pansi hu kufuma ku mbinguni paka pa duniani. Hatama haleme isituli yakwe ya kumanama uwanda wa chila kali chakwe. ²A Bwana atimila atali ngasi iukumbu kuhajili ya makaya yonsi ye ke a Jakobo. Uwanda wa chilakali za chakwe

atiponia amakaya amaome ya wakazyana wake aYuda; ku nsoni atiisha pansi umwene ne chembela zyakwe.³Kuchila kali ichikalipe atikana kila upande wa Israeli. Aatipilusha ikasa dyakwe kwe uwiipe wakwe. Atiwocha aYakobo ngati umoto umkalipe uno ukumala aYakobo papipi yakwe.⁴Ngumuwiipe atinyonga nisha uhupande wakwe hukuya ku mwitu, alafu kwendiyo wakwe ali tiyali ukuti akume. Atiwafyula wonsi wano angawawa msola paema dya wa kazyana weke aSayuni; Atiluta hichila kali chakwe ngati umoto⁵A Bwana atiwangati amuwiipe. Atimila Israeli. Atimila amang'anda yakwe yonsi. Atiyononga ingome yakwe. Atiyongezwe ifya nu kulila pawa kazyana weke aYuda.⁶Atiyononga hiema dyekwe dya kukomengana ngati amang'anda ya tunyanyi. Atiyononga isehemu ya kukonganila. Yahweh atileka tukukongana ni Sabato nu hukwiwilila iSayuni, kuno hati ni sura hu mwene nu mlasu kukukalipa kwakwe.⁷A Bwana atikana pa madhabahu yakwe nu ukukana hapa mwao yakwe pazipe. Atifumya uruhumba lwa ng'anda mmakasa ya wawipe. Waponda ichongo kukaya ya Yahweh, ngati uwanda wa winga.⁸Yahweh anga atimua ukuponyi uruhumba lwa kaya ya wakazyana wakwe aSayuni. Atiyololosha umkunga ngati achipimo chakwe na hatama haukany'e ikasa dyakwe ukononga uruhumba. Atiomba hunara nu huruhumba ukulila; ponganye vya sowa.⁹Himidyango yakwe itipona pansi, hati yononga nu kuvuna ichuma cha huruhumba. Humwene na wanakwe nu humwene waliponga pa mataifa pa halmi naimwi tena na hawakalo wakwe watakulokela hakulota kweke Yahweh.¹⁰Hawa kolechi wawa kazyana wakwe aSayuni wawikala panchi nu ku myala. Wawa ipaka amalombe ku mitwe yao nu kuzwala amagunia. Amabikira wakwe Yelusalemu wawina maimitwe pansi.¹¹Amanso yane yaya kali dwa amansonzi yakwe; mnda mkwane mkulila; isehemu zimwizya ukwane zizitika pansi ku sababu ya huononzi ya wakazyana wawantu wane, awana wa nono wawachintu kila mmakaya ya makaya.¹²Wakuvwanga kwe wamamawao, "Imbeyu iliki nu huru vivyo?" ngati vino wakuchintu kila nga kuli umntu wino atichisika mmakaya ya makaya, amaisha yao yaitika pinumba dyeke awa mama wao.¹³Achani chino ningavwanga, kuwakazyana wakwe Yelusalemu? Ninga linganisha na chani ili umwenzu wako unonye, mkazyana bikra wa ku Sayuni? Iwamba dyako dya kulangati urukuwa. Aweni wino angapozya?¹⁴Wakalola wako wawalola ulufi nu kulaula kwa ufi kuhaji ya ukwako. Waitama wavwange uhukweli ukuli ngana ni dhambi zakumwao porusha insao zyako, lakini kukwako wawavumya uhufi nu wakukofya.¹⁵Wonsi wana wakupita mumbali wa mwanzila wakuma amakofi kukwako. Wakukwinya nu hukuinganya imitwe yao ijuu ya mkazyana wekwe Yerusalemu nu kuvwanga, "Wohauno ikaya ino waimbunda 'Umkamilike nu huzipe,' 'Uhunony'e wa urimwengu wonsi?'"¹⁶Amaadui wako wonsi watili wayulila imilomoyao nu hukuku sura. Aanga wakuzoma nu kusha amino nu kuvwanga, "Tummila umkola! Wo hauno uwanda uno twalinji tuka ulindilila! Twituishi twapata ukulola!"¹⁷Yahweh atiomba ngati vino anga ha kulondola. Atitimiza ilengo dwakwe. Hati kusenula bila inkumbu, muno ati muhuzya humuwiipe wakwe ukwiza kuwanga wakwe; atinula amampembe ya wawipe wakwe.¹⁸Hi myenzo yao yamililila Bwana, uruhumba lwa wakazyana wakwe Sayuni! Chita amanso ziyako ike pansu ngati hakamwezi ka usiku nu umsanja. Hutuze hupate uhupuma, amanso yako bila uhupuma.¹⁹Katuka, lila usiku, pakwanza usiku wa manene! Ita umwenzu wako ngati amanzi pa mbele ya manso yeke aBwana. Inula amakasa nipela kuhaji ya uhupuma na hawanako wano wakuchintu kila kunzala na kila nzila ya kuyaku makaya.²⁰Lola, Yahweh, nu lwizuke wao yano hutuwa fanyila ya. Awanachi wale amatunda ya kulela kwao. Awache wano walinji wawa kukutizya? Awa mlasu na wakalola wawafyule ili tupate isehe inzila peke aBwana?²¹Wonsi awanche na wikolo wawikala pa malongo ya makaya. Awanachi wane awache na onsi wa ne wache wawa pona kulu panga; wawafyula bila ukulola inkumbu.²²Utiwapunda, anga uwapunde awantu uwanda wa kudya, ingofi zyane nkuti, uwanda wa chila kalu cha Yahweh kutali wino wa torosile; waha wano ntiwajali mu ukukuzwa, awawipe wane waononga.

Chapter 3

¹Anene nene amonsi wino auratabu pansu ya gongo dya pachila kalii cheke Yahweh. ²Atichimbizya na waleka na pita kugiza pasi ukunpita kumsanya. ³Kweli wansenukila ikasa dyakwe kuajili yeke nene nu nene tena, amanda yonsi. ⁴Atiufanya umuwili wane ni nkwele yane ilole kache; ativuna amafupa yane. ⁵Atizenga indwala pamalongo kuliko nene, na hukupa uwawe na waome. ⁶Aleka kaishi hi sehemu zya giza, ngati wano anga wakaishi kali. ⁷Washenga uluhumba ukundiwila na ntanga ntolo. Wawika imikunga yane iminyome ⁸lakini ngasi nkupunda nu kulila na kulawa kunjawa, akulesha amaombi yane. ⁹Walesha inzila yane kuuhumba dwa mawe ya kuchonga; vauya inzila yane imbipe. ¹⁰Weni umkola ngati adubu akuzindila ukunjuma, insama ingati ikufisama; ¹¹wasenula mumbali inzila zyane, wambika na myalala. ¹²Wanyonga nisha uhulabwa wakwe nu kufanya anene nyongane nga ulabwa wakwe. ¹³Watoto amatimayane kuhulabwa nu umfuko wakwe. ¹⁴Anga nene mpungani kuwantu wane wonsi, nu kujumila ichongo kuwantu huwanda ni puma. ¹⁵Waujaza kuhuwawe nu hukulazimisha ukumwa amanzi amakalipe. ¹⁶Wavunile a wino yane ni nkokoto; ampnji pansu pa tukumbu. ¹⁷Umwenzu wane wawima ukunonya; ntiwilila ukunonia chani. ¹⁸Nomba nkuvwanga, "Uhutepwe wane nomba husowa na isazi nkumtegemea Yahweh." ¹⁹Ukumbuke ama tabu yane, amanzi amakalipe nu uhukalipe. ²⁰Na kwendelea nukwizuka na ntiina ma mkasi yane. ²¹Lakini natili vuuta iya kili yane achino njili ni matumaini. ²²Huuka sawe we Yahweh hutakusila ni nkumbu zyakwe zita kusilala, ²³hampya ha lawanda umtondo; uhukweli wakowa kula. ²⁴"Yahweh haupyana wane," Mvwangile, vivyo hawino na mwikalila. ²⁵Yahweh alinuwila kukwako wano wakumzindila, kwe we wino wa kumlondola. ²⁶Achete ukumuwetekela kachekache kuulokole weke Yahweh. ²⁷Achete umntu hukunyemula inira pa urumenda. ²⁸Leka haikale wenga amyalale, pano wawika papela yakwe. ²⁹Mleke awike umulomo wakwe mumalongo - kungamuleka apate ukumyulata. ³⁰Mleke aleke amatama yakwe kwe mkola wino akuma, na aikute nkani ku nsoni. ³¹Kuno aBwana akatukawa ijumla, ³²lakini ngansi akuwika inkumbu, hakawa ni nkumbu ikadili vino

Chapter 4

hakuja ni nkumbuzya kawaida. ³³Mno hakumwa ifuma mumwenzo wakwe au huku wa chuzya wache kewa mwao. ³⁴Hukudyata pansi pa manama wanyepwe wonsi pa dunia, ³⁵hukumwima umntu hichintu pambale yeke wino Ali Papela, ³⁶ngawamwima umtu - A Bwana atakakupa hivintu ngati vivyo! ³⁷Haweni wino wavwanga hakuti hikafika, ngangi hasi aBwana hukuvwanga? ³⁸Hawe wavwanga hukuvwa kumlomo mwa Aliye Juu majanga yanakuja? ³⁹Hu muntu wino au puma aitanga havwange nu hukuvumya indando? Humntu hatanga halalamike nkusababu ya dhambi zyakwe? ⁴⁰Nomba tuzilondole inzila zitu nukujaribu luikuzipiyusha Yahweh. ⁴¹Nomba tunyemle imyenzo itu na makasa itu kwe Yahweh kwiylulu: ⁴²"Yani tusowa nu kuomba uhu katili, nomba hutama ku samehewe. ⁴³Huti hivima ni hilakali nu hukutuchimbizya, utikoma nu tamauleke chinwi. ⁴⁴Huti hivumba iyulu ili hutize uhuwe na oni chakulenga chino chinga pita. ⁴⁵Hutifu wika hingati infita na nkulondola ngati amataifa. ⁴⁶Hawawipe witu wonsi wawa fulani, ⁴⁷ingofi na malindi yayatwizila, hukufwa mu kwa kusowa. ⁴⁸Amanso yane ya kwita amansozi kuajiri ya hawantu wane. ⁴⁹Amanso yane yakufunya amansonzi bila ukusila; bila uhupuma wonsi, ⁵⁰mka pano hawamuwa hukulola pansi pe Yahweh akalola lufuma kwiylulu. ⁵¹Aamanso yane ya kundetela inkumbu kuwajili ya wa kazyana wa makaya yane. ⁵²Wavwima ngati inyonzi wala anga hawawipe wane; wawavwima kukumbone atu. ⁵³Wawa nsumba pa chilindi na hawansumbila ha mawe, ⁵⁴na amanzi hayahitika pamutwe pane mwanzile. Hunji vile lulingu dyane pano mvwanzile, "Wawamputula kutali!" ⁵⁵Mpunzile hizina dyako, Yahweh, hukufuma mkasimchilindi. ⁵⁶Anga afiivwa hilingu dyane. Anga huti hivwa hilingu dyane pano hanga ntivwanga, "Utize uzibe ama kutwi yako kuhajini ifwa yane ya kulenga amaka." ⁵⁷Walinji utiliza huwanda lumo na kwisile; utize, "Uwanjopa" ⁵⁸A Bwana, watili wankanila kumlandu wane watili wa njavwa amaisha yane! ⁵⁹Yahweh, utilola amawipe yano wafwanyila, nchapani kumlandu wane. ⁶⁰Utilola awantunsi yao, weni humpati zyonzi ha kundondola anene - ⁶¹Utiivwa huu kwelenguke wao, Yahweh, na ichongo chachi ku mbusu. ⁶²Hi milomo yao wano wakwinuka, wawanzalau ni nyumba zyao. ⁶³Lola vino wawikala nu kukatuka; wawanzalau nu kwilubila inyimbo zyao. ⁶⁴Walifye, Yahweh, hukulingana na vino waomba. ⁶⁵Ukaleka imyenzo yao hitali ni inkumbu! Na hi uhukumu iwe papela pawo! ⁶⁶Ukuwa samazya kuchila kali nu kuwononga pansi ya mbingu, Yahweh!

Chapter 4

¹Idhababu lutifita; nino idhababu itibadilika! Amawe ama swepe yayazagaha chila nzila. ²Awana awakali weke Asayuni walinji nu uhukali humunyome wa dhahabu iswepe, lakini nomba watili nao izaidi yamajagi ya malongo, ikazu ya makasa ukumata inyimbo! ³Mbona ngansi hiimbwa ya mmakaya ikavumya amaziwa yao hunkosya hawana wao, lakini umkazyana wa wawantu wane ati kalipa, ngati himbuni ino lili kwi jangwa. ⁴Hululimi lweke hu mwaje umunono wino akonka papela pam mlomo pa husala; awache wakulomba icha kudya, akini na chimwi kwa hajili yao. ⁵Wowo anga wazoweya ukudya ichakudya chabei inkulu nomba wali ni shida ni nzala mmakaya; wano anga waledwa kukutenda imyenda yao ya zambalao, nomba wawalambala kwitumba. Hi hukumu ya wantu wane ya kula kuliko ya ku Sodoma, watili waikana kudakika na hanga kutali wino hanga hatinula ikasa ikumwavwa. ⁷Awachungaji wakwe anga wa swepa isaruji, anga watiswe ukuleka amaziwa; imiwili yao anga yaoma hukuleka iliwe, imiwili yao anga ili ngati samawi. ⁸Huulole ke wao kuwa umtiifi ngati ichanda; watakumanyika mumakaya. Imikwela yao ya kankanyala kuwa fupa yao; zyakala ngati inkuni. ⁹Wao wano wawafya ku lupanga hanga wawanonia nkani ukuleka wala wano hanga wiwa fya ku nzala, wano hanga wawa sowa, awawatolola kukukosea ifya kudya ku masyalo. ¹⁰Amakasa ya wanachi ya nkumbu yaocha hawanche wao; wawa hacha kudya chao nu wakati pano umkazyana wao wawantu wane pano anga hati wapala wila. ¹¹Yahweh watili halangizya hichila kali chakwe; wisile lweli la kali chakwe chonsi. Watili hakozya umoto haukoma imisinsi yonsi. ¹²Awamwene watatili hawazumila, wala ichini zya pa dunia, kuno hawawipe wingizile ku Yelusalemu. ¹³Yonsi ny'e yaha yalinji ya fumilila kuno hawakalaula na hawa mwene wano wisile uwazi pankolelo yakwe. ¹⁴Wasofile, kuntonko, mmakaya. Walinji wahiwikila hu shetani kuwazi huo katali wino watili hawamwita hukulema iminala yao. ¹⁵"Ikala kutali! Awewe ni sherati!" Kuwantu wano humanga hichongo. "Hikali kutali! Hikala kutali! Utizeuleme!" Vinyo hawasowana; hawantu wavwanzile hukuti kumataifa, "Watanga wikale fenapaha." Yahweh humkolanje watili watulumula; hata kuwalola tena. Hata kwa pa hukulu wao a wamwene, halafu hatakuta wavulila la hawakolechi. ¹⁷Amanso hitu yata weni kutalila, yalolanga bure kunkumbi; hukufuma ku minara yutu ya kulinda twaweni amainsi wano atalondanga huukutupokela. ¹⁸Walinji wawa tulondela amanama hitu, tutapisile mumakaya hitu la hukusila kwitu kwalinji hapapipi na manda hitu yano wawaziwa, hamanda hitu yalinji ya sila. ¹⁹Wano walinji watusamazya walinji wa pepuka hukuleka hatai wa mwiylulu. Watusamazizye paka kumyamba nu hukutuvwima mrunyika. ²⁰Hihewa zya pupmanga mumpuno zitu - wino walinji walinji wa kumpaka uamafuta wa Yahweh - hawino wanilemile padui lindi; awino watili havwanga, "Pansi ya chisau chakwe tukikala ponga na wa mataifa." ²¹Hukwizya nu kunonya, hawakazyana weke Edomu, wenji wino hu kaishi painsi ya Uzi. Lakini kukwako kuli hichikombe chino anga chipute; ukakodwa nu kuzula kinyenda. ²²Awa kazyana wa ku Sayuni, humwisho wao hukafika, hakawaongezya hawapuzi lakini hawakazyana kwe Edomu, hakahuma; hakawa hakawa kupula hi dhambi zao.

Chapter 5

¹Hizukana, Yahweh, yano hanga ya tupata nu hulole insoni. ²Hukupyana kwitu wasenula kuweni; hing'anda zitu ku weni. ³Twa shala tutali nu baba, wala amama witu washala watili na wonsi. ⁴Ilazima muwape lyela kuhaji na manzi yano tu kumwa, na tulipe lyela viitu pate imbao zitu! Awaowizele ku mvitu wawa tu pala mila kunyama hitu; tutonta na tutanga

tupuze. ⁶Tuivuya ku Misri nu Assiria hili watupe hii chakudya cha kutosha. ⁷Awa baba witu wafanyile idhambi, halafu nawamwi, na twanyemula idhambi zyao. ⁸Awafanya chibaruwa wati hawatashinda halafu na humwi wa kutwavwa na makasa yao. ⁹Anga tuhuzane umkate witu pala pano tuku ononga ha maisha, ku sababu ya lupanga lwa mu lunyika. ¹⁰I mikwela hitu itiwa nu moto ngati himbembo muno tukushoka ijasho dya njala. ¹¹Awanachi wa kuwasaka wa ku Sayuni, na wa bikra wano wali kwe Yuda. ¹²Awane ke mwene wawayonga na makasa yao, kutali hukumanyana wakulangizya kuwakolechi. ¹³Awonsi awalumendo wawalazimisha hukusha imbeyu kuliwe dya kushila, na hawonsi wavikala pansu pa nkuni. ¹⁴Awakolechi wawaleka umudyango ya makaya, na hawa lumendo wawaleka ing'oma. ¹⁵Hukunonia kumwenzo kulekwa nu kuchina ku mwitu kusenuka imvwa. ¹⁶Huu zipe hutufikia pa mtwe witu, hashu uli hinu; muno tuomba hi dhambi! ¹⁷Mno humenzo witu huno hu kuwawa na amansozi hitu yata kulola nkutali, kuvintu awanso hitu ya ta kulola kutali ¹⁸mno hu Mwamba Sayuni walambalala, wino hii mbwa zya mumakaya wakuduna papela yakwe. ¹⁹Vino hawewe, Yahweh, hukawatwala hadi hu mwisho, hukikala pa chilimba chako cha pambele huu kwasi kwa ukwasi? Kuchani ukutwiwilila moja kwa moja? ²⁰Kuchani ukutuleka kumanda hama vule ya wewe? ²¹Tupulushe kukwako, Yahweh, na swenye twizile. Yanzia tena hichipya amanda litu ngati vino walinji hapo kali - ²²pamwi hanga utikomengana nawe huli ni chila kali kumwitu hukulamba umuda wonsi.

Hosea

Chapter 1

¹Dyo alizwi dya Mkombe dino dyatili adimfikila aHosea umwana weke a Beeri amanda yeke aUzia, aYosamu, Ahazi nu aHezekia, umwene weke Yuda, na mukufuma amanda yeke aYerobuamu umwana weke aYoashi, umwene waku Iziraeli. ²Pano Umkombe pano wavwanga ukupitila aHosea, amunena, "Yanga uka isakile umwachi wino amukambwe. Akawa na wana wano intambi ya ukumbwewa mukola. Amuno insii ikuwomba ukambwe mukulu kukumuleka Umukombe." ³Apano aHosea aaya amusuka aGomeri umkazyana aDiblaimu, nawe asenda iina, alera umwana umonsi. ⁴Umukombe amunena aHosea, Mupunde izona dyakwe Yezreeli. Amuno akazimbo kanono nando njuma ing'anda yeke aYehu amino wita uwazo kuko Yezreeli; nani nkamala umwene wa ng'anda ya Israeli. ⁵Ukafumila uwanda ula pano nkakonyola ulabwa waku Israeli ukufuma mwisoka yamu Yezreeli. ⁶A Gomeli asenda iinda kalonji amulera umkazyana. Apano Umukombe amunene aHosea, "Mupunde izina dyakwe Lo Ruhama, yaani ntaka walora inkumbu karinji ing'anda ya Israeli, ntizo mbalekelero kunzi ra yonsi yira. ⁷Navivyonya nkawalolera inkumbu ing'anda yeke aYuda, nani nkawapozya nemukora, Umukombe, Amungu wawo. Ntaka wapozya kuulabwa, ulupanga, ivita, ifalasi, ngati wakakwela wa farasi. ⁸Ukukufuma peka aGomeri ukumulesha Lo Ruhama, wa senzole indaa nu kumulera umwana uwa mwao umonsu. ⁹Apano Umukombe avwanga, "Mupunde izina dyeke Lo Ami; amuno amwemwe ngasi mwemwe wantu wane, kalinji asine Amungu winu." ¹⁰Navivyonye iidadi ya wantu waku Israeli ikawa ngati urusenga lwa murukuwa, yino itanga ipimwe au ukuwazyika. Ikawa papo pano wanenidwe, "Mwenji ngasi mwemwe wantu wane," wakanenwa, "Amwemwe mwe wantu weke Amungu wino amupuma." ¹¹Awantu weke aYuda na wantu waku Israeli wakakongana ponga awakora waawika achiongozi wenga awakora watupu, na wakafuma ukufuma insi, apano ikawa iwanda weke Yezreeli nkulu.

Chapter 2

¹Wimbilile inko zinu awonsi, 'Wantu wane!' na kuwamunyonko awanachi utirangizya inkumbu. ²Letani imilandu nkani ukuchira wamayiwinu, letani imirandu amuno umukora ngasi awakwane, ngasinene asinene murume. Na aufunje ukambwe wamukora kunko relo yamukora, nu urululungane waukambwe, ukufuma mumaweke ya mkora. ³Ngayawa ngasi nkora, nkamzura myenda nu kumulangizya ichansa chakwe ngati uwanda uno walezidwe. Nani nkawomba ngati ulunyika, ngati insi yino yonongeka, nani nkamuwomb afwe ukulingana nu lusala. ⁴Ntakawa na kazimbo kuwana wakwe, wamukora amuno awana awa ukambwe. ⁵Amuno amai wawo atiwa mkambwe, numukola wino inda kawomba ya nsoni. Wavwanzile, "Nkawa rondela awakundwa wane, amuno wa kumpa umukate wane na minzi, uwake wane nukulekela, amafuta yane na cha kumwelela." ⁶Nomba nkazyanga uuwe lwakuchingila inzila yamukola ku myunga. Nkazyenga uluwaya ukuchila umukora achino apotwe ukuizana inzira. Umukora akawalondela awa kundwa wamukora, apano umukola atakawazana. ⁷Umukola akawalondola naponye atakawazana. Apano akavwanga, "Nkapiluka kumu lume wakwe wankolelo, amuno chalinji ichete kukwane apakali ukuchila isazo." ⁸Amuno atamanyile vino anene awino nene awino ntimpa ivya kudya, ipila dipya na amafuta, na wino na wino natili mwongezezya iyela ni izaabu, zino watili awaombela kulu kuwa. ⁹Nomba nkasenda ivyakudya vya mukola ichipindi ya kozya, ni ipala dyane idipya ichipindi cha Mkola. Nkasenda ulelemela waukwane ni ichitambala chino chasila ukufisa ichansa chakwe. ¹⁰Apano nkazula imyenda paminso pa wakundwawanne wala kutali umwi umuntu wino akamupozya mukasa dyane. ¹¹Nkalesha unone wakwe wonsi- uwanda umukulu wa mukola ukukorerela kwa umwezi, isabato yakwe na manda makulu zya mukola zyonsi zino zyawikwa. ¹²Nkazyongomola imibobo yakwe nu muto wakwe, wuno wavwanzile, amishaala yino awakundwa wane wampile akawasenuk musenukelonde, ni inyama zyamulonde zi kadya. ¹³Naninkamima ukufuma muwenda umukulu wa kulukuwa, pano watiwawasukizya ulumba. kukuizifya ni ipete zyakwe ni nzwalo zyawe numukola awalondela awa kundwa wake, anjiwilila." Vii avino atiwanga Umkombe. ¹⁴Nomba anga njiye nkamukorowezye. Nkakwiza numukola kuvunjika nukumunena ku nkumbu. ¹⁵Nani nkamupilusziza imibibo ya mukora, na mwisoka yeke Akori ngati

Chapter 3

umudyango wakuwetekera umuko. Akambuzya kuko ngati vino adiwombe umanda ya ulumendo wakwe, ngati amanda yano, wafumile muinsu ya ku Misri.¹⁶"Ikawa uwanda wuwo"-yoo ayiho vwango ya Mkombe "vina akampunda, 'Mulume wane,' nu takampunda kalinji nene, 'Baal wane.'¹⁷ Amino nkapita mazona ya Baal mumwenzo mukwakwe; amazina ya kumwao yataka lumbukwakalinji."¹⁸"Uwanda wuwo nkawomba amapatano ponga ni nyama zya mulonda kwajili ya wakala, no nyonyi zya mpela ni vintu vyakusela pansi. Nkafunya wabwa, ulupanga, ni mpanzira ya insi, nani nkakuwika wambalale icheta.¹⁹Nkawa ne mulume wa mukola amanda yonsi. Nkawa nemu umewamukola wiyaki, iyukumu yino ngasi yaufiwa malailizyo ya uponga, ni nkumbi.²⁰Nkawane mulume wamukola winongasi awaufi. Wemukola ukamanya nene, Mukombe.²¹Nuwanda ula, nkavwanga"-yaa ayano mazwi ya Mukombe. "Nkazouzya iyulu, awakola waka vwanga mukaya/muinsi.²²Insi ikawomba ivyakudya, ipala idipya na amafuta na wakavwanga Yezreeli.²³Nkakwela nemukola muinso ukufuma kwenena na nkamulolela inkumbu aLo Luhama. Naninkamunena aLo Ami, 'Ata nawonye wa kanena/wakambuzya, 'Awewe we Amungu wane.'"

Chapter 3

¹Umukombe anena/ambuzya, "Yanga kalinji, mukundani umwanachi, umukundwe nu muluma, kalinji mukambwa; mukunda ngati anene, Mukombe, vino na wakunda awantu waku Israeli, ngasi wakusenukila amizimu ya mwawo nukuikunda imikate yi mibibo."²Nomba ntimukalila umukola ivipate ikumi na visanu vya yela nu homeri nu letheki ya ishayiri.³Namunenile, "Anguikaletu ponga nani amanda mavule utanguwezye ukuwa wemukambwe awo ponga nu muntu muni na wensi. Kunzila yiyonye yiyo, nkawa ponga namwe."⁴Amuno awanche wapa Israeli wakikala kumanda mavule bilu mwene umuntu mukulu, imibobo, migamba ya liwe, ifodi awo ichiwa chamukaya.⁵Nakazimbo awantu wamu Israeli wakapiluka nu kumulondola Umkombe Amungu wawakola nu aDaudi umwene wawakola. Na kunianda ya pachisila wakapiluke, anga wakuzakaza kunkolole ya Mukombe ni nkumbu zyakwe.

Chapter 4

¹Ivwani amazwo ya Mukombe., mwe wantu vaku Israeli. Umukombe alimubuzi/ukuvwanga/ukuumbula nkani ukukuta wakaya awakora insi, awano kutalo uchete wauti uchete, wamapatano, kutali amasala yeke Amungu ukufuma muni.²Kuwulapikizye, ufi, uwononzi/ukokoma, awivi nawakambwe. Awantu wavuna imimpaka yonsi, nu wazi ukwiza inkolelo ya wazi.³Avino insi ikiza/ikwiza, na chia muntu wino wikala mkasi yakwe akafwa, ni nyama zya muloned ni nyonyi zya mupelani iswi nye zya mulukuwa, zikafunyika.⁴Usize ulekele umtu wensi wila ukuleta uwumbuzi; Size mwayekelela umntu wensi wila amuumbule uwamwao/Umuntu wensi wila, amuno amwemwe mwemwe wakachema, nkuwa umbula.⁵Amwemwe awakachema mukakumila impi ya ya musanya/impinda ndi ya yanzi, na wakarola nawonye wakakumila pong namwe, pachanda, nani nkamu kana amanyi wakwe.⁶Awantu wane wakononga kunamuna ya kukosa injele. Amuno awakachema wawakana injele, nani nkawakana mutizemuwe mwewakachema wane. Amuno mwiiwilila isheliya yane, amuno nene ne Amungu wamukora, nani anene nkiwilila awana wamukola.⁷Awakachema wavule watili awizula, nkani awawomba. Uwewe kuwduta anene. Awakaula intambi zya kumwawo kunsoni.⁸Wakuidisha uweuwe wa wantu wane awakola wilini itamaa nkani ukuluta awakola.⁹Ikawa umulingano kuwantu ngati kuwakachema nkawuma wonsi kumayeke yawakola; Nkawapa kumayeke ya wakola.¹⁰Waukunda akini/achino watakikuta; wakawomba uwukamwe akini/achino watakizula, kuchani wawapita kutali nu Mukombe.¹¹Waukunda ukambwe, ipala ni pala idipuma, dino disenda ukwelenga ny'a kwawakola wakumwao.¹²Wantu wane wakulondola ukupatana ni ichintumbu cha wakola chapampa chawakola, ni ntuwa ya wakola ukupitila zikuwaletela ukalola amimo ukwelengany'a kwawakola kwaukambwe yawawipa, na wawomba ngati awakambwe ukuchila ukumuchila umukola Amungu wawakola.¹³Wakufunya isadaka papela ya mutumbi nukocha ulumba mumitumbi pansi pa mialoni, imilibua, ni miyela, amuno chisau ichizipe. Nomba awakazyana winu/wakumwinu wakawomba ukambwe, nawakazyana wakumwinu wakuwomba ukambwe.¹⁴Nemwi ntakuwuma awakazyana winu pano wakusontola ukuzwa ukambwe, na wakazyana winu nako wakuwomba ukamwe, amuno awalumendo na wonye wakatimizya kuwakambwe, nukufunya, imibibo achino wezye kuwovya ivintu vya ukambwe, nawakambwe avino awantu wano watamanyile wakakomwa.¹⁵Amuno awewe mukola, Israeli, utiwomba, ukambwe, akini/achino aYuda atize awemukasi. Mwenji mutize mwaya ku Gilgali; sizemwaya asi ku - Beth Aven. Kalinji mutize mwalapa, "Vino akaika Umukombe."¹⁶Amuno Israeli yawomba ukatili, ngati umwana ng'ombe umukalambana. Achino! Umukombe angawezya ukuwatela muchemo ngati fwele pamwi panenengele?¹⁷A Efraimu watilokongana ni chintumbu, muleke wenga.¹⁸Na pano uwukodwe wakumwao upita/ukatuka awendelea kuwomba ukambwe, awatawala wamukola wakunda nkani insoni zya wakola.¹⁹Umweya ukanyema kunkwapa zyakwe, nawonye wakalola insoni amuno imibibo yawakola.

Chapter 5

¹Ivwani yayo, wakachema mwikalechongo, mukaya ya mu Israeli! Ivwani, mung'onda ya mwene! Avino iyukumu ikiza papela ya kumwinu wonsi nyee. Imuwa mwenteyo kuko Mizpa ni nyaya zino atisampany'a papela ya Tabori.²Awononzi wakakwimilila nkani mumfumilozya kukoma, akini nkawuma wonsi nyene.³Manyile aEfraimu, nu Israeli atama afisame kukwane. aEfraimu, nomba utiwe ngati Umukombe; Israeli ni chinyanyali.⁴Amambo yao yatakawalekela kumusenuka

Amungu, amuno ukwelengany'a aukambwe ulimukasi ya kumwawo, na wataka mumanya Umukombe.⁵ Usene wa Israeli chikuwamanyisha; nomba Israeli nu aEfraimu wakakumila munukosi ya wakola; nu aYuda ponga na wakola. ⁶Wakapita ponga ni fwele zyao ni ng'ombe zyao ukumulondola Umukombe, lakini watakamulola amuno wayifunya ukufuma kumwao. ⁷Walinji watali wawaamini kumukombe amuno walela awana awapule nomba ishalee umpya zya mwezi zika wakoma na mavyalo ya wakola ya wakola. ⁸Yuma apolilo kuko ku Gibe, ni polilo kuko ku Rama. Iringu dya imfwa chi mpanzila kuko ku Beth Aveni 'Tukakulondela, aBenyameni!' ⁹A Efraimu ikawa ndokwa uwanda yazabu. Mwonsi muikabila zya Israeli ntiyuma imbila kuvintu vino angavifumile. ¹⁰Awankorolelo weka aYuda ngati wawo wanowakufumya iliwe dya mumumpaka. Nani nkuta ichilakali chane papela ya kumwawo ngati minzi/manzi. ¹¹A Efraimu wamukoma; wamukoma kuwajili/yakunyepwa vino dyata kukuzumila ukulondela ichintumbu. ¹²Avino nkuwa ngati inondo kweke Efraimu, na ngati uwole mung'anda yeke aYuda. ¹³A Efraimu pano walola indwala ya mukora, aYuda alola ichowamba cha mukola; aEfraimu akatuka Ashuru; aYuda amulailoza awachitindisi kwemwene mukulu. Lakini atawezizye ukuwapoza awantu awo ukupoza iwamba/ichowamba chawakola. ¹⁴Nomba nkawa ngati insama yeke aEfraimu, angati insama yakung'anda yeke aYuda. Anene, nemwi nkasowa nukuyakutali; Nkawasenda, na kutakawa umuntu wakuwapoza. ¹⁵Nkaya nukupiluka kuyeneyo dyane, kutali namanye ulombwa lwakumwawo/lwakumwawo nukulondola impumi yane, achinowizewandondole kumachulo ya kumwawo.

Chapter 6

¹"Inza, tupiluke ku Mukombe. Amuno atitukonyola iwiwolowili, lakini atakutupoza atutuchosa, lakini akatunyepa iwiwamba vya kumutu. ²Ibada ya amanda ya wili akatuzyupulula uwanda umkitatu akatwinula, na tukikale kunko lelo ya mukola. ³Naswe tumumanye Umukombe; tupitilile ukumumanye Umukombe. Ukwiza kwamukola aako ya matondo, akiza kumwitu ngati imvula inkulu yino ikatonyela umsili." ⁴A Efraimu, nkuombe chani? Yuda, nkuombe chani? Uwaminifu weke wewe ngati weke nene wamutondo, nkati urumi ukufuma zuwazuwa. ⁵Nomba ntuwakonyola iwiwiliwili kuvyakumwela vyeke wakalola, nawakoma kumazwi yakufuma mumwenzu wane. Amalailoza yakukwako ya zopa ngati pano palo untoswe. ⁶Amuno nkunkumbukila uwaminifu wala ngasi mibibo, nu kumumanya Amungu ukuluta isadaka zya kocha/zya kupembwa. ⁷Ngati aAdamu wavuna amapatano; watalinji awaaminifu kukwane. ⁸I Gileadi akaya ya wapala milandu wano wali na manama ya wazi. ⁹Ngati uundo dya wampati wano wakumuzondolola umuntu avino awakachema wakawaponga nu kuwomba uchinja chinja kunzola yake Shekemu; wawomba uchaka wa nsoni. ¹⁰Namung'anda ya ku Israeli ntilola chimwio ichiwiye; Ukambwe weke aEfraimu ulipapo, ni Israeli ya pundiwa, uwiye. ¹¹Amino wemukola, Yuda, wateula ukukoza, pano nkapiluka/panonkawela amapyano ya wantu wane.

Chapter 7

¹Impindi yonsi pano nukulondola ukuyipoza Israeli, izambi yeke a Efraimu ikukupudwa, ponga nuwomvi umuwiye waku Samalia, amuno wakuwonvya uufi; umwivi aka kwingila, na mukundi/mulundo dya wa mpati ukumi intala. ²Watamanyile imyenzo yakumwao vino andi ndumbuke uwomvi wakumwawo/wakumwao/wawakola uwiye wawakola wamuwonvya mawipe, nanombe amaonvi ya wakola yawahunila yalikupele yaku minsi yane. ³Amuno amawipe ya kumwao wamuwoka umwene awenu fulaha, na maofisa wawakola kuufi wawakola. ⁴Wosonye awakambwe, ngati amatanuli pano yayapembwe nu wakapembelela, no akaleka ukupembelela umoto ukufuma ukukanda uwusu mpaka achiwa a achipya/achowenza. ⁵Uwanda wa mwene witu, niviongozi nano wayikolelela awadwale nu ukalipe wapala watili ayinula ikasa dyakwe kweke wawo wanowanji wakumukana. ⁶kunyenzo ngati itanuli, awakola awakatengenzya wanipango yawakola ya ufi. Ichilakali chakumwao waka lambalala chanda chonsi, numutondo ukakwakapapela ngati umoto. ⁷Wonsi nyene twapata umoto ngati itanuli nukuwakona wawo wano wakuwaoneya. Awamwene wawo wonsi waponi; kutali ngasiwenga wawo akampunda. ⁸aEfraimu akupilinkana umukola wenganye pakasi ya wantu. aEfraimu amukate uno utatesile usenudwe. ⁹Aweni awadya amaka ya mukola, lakini atamanyile. Inyele zya imvvi zikatonyela papela yakwe, lakini atamanyile. ¹⁰Uwusene wa Israeli ukuwauzya mumenzo, na vivyonye, watama wawe ku Mukombe, Amungu winu, wala mutatili amumulondola ukwelekenkana nayonsi. ¹¹A Efraimu alongati unkunda/intozi, abarazuli, nawino atalinoyeshoma akawapunda ukuya ku Misiri, achi apapamuka ukuya ku Ashuru. ¹²Ngawaya, nkasampany'a iwavu yane papela ya wakola, nani nkawapony'a ngati inyonyi zya mupela. Nkawuma kukuya kwakumwao ponga. ¹³Achao wano! Amuno wasowa ukufuma kukwane. Uwonzoni ukuwizila! Aawakola wononzi nkani kunduta nane! Nakunda ukuwapoza, lakini wawanzile uufi ukunduta nene. ¹⁴Aaa watatili awandilila anene kumenzoya wakola wonsi, lakini wakulosya munitalavya kumwa/vyawakola. Wakukongana kuwajili ya vya kudya ni pala idipya, nawowakunkana anene. ¹⁵Nkaso natili mbalambilizya nukuwa komazyama amakasa yawo, nomba wakutengenezya amawipe kwajili yeke nene. ¹⁶Wakupuluka, lakini na lakwiza kukwane. Ndila papela. Awakola ngati incheto yino itaaminika. Amaofisa awakola wakapona kulupanga kusababu ya uwomvi wa vyakumwela. Yoo ikawaansoni ya kumwao mukaya ya ku Misili.

Chapter 8

¹Wika polilo pamulomo wako! Akamedwe akwiza papela yang'anda ya Mukombe amuno awantu wawakonyola ipatano

dyane na watili awe nkana kuajili ya patano dyane. ²Wakundilila, 'Amungu wane, asweswe ukufuma mu Israeli tikwiza.' ³Lakini Israeli atokana amazipe, nukafyula akamulondela. ⁴Awawika awamwene, siyo ngati kuvwango zyane. Wawawika ukuwa awakulu, lakini ntalonji nipwepwe. Kuyela zyao ni zaabu wayiwikila achintumbu awakolawailonga, ili wakanwa kutali. ⁵"Umwang'ombe wakukwako wawakana, Asamalia. Icholakalo chane chikupemba umoto papela ya wantu waakuchizombo chi wakawa mukasi? ⁶Amuno ichintumbu cho chafumile ku Israeli; akatengenezya watiliawomba, ngasi Amungu amwanang'ombe wa ku Samalia ikavunika iviwiliwili. ⁷Amuno awantu wakakwela umweya nukukonyola akankungwe. Imbeyu zino zomilila zotali nimiyacha, itaka fumya uusu/uwusu. Ngaya yacha, aweni wakadya. ⁸Israeli yamihwa nanomba wakulambalala pakasi ya wantu ngati ihintu chino chitali na chimwi. ⁹Amuno wapisole ku Ashulu ngati impunda ya mulonde yonganye. aEfraimu wawoka awakundwa kuajili yamukola. ¹⁰Ngaso chingawa wawoka awakundwa pakasi ya wantu, nomba nkawakonganoka ponga awakola wakanzya ukusowa ku sababu ya dwenya dwa mwene wawakulu. ¹¹Amuno aEfraimu itoyongezya kunkolelo ya kusadaka zya uwope, aziwa kuku onvya uwukambwe. ¹²Natilibweze ukuwaloka intambi yane kumwao mara elufu ikumi, ngali wa ndozole ngati chintu chi mwikuwakola. ¹³Kusababu ya mibibo ya sadaka zyane, ukufumya inyama nu kulila, lakini anene, Umukombe, ntakuwazumila. Nanombanye nkwelengany'a papela ya mawope yakumwao nukuwuma kuwajili ya mawipe yakumwao wakapiluka ku Misili. ¹⁴Israeli itinjawilola anene, Wino na muwumvile nawazyenga amang'anda. A Yuda watengenezya ikaya imvule, lakini nkatuma umoto papela ya makaya yakwe ikononga uwome wonsi.

Chapter 9

¹Itule, unonye, Israeli, kukunony'a ngati awantu wanina. Amuno utarunji nuwaazi, wamuleka Amungu wakukwako. Wakunda ukulofya umushaala kumunande musakafile zyonsi zya vyakudya. ²Lakini apasakafiwe pala zitakalemela, ipala idipya dokapelela. ³Watangawawezye ukusongelela ikwikula painsi ya Mukombe; ikabla yeke, Efraimu akapiluka ku Misiri, nu wanda wonga wakadya ichakudya ichifute mu Ashuru. ⁴Watakamufunyizya Umukombe isadaka zya pala, wala wataka munonezya. Imobobo yakumwao/yawakola zikachita kumwao ngati ichakudya. Amuno ichakudya chakumwao chikuwa achakumwao wonganye, utakakwingila mukaya ya Mukombe. ⁵Ukachota chani uwanda umuchindikwa uno wawikwa uwanda umu chindikwe wa Yahweh? ⁶Amuno, ulole, wawasamala uwononzi, Misri ikawakongang'a nontele ikawatwilila. Amuno amawikolo ya iyela impiya. Zikachita/zikawomba nawakola ni mwinga ikizizya umpunda zya wakola. ⁷Uwanda wa mbuta zikiza, uwanda wa kulifya indifya zikwuzi. Waisraeli wonsi wamanye ivintu vivyo. Akalola umupungano, mmuntu wino wapala amaka ya upungani, ku sababu ya uchaka wamukola mukulu uchaka umukulu. ⁸Akalola awino akalinda wane papela yeke Efraimu. Acho inteyo ya nyonyi ilipapela ya nzila zyakwe zyonsi, nuwipe mumonye ulipo mung'anda yeke Amungu wakwe. ⁹Wayononga awakolanye ngati uwanda weke aGibea. Amungu akawalumbulila uwiye wawakola, numukola akawuma imbuta zya uwiye wawakola. ¹⁰Umukombe akuvwanga, "Pano na izina Israeli, yalinji ngati ikulondola izabibu mulunyika. Ngati imbeyu ya pankolelo yapachizombo yakutomola imbeyu zya pankolelo, ntiwalola awaisowini. Lakini wakaya Baal Peori, nowonye awayifunya kuchi ntumbu cha nsoni. Walinji chaka ngati ichintumbu yino waikunda. ¹¹Amuno aEfraimu, uziye wakumwao ukafuma ngati nyonyi. Chitakawa nu kulela, kutaliinda, wino akasenda iinda. ¹²Ngaso iwata awana/awanche nkawasenda achino atize ashale ngasi wenga. Achao achinu nganawaleka! ¹³Ntilola Efraimu, ngati vila Tiro, watili akwelwa ngati pantumbi, lakini Efraimu akafumya awanakwe kumuntu wino akawakoma. ¹⁴Wapani, Umukombe-ukawapachani? Wapemunda wuno ukakononga iinda na maweke yano yatakufumya iziwa. ¹⁵"Kwajili ya uwope wawo wonsi kuko ku-Gilgali, avinonawasenzile. Kwajili ya ntambi yakumwao imbipe nkawasamazya palonde yamung'anda yane. Ntaka wakunda kalinji; amaofisa wakumwao wonsi a-walombwa. ¹⁶A Efraimu amudwale, ni misonso yakumwao yakala; watakalela awana ngaso ingawa ii na wana, nkawakoma uwana wawo wamwitu. ¹⁷Amungu wane akawakana ku sababu watamchondoka, wakawa awantu wakuchula chula pakasi ya wantu.

Chapter 10

¹Israeli amubobo umuzipe ikaela amatunda yakwe. amuno amatunda yakwe vino yakuvula avino akuzyenga imazabau mvule amuno ikaya yakwe yatiliiledwa nkani watolo azofya impanda zyakwe. ²Umwendo wawo awakuwopa, nomba wakulondola ukunyemula umulomo wawo. Umwene akononga imazabau zya wakola. ³Amuno wa wakavwanga, "Tutali nu mwene, amuno tutatili atumusalika Umukombe. Nu mwene angawezye ukutuwombela chani?" ⁴Wakuvwanga amazwo matupu nu kuwomba amalaliizyo nu kulapa uwufi. Nomba chako ikwiza ngati impelela yino asumu kumwezi ya chalo. ⁵Awakaomba wa kusamawa wako pa muno ya ndama zya Beth Aveni. Awantu wakwe watili awalosya papela ya kumwao, ngati vino awawomba wale awakachema wa chintumbu wano walonji wawanony'a papela ya wakola nu uziye wakumwao. ⁶Awakola wakasendwa ukuya Ashuru ngati isadaka ku wamwene wakulu. aEfraimu akawaninsoni, kuchi ntumbu chawo. ⁷Umwene wa ku Samalia akochwa, ngati ichi sonsolo chankuni papela ya mpumi ya minzi/manzi. ⁸Amayeneyo ya papela ya uwiye zika zyo ngomoka yoo uyano mawipo yaku Israeli! Imiti na mateso vikawapapela ya amazabau ya wakola. Awantu wakainena imilutumbi, "Tukupika asweswe!" ni vilutumbi, "Tuponele!" ⁹Uhm Israeli, utiwomba ukufuma amanda ya Gibea; kuko utoshala nomba. Impanzila zikawazana awana wa mawipe kuko Gibea? ¹⁰Kanganalondola, nkawuma. Ikaya zikakongana ponga na wakola nu kuwawika amatumba kumawope luwili. ¹¹A Efraimu andama ya masambililo yano wakunda ukupu; la ivya kudya, nomba nkawoka inkanzu papela ya nsongo ya

mukola inzope. Efraimu nkawoka inkanzu; yeke aYuda akaimela, aYakobo akauzura ichumo kunafasi yamukola.

¹²Yondelele iyako, zutani amatunda ya uchete wa amapatano. Yumbani umusoli wonu wao utakakomedwa, amuno awa pakasi wa kumulondola Umukombe, mpaka pano woza nu kwinula iyaki papela yinu. ¹³Mwakomela amawipe, mwakozya uchaka mwadya amatunda yaufi amuno ululimi mumipango ya kukwako na muma awana muyambo wavula. ¹⁴Achino ulupya lwampanzola lukazyupuluka pakasi ya wantu wakukwako, na manzi ya kukwako yonsi yano amaome yakonongeka. Ikawa ngati Shalmani watiliayononga Beth Arbeli uwanda wa mpanzila pano amayi wavunile iviwiliwili na wana wakwe. ¹⁵Nomba ikawa kumwao, Betheli, amuno uwipe wakukwako umukulu. Impindi ya musanya umwene waku Israeli akaputudwa nkaninye.

Chapter 11

¹Pano Israeli walinji achilumendo natili mukunda, imupunda umwana amwanane ukufuma ku Misri. ²Vino walinji wapundwa, avino wapisile kukwane awawawombela ichetu Baali, awalondola uzipecu chintumbu. ³Lakini anene awono natilo musambilizya Efraimu ikupita. Awano natilimbina kusola azyao, lakini watamanyile vino nkuwa sunga. ⁴Natilimbakolelela kukamba zya uwantu, na mafundwa ya ukundwe anene nalinji ngati muntu wino atipunguzya inkanzu papela ya patoswe zya kumwao, achino njinama nu kuwadyisha. ⁵Nomba wataka piluka mukaya ya ku Misri? Achino, Ashuru itakatumba papela yakumwao vino wakukana ukupiluka kukwane? ⁶Ulupanga vukapona papela ya makaya yaku mwao mikonoga ivipete/amakomeyo ya midyango ya kumwao; ikawakoma kwajili ya mipango yao watupu. ⁷Awantu wane iwamua ukundeka. Ngasiwakupunda Waku Pela, kutali umuntu wakuwapokela. ⁸Ningawezya ulo ukuleka, Efraimu? Nongawezya ulo ukukutwala, Israeli? Nongawezya kukuomba ngati Adma? Nongawezya kukuwomba ngati Seboimu? Umwenzo wane wasenuka mukaso yane inkumbu zyane zyonsi zizula. ⁹Ntakawomba ichilakali chane ichikalipe; Anene ntakawakoma Efraimu kalinji. Amuno anene nene Amungu, wala ngasi nene muntu; Nene Muzipe pakasi yinu, nanontakoza ku ulakalike wako. ¹⁰Wakandondela, Mukombe. Nkazuma ngati insama. Naninkalosya, na wantu wakoza anga wakuzakaza ukufuma kwendyilo. ¹¹Wakiza wakuzakaza ngati inyonyi ukufuma ku Misri, ngati intozi ukufuma insi yaku Ashuru. Nkawaleka wapate ikwikala mung'anda zyao." Dyo alizwidya Mukombe. ¹²Efraimu akundiwola kumazwo ya ufi, nong'anda ya ku Israeli kuwufi. Lakini aYuda achili akwendelezya nani, Amungu, aweni ngasomufu kukwane, Umuzipe.

Chapter 12

¹Efraimu akaidijisha umeya nukulondela umeya wa kwemani. Umukola nkani akakongeyza uwufi nu dwenya. Wakuwomba amapatano nu Ashuru nu kusenda amafuta yaku Misri. ²Umukombe nawenye ali na mashitaka nkani ya kwe Yuda na akawuma aYakobo kweyyo yano wayawomba, akamulofya kumbonvya yakwe. ³Munda mwe Yakobo amulema umunyina wakwe ichitunta, na mumuwili wa mukola watili awoma kwe Amungu. ⁴Watili ashindana nu amalaika amushinda walizile nu kulomba kunkumbu yakwe/yamukola watili akomengana nu Amungu kuko ku Betheli; kuko Amungu wavwanzile nu mukola. ⁵Wii-awino Umukombe, Amungu wa majeshi; "Yahweh" andino zina dya mukola. ⁶Nomba yanga kwa Amungu wakukwako. Lema waminifu nu wulu wa mapatano, numuzindilele Amungu wakukwako nkani. ⁷Awakachuluzya wali ni chipimilo cha ufi mumakasa yakumwao wakunda ukuwopa/ uwufi. ⁸Efraimu avwanga, "Wamwotu nene nenji ne nkano; Napata inswao pakasi ya kukwane mumilimo ya kukwame yonso watakalola uwope wonsi ula mukaso ya kukwane chonsi chila chino chakawa achiwape." ⁹Anene awino ne Mukombe, Amungu wakukwako, ukufuma pano wafumile ku Misiri. Nka kuwoka nyikale kailo mutumpunda ngati amanda ya kushelekea yino itiwikwa. ¹⁰Nawanenole awakalola na ntiwapa amawazo mavule kuajili ya kumwonu kumakasa yawakalola na funyizye imihumbe. ¹¹Aakuwa mawipe kuko ku Gileadi, avino awantu watili iche. Giligali wakufyula ing'ombe; pa mazabau yawakola zikawa ngati umuundo ya liwe ya mumimlumbi mavvalo. ¹²A Yakobo asamala mpaka kwinso ya Aramu; Israeli wawomvile umulimo achino amupate umu umwanachi numukola achema ilundo dya mfwele achino amupate umwa nchi. ¹³Umukombe awaleta Israeli ukufuma ku Misri kunzila yeke akalola, numukola awa chotai chete ku wakalola. ¹⁴Efraimu atimulakalisha nkani Umukombe. Apano Umukombe akalekela uwazi wamukola, nu mukola akamupilikizya insoni zyakwe.

Chapter 13

¹Efraimu pano wavwanga, kwalinji no itetemeko. Ayikuzya ku Israeli, apata umulandu kusababu ya ibadala yeke Baali, nu mukola afwa. ²Nomba wakuwomba amawipi nkani nkani wakulengenezya ichintumbu cha chuma ukufuma mu muyela zyawo, ichintumbu ukufuma mu uchete wakumwao zyonsi amilima yakatengenezya. Awantu wakuvwanga papela ya kumwao, 'Awantu wano wakufumya izabiu nu lukumbusyo umwanang'ombe. ³Avino wakasenuka ngati amakumbi yamutondo, ngati ulumi luno lukufuma zuwazuwa, ngati impelele moikufuma nu mweya ukufuma mutakase, na ngati vyunsi vikufuma ukufuma mubomba. ⁴Akini anene nene Mukombe, Amungu wakukwako, ukufuma painsi yaku Misri. Tutamumanyile Amungu umwi na pamwi anene, ikuluta kutali akapozya umwina. ⁵Nakumanyile kulunyika mu insi yino ilina kalangalanga. ⁶Impindi pano palinji na madyisho, wikusile; napano wikuta umwenzo wakukwako awinudwa kwevivyo utinjiwilila. ⁷Nkawa ngati nene nsama; ngati achuwi nkalola kumbali ya manzi/minzi. ⁸Nkawakoma

ngati idubu wino watili apokwa awanakwe naninkocha ivifuavyao, nakuko nkawakoma ngati insama, ngati vila umunyama wamulonde wino akapandula ivipande ivipande.⁹Nkawaokma, Israeli; aweni wino akakutasya? ¹⁰Umwene wako alikwo, achino akutashe mumakaya yako yonsi? Walikwi awakulu wano kumwao utine navii, 'Nampa umwene na wakulu?' ¹¹Ntikupa umwene kuchilakali chane, namusenda kchilakali chane.¹²Amawipe yeke Efraimu atiwi kwa; mawipe ya yamukola yawikwa. ¹³Akawa nu uchungu wakujifungua, lakini nu mwana umupungani, amuno impindi ya kuledwa, atakafuma munda.¹⁴Nomba, nkawapozya nikasadyane dya usenei nomba nkawapozya ni imfwa, wee imfwa yalikwi ukohonga kwakukwako? Inkumbu ikafiswa na manso yane.¹⁵Ngasi aEfraimu atiwezya pakasi ya inko zyakwe, umweya wa kumashaliki ukiza; umweya wa Mukombe ukufuma mulunyoka. Umwezi wamanzi wa Efraimu chikawa nu musoma wakwe chitakawa na manzi/minzi. Umuwape wakwe akapoka inkoma zyakwe dyeke chila chintu chamana.¹⁶I Samalia ikawa ni hatia, amuno atilozya chimwicheke Amungu wamukola. Wakapona kulupanga, awanao wawo wachepa wakavunika, nawanakwe wawo wano walini inda wakamanyika patiswe.

Chapter 14

¹Israeli, piluka ku Mukombe wako, amuno utipo na muma uwipe waku kwako. ²Sendani amazwi ponga namwe mupiluke Umukombe. Mumumbilile/mulunde funyani uwipe witu wonsni, uyazumile malipe achino tuwezye ukukupaa amatunda ya milomo ya kumwao. ³Ashuru itakatupozya; tutakakwela ifalasi ukuya mumpanzila tutanga tuwezya ikuinena imilimo ya makasa yitu, mwemwe wa mizimu yitu, amuno kukwako muntu wino atali yisi akapata insoni. ⁴Nkawapozya ukusenuka kukwako, nani nkawakunda kumwenzu, amuno ichikalo chakukwana chikafuma kumukola. ⁵Nkawa ngati ulumi ku Israeli; ikafukula ngati amau nukusenda imisinsi ngati umwelezi iinsi iLebanoni. ⁶Isambi zyakwe zika sawila; Uuzipe wakwe ukawa ngati imizeituni, nuununkile wakwe imielezi Lebanoni. ⁷Awantu wano wakakwingila ichisau chakwe wakapiluka awapozye ngati ivyakudya na amauwa ngati imibibo uzipa wakwe ukawa ngati ipala ya Lebanoni. ⁸Efraimu, nchani kalinji ni chi ntumbu? Ane ne nkamuuzya nukumuchita ichete. Anene ngati mbeloshi masote yakw eaya kijani nkani ukufuma kukwane ukwiza amatunda ya kuko. ⁹Aweni wauchete ayuvwa ivintu vyo? Aweni amanyile ivintu vyo achino awamanye? Amuno inzila zya Mukombe zilo chete, na wano walichete wakapita mukasi ya kumwao, achino, awononzi wakapona mukasi yakwe.

Amos

Chapter 1

¹Ya ayano yalingi yakuwahusu Awaizraeli yano Amosi, wino walingi akachema kuko ku Tekoa wino wapochezile uuzyuko. Wapochezile ya amazwi pa manda yake Uzia umwene wa Yuda na pa manda yeke Yeroboamu umwanake Yoashi umwene wa Izraeli, im'yaka yiwili kabla ya mtetemeko wa insi. ²Wavwanzile, "Amungu akafum'ya ilingu ukufuma ku Sayuni; akinula ilingu dyake ukufuma mu Yerusalemu. Amadisho yeke awakachema yakawa miyaa ichinsongo chakalimeli chikakala." ³Viavimo Amungu wavwanga: "Kuzambi zitatu zya ku Damaskasi, nansi kuzine; ntakubadilisha indifya, kumulandu wuno waipula Igiliadi ku via vya vyela. ⁴Nkamtwala umwana kung'ando ya Hazaeli, nu kuziombela ingome zya Ben Hadadi. ⁵Nkazovuna ikomeo zya Damaskasi nu kumsumbila kutali umuntu wino akakwikala mu Biqati Aveni, nu muntu wino atilema intua ya chimwene mu Beth Edeni. Na awantu wa ku shamu wa kapita muuzya nu ku Kiri," Amungu walanda. ⁶Vi-avino Amungu walanda: "Ku zambi zitatu zya ku Gaza, nansizine, ntakubadilisha indifya kumulandu wuno wasenzile amateka wonsi nukuwawika pa-pela-pa-makosa yeke Edomu. ⁷Nkatuma umoto muluumba wa Gaza nukuzimangizya ingome zyakwe. ⁸Nkamusumbila ukutali umuntu wino akakwila mu Ashidodi nu muntu wino walema intua iya chimwene ukufuma Ashkeloni. Nkasenula ikasadyane ku Ekroni, na mafupa ya Wafilisti wandiwafwe," wavwanga Atata Amungu. ⁹Vi-avino Amungu akuvwanga: "Ku zambi zitatu zya ku Tiro, na zine, ntakubadili indifya, kwa sababu wawatwalizile awantu wonsi wa ku Edom na wavuna amapatano ya unyina. ¹⁰Nkatwala umoto muluumba lwa Trio, nao ukazimangizya ingome zyake." ¹¹Vi-avino Amungu wavwanga, "Ku zambi zitatu izya ku Edomu, nansi kuzini, ntakubadilisha indifya, kusababu wamfwasile umunyina nu lupanga nu kusumbila ukutali inkumbu zyonsi. Ichilakali chakwe cha shazile chakalipa na washala nacha pa mwenzu amanda yonsi. ¹²Nkatwala umoto pa-pela pa Temani, nu kuzimangizya ing'anda izya chimwene izya Bozra." ¹³Vi-avino Amungu wavwanga, "Ku zambi zitatu izya wantu wa Amoni, nansi zine ntakubadilisha indifya yao. ¹⁴Nkapemba umoto uluumba wa Raba, nao ukazimangizya ing'anda izya umwene, ponga nu kuuma ichongo kuwanda wampanzila, ponga nu mweya uwanda we kangungwe. ¹⁵Umwene wao akapita muuzya, umukola na maafisa wakwe ponga," wavwanga Amungu.

Chapter 2

¹Vi-avino Amungu wavwanga: "Kuzambi zitatu zye Moabu, nansi kuzine, ntakubadilisha indifya, kusababu atipemba umoto amafupa ye mwene wa ku Edomu nu kuwa amatoi. ²Nkatuma umoto ku Moabu, nukuzimangiziya ingome zyeke Keriothi. Amoabu akafwa kufujo ponga ni chongo ni lingu idya talumbeta. ³Nkamonona akatasha kati yakwe nu kuwa koma awana wa mwene ponga nawe," wavwanga Amungu. ⁴Vi-avino Amungu wavwanga: "Ku zambi zitatu zyeke Yuda, nansi kuzine ntakubadilisha indifya, munowai kana isheria ye Mungu watazilema iamri zyake. Uufi wao usababisha

ukusowa, kuno wa baba wao waufwasile. ⁵Nkatuma umoto kwe Yuda, nao ukamila ingome ye Yerusalemu." ⁶Vi-avino Amungu wawwanga: "Ku zambi zitatatu izya Izraeli, nansi kuzine ntakubadilisha indifya kusababu wawakazyana watali nu mlandu ku hela nu mupina kupeya yonga ye makurubasi. ⁷Nao wakadyata mumitwe iya wapina ngati wakudyata mumalongo papela pa msili; wakisukuma kutinikizya. Umuntu wenga nu baba wakwe walazile nu mwanachi wenga nu kuwifya izina iswepe. ⁸Nao wakalala pansi na papipi na kila pa aluta le ku m'yeenda yinoyawikwa umudhamana, na mung'anda yeke Amungu wao nu kumwa idivai yeke wao wano wawumwa indifya. ⁹Ntimuzingamizya Umwamori imbele yao, wino uutali wakwe walingi ngati uutari wa mielezi; walingi na makangati mialoni. Apano nono na amatunda yakwe papela pa mizinsi yakwe pansi. ¹⁰Apano, nawakwezya ukufuma kungsi ya Misili nukuwakolelela miaka arobaini mhunyika ili muwelele muni ya Waamori. ¹¹Ntiwinula awakalaula ukufuma mu wana winu wa we awantu weke Amungu ukufuma muwalume ndo winu asivivyo, wantu wa Izraeli? -viavino Amungu akuvwanga. ¹²Avino muwasonga awantu weke Mungu ukumwa ipala nu kuwapa tikizya wakalaula waleek ukulaula. ¹³Rola, vino ngawadyata ngati umukokoteni uno wawizura imiganda ino iwezizye ukumdyata umuntu. ¹⁴Umuntu wino akusamala atakapata akasamalilo; uwamaka atakapata amaka yakwe umukola; wala uwamaka ngani ukuipoziza umukola. ¹⁵Wino wanyongana ngati uulabwa atakakwimilila; wino akasamala ngani atakasamala wino akapisha ifarasi atakaipoziza umukola. ¹⁶Nansi wano wakadwa kumaka ngani wakasamala na machansa kuwanda wuwo -vi-avino Amungu akuvwanga."

Chapter 3

¹Ivwani izwi dyeke Amungu dino walandizile mwemwe, awantu wa Izraeli, ni familia mpuma yino nawafumizye ukufuma insi ya Izraeli, ²Ntiwasontola amwemwe mwenga nyee ukufuma kufamilia zyonsi izya muni. Avino nkuwali fya ku zambi zinu zyonsi. ³Zye wawili wangapita ponga ngawatama wazumilane? ⁴Zye insama ingalila mlonde ngitama ilole nyama? Zye umwana wa nsama angalila mzolongela mwakwe ngatalemile chimwi? ⁵Zye inyonyi ingapona mnteyo pa msili pano patali ichambi chino chiwikwa kwajili yakwe? Zye inyeto ingasapuka pa msili pano patali chimwi ichakulemwa? ⁶Zye italumbeta inyumwa pakasi ya kaya awantu wakane ukutetema? Zye khiwipi chingi za mkaya mkasi chikane ukutetwa nu Mungu? ⁷Ikweli Atata Amungu atakawomba chimwi chonsi atiwakupulila awatumishi wakwe na wa kalaula. ⁸Insama ngiyalila nga weni wino atakakopa? Atata Amungu ativwanga; aweni wino atakalaura? ⁹Ukuma imbila yo kuko kungome iya ku Ashidodi, kungome ya nsi iya ku Misili; vwanga, "Unganani kumwamba wa Samalia na mulole vino impanzila yakula kukwakwe, nu uonezi wono ulipo kukwakwe. ¹⁰Mno watamanyile ukuchiwomba chino chili umutende -vi-avino Amungu akuvwanga- wao wanowakuwika amaka nu konona ingome zyao. ¹¹Kwe vivyo, avino Amungu akuvwanga, "Aadui akailuwila insi. Akazikwesa nsi imaka yako ni ngome zinu wakaziluwila zyonsi nyee." ¹²Vi-Avino Amungu akuvwangwa, "Ngati vino akachema akapoka amanama yawili nyee mmlomo wa nsama, au khipande cha kutwi, avino awana wa Izraeli wakaokolewa wao wano wakakwika la Msamalia, ponga ni mpembe lya kulalila, au impembe lya chitala." ¹³Ivwani nu kulekesha kung'anda yeke Yakobo -vi-avino Amungu akulanda Amungu wa majeshi, ¹⁴"Muno kumanda yano nalonganya izambi izya Izraeli, apana nkazilonga ihalutale izya Betheli. Impembe izya halutale zikavunwa nu kupona pansi. ¹⁵Nkayonona ing'anda ya mpepo ponga ni ng'anda ya moto. Ing'anda zya mpembe zikazimangi zya, ni ng'anda inkulu zikasowa, vi-avino Amungu akulanda."

Chapter 4

¹Ivwikishani izwi dyo mwe ng'ombe wa Bashani, amwemwe wano mlio mumwamba wa Samalia, mwewantu mkuwatnikizya wapina mwe wantu mkuwanena iviwepe awapina, amwemwe wano mkuwanena wa akwinu, "Tuletelani ivyakumwa." ²Atata Amungu atilapa kuuzipe wakwe, "Lola, amanda yizile kumwinu pano wakawafumiya ku ndoana, uwakumwisho yino ni ndoani izya kwelela inswi. ³Mkafumila kupita pa nafasi yino yabomolewa mtuumba ulwa kaya, chila muntu akapita aponye na mkaisumba imbele yeke Harmoni -vi-avino akalanda Amungu." ⁴"Yangani ku Betheli nu uwiwe winu, na ku Giligali mkongezye izambi, letani isadaka zinu kila mtondo, izaka zinu kila baada ya manda yatatu. ⁵Fumiani isadaka zya kusalifya ponga nu mkate; yumani imbila isadaka ya kufumia kumwenzu wonsi; wumilani imbila mno vivyo avino chikuwazilipa, mwe wantuwa Izraeli -avino akulanda Atata Amungu. ⁶Nkuwapa uusanza uwa mino mkaya zinu nu kuulila umkate mu sehemu zinu zyonsi. Na mtama mpunuke kukwane vi-avino Amungu akulanda. ⁷Avino ntiileshe ivula ukufuma kumwinu pano khili imiezi yitatu iyakukozya. Naileta itonye muni nu kuileshe isize itonye muni izyamwao. Ichipande chonga cha insi ino ititonya ni chipande chinji cha insi yino itama itonye pawa apakazu. ⁸Waluwizile mkaya ziwili au zitatatu ukuya mkaya iya mwao ukumwa aminzi, lakini watama watosheke. Bado watama wampulukile anene -akulanda Amungu. ⁹Nawumakundwala zino zyaleteliza ikuvu. Uuvule wa bustani, zinu na ma vyato yinu ya zabibu, mitini yinu, ni mizaituni yinu lya kuzinangizya yonsi. Mchili mtama mumpulukile vi-avino Amungu akulanda. ¹⁰Ntituma itauni kumwinu ngati ya Mmisiri. Ntiwakoma awana winu nu lupanga, ukunyemula ifarasi zinu, nukuuwomba uwole wa nkambi zinu nukwingizya muumnpuno zinu. Na ponye mtama mnpulukile nene -viavino akulanda Amungu. ¹¹Ntizingamizya ikaya ponga namwe ngati ichipindi cheke Mungu pano watili azima ngi zya iSodoma ni Gomola. Mwalingi ngati ichisonsolo chino wachisombola ukuma mumoto. Bado mtama mnpulukile akulanda Amungu. ¹²Apano nkadiwomba kwipe kukwako, Izraeli; na kusababu muno nkadiwomba lwipe kukwako, ilongan'ye ukukomengana nu Mungu, Izraeli! ¹³Ku kukola umukola wino akatengenezya umwamba awino wamata umweya

nukumukupulila mawazo yakwe umuntu akafanya umutondo ukuwa khanda, nu kupadyata papela pa nsii. Amungu wa majeshi, alino izina dyakwe."

Chapter 5

¹Ivwikishani izwi lino ntilanda nkati infwa yinu, ing'anda ya Izraeli. ²Umwali wa Izraeli atipona; atakakatuka kaili; atitoloka muni yakwe; kutali umuntu wa kumwinula. ³Vi-avino Amungu akulanda: "Ikaya yino itifuma palonde ku elfu wa kashala imiana, wano wapita palonde imia wakashala ikumi wa ng'anda ya Izrael." ⁴Vi-avino Amungu akulanda kung'anda ya Izraeli; "Ndondolani namwe mkapata uupuma! ⁵Msize mmulondole aBetheli; wala ukwingila Mgiligali; msize msafiri ukuya mu Bersheba. Amuno aGilgali akaya ukuomboka ikweli ni Bethel itakawa chimwi. ⁶Mlondolani Amungu namwe mkawa nu uupuma pamwi angalemela ngati umoto mung'anda yeke Yosefu. Ukazimangizya, kutali nansi umuntu wenga wino angauzim'ya ku Betheli. ⁷Wao awantu wano wakasenua ikweli na kuwa wika uufi, nukupon'ya ikweli pansi!" ⁸Amungu waumvile Pleidezi ni Orioni; atibadilisha ichanda nu kuwa amutondo; akufanya uwanda nukuwa ichandanu usiku nukuyapunda amanzi ya lukuwa; umukola akakwita amanzi muni. Amungu adino izina dyakwe! ⁹Umukola akonona igafula wano wali hodali apano uonanzi winjile mungome. ¹⁰Wakamnyesela wensi winu akawanene ivizipe pa mdyango wa nsi, nawonye wamusoka nkani wewensi wino akalanda ikweli. ¹¹Ku sababu mkumudyata pansi umupina nu kusenda ingano ukufuma kukwakwe- nansi ing'anda zya mawe yano yachongwa, mtakikala mng'anda zizyo. Ntivikasama ivyalo vya mizabibu, lakini mtakamwakaili pala dyakwe. ¹²Avino na manya voo amwemwe mlina mawipe amavule ni zambi zinu avino zyakula- amwe mwe mkuwaonea wa haki nu kusenda ihongo, nu kuwasenua wandekwa kumudyango wa kaya. ¹³Avino umuntu wensi wino waichindika akamialala miaa kuchipindi ngati chicho, muno achipindi cha mawipe. ¹⁴Londolani amazipe nasiyo amawipe, apano mpate uwikazi. Avino Amungu wa majeshi, akawa nawe teyari, ngati vino akulanda umukola avino ali. ¹⁵Nyeselani amawipe vwangani haki pa mdyango wa kaya apano Amungu wa majeshi, akawa pa amasalia yeke Yusufu. ¹⁶Vi-avino Amungu akulanda, Amungu wa majeshi, Atata kukawa nu kulila ku miraba yonsi, na wakalanda mu vitongoji zionsi, 'Ole! Ole!' Wakawapunda wakalima nu kulawa na wano amahodari ukulila nu kulila. ¹⁷Muma vyala yonsi ya mizabibu mkawa ni chilio, muno nkapita pakasi yako," walanda Amungu. ¹⁸Ole winu amwemwe wano mkuukumbukila uwanda weke Amungu kuchani mkuikumbuchila? Ikawa chanda wala kutakawa kutiswe, ¹⁹pano umuntu akuchimbila insama nu kukomengana nu dubu, pamwi ati ingila mng'anda nu kuwika ikasa dyakwe kuluumb nu kulumwa ni nzoka. ²⁰Zye uwanda weke Amungu ikawa chanda asi msanya? Alamalanda asu kunon'ya? ²¹"Nazinyesela, nazizalau isikukuu zinu, nainyesela iunganodinu dya kanisa. ²²Nansi mngamfumizya isadaka izya kuzingamizya ni sadaka izya usus, ntakupokela wala ukuzilo la kusadaka zya vikwato vino vya nona. ²³Fyumiani ichongo cha inyimbo zinu; wala ntakwivwa amalingu ya vinubi vyinu. ²⁴Ibadala yakwe, lekani ihaki iitikile ngati amanzi, ni haki ngati umufereji uno ukwitikila amanda yonsi. ²⁵Zye mundetela izabihu ni sadaka zya kuzimangizya kulunyika khipindicha miaka arobaini? ²⁶Mkamwinula aSikuthi ngati umene winu, nu Kiuni, intanda zinu zya mizimu-yino muifanya kwajili yinu amwemwe. ²⁷Kwa hiyo nkawasamiaa uupande utiwiwiliwa Damaskasi," akulanda Amungu, wino izina dyakwe Amungu wa maselikali.

Chapter 6

¹Ole wao wanowakuomba Ulwizyo mSayuni, na wao wano wali ni mpemba muni ya mwamba wa Samalia awantu amashuhuri awazipe wa muni, inganda yeke Izraeli ikakwiza kwajili ya musaada! ²Awakuluwinu wakalanda, "Yanga kukaline nu kulola; ukufuma kuko yangani hadi ku Hamathi, ikaya inkulu; apano yangani mpaka pansi mpaka pa Gathi ya Wapelestina. Zye wazipa ukuposha insi zinu ziwili? Zye kuli umnpaka umukulu kuposha umunaka winu?" ³Ole wao wanowakuwika uwanda wa mawipe nu kufanya insi kuwa itofauti ukusogea papipi. ⁴Walala papela pa vitala vya mpembe ivyakupuzile pa vilimba vyao. Wadya awana wa nfwele ukufuma mukundi dya ndama ukufuma muwili. ⁵Wakwimbila inyimbo izya uchaka kumziki wa chinubi; wakatunga ku via ngati aDaudi. ⁶Wakumwa ipala ukufuma mubakuli ni kupakala amafuta awakola kumafuta amanunkile lakini watakuhudhunika kuntizi zyeke Yusufu. ⁷Vivyo nomba wakuya kuuzya ponga na wazya wakwanza ni chongo cheke wao wano wajororosha zikapita. ⁸"Anene ne Tata Amungu, ntilapa kumwenzu wane -vi-avino Atata Amungu akulanda, Amungu wa masilikali naifwituka ifahari yeke aYakobo; nanyesela iboma zyakwe. Viavino ngaifumiaa yiyo ikaya ponga na vyonzi vino vili mkasi." ⁹Ikiza ukuti ngakuli awana wonsi kumi wa no washala mng'anda yonga, wakafwa. ¹⁰Pano wamunyina wa muntu wiyo pao wakiza ukusenda imiwili yao- wiyo wino wawapemba ibadala ya kuleta imaiti mung'anda-nganga vwanga kumuntu mng'anda, "Zye kulinu muntu mliponga nawe?" Nomba ngawiyo wati, "Awe." Kaili akalanda, "Atikala miaa, mno tutaditasile izina dyeke Amungu." ¹¹Lola, Amungu wafumiaa amalailizyo, ati ni ng'anda inkulu ikakumwa nukuwa ivipande pande ni ng'anda intiti ikalanga. ¹²Zye ifaransi ikachimbila pa mtentemko wa mwamba? Zye umuntu akalima kuko ni ng'ombe? Bado msenua ihaki nukuwa sumu ni tunda dya haki dikukalipa. ¹³We wano mkunon'ya yeke Lo Debari, wano mkulana, "Zye tutasenzile Karinaimu kumaka yitu sweswe?" ¹⁴Lakini lolani, nkakwinula insi, mung'anda ya Izraeli-vi avino akulanda Atata Amungu, Amungu wa masilikali. Wakawatamiaa, amwemwe ukufuma u Lebo Hamathi nu luzi lwa Arabani."

Chapter 7

¹Vi-avino Atata Amungu vino wandangizya. Lola, vino wa mata ichikundi ichikulu icha mnpanzi khipindi cha kulevya amafwa, lola yatingi amafwa ya kusongo ibaada ya makozyo yeke mwene. ²Pano wamazile ukudya inyanyi izya muni apano nalanda, "Tata Amungu, nkulenga usamehe zye aYakobo akashi uli? Mno unkolo wache pangani." ³Amungu wapunguzya khilakali kwe dyo. "Ditangaditokee, walanda." ⁴Vi-avino Atata Amungu vino wandangizya: Lola, Atata Amungu wapunzile nu moto wa kuuma imbata. Nao aukazyana nkani ikili ndi pansi yansi nukulondola ukuzimangizya insi, nayo. ⁵Apano nalanda, "Atata Amungu, leka tafadhali; aYakobo akaishiuli? Mno umkola wachepankani." ⁶Amungu wagaili ukuhusiana na dyo," dyo ditanga difumilile kaili walanda Amungu. ⁷Vi-avino Amungu atindangizya: Lola, Vino umkombe atimilila papipi nu luumba, panga nu uuzi kumakasa yakwe. ⁸Amungu wandandila, "Amosi, ukulola chani?" nalandanati, "Uuzi wa timazi." Apano Umkombe wa tanda wati lola nka-wika uuzi wa timazi pakasi ya wanane wa Izraeli. Ntakawonongwa tena. ⁹Amahali pa-pela pe Isaka pakononewa, apaswe pe-pa Izraeli pakazimangizwa na nandinjinuke kung'anda yeke Yeroboamu kulupanga. ¹⁰Apano aamazia wiyo akachema wa ku Betheli, watuma intumi kwe Yeroboamu, umwene wa ku Izraeli: "amosi wafanyile injama kati yene wewe na kung'anda ya Izraeli. Insi itanga inyemule amazwi yonsi yaa. ¹¹Vi-avino walanda aAmosi, 'Ayeroboamu akafwa kulupanga ni kweli Iizraeli ikapita nnteko ukufuma insi yakwe." ¹²Aamazia wamlandila Amosi, "We muntu ukalola, yanga, chimbila uipulukile insi yeke Yuda, udye umukate nu kulaula. ¹³Lakini usize ulaule kaili pa Betheli, kwa kuwa paswepa pa mwene na pang'anda ya chimwene." ¹⁴Apano Aamosi wamlandila Aamazia, "Anene asine kalaula wala asine mwaneke kalaula. Anene ne kachema wa vikwato nu kuchunga imitwe. ¹⁵Lakini Amungu akansenda ukufuma ukuchema ivikwato nu kundandila, 'Yanga, kalaule kuwantu wane wa ku Izraeli. ¹⁶Nomba ivwa izwi dyeke Amungu. We muntu ukulanda ukuti usize walaula ku Izraeli na usize wavwanga kung'anda yeke Isaka. ¹⁷Vi-avino Amungu akulanda, 'Awakwa ko akawa amalaya mukaya; awanako awanawonsi na wana wachanachi wakapona nu lupanga; insi yako ikapimwa nu kugawanywa; ukafwa muni infite ni Izraeli ikweli ikapita muuzya ukufuma muni yakwe."

Chapter 8

¹Cho achino atata Amungu atindangizya. Lola, ichikapu cha matunda ya hari! ²Walanda wati, "Ukulola chani, Amosi?" Nalanda, "Khikapucha matunda ya hali." Apano Amungu wa landa, "Umwisho ufika kuwantu wane wa Izraeli; ntakawachisa kaili. ³Inyimbo izya kukanisa zikawa amansozi. Kuwanda wuo vi-avio akulanda Atata Amungu. Vifwile vikavula kila sehemu wakaisumba chimiana chimiamu!" ⁴Livwani dyo amwemwe wano mkudyata awapina nu kumufumia afukala wansi. ⁵walanda, "Wati umwezi umpya pano ukasilila apano tukawezya ukukazyia ivyakudyakaili? Uwanda wa siku ya sita pano ukasilila apano tukazyie ingano? Tukafanya ichipimo khititi nu kuonjezwa ibei, tukukofyana kuchipimo cha kukofyana. ⁶Vi-avino tuwezizye ukukazyia ingano imbipe, ukukala afukala ku hela yakwe nu mpina kupea yonga iya makulubasi." ⁷Amungu atilapa ku fahali ye Yakobo, "Ikweli ntakiwilila imilimo yao nansi wonga." ⁸Zye nsi itakatetema kwedyo, nakuta wenga akikala ukulilila? Yonsi ya yakuuka ngati Uluzi Naili, nayo ikata amiika na kwizula kaili, ngati uluzi ulwa ku Misili. ⁹Ukiza uwanda wuno -wo awuno uula nde we Tata Amungu- nkafanya umsanya wize unwile uwakati wa msanya na nkawika ichanda uwakati wa msanya. ¹⁰Nkazisenula isikukuu zinu ukuwa achilio ni nyimbo zinu zyonsi zikawa amasikitiko. Nkawafanya mwenzi ukuzwala imienda ya magunia nichimpala kila muntu pa mitwe. Nkawafanya yaankati ichilio kumwana wenga nu wanda wa uchungu umwisho wakwe. ¹¹Lola, amanda yizile - walanda Atata Amungu- pano nkaleta inzala muni, asi nzala ya mukate wala ikaudya mainzi, ila ukwizwa Amazwi yeke Mungu. ¹²wakazamba ukufuma ulukuwa hadi ulukuwa; wakachimbila ukufuma kukaskazini ukuya kuno idyansi dikawilila ukulondola izwi dyeke Amungu, lakini watadizana. ¹³Ku wanda wuo awakazyana awazipe na walumendo wakazimia ukutokana ni nzala. ¹⁴Wao wano wakapala ku zambi ya Samalia wa kapona na watakinuka kaili."

Chapter 9

¹Ntimulola Atata atimilila pa-pipi pa-alutale, nu kulanda, "Yumani imitwe iya mnpanda ili imisingi ya yingana. Vivunani ivipate vipate vya mitwe yao yonsi, nani nkamukoma kulupanga lwa mwisho wao. Kutali nansi wenga wino akachimbila kutali nansi wenga wino akachimbila nansi wakakwimba ku Sheoli, kuli ikasa dyane ditakachepa. ²Nansi wanga kwela kupela kwi yuru, kukonga waleta pansi. ³Nansi wangaifisa papela pa Karmeli, nkawalondola kuko nukuwasenda. Nansi wangaifisa mu vilindi vya lukuwa asize mbalole, nkatuma inzoka lwalume. ⁴Nansi wangaya kuuzya nu kuwatinikizya amaadii zyao imbele yao, nkalutumikizya ulupanga kuko, na ukawakoma. Nkatwala amaso yane kuuwipe asikuuzipe." ⁵Atata Amungu wa masilikali awino akalema insi nu kuungusuka; wonsi wano wakakwila mumo wakalila; na yonsi yakimilila ngati Uluzi nu kutowengela kaili ngati uluzi wa ku Misiri. ⁶Umukola nyee awino akazyenga ivyumba vyakwe mwiwulu, nukwanzisya ikuba yakwe lya muni weni akapuda amanzi ya lukuwa nu kuyiita pa mnpumi ga nsi, Amungu adino izina dyakwe. ⁷Zye amwemwe asingati awantu wa Kushi kukwane, awana wa Izraeli? -viavino Amungu akuvwanga. Zye ntawakwezizye Izraeli ukufuma insi ya Izraeli, Awafiristi ukufuma ku Krete, na Washami ukufuma ku Kiri? ⁸Lola, amanso ye Tata Amungu yali kuu mwene wa zambi, na nkakononga ukufuma kumnpumi ya nsi, lakini ntakakononga ing'anda yeke Yakobo vi-avino Amungu akulanda. ⁹Lola, vino nkakwamlisha nu kwela ing'anda ya Izraeli miongoni mwa nsi zyonsi, ngati vino umuntu akakwela ingano mutupe, basi kutali nansi ichipande cha liwe chino chikapopona pa msili. ¹⁰Wanowaomba izambi wonsi ku wantu wane wakafwa kulupanga, wao wanowakalanda,

amambo, 'Amawipe yatakatulamba au kukomenga na naswe.¹¹ Kuwanda wuo nkakwinula inkambi yeke Daudi yino yanga yaponi, nukunyepa insambi zyakwe. Nkakwinula khitalang'anda chakwe nu kuchizyenga kaili ngati kali papo,¹² Wafukatila amafupa yeke Edomu, ni insi zino wazipuda kuzina dyakwe -vi-avine Amungu akulanda naakuwomba yaa.¹³ Lola, amanda yizile-vi-avio Amungu akulanda- pano wino kalima akamzidi wino akukozya, na wino akudyata izabibu akamzidi wino akukomela imbeyu. Imiamba ikapon'ya idivai inone, imiamba ikafum'yakumaka ku yayo.¹⁴ Nkawapulusha ukufuma mu uuzya mu wantu wane wa Izraeli. Wakazyenga ivutalang'anda nu kwikala mumo, wakakomela ibustani zya mizabibu nu kumwa idivai, inone, na wakafanya ibustani nu kudya amatunda yao.¹⁵ Nkaikomela hadi muni yao, na watakakumpula kaili ukufuma kuinsi yino nawapa," wala nda Amungu wako.

Jonah

Chapter 1

¹Apano lingu idyaa mkombee mwizizila Ayono umweneke Amitai, alivyanga, ²"Imilila upite ku Ninawi, ikaya inkuulu, ukahole ilingu nkani muno za dhambi zyeo zizimila kumbele yanee." ³Lakini yono wafumile asanala afuma pamisa ya mkombe nikupita kutasuisui. Aika mpaka ku Yafa apano alola imeli inaikuya kutaisuisui. Pano wafumizye inauli akwela imeli kuuya nayo kutasuisui kutali nu Mungu.⁴ Lakini umukombe watumile umweya umkulu papela palukuwa iwafujo papela palukuwa avino iloleka imeli ikulodela ukuvini. ⁵Wao wano walinji mumeli walinji nintete nkavi avina chilo mutu walizile kwe Mungu wakwe umukala. Awasumba imizingo mlukuwa ine yalinji mumeli muno iyulile Yona. walinji atiika mpaka mukasi ya meli nawenye walinji atilala kukonye utulo.⁶ Apano deeva wamuizile amunena, "kuehani utilala? Katuka! ukalenge Amungu wako! Pamwi amungu wako angatulola tutoze tusawe." ⁷Wonsi awainena izani tume kula tulole wino atileto amawipe ya yano yayatu zana apano auma kula iponela aYona.⁸ Apano awamuneha Yona, "Awati tunene aweni aweni wino atileto amawipe yano yayatuzana. Ukaomba kazi chi wafumakwi? Insi yako inisi chi ukufuma kuwatu wakabila chi?" ⁹Yona awanena ati nenji, Nene Muebuleania; Nani kutelema umukombe Amungu wampela wino wauvila ni insi nkale. ¹⁰Pano awatu wao watetema nkani awamunena aYona awati achina chino utichiomba amuno awatu wamanyile ukuti atisamala atisamala paniso ya mukombe, amuna walinji atiwane na.¹¹ Pana awamunena Yona, tukuchitechani ulukuwa lutuliye? Amuno ulukuwa lwalinji luluchafuka nkani. ¹²Yona awanena ati demani msumbile mlukuwa apena ulukuwa adi lutuliye muno amwemwe amuno mauyile amene ukuchula kansi koo anene." ¹³Pongo na vinyo awatu wano wakapela ikasiya kumaka nkani wapiluke kunsinkala, muma ulukuuwa lwalinji luluchafu nkani. ¹⁴Awalenga umkombe awavwanga tukulenga mkombe, tukulenga uuze utukone muno wewe onanga utize utuwiki mulandu wakwe amuno wewe mkombe waaomba vinaukulodola. ¹⁵Pano avamsenda Yona awamsuba mlukuwa pana ulukuwa alutuliya. ¹⁶Pana awatu wao awa mtetema mkambe nkani, awamfumizya isadaka umukombe nu kuwika ahadi. ¹⁷Umukambe walinji aliwiko iswi ikuulu ukumila Yona nuyo walinji mkasi munda yaswi ananda ya tatu nu usiku umuti tatu.

Chapter 2

¹Pano Yona walenzile umukombe Amungu wakwe ukufuma munda ya swi. ²Avwanga ati, Namwita umkombe papela pakuchula kwane nawe wanjibu kutoka kuzimu nalizile anjavwe! Wivwile ilingu lyane.³ Walinji utisumba makasi muchilidi mukasi mwenzu walukuwa na minzi ayandiwiila amawimbi yako yonsi na minzi amavule yapisile papela penene. ⁴Ivwango iti, "Wawansamazya pamiso pewee nandidole tena mungaanda yako iyakusalikila iswepe." ⁵Aminzi yano izwuzile ayandiwiila papipi ni singo yane; ichili chandiwezile; na minzi ayaliwila umutwe wane. ⁶Nailepansi pamwa mwamba; insi na mapayake wazinyepa papela penene imilele amuna awewe utii inula upuma wa nene mwilindi, Umkombe, Amungu waa nene!⁷ Pano umwenzu wane watili auyuluka mukasi mwenene mwita Umukombe; amuno ukusalika kwane kuumwizila mngaanda yako iswepe. ⁸Wonsi wana wazumila awamungu wana watafaile wakakana kuzwunila ayeke wewe.⁹ Ila anene, nandi kulembele kwi lingu idyakusalifea kutimizya yano nalafile. Uokovu ukafuma ku Mukombe! ¹⁰Pano Umukombe auwanga ni iswi amuluka Yona papela pa insi inkale.

Chapter 3

¹Lingu ndya Mukombe alimwizila AYona uluti wili, avwanga, ²"Fuma, upite ku Ninawi, kukaya iyo ikulu, uy ukavwange yano nandi kutumikizye." ³Pano Yona wakatusile aya ku Ninawi kuyeshima kwilingu dya Mukombe iNinawi yalingi akaya ikuulu nkani, yalinji safali ya manda yatatu.⁴ Yona atalika uwingila mukasi mukaya pano walingi ni hali ya manda ya tatu ahola avwanga ali pamanda alubaini Ninawi ukufa." ⁵Awantu waku Ninawi wamuzzumizile aMungu awatangaza ukufunga. Wonsi awazwala imyenda ya amagunia, ukufuma wino wakula mpaka umuliti.⁶ Umutodotodo wamunende umwene waku Ninawi. Nimilila ukufuma pachilimba chakwe icha umwene, azula umwenda wakwe azwala amagunia aikala pamalo ngo. ⁷Wafumizye itangazo lino likutu, mkaya ya Ninawi kwa muli ya mwene na nawakombe wakwe umtu nantu umunyena, nanti ig'ombe nanti ikundi atize ande chimu chonsi. Watize ywandye wala kumwa amizi.⁸ Awatu ni nyama wawa wavimbizye amagunia teno walile kwi lingu ikuulu kweke Amungu. Kila muntu asenuke nuku leka inzila yakwe imbiipe atize apanga mala yano yali mumakasa yakwe. ⁹Aweni wino wa manya? Amungu angawezya ukwiza nu

kumsenulo ukwelenganya kwakwe nu kuleka iyadhabu yakwe inkalipe tulize tufe."¹⁰Amungu alola yano wawa yaomba awazile ka nzila zyao imbiipe pano Amungu wa senuzi ukwelenganya kwa papela pa iyadhahabu ino wawanenile na wenyewe ataovile vivyo.

Chapter 4

¹Ila yatiliya mulakalisha aYona na alekalika. ²Pano Yona wamulenzile mukombe avwanga ati, "Ee, Mukombe, ya asi yano navwanzile pano na wela ukufuma kundi yane? Achino chalesi inkala kufya zuwazuwa nukwezya ukuchimbilila kutaswiswi amuna na manyile muno wenji wewe Amungu wa neema, ninkumbu utali ni chilakali wavula uwaminifu utakazunila ukonangika chimwi. ³Auina vii nomba, Mukombe, kulena, ufumye upuma wane, kuliko ifye kuliko ukwikala."⁴Mukombe avwanga, Ati, izye chazipa ukunyesa?" ⁵Pano Yona afuma mmjini aikala upende wa kumashaliki wakaya. Kukonye wachisila ukwikala nukwikala pansi pachisau ili alale kaya yandi lweuli.⁶Umukombe wawisile umumea nukuukuzya papela pe Yona achino awe pachi sau papela pamtwa wakwe ukupunduzya machulo yakwe. Yona wanonzya nkani muna palinji ummeyo. ⁷Amuno Amunga wawisile ichinyongoli pano kwacha umutondo inayafasile. Pano kwacha umutondo inayafasile. Chadile umumeya nu mme aukala.⁸Muno pana ilyanzi fuma umtodo Amungu walesile umweya umukalipe waumashaliki pano umusanya wawalizile umtwe weke Yona nu Yona apona. Pano Yona wakubukizile ukufa. Ainena, "Ata achete kwane kuliko ukwikala." ⁹Pano Amungu wammenile Yona, "Achele, awewe ukuyesa papela pa mmeya?" Yona avwanga, Ati ehele muna ntiyesa ifye.¹⁰Mukambe amnena ukulole inkumbu ummea, una uta kuombezile umulimo nanti kuhula uno wamezile usiku nukufa usiku. ¹¹Kweni anene, ntana mbulumie iNinawi ikaya inkuulu, inauina awanto wano wali imianuishilini yelfu wano wata manyile ukumanyu ikaso lyao ilyakwe ndilo nu kamani panga ni gombe ivuule?

Zephaniah

Chapter 1

¹Dyo alino izwi lyeke amungu lino lizile kwe Sefania umwana wa Kushi umwana wa Gedalia umwana wa Amaria umwana wa Hezekia, ku manda yeke Yosia umwana wa Amoni, umwene wa Yuda. " ²Nkazimangizya kabisa chila chintu ukufuma pa mnpumi yansi - dyo aazwi dyeke atata Umukola. ³Nkamzingamizya umuntu ni chikwato; nkachizingamizya ichinyonyi cha mwiwulu ni inswi vya mlukuwa. Uwonanzi ponga na wawipe avino nkamusumbila kutali umuntu ukufuma mumpumi yansi - dyo aizwi dyeke atata umukola.⁴Nkafika kukasa dyane kwa ajili ya Yuda na woonsi awakaya wa Yerusalemu. Nkasumbila ukutali amashalila ya Baali ukufuma isehemu yoya mazina ya wantu wano wakazisalika isanamu miongoni mwa wachemi, ⁵awantu wa mung'onda wanowakasalika imiwili yakwiwulu, na wantu wano wakasalikila nu kulapa kweke amungu, nawano wakalapakwe mwene wao. ⁶Nkawasumbila kutali wonsi wano wageuka kunyuma ukufuma ukumfwata Amungu, na wano wakumlondola Amungu bila ukuuzya uulinziu wakwe.⁷Uwe miaa imbele yeke Atata Amungu! Muno amanda yeke Mungu yalipa pipi, Amungu atiandaa isadaka nu kuwapaula aweni wakwe. ⁸"Ukiza uwanda wa sadaka yeke Tata, avino nkakuma awakulu na waneke mwene, na wensi wimno wamzwika imienda ya kiweni. ⁹Kumanda yayo nkawuma wonsi wano wakulunduka mpela mu chizingiti, wao wanowakwizuya ing'anda yeke atata wao kuvulugu na kuufi.¹⁰Chikawa kuwanda wuo - yiyo ayino mbila yeke Mungu - ichilio cha huzuni chikiza ukufuma kumudyango wa answi ikumichongo ukufuma Wilaya inti Wili, ni lingu dya nsindo inkulu ukufuma mu miamba. ¹¹Yumani imbila, wakayawa Soko dya Wilaya, kweke wonsi wano wakawomba ibiashara wakawa wa wonongwa, wonsi wano wakapima ihela kanga wawasumbila kutali.¹²Apano kuwanda wuwo nkailondola iYerualemu nkati itaa nukuma awonsi wano wawikala kupala dyao nu kulanda kumwenzu wao, 'Amungu atakawomba chochonsi, chiwe khizipe au khiwape.' ¹³Imali zyao zikapokwa ni ng'anda zyao zikatelekezwa ku maangamizi!. Wakazyenga ikaya lakini watakikala mumo, nu kukomela imizabibu naponye watakamwa umuvinyo wakwe.¹⁴Uwanda umukulu weke Mungu ili papipi, pa-pipi na ikukalakufyazuwa! Ilingu dya wanda weke Mungu ikawa ya chilio cha uwavi wa kishujaa!¹⁵Uwanda wuo ukawa uwanda wa fujo, uwanda wa huzuni nu uwavi, uwanda wa dhoruba nu kuzimangizya, uwanda wa chanda ni ntusi, uwanda wa makumbi ni chanda khifute. ¹⁶Ikawa uwanda wa mbila na nkengele ya ngome zya mijini ni buruji intali.¹⁷Apano nkaleta itaabu kuwanadamu avino wakapita papipi ngati awonsi wo no amatonko ukufuma pano wawomba izambi idhidi yeke Mungu. Uwazi wakwe uketeka ngati amalusenga, ni sehemu zenu zya mkasi ngati amanvi. ¹⁸Wala ihela zyao wala idhabu zyao zitakawapozya kuchilakali cheke Mungu. Mkasi ya moto wa uzuwa wakwe insi yakwe yonsi ikazimangizwa, akaleta ikweli kumwisho wa kutunduma kwe wonsi wano wakakwila munsu."

Chapter 2

¹Unganani ponga amwemwe mwe wakola pa-ungano dya pachenzela unganani, insi ino itali ni nsoni- ²ikabla ya amuri ukusenda amatatizo nu wanda wuo ukupita ngati amakapi kabla ya chilakali khikalipe cheke Mungu chino chikiza kumwinu ikabla ya chilakali che Tata chino chikiza kumwinu. ³Mlondolani Amungu, amwemwe wantu wonsi awatonte munsu wano mkuzumila amalailizyo yakwe! Londolane ikweli yakwe. Londolani uutonte, na pamwi Amungu akawachunga kuu kalipe wakwe.⁴avino iGaza ikatelekezwa ni Ashkeloni ikageuka nu wonazi. Wakausumbila patali

Chapter 3

Ashdodi umuda wa msanya na wakaukumnpula Ekroni!.⁵Ole wao wanowakakwikala mumbali ya likuwa insi ya Wakerethi! Amungu atilanda kati yinu, Ikanaani, ainsi ya Wafirsti. Nkawazimangizya kutali umwikazi wino akashala.⁶Insi iyo lya lukuwa ikawa chemo kuwa chemi na kuvipimpo vya nfwele.⁷Insi ya mumbali mu lukua ikawa ansao ya mabaki ya wantu wa ng'anda ya Yuda, wano wakachemela amakundi yao kuko. Awantu wao wakalala amanguzi kung'anda yeke Ashkeloni, muno Amungu wao akawawika khete nukuwapelusha awafungwa wao.⁸Natilinjizwa izalau zya Moabu nu kuwatukana awantu wa Amoni pano watili awawe zya awantu wane nu kujinula mumimpakani mwao.⁹Ngati vino, nkaishi - dyo aiziwi dyeke Amungu wa maselikali, Amungu wa Izrael, - Imoabu ikizwa achila wanda. Lakini awantu wane wano wa sharikila wakawateka amateka, na wantu wa nsi yane wano washala wakasenda wakafukatila.¹⁰Dyo dikafumila kwe Moabu nu Amoni ku sababu yachisembochao, ukufuma panao wati awawadharau nukuwatukana awantu weke Amungu wa maselikali.¹¹Apano wakamwopa Amungu muno akaizalau imizimu yonsi ya mumsi. Chila muntu akamsalika Umkola chila muntu ukufuma amahali pakwe ukufuma mumbali lwa lukuwa.¹²Amwemwe Wakushi namwe mkafwa kulupanga lwane,¹³ni kasa dyeke Amungu dikaisanganila ikaskazini nu kuuzimangizya iAshuru, Avino Ininawi ukatelekezwa nukuzimangizya nukuwa pakazu ngati ulunyika.¹⁴Apano amakundi ya vikwato yakalala papo chila chikwato cha nsi, wonsi kilukanjia nunungunungu wakapuzi papela ya safu zyao. Ilingu dikikwivika ukufuma mumadilisha; ni longo ilundike dikawa mumidyango yao na mapambo ya mwelezi yakawa ni nafasi ya kwasi.¹⁵yo akaya ya kushangiliwa yino yikala pasipo intete, wino akalanda mumwenzu wakwe, "Anene ndipo, na kutali winji uwakukolana nu Nene". Vino walingi watunduma, amahali pano vikalala ivikwato mundani yakwe. Chila wensi wino akapita kukwake akahisiwa na kuingany'a ingumi kukwakwe.

Chapter 3

¹Ole wa kaya inoyakana ukulondela Amungu ikayaino ili ni mpanzira wachufukiwa. ²Utivwila ilingu lyeke Amungu wala ukupochelela amasaiisho ukufuma ukufuma kuli Mungu. Watamwetezile Mungu la wakukukapalamila Mungu wakwe. ³Wawene wao ansama zino zikutoloma papinao. Amaakimu wao ampumpi zya manguzi zino zitakashalizia ichintu chimwi chino cha chi mung'unywa umtongo wakwe. ⁴Wakalaula wakwe wali ni chisembo na watata awa gulugulu. Wakachama mfwele wakwe wapachafua patakatifumu nukuwikila impanzile amaamzi.⁵Mungu amugu wao atenga wonze mawipe umtongo akakwimililila ihaki yakwe! Umwanga wakwe utanga ufisamie na mti vivyome awantu wawo watali ni haki watamanyile ukulola insoni.⁶Ntizononga insi ikulu zyao yonongwa nai omsa imitaa yao yashata amatongwa. Kweke dyo katali nganti wanga wino akupitila kukwakwe. Ikaya zyao zyonongwa kweke didyo kutali umntu wino angukalila. ⁷Imvwanga uti, 'Hakika amene. Mkaujogopa sendani amatelekebisha mteze mnonomwe chaka ukufuma kumakaya inu kwake yonsi yala yino nalingi utiya panga ukuyaomba kumwinu.' Ila walinjini hamu ukuaulya chila wanda ukonona intambi zyao zyonzi.⁸Kwake didyo mbetelani ii amvwango lyeke Mungu - mpaka uwanda uno kinu ka kuwautu wano wononekelwa, Amaamzi yane akuungunika insi ukuziunganika intemi nu kuitiliza papala yao ichilakali chane, uwavi wane wonsi umkalipe, kwahiyo insi yonsi ikaundidwa nu moto wa chilakali chane.⁹Apano nkawapa imilomo miswepe awantu, ukuwa pudna wonsi kwizina lyeke Amungu ukumbombela umlimo wane wakimilila ponga.¹⁰Ukufuma kumbalama ya luzi Ethiopia wana wakansalika - awantu wane wasambanile - wakaleta izawadi kuajili yane.¹¹Kuwanda uo mtakawikwa kungoti la kuutamzi zinu zyonzi zino mwaziomba kukwane ukufuma khipindi chila nkafumya ukufuma kuuwinu wala wano washangilianga utundumuke winu, mtalina manda matalimpe ukuomba ajivuno kumwamba wane umtakatifu.¹²Ila ukawaleka ngati wapansi mkani na wantu wapina wakapata pakusamalila kwizina lyeke Amungu.¹³Umwikazi wa Israeli kutatahimfile nkanila atakaomba uwipe ao ukuvwanga ufi na kutakawa ululimi dwa udanganyifu lutakaloleka kumilomo yao; kweke didyo, waka lyisho mikulala pansi kutali nanti wenga wino akawofya."¹⁴Imbila mkazyana wa Sayuni! Yuma khongo Izraeli. Unon'ye nu kushangilia ku mwenzu wako wonsi, mkazyana wa Yerusalemu.¹⁵Amungu atifumisha indifya yako atiwa winjila kutali aaduwi zyako! Amungu amwene wa Izraeli ponganamwe. Ntanga mwopo kaili umuwipe! ¹⁶Ku manda yao wakalanda ku Yerusalemu, "Usizewakopa, Sayuni. Usizewake amakasa yako yalegee.¹⁷Amungu wako alipakasi yinu uwa maka uwa kuwapoza, akastarehe ijuu yinu nu kunon'ya akawa miaa ijuu yinu kukukasama kwakwe akanon'ya kwa ajili yinu akapundilila nu kunon'ya,¹⁸kuwanda maalumu wa sikuu. Nkafumiaa amawipe ukufuma kumwinu; asumuda mtali mtakanyemla inzoni kwa ajili ya mkola.¹⁹Lola, Indi tayali ukuwaombela imilimo awatesi winu wonsi. Kuchipindi chicho nkawavwa wanowalemala nu kuwaunganika wano wawasumbila kutali. Nkawafanya nu kuwatogola na nkaibadilisha insoni yao iwe sifa kudunia yonsi. ²⁰Kuchipindi chicho nkawakolelela; kuchipindi ichonye nkawaunganika ponga nukuwafanya ainsi zyonzi zya mdunia nukuwachundika nukuwatogola, Pano mkalola vivyo kanga ntiwapulusha", walanda Amungu.

Haggai

Chapter 1

¹Pa mwaka umtiwili uwamwene Dario, umezi wa sita, uwanda wa kwanza wa mwazi, ilingu dya Mukombe alimwizila kwikasa kalaula Ahaghai ukuya kwe gavana weke Ayuda, Azalubabeli umweneke Asheatieli nu kuhani umukulo ajoshua umwana Yehozadeki, kuvanga, ²"Umukombe uwa majeshi wavanga: 'Awantu wa wakavanga , "Asi wakati witu kwiza nanti ukuzyenga ing'aanda iyeke yakova.""³Kalinji ilingu dya Mukombe ali mwizila kwikasa dyeke akalaula Ahaghai

alivanga, ⁴"Izye amunda uwinu mwewakola ukwikala mng'aanda zinazili chete nukuwa ingaanda yahalibika? ⁵Amuno Umukali uwa Majeshi Umukombe wavanga wati: 'zyelengenyani izila zinu! ⁶Mmukomela ibeyu ivule ilamkaleta tuche mkudya mtakwikuta mukumwa mta kwizuzyo vinamkumwa. Mkunzala imweyenda mtakula ichilungu la mwewakola umuntu wino apoke umshahala akupata ihela nukuwika mufuko akawika mfuko uno wafotoka nye! ⁷Mukombe wino ali na majeshi ativanga yaa: ⁸Zyelenganyai inzila zinu kwelani mwamba mkalete imbae, nu kuzyenga ingaanda yanene; nukuwasamehe ukusifiwa! ⁹Ativanga Umkombe. ¹⁰Mkulonda ukuwa ni ivivule amunolani mwalesile kukaya ivichepe nadi vifumwee kutali kuchani? ¹¹- Vihi avino akuvanga Umkombe uwajeshi nuuno ing'aanda yane ikala ya halibika amuno chila muntu ukala ichete mung'aanda yakwe. ¹²Muno kupela kwalemwa kutize kwafungu ulumi ukufuma kukwako nu musili walemwa utakalela. ¹³Ntikwita ukufuma papela pa msili na papela pa mwamba na papela pavyakulwa na papela pa mzabibu upmya, papela pa mafuta na papela pa mauuna na pa msili papela pa watu na papela na wanyama na pape pa milimo yonsi iya makoso yako. ¹⁴Apano Azalabeli umweneke Shelitili, nu mchungaji umukulu aYoshua umweneke Yehozadaki, panga wantu, wanawashazile awayeshimu ilingu dya Mukombe Amungu wao, nukuvanga kwe kalaula Ahagai muna Umukombe Amuuga waa walingi atimutuma. Na wantu awatetema ipumi iya Mkombe. ¹⁵Apano Ahagai, akava wa Mukombe, awanga yano Umukombe kuwantu nukuvanga, "indipanga nawe! - kakuvanga kwa Mukombe. ¹⁶Umukombe watili atifuwa uwenzo wa mkuulu wa mkowa wa Yudah, Azalubabe umweneke Shalitili, nu mwendo weke amchungai umukulu aJoshua umweneke Yehozadaki ni mwezo ya wantu wano washazile awantu, muno waule ukuomba umlimo pa ng'aanda ya Mukombe Amungu wa jeshi, nu Mungu wao. ¹⁷Pawanda waishiini wa mwezi wa sita pa mwaka umutiwili uwaumwe wakwe Umwene Dario.

Chapter 2

¹Pa Mwezi wa usaba uwanda wa ishilini na moja lya mwezi, Ilingu dya Mukombe lizile kwikasa dyeke Kalaula Ahagai, nu kuvanga, ²"Vanga nu mukulu uwa mkoa wa Yudah, Zalababeli umeneke Shalitili, ni mchungaji umukulu umweneke Yehozadaki; ko awatu wano washazile. Wanene, ³Aweni atisha kwe mwemwa unowauweni uswepe ung'aanda lyakwanza? Mukulola uli oo vwa namba wangati kutali chimwi pamisa inu? ⁴Nomba mtize mwatema Zalabeli -ko akuvanga kwa Mukombe - utize wawa nintele mchungaji mkuu Joshua mweneke Yehozadaki; mtizemwalelema wantu wa mnsi ko akuvanga kwake Umkombe ni mulino amno indiponga nawe! akuvanga kwa Mukombe umajeshi. ⁵Ukuzunila yano twelewi ne yali kumapatano yano twapatine yanaomba nawe pano mwafumile kumisili nu mwendo wane avimilila pakasi pa mwinu, mutize mwatetema ⁶Amuno Umkombe akuvanga vii wa majeshi kashala kache: 'tena suwilizye njinganye mupela na pansi mulukuwa na mnsi nkale! ⁷Nandi njinganye chila insi chila insi ikaleta ivintu vya maana kwenene nu kwizuzya ing'aanda yao nukunanya ativanga Umkombe Umajeshi ⁸Idhababu ni hela avane ko kuvanga kwake Umukombe umajeshi. ⁹Uswepe uwang'aanda yoo ukakula nkani uliko uswepe uwangaanda iyakwanza ativanga Umukombe wa majeshi, nandi mbape ukwikala ichete kuupende oo koakuvanga ukwa Mukomba umajeshi. ¹⁰Uwanda uwa ishilini nane umwezi uwa tisa, umwaka umutiwili uwa umwene wakwe a Dario, ilingu idya Mukombe dyamwizizile akalaula Ahagai alivanga, ¹¹"Umkombe uwa majeshi wailanga wati muzye umchungaji akune isheliya nu kuvangaa: ¹²ngu muntu wanyamula inyama ino wawafumya ku Mukombe pamwenda wakwe ngi kope lingila pa mkate nanti mumisuni vinyonye nanti mumafuta nanti mchakudya chinji, wani ichakudya chicho chinga wa achisafi?" Umuchungaji wajivile avanga, "ati awe" ¹³Apana Hagai wavanizile. "Ati umntu nga mchafu akuyele nganya ukulema umufyile aleme ni vintu nyoo, onsi wangawa awachafu?" Umuchungi ati, "Ee, wangawa awachafu." ¹⁴Kwa hiyo Haghai akajibu nakusema, "Ni pamoja na hawa watu na pamoja na taifa liliko mbele yangu! - haya anayasema Bwana- na pia kila kitu kimekwisha kwa mkono wake: walichotoa hakikuwa kisafi kilikuwa kichafu. ¹⁵Avino nyelengandya ukufuma waanda wileo na manda ya kunyuma pano wachiti ukuwiko iliwepiliwe idya mwao palutale lya Mukombe, ¹⁶chalinjiuli pana? chila muntu wizile ukupima ivyo kudya fandi vyalinji ivipino ikumi nya nawinawizile nawinawizile ukutapa idivai iya ivipino amusini faandi vyalinji ivipino ishilini nye. ¹⁷Nawachuzizye amwewe ukuomba imilimo ya makasa nyinu ku dowa nikoga wala mtapilusile- akuvanga Umkombe. ¹⁸Nyelengadya kufuma uwanda wilela nayo, kumbele ukufuma uwanda wa ishiini nane mpaka umwezi umwezi uwa tisa, ukufuma pana ingaanda yakusalikila lya Mukombe ya zezilwe. Yelenganyeni viiyo!" ¹⁹Kwani muchili muli mbeyu mntanta? Umzabibu, nu mti wa mutini nu mkamamanga nu mti wa mzabibu vitalezile ewaha! ila ukufuma uwanda uwilelo nadi mbape mlile!" ²⁰Kalinji ilingu idya mukombe alimwizila uluti wili Hagai uwanda waishini nane kumwezo alivanga, ²¹"Vanga nu mukulu wa mkowa uweke Yuda, Zalabeli umunene, 'Nkuinganja mpela na pansi. ²²auino nadimponye ichilimba icha umwene nu kahanga amaka ya umwene wansadiponya amagali nawana wakukwela ifalasa nawakwela ifalasa wakapana chila muntu kulupanga lwaluko lwake. ²³Uwanda uoo -'auina ativanga Umukombe uMajeshi- 'Nadikusende awewe Zalabeli mweneke Shatili, ngati aavawa wanene'- avino Umukombe akuvanga. "Nadikutume ngati apele ya umuhuli wane mno enene nakuchanguzi le ativanga Umukombe uwa Majeshi!"

Zechariah

Chapter 1

¹Walingi mwezi wa nane u mwaka mtiwili ukuteneo kwakwe Dario, izwi lyakwe Yahwe lyamwizizile kalaula wake

Zekaria, umweneke Berekia mweneke Ido, ukuti, ²"Yahwe walingi ni ichila kali nkaani kweke awaisi! ³Uwanene, 'Yahwe uti Amungu wa masilikali wanena wati: Mpilukilani anene nani nkapiruka kumwinu, avino Yahwe wa vwanzile Yahwe wa masilikali. ⁴Mtize muwe weke waiso wano kali wakalaula weke Mungu, wawanenenile awati, "Yahwe wa masikali wa wanenile ati: Lolani kunsizi inu kuno mwatumilile mleke inzila zinu imbipe na maomviyinu amawipe!" Lakini wativwilela wala ukumpangamala avwanga Yahwe. ⁵Walikwi awaso? Na wakalaula weke mungu nomba walipo pa amanda yonsi? ⁶Lakini amazwiyane na amalaizyo yane yano natili mbalaizya awaomviwane na wakalaulane nomba yatewaza nile awaiso? Kweke yayo watutuli awazumila, vwanga awati Yahwe wa masilikali walinji akulonda kuomba ukulingana ni nzila zitu ni ntambi zitu avino watuo mvile." ⁷Uwanda uwaishirini na nne uwamwezi wa kumina moja aumo umwezi weke Shebati, umwaka umtiwili uwakutema kwake Dario, izwi lyeke Yahwe zya mwizizile akalaula weke mungu a Zakaria mweneke Berekia mwene ke Ido, avwanga ati, ⁸"Naweni uwakati wa usiku indola umntu atikwela ifarasi imbenzu wapalamine ni miti imihadasi ino ili mwisika mwibonde na kuchisila yakwe. Kwalinji ifaransi imsenzu, ifaransi imvutuluke ni faransi intiswe." ⁹Intembuzya, "Inti Mungu, vyo avintuchi?" Malaika wino wavwauzile nani avwanga ati nkakunena ukuti ivintu vi ivyani." ¹⁰Apano umutu wino walinji ati imilila pa miti ya mihadasi ampilukizya ati, "Waano Yahwe wawatumile ukuliwila mudunia yonsi." ¹¹Awa mpivukizya awa malaika weke Yahwe wino wimilizile pakasi ya miti ya mikadasi amnena, ati tukali wila mnsi yonsi; lola msi yonsi ikala chete kwa wa mya." ¹²Apano malaika weke Yahwe ampiluka aga ati, "Yahwe wa masilikali nawandachi atanga ulolele inkumsu Yerusalemu na makaya yeke Yuda yano yatangalo nukuzumika imyaka sabini?" ¹³Yahwe ampilukizya malaika wino wavwanzila nani ku mazwi amazipe kumazwi ya mtende. ¹⁴Kweke dilyo malaika wino walingi akuvwanga nani amena "Iti pundisha uvwange uti 'Yahwe wa masikali akuti: ndili nu uzua kuajili ya Yerusalemu yaani Sayuni chambawa nkani! ¹⁵Nani amene ndili ni chila kali kuni zino zya undumala. Kusababu nalaka lisile kache tu awakola awano waletetele zizye amawipe. ¹⁶Kweke Iyo Yahwe wa masilikali akuti naipulukila Iyerusalemu kunkumbu. Kulililo ing'ando yane ikazyengwa mkasi yakwe avino wavwanga Yahwe wa masikali. Ichipimilo chikololo shwa ku Yerusalemu! ¹⁷Punda kalinji, 'Yahwe wa masilikali akuti vi: Ikaya zyane kalinji zikizuzwanu, uziye nu Yahwe akaikungili zya Isayuni nu kuisontola Iyerusalemu kaili." ¹⁸Apano injimela amanso indola ivipande vine! ¹⁹Indanda nu malaika wino wa vvanganga nani, "Inti avintu chivi? Ampilukizya, ati zyo ampembe zino zya letelezizye ukusambana kuli Yuda, Israeli, ni Yerusalemu." ²⁰Apano Yahwe andangizya waka tengenezya awazima kaui wane. ²¹Imvwanga inti awantu wa uvizile ukuduta cheni? Amplukizya ati, "Izyo ampembe zino zya isamba zizye Yuda na kutali umuntu wino awezizye ukwinula umtwe wakwe. Ila awamulu wa wizile ukuzifumya, ukusumba pansu impembe zya insi zino zinula amaka yakwe ichinyume ni insi yeke Yuda nu kuisambazya."

Chapter 2

¹Apano iinjina amanso yane na mlote umntu alini pima kwi kasa lyakwe. ²Imuuzya iuti waya kwe?" Anena ati, "Napita ukuipima Iyerusalemu ili manye, upapatane wakwe utari wakwe." ³Apano malaika wino wa vvanganganani apita nu malaika umnina aya akome ngana nawe. ⁴Maika mtiwili amneua ati yanga ukavwange na wila umhemendo umnene uti, 'Yerusalemu ikawa bila uruumsa kusababu ya uvule wa wamtu ni kwikwato vino vikawa mkasi. ⁵Kwa hiyo Yahwe akuti nkawa nene mliwa wakwe, na nkamzifya nkani pakasi na pakasi yakwe. ⁶Samalani! samalani! samalani ukufuma kuni ya kukaskazini avino akulanda Yahwe- akuti ntu wa samsanya ngati imyea ineya mpela! wavwanzile Yahwe. ⁷Samalilani ku Sayuni zua wano mwikazile nu mkazyana Babeli!" Wavwanzile Yahwe. ⁸Kumaana ibaada yeke a mungu wa masikali ukunchindika wambisile ichinyume na insi zino zyawatesile, ngawino wawa palakasya, atipalakasya imboni ya ilinso lyeke a Yahwe ibaada iye amungu ukuomba vi wavwanzile, ati, ⁹"Anene ne mkolanye nkainganya ikasa lyane kumwao nao wakawa mateka kuwazywa wao." Apano mkamanya kukuti Yahwe wa masilikali atintuma. ¹⁰Imbila nonya mkazyana wa peke Sayuni, kusababu anene wino tukikala pomga nawe! - wavwauzile e Yahwe. ¹¹Insi inkuru zikawa paliponga zikaunana nu Yahwe uwanda uwo." Namwe mkawa mwemwe wantu wansi kwa kuwa nkikala pakasi na pakasi, namwe mkamanya kukuti a Yahwe wa masilikali atintuma kumwinu. ¹²Ku sababu Yahwe akafukatila i Yuda ngati insao yakwe ihalali musi intiswe kunamna yoyonsi ila kalinji akasontola Iyerusalema iwe iya mkola. ¹³Muwe mya kunkolelo yeke e Yahwe, mwensi wano mlinu mwili, kusababu atitundumuka ukufuma pakwakwe pano paswepa lapatakatiifu!

Chapter 3

¹Apano Yahwe andangizya Yoshua mwomri mkuru atiimilila kumbele zyeke malaika wekee Yahwe nuchiwa atiimilila kwikasa lyakwe ilyeke mani nu kumshitaki kuno waomsa imbipe. ²Malaika weke Yahwe amnena chiwe ati shetani, "Yahwe akufwenukile, Yahwe, wino wasomtozile Iyerusalemu, akufaunukile! Nomba cho asichinga chino chafuma pamoto" ³Yoshua walinji ni muuda imifite pano wimilizile kunkoleloyeke malaika. ⁴Malaika awanena wano walingi wawimilila kunkolelo yakwe, "Mzulani imienda iyo imifite." Apano amnena Yoshua, ati, "Lola utiufumya uwipe wako nandi kuzwike imiende imiende imiswepe." ⁵Haya wamzwike ichtambala, ichtiswe kumtwe!" Kwa hiyo wamwikezile ichita mbala ichtiswe pamutwe peke Yoshua awamzwicka imienda imtiswe pano malaika wekee Yahwe alingi aimilizile pambali. ⁶Apano malaika weke Yahwe amlaizye Yoshua amnena ati, ⁷Yahwe wa masilikali akuti nguwapita mnzila zyane nu kuwiki ichete amasundo yane, apano ukimililila ing'anda yane nu kuliuda inkwapa zyane, kusababu nakupa uruhusa ukuya nu kufuma peke wano wimilizile kumbele yane. ⁸Awewe Yoshua mwomvi mkulu na wa mwinu wano mkawa nao iwani. Awantu wa aishara kuno anene ne mkola nye, nkamwinula umwomvi wane izina lyakwe a Tawi.

Chapter 4

⁹Lolani iliwe lino lyawekwa kunkolelo yeke Yoshua. Kuli amanso saba papele ya liweli lyonga, nani nkaandika amazwi papala yakwe - wavwa nga Yahwe wawasilikali - nenji nkafumya uwipe mnsii kuwanda wonga.¹⁰Uwanda uo kila mntu akamlalika wino wapalamine nawe ukwikala pisika ya mzabibu nu mtini wakwe." wavwanga aYahwe wa masilikali.

Chapter 4

¹Apano malaika wino walingi akuvwanga nani asenuka nu kundamsha ngati umntu wino akala mswa mtulo. ²Ambuzya, "Ukulola chani?" Inti, "Nkulola umnala wa kalabai chino chatenge nezwa kuzahabu ntupu, ni ibakulu papela yakwe. Chili ni kalabai saba papela yakwe nu mulijawonga kweke kila kalabai. ³Pambali yakwe kuli inuzeituni iwili, wonga, uupande wekendiyo nu muika upande weke mani."⁴Imuuzikisha kalingi amalaika wino wavwanganga nani. "Mti amambo ya yali na manachi mkombe?" ⁵Nawe apilukisha avwanga ati, utamanyile amambo yakuti chani? Imvwanga inti e ntamanyilela, mkombe wane."⁶Apano anena, "Iyo alizwi leke a Yahwe kuli Zerubabeli: lino likavwanga siyo kuliwewe wala kumaka ila akumwenzu, mutiswe weke e Yahwe wavwanga a Yahwe wa masilikali. ⁷Wewe weni wewe, mwamba mtali? Kunkolelo yeke Zerubabeli ukawa wewe chandansi nawe kafumya iliwe lya papela kuchongo cha nkumbu! kunkumbu zyakwe!"⁸Izwi lyeke e Yahwe alinjizila aliti, ⁹"Amakasa yeke Zerubabeli itiwika umsingi wa ng'andayi aino ikai, malizya. Apano mkamanya kukuta Mungu wa masilikali atiutuneo kumwinu. ¹⁰Aweni wino watili adharau amanda ya mambo matiti? Awantu wa wakalilo iliwe lya kupimila mwikasamweke, Zerubabeli, wakanonya (Ikalabai saba ayano manso yeke Yahwe yano yakaliwila mnsi yonsi.)" ¹¹Apano namuuzikisizye amalaika imizeituni yiwili ino imilizile kumbara uwakalabai achani?"¹²Imbukisha kalingi inti, "Ngaya amasambi yawili ya mizeituni kumbali ya mirija iwili ila ya zahabu ino ili na mafuta ya dhahabu yauo yakwitikela ukufunea mkasi yakwe? ¹³Nawe anena ati utavimanyilela kuti ivintu vi avyani?" Nani inti, "Awe mkombe wane."¹⁴Avwanga, ati "Awana wamafuta mawisi iya mzeituni wanowakakwimilila kunkolelo yawikololewa mnsi yonsi."

Chapter 5

¹Apano na chenzila kuchisila mjinula amaso yane indola, ukulora, ichi tatu bu cha mafundisho chikulunduka! ²Malaika ambuzikisha, "Ukulole chani?" Inti, "Nkulola chitabu cha mafundisho chikukunduka, u utari wakwe amakasa ishirini na muupapatane wakwe ama kasai kumi."³Apano wanenile ati, "Zyoo intipo ziile papela pa mpumi yansi yonsi nye ukwanzizya vii akafumiwa ukulingana vino chikuvwanga upande wonga, uwaka uonye chila wino akulapa, chilapo cheufi akafumiwa ukufuatana na vino likufuatanana amazwi yakwe."⁴Nkalitunekizya avino akuvwanga a Yahwe wa masilikali kwa hiyo likingila mung'anda ya mwivi na mug'anda yeke wino kulapa uuti kwizina lyane. Likashalila muug'ande yakwe nukuziminga imbao na mawe yakwe."⁵Apano malaika wino walinji kuvwanga nani waile pa londe anena ato, "Inula manso yako ulolechino chizile!" ⁶Imvwanga inti achani chi?" Avwanga ati chi ichikapu chino chili nu ichipimilo cha usu chizile. Zizyo azino mtambi zyao inebipe msiyonsi."⁷Apano umkupiko wa impolopolo aukupudwa ukufuma mkasi mchikapu, na mwalingi achimama mkasi pansi walingi atiikala mkasi mwakwe!"Malaika avwanga ati, "Yooanta mbi imbipe!" amsambila kaili mchikapu nu kusumsila umfuniko wa mpolopolo pa mlyango wakwe. ⁸Pano ni mela amanso mdola awa chimama wawili wizile kulinene me mwea walingi mkasi mmapayao walinji na mapa ngati amapa yeke akauzikelo. Awinula chikapu pakasi pi uru ni insi."¹⁰Apano imuu zya malaika wino wa laudange nani, "Watwazile kwi ichikapu?" ¹¹Anena ati waile ukuzyengera ing'anda ya kusalikila kungsi ya shinari kwa ajili yakwe, ing'anda ya kusali kila, ngiiza yasila, ichikapu chicho chikawikwa pa msingi, uno wawikwa kwa ajili ya mkola."

Chapter 6

¹Apano inchengo nu kwinula amanso apano ndola ing'aude zine zya kulala ifaransi zizile ukufuma kumyamba iwili; na milima hiyo ilikuwa imetengenezwa kwa shaba. ²Ing'anda ino yalingi kwasi ya kwanza yalingi ni faransi mbenzu, mgauda ini na yalingi kwasi yalingi ni faransi, intifi, ³ing'anda intitatu yalingi kwasi yalingi ni faransi lutiswe, ni ng'anda intini yalingi kwasi mwalingi ifaransi imvututuke. ⁴Kweke lyo imuuzikesha malaika wino wamvwanzyauga, "Inti a vituhu chi vii wikolo wanee?"⁵Malaika anene anjibu ati, "Ii imyea ine ya mwiwuru zino zimili zile kunkolelo yeke e Bwana wino watemu umwene wa dunia yonsi. ⁶Inolili ni faransi ntiti liile kungsi ya kaskazini; faransi intiswe ziile kungsi ya kuno ilyansi likawilila; Ni faransi imvututuke ziile kungsi ya kukusini."⁷Ifaransi zyo zino zilima maka zya fumilenu kuvwamba, nukuya ukuliwila pansi yonsi, apano malaika avwanga ati!" yangi na mkaliwile musi yonsi!" wivwile awaya mdunia yonsi. ⁸Apano anjita anena ati, "Lolawala wano waile kungsi ya kukaskazini waile, Ukwimilisha umwenzu wane kungsi ilo."⁹Avino izwi lyekee Yahwe alingizia aliti, ¹⁰"Senda izawadi ukufuma kweke wano wawasanya - ukufuma watobiya na wa Yedaya - ilelo linye lili uye na uitwale mung'anda yeke Yosia umweneke Zefania, wino wafumile ku Babeli. ¹¹Halafu usende ihela ni dhahabu, utenge nezwe inkofwela ya mwene umzwike Yoshua umweneke Yehosadaki umutu weke emungu uwikolo."¹²Kavwangani nawe na umnene uti, Yahwe wa masilikali akuti vii: Umntu wii izina lyakwe a Tawi! Wii akawa pa nyepa pano ali na papo apano akamzyengela Yahwe ing'anda ya kubalikila! ¹³Awino akazyenga ing'anda ya kusalikila iyeke e Yahwe akimula nkani achino make yakwe; alafu akikala nu kutema awene pa dusumbi cha umwene na masara ya utekakame yakawa peke vyonsi viwili."¹⁴Inkofwela ya umwane ikawikwa munginda ya kusalikila iyeke e Yahwe kumchinsi weke Heldai, Tobiya na Yedaya iwe urwizudwa uwile weke umweneke Zefania. ¹⁵Apano wano wali

kutali wakiza nukuziyenga ing'anda yeke Yahwe wa masilikali atiutuma kumwinu; nomba ngaa ukweli mkakwivwikisha ilingu lyeke e Yahwe Mungu winu lyo likaombeka!"

Chapter 7

¹Umwaka wa mnane wa utemi wakwe umwene Dario, uwanda waine wa mwezi wa Kisleu (uno umwezi wa tisa), izwi lyeke e Yahwe iyamwizile e Zakaria amena aliti. ²Awantu wa Betheli wamtuma Shareza, Regemu Meleki na wantu wakwe ukulombela pambele pamanso yeke e Yahwe. ³Awa vwanga na wachemi wangande yeke e Yahwe wano walingi mng'ande yeke e Yahwe wa masilikali na kweke wakaula; awati nomba ndilile ku mwezi watano kunzila ya kufunga kukulombela ngati vino naonesha imyaka imivule ii?"⁴Apano izwa lyeke Yahwe wa masilikali alinjizia aliti, ⁵"Vwanga na wantu wonsi wa mnsi na wachemi weke mungu uwanene, "Pano mwafunzile nu kulila umwezi watano nu wa saba kwekeyo imiaka sabini ivi kweli mwafunzile kunzila yane? ⁶Na pano mwalya nu kumwa nomba, mtalyile nu kumwa kuajili inu mwe wakola? ⁷Nomba ya asiyano mazwi yano wa vwanzile e Yahwe kumilomo ya wakaula wakwe awakali, mwalingi mchile mkakwikala ku Yerusalemu na amakaya ya mwisika sika yano yalina mafanikio na ino ikala ku Negebu, nu upande kuno ilyanzi likawilila pansi ya ntumbi?"⁸Izwi lyeke Yahwe alimwizila a Zakaria aliti, ⁹"Yahwe wa masilikali akuti mwahukumu kuu kweli, uwaminifu wa mapatano ni nkumbu, chila mntu amwombe vi mnyina. ¹⁰Kweke mke mfwile na kumlana, na kumweni nu mpina utize wawakampula na atize awe alipo umwi pano mli ponga wino anga omba awipe yoyonsi yala kuwa kuwa mwao m uyenzo inu. ¹¹Nomba watizize amakombe yao bila ukupangamala. Walizile amatwi yao watize wa kwivwa. ¹²Wawisile imyeweo yao itara ngati a nkamba ili watize wakwivwa isheria wala izwi leke e Yahwe wa masilikali. Watwazile intumi kuwantu wa kali wa miaka ya kuchisila ku roho yakwe, kumilomo yeke wakala ula wekee mungu. Lakini awantu wativwile la kwa hiyo Yahwe wa masilikali wawalakalikizile nkaninye. ¹³Nanti pano wawapunzile wativwila la akuvwanga Mungu wa masilikali, "Wakempunda, lakini ntakawivwala. ¹⁴Ku sababu nkawa samsan'ya kumwea weke kankungwe kungsi zyonsi zino watateka wayalolala, na kange wafuma insi ikashara tupu bila chimwi kusababu mwa kuteka wa ngesi wenga wino akaloleka akupita mla au tekwikala mnsi iyo kusababu kuno waipulula insi yao inzipe nu kuilola ngate itafaila ya wipa.

Chapter 8

¹Izwi leke Yahwe wa masilikali alingizila aliti, ²"Yahwe wa masilika akutivi: ndilini mausozi kuajili yeke Sayuni kuuzua ukulu na ndili nu uwavi ni chilakali nkani! ³Yahwe wa masilikali akuti: nkaipilukila Isayuni nu kwikala pa Yerusalemu, mno Iyerusalemu wakaita ikaya ya kweli nu mwamba weke Yahwe wa masilikali ukate mekwa umwamba umuswepe! ⁴Yahwe wa masilikali akuti vi: Kumanda yano izile kukawa awakolechi kumitaa ya Yerusalemu, na chila mntu akalondola ichiliuda mmakasa yakwe kweke vino kanga umkolechi. ⁵Ni mitaa ya kaya ikizura na warumendo wachonsi na wachanachi wano wakakwiza. ⁶Yahwe wa masilikali akutivi: nga kuli ichintu chino chi kuloleka chita kuwezenkana pamanso ya masalia ya wantu wa, kumanda yayo nomba litangaliwezekane pamanso yane? - akuvwanga Yahwe. ⁷Yahwe wa masilikali akuti vi: Lola, ndili tayari ukuwafumya kuwape awantu wane ukufuma kungsi mo ilikuno lyanzilika wilila na kumo likafumilila! ⁸Nkawapulusha kalingi wikale mu Yerusalemu, wakawa awantu wake ani nkawa nene Mungu wao kuu kweli na kuuswepe wa mwenzoni! ⁹Yahwe wa masilikali akutivi: Mwe mwa wantu mukwendelea ukwivwa amazwi yane yalanye yano yakufuma kumilomo yeke wakala ula wano amsingi wa ng'anda yane uno wa wisilwe telani amaka amakasa inu inganda yeke mungu ya kusalikila izyengwe. ¹⁰Inti kufuma amanda yayo kutali ivyakulya vina mwaunganika na wewensi mweke yayo kutalingi ifaida sio kuchi kwato na kukutekanea ukufuma kumaadui winu kweke wino wizile au wino waile. Chila mtuna muwika awe ichinyume nu wamwao. ¹¹Nomba ita kawa ngati vino pantaliko, nkawaponga na masalia iya wantu wa avino kulanala - a Mungu wa masilikali. ¹²Ivi imbezu zya utekame zikakomedwa; umzabibu uno ukukula ungafumya ivyana vyakwe insi ino ikafumya nyakulya vyakwe; Iyurulikafumya ulumi kusababu nkawapa masalia ya wantu wa ukufuketila vivyo vyonsi. ¹³Walinji aukolane ni ntipi kungsi inina, mwe ng'ande yakwe Yuda na we ng'anda ya Israeli. Avino nkawafumya na mkawa mwemwe mpemsa. Msize mwa kopa; lelani maka mmakasainu! ¹⁴Ku sababu Uungu wa masilikali akuti vi: Ngati vino nalingi nti ya mua ukuombela umawipe wasakulu winu pano wapasilichilaka li chane - avino wavwanzile Uungu wa masilikali ntapemzile la, ¹⁵Avino nkaamua ukuwonesela amazima kaili Iyerusalemu ni ng'anda yeke Yuda kumanda ya! Mtize mwakopa! ¹⁶Yaa ayano ya kulondodwa myaombe: Kavwangavi ukweli chila mntu nu mntu wa papi nawe. Mwahukumku ukweli, ukulinganya na kwiteko pa milyango inu. ¹⁷Atize awe alipo ikati inu wino akulonda imbipe mmwenzoni wakwe kuliwino ali papipi nawe, wala ukuzutwa ni vilapo vya uti; kwani haya yote ndiyo mambo ninayoyachukia! - asema Yahwe. ¹⁸Apano izwi lyeke e Yahwe wa masilikali alingizila aliti, ¹⁹"Yahwe wa masilika wavwanga wati: Ivi kwato vya mwezi wa nne, umwezi watano, umwezi wa saba, nu mwezi wa kumi kukawa mpindi zya lwizyo lwa chila aina, kung'anda yake Yuda! Kuliyayo kasamani uukweli ni teko! ²⁰Yahwe wa masilikali akuti vi: Awantu wakiza kaili na wano wake kwikala kuma kaya amanina. ²¹Awantu wa kaya yonga wakaya mkaya inina nu kuti, "Tiyani zua kunkolelo yake e Yahwe tukalombe nu kumlondola yahwe wa masilikali! Asweswe nye tukuya. ²²Awantu wavule ninsi zino zili na makazikiza ukumlondola Yahwe wa masilikali kula ku Yerusalemu nu kulomba uupendeleo kuli Yahwe! ²³Yahwe wa masilikali akuti vi: Awantu ikumi ukufuma kila mvwango ni insi wakalenea ipembwe lya nkanzu zinu nukuti, "Na swenye tukuya ponga amwe tutwivwa ukute Mungu aliponga namwe!"

Chapter 9

¹Imvwango ya izwi lyeke Yahwe kungsi ya Hadraki na Damesiki. Kumana ilinso lyeke e Yahwe likulola awantu wosi, ni kabla zyonshi zya kwi Israeli. ²Amapatano ya yali paliponga ni Hamathi, ino ipakineni Damesiki, ponga ni Tiro ni Sidoni, japo wachenjera nkani. ³Tiro waizyengera ikulu nu kuunganika impia ngata amalongo ni zahabu inswepe maswepe ngati ntipa mmitaa. ⁴Lola! Uwikolo akampoka nee kunonga amaka yakwe papeta ya tukuwa apano akazimangizwa kumoto. ⁵Ashikeloni akalola akepa na akatetewala! Agaza na wenye akazakaza nkaninye! Ekroni, isuwilo lyakwe likaingana! Mfaume akazingamizwa ukwanzizya Gaza, na Ashikeloni kutakawa na wantula kalinji! ⁶Awani waka wika injikalo zyao pa Ashidodi, na nkachifumya ichisembo cha wafilisti. ⁷Nkafumya uwazi wao mmilomo yao na mawifyo yao yakafumila mminoyao. Apano wakawa masalia kweke Mungu witu ngate uluko mli Yuda, nu Ekironi akawa ngati Awayebusi. ⁸Nkawika inkambi ukuliwila insi yane ichinyume na amasilikali ya maadui na kutakawa wino akalyate mkasi kaili, kuno kutali utesaji wino aka lyata kaili, kweke lyo nkailola insi yane kumanso yane nemkolanye! ⁹Yumi ichongo nonya we mkazyauoa weke Sayuni! Vuma ichongo shangilia we! Mkazyana weke Yerusalemu! Lola! Ichete lola umwene wako aizile kukwako kuliwewe ponga nu uchete wakwe, nu kukwavwa. Amtonte, atipandile impunda umwana wa mpunda. ¹⁰Apano nkafumya mgando inodi wasi ukufuma kuli Efraimu ni ifaransi ukutunu ku Yerusalemu, nu mlabwa ukatumiwa pa mpamzila, izya akati utekame kungsi nu kutema kwakwe kukawa ukufuma mpaka mrukuwa ni kufuma mruzi, mpaka kuno insi ipelezile. ¹¹Lakini kumwinu vino uwazi wa malaizya no nani, nkawalekela wano wanyepwa awinu ukufuma mwilindi pano patali amanzi. ¹²Pirukani mwikuru wano mwanyepwa kumatumaini! Mmpaka isazyo kuuti nkuwapulushizya luwili, ntimnyonganisha a Yuda ngati ngati uulabwa wane. ¹³Naivyo ntii zuzya ipondo lyane ponga nu Efraimu. Nti waika papela awanawinu, Asayuni, ichisunda nyuma du wana winu, Ugiriki, aweke Sayuni, ngati ulupanga wa maka! ¹⁴Yahwe akawafumila ni ncheto zyakwe zikuma ngati ivula ino ya pantu kila! Ku sababu Yahwe Bwana umkombe wane akuma itarumbeta akapitilila ponga ni zaruba ukufuma ku Temani. ¹⁵Yahwe wa masilikali akawavwa, wakawa nyankunkan'ya nu kuyapota amaliwe ya ntagwa. Kala wakumwa wakanzya ukupunda ichongo, ngati umntu wino tikolwa ipala, apano wakizuzwa ni pala chingati ibakuli, ingati impebe zya pa yarutale. ¹⁶Kweke dilyo Yahwe Mungu wao akawavwa uwaude uo; wakawa chingati ikuudi lya fwele lino lili na wantu wakwe, avino wakawa, waka ngati amapambo ya nkwotwala ya mwene yamo inulwa nkani mpela yansi yakwe. ¹⁷Vino wakazipila kaili wakazi pilankani! Awarumendo wakateketa papela ya vyakulya na wanamwali pa divai inone!

Chapter 10

¹Mlombani Yahwe imvula kumanda Yahwe aombe mvula ino ikupa ntukila awino akaleka imvula itonye kwichila mntu nukumezya mmatumbo. ²Nomba ivinyago vyawakola ng'ada vika vwanga ufi, awaganga waka vwanga uufi wakalanda nu kulota ivya ufii nu ukufumya inkumbu zinozitalina dumwi, kwekelyo wa lowa ngati imfwele wakuchisika kusababu ino watali nu kachema. ³Ichilakalichane chikwaka kweke wakachema; awaswe - awakombe - wano nkauma imbata. Yahwe wa masilikali akaliudumia iungano lyo, ilya mvwele zyakwe, ing'ande yeke Yuda, nukuwa omba ngati imfaransi wakwe wamadwa! ⁴Ukutuma kumwao likafuma iliwe ikulu lya pambali ukutuma kumwao lukafuma uluchinji lwa nkambi, ukutuma kumwao kukafuma ulabwa wa madwa; ukufuma kumwao wakiza awakombe wonsi kweke ponga. ⁵Wakawa ngati amashujaa wano wakuwa lyata amaadu wao mntipa zya mmitaa yao mmadwa; wakanzisha amadwa kumana Yahwe aliponga nao, waka waaibisha wano wakakwela ifaransi zya madwa. ⁶Nkatele amaka ing'anda yeke Yuda nu kuwa vwa ing'anda yeke Yusufu; nkawa pilushya nu kuwalolela inkumbu. Wakawa ngati ntalesile mbafumye, nomba anene nene Yahwe Mungu wao na nkawitaizya. ⁷Apano a Efraimu akawa ngati ashujaa, ni miewao yao ikanonya, ngati kwipala; awana wao wakalola nukunoniya. Imienzo yao ikanoniya! ⁸Nkawa wawesha nu kuwawaunganika vivyo avino nkawavwa, na wakawa wakombe chingati vino walingi kuntalikilo! ⁹Nawakomezile pawantu ilo wakenjizuka kungsi ya kutali kweke dilyo awakola uye na wana wao wakikala nawa kapilluka. ¹⁰Ku sababu nkawaleta ukufuma insi ya ku Misri nukuwa ungaika ukufuma ku Ashuru. Nkawaleta kungsi ya Gileadi na ku Lebanoni hadi kuno kutikawa ifuasi kalingi kuwakola. ¹¹Nkapita pakasi ya rukuwa lwa machulo yao; nkuma mawimbi ya rukuwa lulo nu kukazyia matenga yonsi ayaluzi lwa Nile. Uuzipewa Ashuru ukiswapansi ni utua ya ku Misri ikapita kutali ukufuma kuwa Misri. ¹²Nkawatea amaka anene nye nemkola, wakapita mwizi na lyane avino walanda Yahwe.

Chapter 11

¹Fungulainijyango yako aweke Lebanoni, ili umoto uzimangizya mielezi yako! ²Lilila, amwemwe miti ya misonobari, kwani mierezi itipona! chinochalinjicha fahari chizinganizywa! Lilani amwemwe mialoni ya Bashani, kwani umustu uno ulini nguvu wawisha. ³Awakachema wakuma ichongo, kakuuli uziye wao utionongeka! Isauti ya mwiungurumo wa wanawa nsama, kukawa uusene uuzipe wao utionongeka! ⁴Viavino akuvwanga Yahwe Mungu wane, "Lichemani kundi jya nfwele jyino jyitayalishwa kulebwa! ⁵(Wanawakakala wakalemba bila ukuhadhibiwa, nao wanowakakazyia wakavwanga, anyemdwe Yahwe! Ntitajirika! Kumana wakachema wanowakafanya ikazi kuwawo infwele watakawaulumia.) ⁶Kamana yiyo ntakawaulimia laa awaleledwa wa insi! - vi avino akuswanga Yhwe. Lola! Anene nye ndili teyari ukumunena chila muntu kasajye jirani wakwe nikasa jye mfalme wakwe naonye wakaiaribu insi na kutali ngasa wenga wao winonkamukoa ukufuma mu makosa yane." Chawa awakachema wanfwele waamriwa kulembwa,

kuwanowakawafanyila mfwele. Natilinsenda intuwa ziwili, intua yonga njita "Neema" ni yamwao njita "Umoja." Ku nzila yo natili wachema infwele. ⁸Mkasi mwa mwezi wonga natili mbakoma awakachema watatu, kumana natiti wavumiliwa tenanye waonye watiliwankasirisha. ⁹Apano natili mbanena wafukatile, "Ntakufanya ikazingati kachema winutena. infwele zino zikakomwa - na ziangamizwe. Ni nfwele ziho zyashara kila wenga ajye inyamaye jirani wakwe." ¹⁰Natilinsenda intua yane "Neema" njiputula putula patano natili ndyifanya na maluko yane yonsi. ¹¹Uwanda uwo ipatano iyatili lyiputulwa, na wano wanowakaombela ni infwele na wano walinji wakandola watiliwamanywa kwamba mungu ativwanga. ¹²Mbanena, "Anga chingapendeza, ndipani mshaara wane, anga sivivyo kusi mfanye vivyo, "Apano wapima ujira wane - ivipande thelathini vya hela. ¹³Apano a Yahwe wanena, "Wika iyela muhazina, ithamani inzipe ukuchila ino wakupa!" Apano nsenda ivipande thelathini vya hela nu kuviwika muhazina mkasi mung'anda yeke leza. ¹⁴Apano mputula intua yane ya pili, "Umoja," Naputula undugu ikatiye Yuda ni Israeli. ¹⁵A Yahwe wanena, "Akuti sonda ichia cheke kachema umujinga kweke wewe umukola, ¹⁶"Kumana lola, ndili teyeri kuwika poponze akachema wane pa insi. Atakalola mfwele wanowakufwa. Atakalondola infwele wano wakosowa, wala ukuwapozya nfwele wano wakusintaila. Watakadyishwa infwele wano wina, akajyainyama ya nfwele wanowanona namkola akalepula inkando zyao. ¹⁷Ole wao wakachema wano watafailelaa wano wakujyileka ikundi zya nfwele! Ulupanga uize kupela ya kasa zyakwe ni linso lyakwe ndyilo! Ikasa lyakwe na uukale wa linso jyakwe jyakwe lya kwendwilo kusijyitonkoke!

Chapter 12

¹Rii alino walanzile a Yahwe ku insi ya Israeli - Mkombe wavwanga wino akakupika lyuru nu kuwika msingi wa dunia, wino waumbile umwenzu wa mntu mkasi mwakwe, ²"Lola, nkaifanya Yerusalemu iwe chikombe chino chiku watetemesha wantu wonsi wanowakamluila. Ikawa vivyonye pili kwe Yuda uwanda wakulekedwa ku Yerusalemu. ³Uwanda huo kaifanya Yerusalemu kuwa liwe nyome, kuwantu wa wawamwitu wonsi. Chila wino kamujaribu kujyiinula iliwe jyiyo akaichisa nkani na insi zyonsi zya dunia zikakomengana chisila cha kaya iyo. ⁴Uwanda huo wavwanga a Yahwe - nkamuma chila faransi ku kushangaa na chila mkwela faransi kwa wachipena nkingila mung'anda ye Yuda ukuyumbila upande nani nkawama ku umatonko infaransi wa maserikali. ⁵Apano watemi wa Yuda wakaji vvangila mumenzo yao, 'Wano wakakwikala mu Yerusalemu ayano amaka yitu kukuwa Yahwe wa maserikali a Mungu wawo. ⁶Uwanda uwo nkafyanya awatemi wa Yuda ukuwa ngati insembo ya moto ni miti ngafi imyanga ya moto ngati vya kujya vino vikakwimilila, kwani ukazingamizya wantu wonsi wano walipapipi nuruwavu wawo wa lweke ndyilo nu kwekekamani Yerusalemu wakukika luku u lwakwe kalinji. ⁷Yahwe akazyavwa inkambi teke zyeke Yuda apano uzipe wa ng'anda yeke Daudi wawa wo wano wakakwikala mu Yerusalemu utakachila isehemu ino itishara yeke Yuda. ⁸Uwanda uwo a Yahwe akawa akavwa wa wano wakakwikala mu Yerusalemu, nu uukunda uwo wano wonda ikati yawo mumwao wakawa ngati a Daudi ing'anda ye Daudi wakawangati a Yahwe u amalaika we Mungu kupela ya. ⁹"Ikawa ngatiuwanda uwo kanzya ukuyaononga amainsi yonsi yanoyizile chisila ni Yerusalemu. ¹⁰Kalinji nkita imuyenzo ya nkambu nu kuilombola ing'ada ye Daudi na wano wakakwikala mu Yerusalemu, vivyo wakandola anene, watiliwamtota kusumo. Wakandilila, ngati vino akandilila umwana wenga wiyonge ku uchungunkani ngati vino akandilila idiifocha mleledwa wa kwanza. ¹¹Uwanda uwo wakalila kuko ku Yerusalemu yakawa wakalila ngati Hadadi Rimoni mu tambarare zya Megido. ¹²Insi alila, chila ulukolongo kimwawo. Luko lwa ng'anda ye daa di ukawalonga nye na wanachi wao wakawa wonga kutali na wonsi. Uluko wang'anda ye Nathani ukawa wonga nye na wawakuko nawonye wakawa kutali na wonsi wao. ¹³Uluko wang'anda ya Lawi ukawawonganye na wawakwao nawonyewakawawonga nye katali na wonsi. Ulukowa Washimeii ukawawonganye nawa wakwao naonye wakawa wogonye kutali na wonsi. ¹⁴Chila luko lunolukashala - chila wenga akawa wenga nyena wawakwao wakawa wonga kutali na wonsi.

Chapter 13

¹Kuwanda huo kaluzi kakayulidwa kusababu ya ng'anda ye Daudi na waleledwa wa kaya ya Yerusalemu, kusababu ya mawipe ni nfta zyao. ²Uwanda huo akulanda a Yahwe wa maserikali akuti nkapita na mazina ya sanamu mukasi munsu ili kuti kusiyakumbukwe chamwao nkapita ichamwao kuinsi awakalaula wa ufi ni myenzo yao imiwiipe. ³Akiza umntu wewensi akaendelea ukufunya ukalawa, Baba kwe nu mamakwe wana wamulezile wakamunena, 'Utakaishi, ku sababu utivwanga ufi kuzina jye Yahwe! Apano ababa nu mama wanowamlezile pano wakamocha pano kanga akutabiri. ⁴Uwanda huo chila nabii akalolela insoni iwazo jye kemungu wakwe kunoakuya akufunya ukalaula. Awakalawa wnenungu wa watakazwala kalinji umwenda wa nkwele, ili ukuwawipa wantu. ⁵Ku mana chila wenga akavwanga, 'Anene asine mkalaula! Anene ne mkulima, kumana umusiri auno kazi yane ukufuma uwansye wane! ⁶Mntu uwamwawo akamunena, 'Amawamba ya yanoulinayo mumakasa yako ayachani?' nawe akavwanga, natilinchisika na wanawalinji pa ng'anda ye rafiki wane. ⁷Dupanga! katuka wewenye ukuchila kachema wane - mntu kusiimilile papipi nani - vi avino akuvwanga a Yahwe wamaselikali. Mume kachema, ni nfwele zikasambaa! kumana nkageuza ikasa lyane ukuluta ya watiti. ⁸Apano ikawa ku insi zyonsi - vi avino wavwanga a Yahwe - akuti theluthi ziwili yakwe zikafunyuwa! Awantu wawo wakazingamila; theluthi yonga basi eee ayino ikashalila. ⁹Nkapitisha yiyo ya zitatu mumotona kuwapizya ngati iyela vino ikapizwa; nkawezya ngati dhahabu vino ikakwezywa. Wakafiingizya zina zyane nani nkawezya nu kuvwanga, 'Wa awantu wane!' Naonye wavwanga, Yahwe awino Mungu wane!"

Chapter 14

¹Lola! uwanda wekee Yahwe wizile pano waneatekawinu wakagawanywa pakasi na pakasi. ²Kusababu nkaziunganika insi zyonsi ichinyame ni Yerusalemu kuvita ni kaya ikatekwa, ing'anda zikatekwa na wachimama wakalemenkezwa. Inusu ya kaya ikasendwa matika, ila ulwizu lwa wantu watakalufumya la mmjini. ³Amungu akakatuka ukufanya ivita na insi ngati vino akakuma ivita kuwavita. ⁴Uwanda uwo amanama yakweyakimilila kupela pa mwamba wa mizeituni, unaoli mumbali mwa Yerusalemu mumbali mu kafumandaka. Umwamba wamzeituni ukasamba na pakasi na pakasi ikati ya kafumandaka na kawila ndaka kulonde kedu nkani ni nusu ya myamba ikawela kuchisila ukaya kukaskazini ni kukusini. ⁵Apano mkachimbila kubinde ikati ya mwamba weke Yahwe, kukawa ifumbo ikatiyeke hiyo umwamba likafika ku Azali. Ukachimbila ngati uwanda unomwachimbile tetemeko lyansi uwanda weke Uzia, umpwene weke Yuda. Apano Yahwe Amungu akizana waswepe wakwe wonsi. ⁶Kutakawanu msanya kuwanda uwo ka kutakawa impepo wala ibarafu. ⁷Uwandauno Yahwe aumanyile uwanda uno aumanyile wenganye kutakawa kaili nu msanya wala uusiku kusababu amanguzi ukawa msanya. ⁸Uwanda uwo amanzi amapuma yaatikila kufuma ku Yerusalemu. Inusu yakwe yakitikila kuya kuluku wa kukafuma ndaka ni nusu ya rukuwa yakawilandaka, uwakati weke amfangwe umtiti nu wakati wa kanyazya mpelele. ⁹Yahwe akawa mwene wa dunia yonsi kuwanda uwo uwanda uwo kukawanu Yahwe, Mungu wenga ni zina dyonga. ¹⁰Insi yonsi ikawa ngati itambarare kuanzizya i Geba mpaka Rimoni kusini mu Yerusalemu. Ni Yerusalemu ikaendelea ukuwapapela. Akikala mahari pakwe umukola ukufuma inzila yeke Benjamini mpaka mahali pano inzila ya pambali nukufuma umunara weke Hananeli mpaka kusinko dya mwene. ¹¹Awantu wakiikala ku Yerusalemu kutakawa nukuzingamizya kaili ukufuma kweke e Mungu idhidi yao. Iyerusalemu ikawa isalama. ¹²Iyo ikawa indwala ino kweke iyo a Yahwe akawamoa awantu wansi wamunyina wano wakalwa ivita ni Yerusalemu: imiwiliyao ikawola nanti nkanga wawinulila nye kumanama yao amanso yao yakawola malindi yakwe na malulimi yao. Yakawola mumilomo yao. ¹³Uwanda uwo ingofi zikafuma kweke Yahwe zikingila mumwawo. Chila mntu akalilema ikasa dyamunina ni kasa dya munina dyikinudwa ichinyume cha kasadya wamwawo. ¹⁴Yuda na wenye akawadwa ni Yerusalemu wakaunganika utajiri wansi zyonsi zino zyawaliwilai zahabu ihela nu uvwewa myemba imiswepe. ¹⁵Indwala ikawa kunfaransi, na kunyumbu na kungamia, kumpunda na chila mnyama katika inkambi zizyo akumwa kweke didyo ipigo. ¹⁶Apano ikawa wonsi wano wakashalira katika insi zizyo zino zilichinyume ni Yerusalemu wakaya kumwaka ukumsalika umfalme, Yahwe wa masilikali nu kuvika isikukuu ya nkambi. ¹⁷Na ikawa kukuti nga umuntu wewensi ukufuma kuzyansi zyonsi zamudunia atakuyaku Yerusalemu ukumsalika umwene, Yahwe wa masilikali, apano Yahwe akaleta imvula kumwao. ¹⁸Nangi insi ya ku Misri watakaya apano watakapata imvula. Indwala ukufuma kwemkeungu ikazyuma insi zyonsi zino zitakukwela ukuwika isikukuu zya nkambi. ¹⁹ikawa imbuta ku Misri ni mbuta kweke kila insi ino itakaya ukuwika isikukuu ya nkambi. ²⁰Ila kuwanda uwo inkengere zya faransi zikavwanga, "Ipaulari kwajiri yeke Yahwe," na wamalaika na kung'anda yeke Yahwe yakawa ngatiambakuri kumbere ya yalutale. ²¹Ku sababu kuno chila nyungu ku Yerusalemu ni Yuda kuajiri yeke a Yahwe wa masilikali na chila wila wino akuleta izawadi akadya mumo nu kuyarunguza. kutakawa na wafanya biashara la munganda mung'anda yeke Yahwe wamaselikali kuwanda uwo.

Galatians

Chapter 1

¹Anene ne Paulo ne kawomba, anene asi ne kawomba ukufuma kuwantu wala ukupitila kumuntu, lakini ukupitila kwe Yesu Kristu nu Mungu Baba wino watikiyubulula ukufuma mu ufwe. ²Ponga na wanawitu wonsi nu nene, ne muntu nkawandikila nganda yeke a Mungu ya ku Galatia ³Impemba iwe kumwinu nu kuzumila kuno kukafuma kwe Baba wila nu Tata a Yesu Kilistu, ⁴wino wajifumizya umkola kuzambi zitu ili atufyume mumanda ya uwipe ukufuma pano watili atukasama a Mungu witu nu Baba. ⁵Kukwake uwewe mtonote amanda yonsi. ⁶Nkushangaa vino mkusenukila zuwaziwa kwilingu linji. Nkushangaa kukuti mkusenukila kutali ukufuma kukwakwe vino wawisile kunkumbu zyakwe a Kilistu. ⁷Kutali izwi ilyamwao, amunokuli wantu wamwi wano wakuleleleza amwemwe amachulo nu kulonda kusenda izwi lyake Kilistu. ⁸Nansi asweswe nu amalaika ukufuma mwingulu na ayume imbila kumwinu kwizwi shayo na dino tutuma imbila kumwinu na atiipwe. ⁹ngati vino twavwanzile nkali na nomba nkvwanga kaili ngakulii muntu akawumila imbila kumwinu izwi shayo na lino mwapochelela na alipwe. ¹⁰Nomba kusazi ngulondola umuntu ukuhakisha awantu vino amungu nkulondola ukuwasesha awantu? Ngakwendele ukwezya ukuwasesyaa awantu anene asine muomnvi weke Kilistu. ¹¹Wamwitu mkulonda mumanye ilizwi lino numi mbila itakufumilila na wantu. ¹²Ntapokezile ukufuma kuwantu, amno twafundisizwe. Ibadala yakwe chalingi ukumanyika kwe a Yesu Kilistu kukwane. ¹³Mumwivwa uwikalo wane wakuchesila msuwila Iya Kiyahudi vino nalinji ukukuzya ku ukalipe uno nachuzyangu umlimo weke a Mungu avino nazidi klitesa nu ukulimala. ¹⁴Nalinji nendelea kunkomano ya Wayahudi awanawitu awavule a Wayahudi. Nalinji nu mute nkani kumila zyeke a baba witu. ¹⁵Amuno a Mungu wankumbukizile ukunsola anene ukufuma munda yeke mama. Wanjisile anene ukupitila munkumbu zyake, ¹⁶ukumwikaumwanakwe apatiswe mkasi yakwe, mmile imbila munsizi ya wantu wa munsii. Ntalondozile uusaui wa mwili nu wazi, ¹⁷na ntakwenzile ukuya ku Yelusalem kwe wawo wano walinji awawo nvi kabla yane. Apano naile kuarabuni kalinji impuluka ku Dameski. ¹⁸Pano nafisile imiaka yitatu na kwezile ukuya ku Yerusalemu ukumulola Kefa, nikala nawe amanda kumina yasano. ¹⁹Apano ntaweni awawomavi fwandi a Yakobo, umunyina nu Tata. ²⁰Lola kunkolela kwe Mungu ntakuwawipa kwe chila chino kwandika kumwinu. ²¹Apano na

pisile mu mikoa ya Shamu ni Kilikia. ²²Nalinji ntamanyisilwe kuminso ya makanisa ya Uyahudi yani yalinji kwe Kilistu, ²³Avino wivwanga, wiyo wino walinji akutuchuzya nmba akumiimbila ya kuzumila ino wononanga." ²⁴Walinji wakumwinula a Mungu kwa ajili yeke nene.

Chapter 2

¹Pawo ya pita imiaka kumi na nne wailletewa kuelelulalemu ponga nu Balinaba tena namsenzile ATito ponga wano. ²Naile kwino Mungu wailolesizye kukwane yalingi ikutakiwa ukuya, nawisile kumuso yao imvwango ino naivwanzile kuwantu wa muni. {Nomba navwanzile kusili kwewano walolesile ngati awamulimo mkani} nachisilevi ili ukumanya ngati ntachimbizilela au nasamazile vinyevi. ³Nomba nanji ATito, wino walingiponga wani, wino walingi a Myunani, wamulazimisizye ukumtali. ⁴Amombo yna yafumizile kuwantu awafi wawo wizile chi myamya ukuhuzunisha ilaha iwo twalinda nayo kumuzimua Yesu wakuumbukizile ukutuchita asweswe wakachula wa shelia. ⁵Tutaifunze ukuweshimu nanti isaa yongaye ili womba ivwangoimkolaitiza ibadilikekuminu. ⁶nomba wao wamo wavwanganga waiduti sweswa awakulu wtasezuzile chochosi kukwane, mngu atizukwelia ukupendendiaacea awantu. ⁷Badala yakwe wabwene wazumga ntwace ivwango kwewa owano wachili watailiwe, yalingugata apetro akutwala ivwango kwe wawowaigwa. nomba amungu ⁸.winowaomvile ikazi kwa petro ukuyallono dola wa kutuma kwewnowa tailiwa. tena waomvile umlimo mkasi mkane kuwantu wamsi ⁹pano ayakobo, nukefa, nuyohana wano watili amaanyika ukuti wazyezile ikanisa wawanyile inema imoangawanpa anenndi anene nubalinaba, waelfisilesilevi ili nomba wawzyeukuya kwe wano watatailiwa. ¹⁰Tene walondo langa asweswe ukuwizuka awalanda. anen tena anganetikumbula ukuomba ijambo li. ¹¹pano kefa wiziile kuiwtiokea namkiawizye patiswe mumo wangiatiwifya ¹².Pawo awantu chaka watama wize ukufuma kwe Yakobo a Kefa walingi akandya ponga na wantu wamunsi womba wawantu pawo wiza, wabelesile kufuma nukupata nukufuma kuwantu wano walingi akopa awantu wano walingi wakulondola ukutailiwa. ¹³Navinonye a Wayaudi wamu wahunganile nuhuwipi huo ponga nu Kefa, chikuchalolesile papo changugi vinu Balinaba nyee wasenzidwe nunuwiye uwo. ¹⁴Lakini panonalola wukuti watakufata ivwango inpuma, namunenile Akefa kumiso yao wonsi ngamu eme mwemwea Wayaudi nomba mkwikala kuntambi zya wantu. wamunsi bila ukupata uutabizye kiyaudi kuchawi mkuwalazimisha awantu wa munsi wa dhambi. ¹⁵Asweswe wawo swe Wayaudi wakulendwa na sisweswe awantu wa wamisi wano wili ni dhambi " ¹⁶umanya ukute naumu wino wamuwazya kuaki kumatendo ya shelia ibadala yakwe wakuwazyiwa iaki kuimanya mkasi eke a Yesu kilistu humuzimu, ntizile kuimani mkasi mmzimu wala asikumtendo yano yashelia kumatendo ya shelia kuutali umuwili uno wakauwazye kuaki. ¹⁷Momba pano tukulondola amingi ili atuwazye kuaki mkisi mmzimu tukuizama awakola nomba kudhambi achino wumuzimu walinji akutumwa wa dhambi asivyo laa? ¹⁸Nomba nganazyenga amawazo yane wikuwika ishelia amawazo yano wayafumiya mkulangizya mkulangizya nemkola ukuti ukavuna ishelia. ¹⁹Hukupita hishelia wafwile kushelia nomba ukutakiwa huku kala kwe Mungu. ²⁰Wachuzile ponga wumuzimu aswene winonkwikala ila umuzimu ukaishi mkasi mkwane humaisha yano nkwikala kumu wili nkakukala kuhimani mkasi mumwana eke Mungu wino wampenda waifumizye kuajili ane. ²¹Ntakukana inkumbuzyeke a Mungu womba avino ngiaki ilipo kushelia womba huuzimu anga wafwile ebule.

Chapter 3

¹Mwee Wagalatia wano mtali na masala, a lino chii awipe lino lyawononga? uzye a Yesu Kilistu atalolesizye ngati watufyizile pa msalaba i mbele ya manso yitu? ²Nomba nkulomba kumanya, ukufuma kumwinu. Uzye mwamposhelezile amuzimu, kumilimo iya malailizyo ya wantu, au ukufumana na ukwivwa kwinu? Uzye a mwemwe mtali na masala nya vino uiii? ³Uzye mwanzizye kwe muzimu achino mumalizye kuuwipi? ⁴Vinovino nye mwacuzile umoninye kuli yaaa, ngati yaaa? ⁵Nomba navino viiye viii wamfumizwe amuzimu kumwitu kunkumbu izya milimo ya maka yakwe ukuingana na malalizyo ya kwivwa kwamimi? ⁶Abulahimu watilimwanya Mungu apano aungamikwa vino wanga amkombe uwakusimichila." ⁷Na vinyonge mmanye kuno wala wano wasuwila ilizwi au linyu lii amwene wake Bulahimu. ⁸Iwaliko lyatili alilaula ukuti a Mungu watili awazimu anya a wapagani paliponga kunzila ya kwamimi kwao ila i lingu lilyo lyamuwanzile a Bulahimu ukuti kuli wewe Bulahimu a awapagani wonsi a wano watamini wakapata impemba." ⁹Achino pambele wala wano wasuwila au ukwamimi wapochele impemba paliponga ngati Bulahimu vino wapochezile impemba ukufumana nukwamimi kwake. ¹⁰Wala wano wakuteyamila imilimo imiwiye wao wakutekela iwukalo wa ntipu imchaka, mno yandikwa ukuti wino ali muukazi wa ntipu ichakaatanga alondenkane na yala laizyo lya lingu ayaombebe mno yali yonsi." ¹¹Achino vino pauswepe a Mungu atakuwazinkanya umuntu ankawenga nye ila ukuti amuntu wii wino wayondole akakala kumtende wakwe." ¹²Kilistu watiii atwavwa a sweswe ufuma muntipo pano umkola wafisile ukuswenda mtipu zitu mno yaandikwa kuti chila muntu wino wamkomela pamti akulanga ali na kuraii kantipo." ¹³Klistu watii atwavwa a sweswe ukuma muntipo pano umkola wafisile ukusenda intipo zitu mno yaandikwa kuti chila muntu wino wamkomela pamti akulanga ali na karaii kantipo." ¹⁴Achileka nomba impemba zino zyalinje kwee a burahimu ziwaifile na wala wano awapagani ku nzila yeke Yesu Kilistu apano kalinji tupochele impemba ya malayano ukupila amuzimu umtiswa kufumana nu ukazi witu. ¹⁵Wana witu yaaa yakuvwangilwa ngati ya uutawa wakwe ila yalichele mpaka mpindi ya wanda ifichile muuka panga na kutari ukunguzya wala kongezya yaaa. ¹⁶Amalayano yaa yamuvwanzile a Bulahimu apaliponga na wana wakwe ponga nu ulelo wakwe, biblia itukuvwangila kuulelo unji awe ila tu kuulelo wa mwanakwe wenga nye wino asi winji ila a yesu Kilistu. ¹⁷Nomba ikuvwanga ikuti i laizyo lino lizile kumiaka [430]

pambele litakufumya i laizyo ilyakuchisila lino lyawililwe nu Mungu. ¹⁸Impanilo lila lyakunyuma lizile kunzila ya malaizyo kumalayano yake Mungu achimo vii a Mungu wafumizwe amalayano bila a malipo yoansi kunzila ya malayano. ¹⁹Ngakuchani a malaizyo yatili ayaiwkwia? Avila vino amawipe yonsi yalinji yalipo au yizile mno wua wakuya fumya amawipe yapo wanga ayigile kufulaa na malayano kunzila ya malayano paliponga na malaizyo yano yatili ayathimbitizwa kwikasa lyeke malaika ngati akatasya. ²⁰Akatasya awiyo awino wenga nye wino a Mungu wenga nyee. ²¹Uzwe i laizyo lilikumbali na malayano yake Mungu? Awe mno chani ilaziyo lizile kuno ngaliza likatutese upuma mno ilaziyo litanguilete ukazi wa ukapanga. ²²Iwaliko na vino lyamala mno lavwanga a mwazwi yonsi ayamawipe yanayo aya malamoi ila a Mungu waomwile vii achakuti atufumye mumawipe kufumana na malayano kukwa mimi kunzila iyake Yesu kwe wonsi wanowakwani. ²³Kunyuma pana a Yesu Kilistu atamayize twanga wanyepwa kumbali na malaliziyo ila tukuwetekela a malayano yano yanga yakwiza kukuvwangilwa kufuma kali. ²⁴Malaliziyo wawisilwe mgati nzila yetu ikumbele uku twize tuwazunkane paliponga kukwamini ku nzila ya kuzumila. ²⁵Nomba vino laizyo au layano liza tutalipo kalinji kwenankolelo u munina awe. ²⁶Mno sweswe sweswe wana weke Mungu kupitila ilayano lyeke Yesu Kilistu sweswe wakwe. ²⁷Awantu wonsi wano wapwizwa kumunzi kupitila Yesu Kilistu wao wamunzila a Yesu Kilistu. ²⁸Kutali Myahudi nanti Umyunani wino waledelwa wonti achitata naunti a chimama au mwanachi awantu wonsi mwemwe chintu chonga kwe Kilistu Yesu. ²⁹Amwemwe nga weke Kilistu avino nomba namwenye, mwemwe weke Bulahimu kukulewa kwinu au kwitu kamilinjisweswe wapyani kufuma na amalayano yakwe tata yaani baba.

Chapter 4

¹Nvwanga natii ichikulu umpyani amwana atari nitofauti nukachura, nanka amkola imali zyonsi. ²Ibadala yakwe, alichini ya wakarola na wadhamini mpaka umuda unowawivwa nu baba wakwe. ³Nu sweswenye, pano swalinji swe wanche twalundwe kukachuwa wakanuni zyakali zya insi. ⁴Lakini umuda mkola pano watili ufika Amungu wamtumile umwanakwe umledwa wa mwanachi umledwa inchini ya sheria. ⁵Watili fanya vii ili ukuwakombola wao wano walinji pansi pasheria ili tupokele ihali yakuwa ngati awana. ⁶Kusababu amweuwe mwe mwana, Amungu wamtumile aroho wamwanakwe nyenzo yitu, Iroho ino wakuti, "Abba, Baba." ⁷Kusababu yao aweke asiwe kuchula tena ila weuvwana ngaliwe mwana basi aweke wempyani ukupitila Amungu. ⁸Nanka kabla pano anga mtammanyanya Amungu, mwalinji mwe wakachula kwe wao wano kuasili asi miungu kabisa. ⁹Lakini isazi ukuli mwammanyanya Amungu au ukuli mwamanyika nu Mungu kuchani mkupuruka tena kukanuni zya kwanzi zino zitali ni thaman? Nomba ukulondola ukuwa mwe awakachula tena? ¹⁰Mkulema kuwangelifu amanda maalumu, imiandamo ya mwezi amajira ni myaka ngogopa kuajili yinu. ¹¹Nkogopa ukuli kunamna fulani nachuzya bure. ¹²Nkuwasihani wanitu muwe ngati vino ndili kukua ndili ngati vino muli mtakosezie. ¹³Mmanyile vkuti yalinyi kusabbau ya ndwala ya mumuwili natili nsambilizya izwi dyeke Mungu kumwinu kumara ya kwanza. ¹⁴Ingawa ihali yane yamumuwili yatili iwawika kujaribu, utatili mnsula au ukunkana. Ibadala yakwe mwalinji mpokela ngati amalaika weke Mungu, ngati nalinji ne a | Yesu Kilistu umukola. ¹⁵Nomba kuli kwii nomba ukunonyaa kwinu? Kukua nkuilolela kumwinu ukuti ngayawezekana, angamfu mfumwe aminso yinu na mpe anene. ¹⁶Nomba je, ntiwa ne adui winu kusababu nkuwanena ukweli? ¹⁷Nkuwalondola kuhamu, bali asikuwema wakulondola ukulekenkanya amwemwe nu nene ili muwalondole. ¹⁸Daima achete ukuwani hamu kusabbau zino zili chete asipono tu ndiliponga numwemwe. ¹⁹Wanane watiti, ntudwala uuchungu kwaajili yinu tena mpaka a Kilistu aumbike mmwinu. ²⁰Anga ntikasama ukuwa papo ponga nu isauli yane, kusababu nditi na mashaka nu mwemwe. ²¹Mbuzyani, amwemwe wano mkukumbkila ukuwa pansi ni sheria vino ukuvwanga? ²²Anumo itiandikwa ukuti Aabrahamu walinji na wana wonsi wawili, wenga kwe wiyo umwanachi akachula nu wamwao ku mwanachi huru. ²³Nu kuwanyu wiyo umwanchi akachula walezidwe kumuwi tu. Ila wiyo umwanachi huru walezidwe kuahadi. ²⁴Amambo yaa yangavwangwa uku ukutumia umfano, kukua awanachi waa Wakolani na amapatano yawili dyonga ukufuma kumwamba weke Sinai. Akalela awana wano awakachula wee a Hajili. ²⁵Nomba a Hajili amwamba weke Sinai uno uli Arabun. Ukakolanywa ni Yerusalemu ya sazi, kukua akachula ponga na wanakwe. ²⁶Bali i Yerusalemu ino ili papela ili huru, na yoo aino amaua witu. ²⁷Kukua yandikwa, "Nonnya" aweke uno we mumba, wemntu ichongo kukunonya, aweke uno utili nu uzowefu wa kulela kumaana awavule awana wa mumba, azaidi yeke wiyo uno alinumonsi. ²⁸Nomba wanawitu, ngati a Isaka, amweme mwe wana wa ahadi. ²⁹Kuwakati uwo uno umuntu uno walezidwe kumujibu wa muwili watili amchuzya wiyo uno walezidwe ku mujibu wa mwenzo. ³⁰Amaandiko yakatuli? "Mufumye umwanachi akachula ponga nu mwanakwe wa chonsi kukua umwana wa mwanachi akachula atakapyana ponga nu mwana wa mwanachi huru."

³¹Nomba wanitu aswese asiwe wana wa mwanachi akachula. Ila asweke umwachi huru.

Chapter 5

¹Akuno Kristu watupila ukulekelwa ili tulekedwe ukufuma mmakosa yeke chiwa. Nomba imililaichete teze mlemwe kalinji nikuzwala johu weke kachula. ²Lolami anene nene Paulo, nkuwanena ukukuti nga kuno mngaputula inkweli iya onsi usimuu. Kristu atonga apata chimwi kumwinola kunana yoonsi ila. ³Kalinji nkumunena chila monsi waputula inkweli iya onsi wakwe kukute akulondondwa ikumlomba kuomba amalariziyo yonsiriyee. ⁴Mwawikwa ukutili nu Krstu wala onsi wano mwawazwa chaka kumakayo torati sheria mwaponela ukutari ni nkumbu kuno kunzila iya mzimu mteswe nu kuzumila tukuwetekela uusinge. ni³Maana kwa njia ya Roho, kwa imani tunasubiri ujasiri wa haki. ⁶Mkasi muli Kristu a Yesu ukputura inkwela iya wonsi nanka bila kuputulonye kutari chmwi chonsi a kuzumila tu akuno kukaomba mrimo

ukupitia ulukundo ukukunda akuno kukuti achino ichitu.⁷ Mwalinji mkasamara ichete aweni wino wawalesha utize mwintotele ichetee? ⁸Uushauri uo uwakuomba vivyo utakufuma kukwakwe kweke wino akuwalondela amwemwe. ⁹Insansyo ichepe ingononga ichintu ichikuru. ¹⁰Nkuwa swira amwemwe kumkombe kukuti mtakwelenganya kunzila inina yoyonsi. Wewensi wila wino wawalovya akanyenda imbata yakwe wiyo umkola wawensi wila. ¹¹Mwanawitu ngakwendelea ukwene zya ukupatula inkweli iya onsi kuchani nchila nkuchuta? Kumlimo chicho chino chikulesya acha msalaba cingononeka. ¹²Achino nkulondola kukuti wala wano wakukoleledwa chika waka pauka wonganye. ¹³Amungu wawisile amwemwe wanawitu ili awafunye kumawile nome mtele mwa uombela uzile winu. ngati achintu kumuwili ibadala yakwe akukasamana, nukuombelana amazipe asweswe kwe sweswe. ¹⁴Kusababu mbuta zyonsi zyalingana kuagizo lyonga nalyo alinoli, ikutakiwa umkasame ivino alipapipi nawe ngati vino waikasema wewe ngati vino wakasama umwenzu wako. ¹⁵Lakini nga mwalumana ni kulyanaa lololani mwailola ukuti mtize mwoungane amwemwe mwewakolanye. ¹⁶Nkutii mwapitila kumwenzu bila ukuomba vivyoo, mtanga mtimize amalyengera aya mwuwili wako. ¹⁷Kusababu mwuwili madyengera amakulu ukuruta yano yali mwmwenzu nu mwenzu ulinz mzdwegera ya mwumuwi ivintu viwilivyo vyapotana kila cho ni chamwao indoleko yakwe awoyi mtamwombe vintu vino mkukumbukila ukuviomba. ¹⁸Ila nga mwenzu ukuwa kolelela kunkolelo yinu utari pisika ni mbuta. ¹⁹Nomba ivintu vino vikafuma mwumuwi avino vipavikaloleka uullaluzelele ufisadi, ²⁰ukusalikila ichintu chino chitali nu upuma, uulozi, ufutina, ukupokota, imisulo chila ckali, kupotina ukulekenkana ukupaunyana madhehebu, ²¹uzuwa, ukukodwa pala, ukulyilikisha namambo amanina yonsi yano yakolana nayano nkuwasunda, mwemwe ngati vino nawasunda nga pakwanza ukuti wala wano wakuomba amambo ngati yawatakapyana utemi watakapata utemi kuli Mungu. ²²Lakini ivintu vina vikufuma nanu mwenzu aovi ukukasanana ukunonya, iyamani, ukuwetekela, uwila, uuntu, inkumbu ukuzumula. ²³Uutonde nu kutali mbuta nu ukwizukana, kumambo ngati vino yayo. ²⁴Wala wano aweke Kilistu wautesi mwuwili wao ponga ni ntu vyonsi vino vyafuma kumuwi ulusara, amadwe ngera yao amawipe. ²⁵Ngavino tungikala kukutwala mwenzu nombamba tuulondele umwanzu. ²⁶Tutize tuwe awantuwakuilola, wala ukupantinkana, chilawiyi nu wa wamwo, kalinji tutize twalolelana uuzua.

Chapter 6

¹Wamwitu, ngaa atilemwa kumawipe, amwemwe wano muli nu mwenzu, ikulondokwa mpulushe wiyo uwamwitu kumwenzu umuswepe koo mkilola awakola mtiza waamwezye. ²Msendelane imizigo, na kweke vivyo mwandimulizye isheria yake akaomba. ³Nga umuntu wewensi akuilola aliichite fwandi ngasi chintu akundovya umkola. ⁴Chila muntu awazyemilimo yakwe. Apano andiawe ni ichintu umukola wenga cha kuitufya, bila ukulingasha umukola na umuntu wewensi. ⁵Kumana chila muntu akanyemula umzigo wakwe umkola. ⁶Umuntu winowafundishwa ilizwi alazima amupalamu zye amazipe yonsi amwalim wakwe. ⁷Mtiza mlovyane, Amungu ataka chenjezwa. Kila chino wakomela muntu, achino kagowola. ⁸Chila akomela mbeyu pakasi ya dhambi akasenda ichiwiye lakini wino akakomela imbeyu pakasi ya mwenzu, aokasenda uupuma wa anda yonsi ukufuma kumwenzu. ⁹Tulizatutonte ukuomba amazipe, maana kuwakati wakwe tukagowola nga tutakukata itamaa. ¹⁰Achino nombamba, uwanda unotukawa ni nafasi tukaomba amazipe kweke chila muntu tukaomba amazipe nkani kweke wano walinkasi nkani wanowazumila iimani. ¹¹Lolani ukulu ibaruwa zino nawandikizile kwi kasadyane nemkola. ¹²Wao wanowakulondola ukuomba amazipe kweke chinowa kuchilonda kumuwi awano wakalazimishwa ukuputula inkwela ya ichonsi, wakaomba vivyo kusababu watiza wingile mumaimbo ya msalaba weke Kristo. ¹³Imana ngasi wawonye wanowaputula kuwonsi awakola nyee watakakwikala kusheria ibadala wakulondola namwenye mputule wazyemilimo ukuwila imiwili yenu. ¹⁴Mtizailoleke nkujisuwila ila kumsalaba weke umkombe witu a Yesu Kristo. Na katika umkola ulimwengu uuteswa kweke nene naninyi katika ulimwengu. ¹⁵Kwa kuwa itakujalisha ukuputa dwa au kukuto ukuputudwa kukuwa achintu. Ibadala yakwe uulendwe umupya amhimu. ¹⁶Kweke wonsi wano wakwikala kuchintu chino cikumwongo na umuntu wawe ni amani na wawe nu msamaha uwe papela yaa ya a Waisraeli ya Mungu. ¹⁷Ukufuma nombamba umuntu wewensi atizaantabishe, kumana ntunyemi insupazyeye e Mungu. ¹⁸Impemba yene umkombe witu a Yesu Kristo iwe nu mwenzu inu, wamwitu avino chila.

Philippians

Chapter 1

¹Apaulo nu Timoteo awatumishi weke Akirisitu Ayesu watili awapaula ingati akirisitu wano wakakwikala kuwa Filipi, ponga nu awalinzi na amashemasi. ²Ineema iwe kumwinu na imani ino yafuma kweke Amungu Ababa witu nu Bwana witu nu Abwana witu Ayesu Akirisitu. ³Namukumbu Amungu wane panonkamukula nkani. ⁴Apano yawa ukumlenga umsaaha wino vyonsi kukuwa ifuraha pano kuwalengela. ⁵Nawashukuru nkani uuvule winu na injili mpaka uwanda wa kwanza mpaka ilelo. ⁶Ndili nuuwakika kuno atiliyanzya ikazi izipe mkasi nkani wendelea ukuikamilisha mpaka uwanda weke Abwana Ayesu Akirisitu. ⁷Asawa kwe nene kuivwa vino ndili papela inu akapitililila vyonsi kumaana tiwawika mumwenzu wane. Kumaana amwemwe mwawa ponga mwawezya inkumbuzinu mpaka ukufungwa kwane ni nkumbu na ukuakikisha kwane kuinjili. ⁸Amungu awino ashaidi wane avino ndili ni hamu ya ukulola viyonsi na mkansi mwa imani yeke Akirisitu Ayesu. ⁹Na kulenga kuno inkumbu zinu zyonkezyeke nkani- nkani na amaarifa na ukumanya wonsi. ¹⁰Nkulenga kweke dyoo ili muwe nuuwezo wa ukupima nu ukuchagua amambo yano yali ichete nkani ponga na

walengela ili muwe awafyepe pano patali ni kosa yonsi uwakati weke Ayesu.¹¹ Na ponga ili muongezye na itunda la kweli lino likaloleka kweke Ayesu Akirisitu na uutukufu na isifa yeke.¹² Avino andugu wane nkulondola umumanye amanbo yano yalolesile kukwane yafunyisile iinjili ikwelele nkani.¹³ Avino chili ivifungo vyane nu Akirisitu wamanyika kuwalinzi wa kwi kulu yonsi na kuwantu wonsi.¹⁴ Na umunji wosi na Abwana ivifungo vyane wamwivwa utizye wa kwezya ukuvwanga ineno bila intete.¹⁵ Ibaadhi ya ukweli hata umunene Akirisitu kuimani na impanzila na papo wani kunia a upole.¹⁶ Waho anowakumulola Akirisitu kwa imani wa manyile pano wambika kwa ajiji.¹⁷ Wani wonsi wakutangaza Akirisitu kwa uubinafusi na inia imbipe. Ukuzani kuno wakusababisha amatatizo kukwane na iminyororo yane.¹⁸ Alafu hiyo ntakapangamala inzila ingawa iwazo au ukuhakikisha uukweli weke Akirisitu wakumtangaza na uwakati hoo wakunonya! avino wakufulai.¹⁹ Vino manyile anene kuwa ndyo likaleta ukusapulwa kwane. Ijambo dyo likafuma kumaana isababu ya amaombi inu na umusaada weke Aroho weke Ayesu Akirisitu.²⁰ Ukulingana na amatarajio yane ya uwakika na uukweli na vivyo ntakalola insoni. Ibadala yakwe ujasili wonsi ingati amambo yonsi awanda wonsi na vino kutarajia iwe Akirisitu wakamwinula na umuwili wane ukawa nu upuma au niifwa.²¹ Kumaana kwenene kwikala nu Akirisitu nukufwa wafyile kufaida.²² Imaana ukuishi ingati umuwili ukalela itund ingati ikazi yane kumaana ntamanyile chiliuli kukwane.²³ Maana akunsuma nkani na amazwi yao yawili. Ndili ni ihamu ukuleka umuwili uwa ponga nu Akirisitu, ichintu chino achathani nkani mno.²⁴ Walau ushale na umuwili hoo ijambota dya maana nkani kweke asweswe nkani.²⁵ Vino anene manyile papela na dyoo manyile nkasyala nu ukupitililila kuwa ponga namwe wonsi, ukuti vyile injili ya amaendeleo nu ukunyonya na imani itu.²⁶ Nu yoo ikaleta ifuraha inu inkulu yeke Akirisitu Ayesu, vyile anene wakakongezyeke kwa maana ukuwepo kukuwa ponga wonsi.²⁷ Mukulondola ukuishi amaisha inu umwenendo umuzipe uno ukuhusu iinjili yeke Akirisitu mufanye vino mumanyile nganizi ukuwalola au ngantizile njivwe mwamwimilila iimara ni umwenzo yonga. Nakumbuchila ukwivwa mri nu mwendo onga, mukushindana ni iinjili ya iimani ya iinjili kweke ponga.²⁸ Na muimilile ni vintu vyonsi chinochi kuloleka na amaadui winu. Iyo kumwao aishara ya ukoneneke. Ila kumwinu aishara kuwa tonte ukufuma kweke Amungu.²⁹ Kweke wonsi mwapata kwa maana yeke. Akirisitu, wala ukumwaminitu, ila nukuteswa ponga nu mukola.³⁰ Vino mli na amataka kama vivyo hivyo uomwaulola kukwane na mukwivwa mpaka ilelo.

Chapter 2

¹Ngachawa kuli kuwika umwenzo ichete Akirisitu. Ngachawa kuli inkumbu hukufuma ichete nkundwa dyakwe. Nhachawa kuli kuhungana nu mwendo. Ngachawa kuli ni nkumbu.² Hikamamilishani hilaha yawe kumaka yakwe ponga ngachawa nu kukundwa ponga. Ngachawa pawavule ichete umwenzo, nu kuwa nu humoni wonga.³ Mtize mhombe kuwenga nu hujidai kusukuwa nu hutonte nga mwalola wani vino walichete ntani yinu.⁴ Chila wenga winu atize halola tulivintu vyakwe wenga, basi ila halola mambo ya wamwao.⁵ Muwe ninia ngati hilo halinayo Akirisitu Ayesu.⁶ Ingawa humkola vuikulingana ponganu Mungu. wala hatafililila hukuwa ponga nu Mungu hasichintu cha kulema na chola.⁷ Ibadala yakwe waisizwe humkola, wa senzile ipicha ya humutumishi. Hifumiliza pakasi kupicha ya wantu. Walolesile awantu.⁸ Humkola wati haichefwa nukopa mpaka ukufwa kwa msalaba.⁹ Nomba vivyo Amungu watili hamwinula nkani hanipa hizina hukulu hukuchila mazina kila hizina.¹⁰ Waombile vila hilichiwe pakasi hizina dye Ayesu chili kokola hishanti lihiname. Amakokola yawano walimpela pansi pamsili.¹¹ Wao mvile vivo hichila uhilimi ruhungame mkuwa Ayesu Kirisitu hamkombe, kuhuzipe weke Amungu Ababa.¹² Nomba wakundwa wane ngati vino mkakwifwa amanda yonsi, sipanondipo wane lakini isazi yazidi ngasi ntalipomy'e wane, huwajibike uhulokole winu niwe wakola kuntente nu kutetema.¹³ Hammno Amungu wino hakaomba ikzi mkasi mumwinu hukuwinula kunguvu nu kuomba ivinyu vino vikumzipizwa humkola.¹⁴ Hombani hivintu vyonsi bila kula hum nu kupanzana. Hombani vivyo hachino mtizenwizemla humiw nukuwwanche weke Amungu wakamilike wano wafalini rawama,¹⁵ hambani vivyo hachino muwe nu hutiswe pa ulimwengu pakasi hili ni chilezi cha uhuwape nu uhuchaka.¹⁶ Lemani nkani hilingu dya hupuma achino muwe nu sababu ya kumwinula uwanda wa weke Kirisitu. Nomba nkamanyo vino ntasamazile himbio bure wala ntachuzile bure la.¹⁷ Nomba nanti ningitilizwa ngati hisadaka papela ya zabi ni kazi yane ya uhukamilike winu nkanonywa ponga na mwe mwensi.¹⁸ Vinyonye namwe na mwenye mkano mywa ponga nani.¹⁹ Havino kategemea pakasi Mkombe ha Ayesu hukumtuma hati motheo kumwinu nombanye, Hachino mpate umwenzo ngana manya hamambo yinu.²⁰ Hamno ntali nawinji wino halinama wazo ngati wakwe wino hali numnko no humnkono wakwihilole kumwimu.²¹ Wamwi hinsi wano ninga watumikizwa kumwinu wakalondola hivitu vyao hawakola my'e, na siyo hivintu vyeke ha Ayesu Kirisitu.²² Ngati mumanyile igalama ya kwe isababu ya umwana vino haka mpozya hahisi wakwe, havino wamhombezile ponga nani huku hubili.²³ Nomba nkukumbukila hukuomba zuwa hi chipindi pano nkamanyo hachani chino chaka vumila kukwane.²⁴ Lakini njili nuhuhakika ku Mkombe vino hanene ne mkola vino nkiza ntakuzimba.²⁵ Lakini nkuwazia lazima mpivushe kumwinu Epafedito. humkola hamwanitu hamhonwi wa milimo wamwitu nu hasikali ha wa mwitu, hachikuwanteni nu mkamilike winu kuajiri ya maitaji yakwe.²⁶ Nomba nalinji ni utete alafu watili kumbu kila hukuwa ponga na mwe mwensi, vino mwatili ha mwivwa vino walinji hamdwale.²⁷ Lakini walinji handwale nkanikache hafwe. hachino Amungu watili mlote hinkumbu nu untunu huntu huwo hutalinji papela yakwe my'e. hachino nomba kwalinji papela yane, ntizenjiwe nu huchilu papela ya uchulo.²⁸ Nomba nawa pilusizwa zuwa chiwange hilingamwiza mwamlola ili mpate hukunonyia nu nene nani kanga wa fwumya insoni.²⁹ Mkalibisha Epafedito numkombe wa kononyi yonsi, huwaweshim hawantu ngati humkola.³⁰ Hamno chalinji cha mlim weke Ukirisitu vino

watili hapalamila hukufwa. wafili walesile hatari ya maisha yakwe hili hamponzye hanene ahomba chino tutachiombile ukundwazy nene hamnu mwalinji kutali nani.

Chapter 3

¹Vino mkulola wanawitu nony'ani ku Mukombe. Ntakulola machulo ukuwandikila kaili amazwi yala nye yala nye yala. Ivitu vikawapa upuma. ²Mwikale chete ni imbwa. Mwikale chete na waomwi wa milimo wawipe. Ikalaini chete na wano waikana ni miwili yao. ³Lakini sweswe wa kudyembwa. Asweswe awamo tukumsalika Amungu kumzimu umutishwe. Kunkumbu ya mzimu umtiswe. tukalingila Kirisitu Ayesu. Naonye wano tutasinga ichimwili. ⁴Na vivyonye, angu walinji nu muntu wa kukutegemea wewe idhimwili woo anene ngali nawezi zye ukuomba vivyo nkaninye. ⁵Nemwi wandyemwile uwanda wa nane, nalezidwe mu kabila dya waizilaile. Awakabila dyeke Benyamini. Nene Muebulani. Ukuimalizya isheria yeke Amusa, nalinji, Umfaliso. ⁶Kumaka yane natili chuvia ikanisa. Na tulileme isheria ntalinji ni rawama ichisheria. ⁷Lakini kumambo yonsi yano nayalola yano yaka nkwevy nene nayawazy ngati mfuta mno namumanya Kirisitu. ⁸Weni nayawazy ivintu vyonsi vino vikanfisha ukufuma kuu zipe wa kumumanya Akirisitu Ayesu Umkombe wane. kumkola naleka ivintu vyonsi, Nawazy infuta ili ndondole Akirisitu. ⁹Ndoleke mung'anda yakwe. Ntali ni haki yane ngati nene ukufuma msheli ya nomba njili ni yaki iyo ino ikuloteka ku chete ukufuma kwe kirisitu, yakufuma kwe Amungu, ino yaoma nkani ya chete. ¹⁰Nomba nkasime manye umkola amaka yakwe ya kuzupulusha wamkola ni kundi vyake vya machulo yakwe. Kulondola badilisweni Kirisitu kumfumo wa imfya yakwe. ¹¹Pmwi mbombengani nga weza ukuzyupukula awafwile. ¹²Asi vino tiyali ntiazama amazwi yao, vino nene ntiwa nene wa chete kwe vivyo. Lakini nkukazana achino mpate chila mpate chino chazana nu Kirisitu Ayesu. ¹³Mwe wamwitu manyi vino ntisila ivintu vyoo. Lakini nkuomba ndyonga: nkwiwila ya kuchila kuyalola yano izile. ¹⁴Nkukazana mfukile ilengo achino mpate wansupe ukwitikila kwe Amungu vino Kirisitu Ayesu. ¹⁵Wonsi wano twakulira mkupolela, tukutakiwa kwelengany'a ngati vii. Ngawenga wele ngany'a ngati vino chitalipo laa ukusu ichintu chonsi, Nu Amunau akalilangizya lilo kumwinu. ¹⁶Navivyonye iyatuwa ifikile tupite kuzila iyo. ¹⁷Wamwitu, ndolelani neneo walolani kuuchete wala wano wakupita kumfumo uno wakalana naswe. ¹⁸Awavule wano wakakwikala ntiwanena, na nomba kuwanena kumasozzi-Awavule wakakwikala ngati awawipe wa wamusalaba weke Kirisitu. ¹⁹Pamwisho wawo uwononzi. Avino Amungu wawo ulikunsoni yao. Wakwelengany'a ya muni. ²⁰Nomba wakati winu li kupela, kuno tukulondola umpozya witu Ayesu Kirisitu. ²¹Akatubalisizya imili yetu imizoke iwe ngati miwili ya upuma ku maka yala nye yala uno ukawezya ukulema ivintu vyonsi.

Chapter 4

¹Nomba wanawitu wano nawakunda vino njili ntinonyma taji yane imililani ichete kwe Bwana mwe wakadywe wane. ²Nkukufunda awewe audia vino nkukuzya awewe sintike mupulushe ukwimvana ni imani inu muno amwemwe wonsi wawili mwaungana nu Bwana. ³Kwe nomba kuwasunda kuno amwemwe wakaomba umulimo ponga nani muwasaidiye wao wanachi wano waombanga ponga nani apano ukutwala imvwango kwe Bwana twalinji nu kelement ponga na watumwa na waji aweke Bwana wano amazina yandikwa chi tabu cha upuma. ⁴Apani Bwana amanda yonsi nomba nkamvwanga nonywaji. ⁵Uwatonte wino na umanyikwe ku wantu wonsi. Abwana alipapipi. ⁶zize mwaitamya kumambo yonsi ponga na mwe ombani amambo yinu yonsi kukusalika, nu kulenga nu kushukuru namataji yenu ya manyike nu Amungu. ⁷Fyandi imani yeke Bwana ino yakula kuliko injele zyonsi ikalinda imwenzu na mawazo yitu kunkumbuya muzimu Ayesu. ⁸Fwandi wanawitu mwalelekesha ngani amambo yonsi yano amazipe, uchete, ni haki, nu uswepe inkumbu, nayayo yakuloleka ichete yano yalipa ponga na yano yakulondolwa ukwi mvikwa. ⁹Yimvinini mambo yano mwaso manga yano mwasilile na muimvwa na yano mwayaweni kukwane nu baba witu wa amani akawa na swe. ¹⁰Ndili ni furaha kwe Bwana sana papela pamwinu kwe Bwana muno mwenji mwatili amulangizya. Ukujipalamizya kwinu papela ya matatizo yenu kwake pano kali mwatiu amu mpanga mara undola kushida zyane nanti mutapasile nafasi ya ukutwala. ¹¹Ntakumvwanga vivyo ili mpate chimwi kwa ajili ya shida zyane kwani ntimanya ukuzoweya amaisha yane yonsi. ¹²Manjile kwikala kumaisha ya shida napano vilipi katika mudunia yonsi yayo nene na yamany sili namunaya kulya wakati wa ukwikuta na pano nkulyam apano njila ni nzala pano vyavula pano vya chepa. ¹³Ningawonga womba yaa kumaka ya makola ngatimpa maka. ¹⁴Nanomba mwafanyile ichozie ukuwa ponya nani katika ishida zyane. ¹⁵Amwemwe wafilipi mumanyile ukuti pakwanza pa injili pano nafumile makedonia kutalikanisa lyampile chimwikuvintu vino wa fumyama nga yano a vumymanga nu kusendalla amwemwe mwenga tuu. ¹⁶Nantimpanonalinji Thesalonie mwantumizile musaada yani asinlyongala kwa ajili ya shida zyane. ¹⁷Ntakuamanisha kukuti kulondola chimwi nomba nkumvwanga ilu mupate matunda yano yakufumya ifaida kumwinu. ¹⁸Napata ivintu vyonsi na nomba nizwa ni vitu vivulena pokela ivuno vinu ukufuma Epafadito avintu ivi swepe vino vikanunkila misili manukato vino vilichete vino vyonsi ivya nkumbu vino vyamupendeza Amungu. ¹⁹Kuli yao Amungu wane andahawa kumbukukwe ku shida zenu nkuisawo ni ichizipe chakwe kwe Yesu umuzimu. ²⁰Nomba kwe Amungu nu Baba witu mwe ichizipe milele. Amina. ²¹Imvwango zyane zikuzane zikuzanekua wamwitu katika muzimu Ayesu wanawitu wanao tulinawo paa wakuwala muka. ²²Nomba wanawitu wonsi waku walamuka nga vino wawo wa luko lweke kaisai. ²³Nanomba inkumbu yeke Bwana witu Ayesu umuzimu iwepinga ni mwenzu inu.

Colossians

Chapter 1

¹Apaulo, wino wantumwa nu Kristo Yesu nu kukasama kwe Mulungu, nu Timotheo uwa mwitu, ²awakristu na wamwitu wano wazumila kwe Yesu a Kristu wao wali ku Kolosai. Umwita uwe kumwinu, nu utonto ukufuma kwe Mungu, atata witu. ³Tukusalifya kwe Mungu, a Baba we Tata witu a Yesu Kristu, tukuwalombela manda yonsi. ⁴Tutwivwa uutonte winukwe Yesu Kristu nu uukasame wanomulinao, kwekwe wonsi wano wapaundwa kwa ajili yake Mungu. ⁵Mli nu kukunda kumundandu wa taraja lya ukweli lino lya wikwa kwi yulu, kwa ajili yinu. Mwivwile itaraja ya ukweli ku lingu dya, izwi, ⁶ino itiiza kumwinu. Izwi dyo likulela itunola nu kusambana munsu yonsi. Ngiwaomba vii munyenzo yinu ukufuma uwanda uno mwivwile nu kusambilila ku Neema yake, a Mungu yakweli. ⁷Lyo alino izwi lino tusambilila ukufuma ke Epafra, umkundwewitu katula witu, wino akatula witu, amutumishi umwaminifu kwe Yesu kuniaba yitu. ⁸Epafra atifanya umanyike kumwitu, nu kasame winu ku Miyenzo. ⁹Kumlandu wa kukundawo, ukufuma pano twivile yaa tutateka, tuleke ukumulombela. twatuteka tukulomba ukuti muka kwizula amasala ya matembe yakwe, nu mchinzwonzi wakumanya mu mienzo. ¹⁰Tuteka tukuromba ukuti mkapita nu kwimilila ichete, kwetata kunzila zino zya zipila. Tuteka tukulomba ukuti ukaleta itunda kila pano ukulomba chete nu kuwa mu njele yeke a Mungu. ¹¹Tukuwalomba muwe na maka kuuwezo nu kukolanya na maka amazipe kukwake na uvumilivu nuustamilivu wonsi. ¹²Tukuwalomba ukuti ukononya kwinu, mkamsalifye a baba, wino wawa wika amwemwe ukuti mwe wapyani wa wakristu awaswepe. ¹³Atitusamya ukufuma ukuwape ku chanda, kutusamizya kuumwene wakwe, kwe Yesu wino watukunda. ¹⁴Kumwanakwe a yesu atitufyusha, nukutufunya kuzambi. ¹⁵Umuzimu umuswepe alingati a Mungu wino atakaloleka. ¹⁶Awino watalisile kuvintu vyonzi vino avyatili avilendwa. Kumulandu wa mkola ivintu vyonzi vyatili avilendwa. Vino vilikwi yulu na vino vilipansi, vintu vino vikuloleka na vino vitakuloleka. Vino vyalezidwe kali na vya mamulaka na vya uutawala uwa maka, ivindu vyonsi vyatili aviledwa nu mukola nye. ¹⁷Weniwalinji alipo kabula ya vintu vyonsi, umukola awino wafanya ivintu vyonsi vyalemana ponga. ¹⁸Umukola awinu mtwe nu muwili wa nganda yeke a Mungu, awino watalisile ukuledwa na awiwakasile ukuzyaka, awino wakwanza kuvintu vyonsi. ¹⁹Vino a Mungu watili azipindwa nu uutimilifu yakwe, ²⁰nukutuunganika ni vintu vyonsi kukwakeve kunzila ya mwanakwe. Amungu walesile ukutekama ukupiatia kuwazi wakwe pa msalaba wakwe. Amungu watili a vunganika ivintu vyonsi ku kwakwe. Ivindu vya munsu ni vintu vya mwiwulu. ²¹Na mwenye kumpindi yonga mwalinji mwe weni kwe Mungu na mwalinji mwe wantu awawape kunjele ni vintu iviwiwe. ²²Lakini nomba atituunganika asweswe nu muwili wakwe ukupitila ukufwa kwakwe. Wachisile vivyo ili awalete mwemwe ili muwe mwe watiswe, wano watali ni tawama wala ichintu chonsi ichuwiwe kumbeke yakwe, ²³ngamwendelea ukuzumila, wano waimalishwa nu kuwaisabiti. Atanga ufume kutali ukufuma kutalaja lya usinge lya izwi lino mwalivwile. Lyo alino lizwi lino twatili atumaimbila kuwantu wonsi wano wamatwa pansina kwiwulu. Dyo adino izwi dinoanene Paulo natili anjiwa ne muomvi. ²⁴Nomba nkunonya na machulo yane kwa ajili yinu. Anene nkukamilisha umuwili wane kwe chino chikupungua kumachulo yeke Kristu wino umuwili wakwe akanisa. ²⁵anenene muovunvi wa kanisa dyo.wo auno mulimo uno wa wampa ukufuma kwa mungu kwajili yinu nukwizuya/zwiujeke amungu ²⁶Wo ano ukwelini nkama imuvile ni vileo.lakini nomba ilikwasi kuwantu wonsi wano wazumilaumukola ²⁷Awano wao wamo mungu walondanga,ukuwikwa kwansi na uutaji wa kuwa ponga ni unsi.vinochiliakilistu alimumienzo yinu,uusinge wa uswape wuno wizile. ²⁸We awino tukumumila imbila.tukumsunda umuntu wensi,na kumsambilizyaumuntu wensi kunjele yonsi.ilintu mlete kila mantu wino waka milika kwe kilistu.. ²⁹kunzila yoanane nkuwomba na kujita ukulingano na maka ya kwe,yanoyawombanga umlimo mumwenzu wakwe mkasi.

Chapter 2

¹Womba mkulondola mumanye vino wapata mmachalo amavile kwaajili inu, keonsi wawo waliku Laodikia na kweke owsi wawo watama walowe ipumiya we kumuwi. ²Ukuwomba himilimo ili womba inyenzo yawo njikopelezya kukuletwa ponga kuupendonakuutajiri wondi wauvule wa huakika wa hukamili wa masala kukuimanya isili ya ukweli weke Amungu, wiwo amuzim. ³Kumkola iwtawta zyonsi zya umlyalale wa mawazo wazifisa. ⁴Wukuvwanga vi ili umuntu wensi atiza awadatika nukuwanena ivwanga zya kulumanya. Womba wamti wtali wamakumwili lakini wdili umwe kumzemu. ⁵Nkunowya ukulola viwomkupita ichete wamaka ya imani inu kumzimu. ⁶Ngati vino mamutenga na umzimu Abwana pitawti kumkola. ⁷Mtale kulukola mzyengwe kumkola mtale kuimani ngati tu viwonafunga langiizwa wu kunyepwa kushukulani ivule. ⁸Mlele ukuti umutu wensi atiza awaleme kuusomi waka makuvwango intupu zya ufi ukukolnya mavino wapokezile uwantu ukukolanya nukupita kwamunsi wala asikulauganya numuzimu. ⁹Womba kuajili yalukola uhukavu ilifu wonsi wake Amungu ukaishi kumuwi. ¹⁰Mamwe muzula kukola umkola amtiwe wachila nguvu nu kutawala. ¹¹Kumkola tena mwatili amtaili kukutaili kuwokutakaombwa wawantu kukufunya umuntu wa nyama lakini kutoa kutahiliwakumuzimu. Umatili amzikwa nawakukubatzwa. ¹²Wakuzila yaimani ponga wawe mafuzyupulusile kumaka yeke Amungu, wino watili awazyupulusha ukufuma muwafwile. ¹³Na pawo mwalingi mafwa kumakosa inu, nukutailiwa kumiwili imu watili awapa uhupuma ponga wumkola nukutusamehe amakosa itu yonsi. ¹⁴Watili afuta amadeni yanoyanoikwa amambo yawo anga yalikumbili waswe, wahifumizya yonsi nukuipapanula pamti umuhingane. ¹⁵Wafumizye amaka wukutawala wayawisile palonde wukuyachita ngati ufulaha ya kupota umti

Chapter 3

uchingawe wakwe.¹⁶Womba umtu weusi ataza awavwunga amwemwe kukumdyala wala kukuma wala kumanda yasikuku, wala kumwezi upya wala amwohya jumapili.¹⁷Vyoo avishu kumambo yano hizile, lakini akafuma amzimu.¹⁸Umutu wensi watiza wampoke izwadi yakwe kukukumbukila umchuze mukusalika kumalaika umtu wekevuyo akakwingila kumambo yawo wayalola wukushawika na mawazo yakwe yamuwili.¹⁹Umkola atakalemelela umtwa akufuma kumtwa ukuti umuwili wonsi ukupitila ivitu vyakwe namafula yakaugwa mukulemantizwa ponga, nukukula kukukula kunokukafuma nu Mungu.²⁰Womba ngamafuile ponga numuzimu kumtambi ya hiwsi mboma mkwikala ngati mkuomba imilimo, kuinsi: ²¹Mtiza mwalema wala ukwezya wala ukupalamila"? ²²Yayonsi wayawika ili uwono nzi uwowizile m matumidhi, ukufumawa mivwango na makunde ya wantu. ²³Ishelia zyo ziliwamwazo yadiwi ziwowa zitengemezya kuwakola nuhuntowte mamachulo ya muwili lakini muhuzipe kukukumbukila kumuwili.

Chapter 3

¹Achileka wovi a Mungu wawazupulisha paliponga nu Kristu, momba yalondolani yala ayakupela kumo Kristu akakwikala kwikasa lya maka ayeke a Mungu, ²Elenganya yano yalikupela, sio kwelenganya yaho yali pansi. ³Mno amwemwe mwafwa nu uukazi wenu wafiswa paliponga nu Kristu uwake Mungu. ⁴Impindi yimo Kristu pano kanga waloleka wino awawiukazi witu apamo namwe mkaloleka paliponya nuuzipe wakwe panga numchinzi wakwe.⁵Momba vino yafumwini, yala yalipano pansio ngawino uzelele, uongo, uchaka, kuwa na machaka, ponga nukumbukila chaka, nukusalika na chno citali ni upuma wonsi. ⁶Ukutokana, na malingu yaa ichilakali cheke Mungu chikawazila, wala wano watali ni chindiko. ⁷Na kumalingu, yayonge a mwemwe ponga maswe twapitanga mmawipe kulikonga kwitu nye. ⁸Apamo vinye viii yafumyani amalingu yayo yonsi, ngati vino akaghadhabika kuvhawino kuuchaka au uwipe intusi na vino vikufuma mumolomo yinu akwilekanye. ⁹Mtize mwaidanganyana, amwe kwa mwe, mno mwauzula, wantu wimu uwakali, piliponga na imilimo, yakwe yonsi ¹⁰mwanzuala wuntu wupya unoukolana, kuupya. nukuwa na mano, ponga nuuchenjeje, kukalana na kafumo, kano watili atumata ¹¹kamasala yaaa ayakwe kutali myunani wala myahudi, wala ukutopotulwa inkwela wala wino atasoma wala kachula wala wino asikachula ila tu chimo chilipo kulia Yesu ayonsi kwa yonsi. ¹²Ngati wasolwe weke a Mungu awatele au watiswe wano mwakasamwa zwalani umtu wa uchete paliponga na uwila uutonde utantele nuutali wa kuwetekela. ¹³Muisendelele amwemwe, kwa mwemwe nukuilola inkumbu chila muntu nu wamwao lakini ngakuli umuntu alinichimiyongo nuwamwao au umnina, awino wiyo amulehelea ngati vimo vila umkombe a Yesu watulechezile, swensi ponga na wanina wonsi. ¹⁴Ponga mayayo yonsi muwa nu lukundo luno umouutwe uwaukapanga witu, pali ponga nu ukazi witu. ¹⁵Umtende weke a Kristu uwakolele, mumienzo yinu achino kumtende wuwonye uwino mwatiti amwitwa ili muwe umuwili wonga kumkola alafu ponga nu kusalifye. ¹⁶Ilingu lyeke kristu likale kuuvule mkasi mumwinu kuunkasa na kumasala yonsi nako mwasambizyana nukunena amwe kwamwe nukuwetekela ponga nukwimbila inyimbo zya uufuma wa munuzimu mbilami kukusalifya kumienzo yinu yonsi kuli Mungu witu. ¹⁷Na chonsi mkuchiomba kumazwi ayaomvi ombani yonsi kwizima lyakwe a Yesu Kristu umkombe wituo nako ukumla isalifyo a Mungu ukupitila umkola a Yesu wiyonye. ¹⁸Mwe wachimama tontelami kuwalumi winu ngavino umkombe witu akulondola. ¹⁹Mamwe wachitata, wakasamani awachi winu wala mtise mwawakalipila chakanye, ²⁰Namwe wauche wachindikani awalezi winu, kunamna zyonsi na vino umkonise Yesu akolondola muwe. ²¹Namwe wachitata au mwachibaba mtize mwawapatika awana winu ili watize wawe, nukuwopa manda peee alafu mpaka wafonte. ²²Mwe wachula watonta awakombe winu ukulingana nuomvi winu, kuwakola, katika yonsi ila asikuomvi uwaujeuri katika ihali zyakuti pendeza ya ukapanga au kuutimichile. ²³Ponga na yayo mwopami a Mungu. Chila chonsi ombani kukujitoa ukufumana numbukumo winu bila imuniti kumkombe, si ngati vila vimo tukuombela mwanadamu. ²⁴Mumanile kuno mkapochela zawadi jyawikazi wa upyani ukufuma kumkomba a Kristu umkombe wenganya awino tukumuombela. ²⁵Mno wensi ngakuomba yano asimasimichile akapochelela ihukumu ukulingana nu uomvi uno walinji ichinyume bila upendeleo wonsi.

Chapter 4

¹Wamulitu funyani kuwane ivintu vno vilipo ni vikali mumanyile vii muli nu mukombe kuuliyulu. ²Endeleanzi ukukazana ukulenga. Ikalani ichete mwalola yayo kukusalifya. ³Rengani ponga kwaajili ya kumwitu ponga, achino Amungu atuyulile umudyango kwaajili ya neno lizwi ukuvwanga chasili ya kuilolela kwe a Yesu kuvi na nyepwa uminyororo. ⁴Kulengani mbweze ukuwika patiswe, ngati vinochi kutakiwa wavnga. ⁵Mwaya kuutonte kwewawo wane walikulonde mwuokowe umuda. ⁶Amazwi yinu yawange amazi umuda wonsi, yanongati membe umuda wonsi achino mumanye chino chikuwalondela ukuwauzya chila muntu. ⁷Kuvintu vmovikundondola nene, Tikiko akaya omba fanya yamanyikwe kumwinu. Umukola amunyina wakukundana muntu mukamilike nu wombka ka wamwitu nu mukombe. ⁸Namulailizya kumwinu kweya, mumanye ya mazwi ukuhusu sweswe vino kwamba awongezwe myenzo. ⁹Namulailizya ponga nu Onesimo, mwanitu umpendwa umukamilike ikati yinu wenga, akawanena kila chintu chino cha fumila paa. ¹⁰Aristarko, akanyepwa amwitii, akuwala muka, nu a Marko binamu wakwe nu Balinaba wano mwazumila utaratibu ukufuma kukwakwe, "Ngawiza kumwitu mpokelelani," ¹¹Nu Yesu wino Yusto, wange wawonga watohara awaomviwa milimo wamwitu kuumwene weke a Mungu iwawa nu kunonya kwane. ¹²Epafrakuwalamuka. Umukola ali wenga winu nuomboka weke Kristo a Yesu umuka akaomba kunguvu kukulenga cha ili muweze ukwimilila kuuka miloke nukuilolela kunkumbu zyonsi zyeke a Mungu. ¹³Avino nkumu landa uzaya vino akuomba umbilimo kumwenzo wonsi

kwaajili ya kumwinu kwewawo wano wali ku Laodekia, na wana waku Hierapoli. ¹⁴A Luka wila atabi umpende nu Dema wamulam. ¹⁵Walamuke inko zyane wano wali ku Laodekia, nu Nimfa, ni kanisa dino dilo kukaya yakwakwe. ¹⁶Ibaluyo kanga ya somwa mukundidinu, isomweyo naku kanisa dya walaodekia, namwe mulole muisome yiyo ibalua ukufuma Laodekia. ¹⁷Vwanga kwe Arkipo, "Rolani yiyo imilimo yino waisenda ukufuma kumu kombe, vino akuta kiwa ayimale." ¹⁸Mulamuwoo awakasa dyane nemukola a Paulo ikumbukani kani iminyororo yane. Upuma uwange namwe.

1 Thessalonians

Chapter 1

¹A Paulo, aSilwano nu Timotheo ku kanisa Iya Watesalonike mwe Amungu Baba nu Tata aYesu Kilistu. Inkumbu na utonte uwe namwe. ²Tukusalifya kwe Mungu kila mpindi kwa ajili yinu mwensi, pano tukulenga ayitu tukuwataka namwe. ³Tukwizuka tutanga twiwilile uukolelo weke Amungu nu Baba witu kumulimo winu uwa kuzumila nu mute nukukunda uuvumilivu nu uusinge wake aYesu Kilistu. ⁴Wamwitu wano mwakasamwa nu Mungu, tumanyile vino mwanzumila. ⁵Vino izwi litu vino lizile ku mwinu litizile kulingu, lizile kumaka, ku Mzimu Umtiswe na kuuhakika. Kwe vivyo mumanyile vio asweswe twalinji awantu wa namna chii munsizi yinu kwa ajili yeke mwemwe. ⁶Mwalinji mwemwe wantu wa kutulokanya asweswe nu Tata, nkati vino mwapokezile ilingu kumachulo nu kusekesha ukufuma ku Mzimu Umukulu. ⁷Nu mwisho wakwe, mwawa umfano kwe wonzi ku Makedonia nu Akaiya muno wazumila. ⁸Ukufuma kumwinu izwi lweke Amungu dyaliwila mwonzi, asi ku Makedonia nu akakaya wonganye. Ibada yakwe kila mpindi ukuzumila kwinu kwe Amungu dyenea konsi. ⁹Awakola watupu wawatilia wainena uwizile wetu walinji awa na mnachikumwitu. Wakuya vwanga vino mwamsenukila Amungu ukufuma ku sanamu nu kumuombela uchete Amungu wa upua ni kweli. ¹⁰Wumile imbila wakuti mkumzindilila Umwanakwe ukufuma kwiwuru, vino watilizyu puluka ukufuma pansi. We awino Yesu wino ali tuwika ichete ukufuma muchilakali chino chizile.

Chapter 2

¹Nomba vino hamwemwe mwemanya wana witu, ukuti ukwinza kwitu ku munu kutalingi abule. ²Mamanya hukuti pa kwanza twachuzile na watuombezele kusoni kuko ku Filipi, ngati vino muamanya. Twalingi tutali witetekwe Mungu wanyi kumaimbo amavule. ³Mino amasunde itu yatakufunulila mu huwipa wala kuhupopo wala wanti nkunpati. ⁴Ibadala yakwe ngati vino twazu kukizina nu Mungu nu kuzumila ivwango, avino tukavwanga tukavwanga ili awantu wamon'yela lakini ukumfulahisha Amngu. Umkola wengeriye awino akalola imyenzo itu. ⁵Muno tutatumizie ivwango zyakujipendekeza impindi yonsi iyo ngati vino mumanya, wala atatu nizile ivwango ngati akuwipilizya kukukumbukila, Amngu ashaidi witu. ⁶Wala tutalondozile ichopo, kuwantu, ukufuma kumwinu au kwe wani. Twalingi tulondole ukutupa uhukulu ngati sweswe mitume wa Mizimu. ⁷Ibadala yakwe twalingi twatonte pakasi inu ngati vino amama vino akawapepe sega au awanakwe umkola. ⁸Achino kumzila yoo twalingi ni nkumbu kuwinu twalingi tayali ukuwa usisha siyo ivwangozyeke Amungu lakini ponga na mashi iwu. Amwemwe mnomawamwemwe awa chuza witu. ⁹Mwo wana witu mkwizukahu mlimo na machulo itu. Mchinda mu msanya twaombanga imilimo ili tutiza twakwemezye kwe wewsi wiyo, amandayaa, twawatangazizye ivwangozyeka Amngu. ¹⁰Amwemwe mwemwe amashaidi weke Amngu nomba, akuhutiswe wachawi, ihaki, bila ilawama vino twa pisile asweswe, kumbele inuwano nukuzumila. ¹¹Vivyonye mwamanya akuwamnachi chila wenga witu ngati vino ababa alikuwana viwotwa wapitisizye nu kuwapa umwenzo. Twailolezile ¹²malingi mkulondola ukupita ngati vino wawesile kwe Mngu, wino wawita mwakulu na mhutiswe wake. ¹³Nomba isazi tuka mshukulu Mngu chila wanda nye. Womba muno amanda yawo mwapokezile ukufuma kuwitu uhujumbe weke Amngu, uwomuivwule mapokezile mgati ivwangozye wantu. Ibadala yakwe mwapokezile ngati ikweli vino ili, ivwangozyeke Amngu. Avwango nzyo zino zikuomba umlimo pakasi inu wawokwazumila. ¹⁴Womba amemwe, wanitu, mwe awantu wa kulolela amakanisa yeke Amngu yano yali kuhu Yaudi ku Mzimu aYesu. Mwo na mwenye nomba mwachizule, kumamboyayonye ukufuma ku wantu winu, ngati viwo chalingi hukufuma kuwayaudi. ¹⁵walingi Awayaudi awawo wa mkomile aBwana Yesu ponga wawakalaula. Awayaudi wano watuwinzile tufume palonde wataka mzipizye Mngu na amaaduwi wawantu onsi. ¹⁶Watulesizye tutiza twavwangana wantu ili watize wahokole nomba chino chendele pakaisazi wakuishi ni dhambi zyeo mwisho aichilakali chiza kuwakola. ¹⁷Asweswe wana witu angatwapauwkana wumwemwe kumanda amafupile kumuwi ila asiku mzimila. Twaombanga kunguvu zitu awakola nakukumbukila ukukulu nu kulola ku miso inu. ¹⁸Mno twalondozile hukwiza ku munu awene aPaulo kwelyonga uwanda umwi, lakini ashetani watuleshanga. ¹⁹Womba ukusinga kwitu achawi kumbele au ukuwonya, au itaji yakujivunia ku miso yake aBwana witu aYesu amanda yakwiza kukwake? Je asimwemwe zaidi ngati vino wali awamwao. ²⁰Vino mwenji wewe mtiswe wuhuwowyane witu.

Chapter 3

¹Pano twatili, atupotwa ukuwetekela nkani twelenginye, ukuti anga chete ukusyala ku Athene swenganye. ²Twamtumle aTimothi, umwana witu wino a mwomwi wake Mungu kukupitile kulingu lyeke a Yesu Kiristu, ili ukuwimilisha nu kuwasamalizwa ukulingana nu uwikazi wao msuwilo. ³Twaomwile yaaa kuwo atize aroleke wensi u kuzakaza au

ukogope ukufumana na machulo yala, mno amwemwe mwewakola mumanyile ukuti twasolwa kuuomwi wa mlimo walingu lyono.⁴Pano uwanda uno twalinji paliponga twakolezile kuwanona, ukuti tulipapipi ukapa a amachulo na mawipe yayo yatokezie ngati vino mmayile.⁵Acheleka pano, naposilwe ukuzindilila, au ukuetekela, matumile inumi, kumwinu kuno mpate ukumanya, uwikazi winu, mwisuwilo. Awamwo pamwi, akachuza walinji, atayanzya ukawachuza, ichakali ni mlimo witu uno twaomba ikuwa ngati kutali chino twaomba.⁶A Timothy wizile ukufuma ku mwinu ukwiza kumwitu ukutulela imbila kulingana nu uwikazi wa lukondo lwinu ila ponga na vivyo watunenile akuti muwe ni kwizukana kwe yonsi, amazipe ya kumwitu kuno mkulondola ukofulola ngavino maswenye tutukumbachila kuwalola mwemwe.⁷Achino vii wawawitu twatili atuwasamalizia nkani kuukazi winu paliponga ni a machuro yitu yonsi.⁸Kwe nomba tuli muwikazi uwa mchizi mno amwemwe mumwimilila mumkombe,⁹Ngaa ausalifye chii uno tungampa a Mungu ukufuma ana namwe ponga ni chimemwe chino tuli nacho pamkolelo yinu?¹⁰Tukulomba usiku nu msanya ilyakuti tuwalole mwemwe ankampumi zinu kuno tuwonjelezye yala yano yalikache kulingana nuukazi winu mwisuwilo.¹¹Amungu witu Mkola, nu Mkombe witu a Yesu watukolele ichakuti tufike ku mwinu.¹²Umkombe mwaombe chete mwongezeka kuunkani ponga nulukundo, ukukasamana, paliponga nukuwakasama awantu wonsi, ngavino vile vino tukuwaombela na wani au sweswe.¹³Na vino vii awachitile ukwimilisha iji mioyo yinu itize iwe na malawama au malaumu ukufumana nuuswepe winu pankolelo nakwe Mungu witu nu Tata witu ukulingana nu wazilo wakwe aYesu paliponga na watiswe wakwe wonsi.

Chapter 4

¹Hatimaye, wanitu, tukuwapa umwenzo kwe Yesu Kristo. Ngati vino mpokela amaelezo ukufuma ku mwitu inamna vino ukutakiwa ukuya ukuzipila kwe Mungu, ku nzila iyo pia mpiti nu kuomba zaidi. ²Kukua mmayile amaelezo chiyano tuwapa ukupitila aBwana aYesu.³Kukua yaa ayano amapenzi yeke Amungu: utiswe winu - ukuti muyepuke izinaa, ⁴Ukuti kila muntu ikati yinu amanyile inamna ya uumiliki uwa kwakwe kutiswe nu mchinzi. ⁵Utize uwe nu mwanachi ku tamaa zya muwili (ngati awantu wano watammayile Amungu). ⁶Usiwe we muntu wewensi uno akalamba imimpaka u ukumkosea umunyina kuajili ya jambo dyoo. Kukua aBwana awino akalipa ichilanduzi ku mambo yonsi yaa, ngati vino tukolela ukuwasunda nu ukuilolela.⁷Kukua aBwana atatwisile kuntavu bali kuutiswe. ⁸Nomba uno akulikana dyoo atakuwakana wantu, ila akumkana a Mungu, uno akuwapa umwenzo umutiswe wakukwakwe.⁹Ukuhusu uuchiua wa unyima, kutali ihaja ya muntu wewensi ukukwandikila, kukua mwasambilizwa nu Mungu ukukundana mwe walionga. ¹⁰Hakika, mwafanyile yaa yonsi kuwanyina wano wali ku Makedonia yonsi, lakini nkuwanena, mfanye ni zaidi. ¹¹Tukuwanena mkumbukile ukuishi amaisha ya kutekama, nu ukupangamala imilimo yinu, nu ukufanya imilimo ya amakasa yinu, ngati vino tuwanena. ¹²Omba yaa ili uye ichete na kuheshima kwe waa wano walikulonda ni imani, ili utize upungukiwe na chimwi.¹³Tutakasime mwemwe mwelewe chaka, amweme wanitu, ijuu yeke wao wano walala, ili mtize mwize msikutike ngati awamwao wano watali nu uhakika ukuhusu umuda uno wizile. ¹⁴Nga tukwamini ukuti aYesu wafwile na azyupuluka tena, vivyonye aMungu akawaleta ponga nu Yesu na wao wano walala uufwile ku mkola. ¹⁵Kuajili yeke yayo tukuwanena kuneno swe wapuma, wanokanga tulipo uwakati wakwiza kwe Bwana, ihakika tutakawakolela wao wano walala ufwile.¹⁶Kukua aBwana umkola akika ukufuma ku makumbi. Akiza ni lingu ikulu, ponga ni mbila yeke Mungu, nao wano wafwa. ¹⁷Apano sweswe wano swe wapuma, wano tushala, tukaungana mmakumbi ponga na wakola ukumkukula aBwana mpela. Kunzila yoo tukawa nu Bwana amanda yonsi. ¹⁸Nomba, nkukutizyane mwe wakola kuwakola kumvwango zyo.

Chapter 5

¹Nomba, kukuwa pa itaarifa ya wando na majira, yakwe wana witu ntali ni sababu ya kuwandikila la ichintu chochonsi amwemwe. ²Kuno amwemwe mwewakolanye mmayile ichete sama kukuti uwanda wa mkombe wiziile(Bwana) ngati vino mwivi akakwiza usiku. ³Pala pano wakuti(wakuvwanga) palichete apano pakulola uonanzi ungawizila ighafila. Bila ukumanya ngati vino uuchungu ukamwizila mamba wino alini inda. Watakepa ku njila yoyonsi ila.⁴Ila mwemwe wana witu mtari ku mfinzi mpaka uwanda uo uwizile ngati umwivi. ⁵Ku sababu amwemwe mwensinye mwemwe wana wa msanya. Na mwemwe wana wa iyanzi asweswe asi sweswe wana wa usiku wala wana wamfinzi. ⁶Nomba tolize tulale ngati vino wamwi wakalala ila swanji twachesha nu ukwikali idute. ⁷Ku sababu mno wana wa wakalala wakalala usiku na wano wakakolwanye wakakolwa usiku.⁸Ku sababu asweswe sweswe awana wa msanya, nomba twikale chete. Tuzyale ikinga iya kuzumila nu rukundo ni nkofwelaya chela, ino ili ni ukwali nu ukulolekesha ichete ku uokovu wawanda uno wizile. ⁹Ku sababu mno Mungu atatuchaguzile pa kwanzya ku sababu ya chila kali isipokuwa kukuupokela uokovu kunzira iya mkombe A Yesu Kristu. ¹⁰Wiyo awino watufwizile ili namtitutulalanye, tuwe tukulola tukakwendelea ukwikala nawe(kuishi nawe ponge). ¹¹Kwake dilyo kungilizyanani nu kuziyengana chila mmtu nu wa mwao(amwemwe kwemwe), ngati vino mjitayarishe mkuomba.¹²Wana witu, tukuwalomba mwaamanye wala wano wakuwa kolelela kwi kundi dinu na wano wali papele inu kupitila Umkombe na wala wano wakuwapa uushauri. ¹³Tukuwa lombamba tena mwamanye nu kuwapa iheshima(nukuwa ni chopo umchinzi) kukuwa ka sama kuajili iya mulimo wao. Mwikale ichete ponga mwensinye. ¹⁴Tukuwalenga, wana witu: muwaleshe wano wakwikala bila uatalatibu, muwape imyenzo wano wakupatukizya, Muwavwe awalanda, mwawavumilia wonsi.¹⁵Mwalola patize pawe umtu wewensi wila wino akumlandizya uwamwao, uuwipe ku uupe kumtu wewensi wila ibadala yakwe mwaomba yano yazipa kweka chila mtu

Chapter 1

na kuwantu wonsinye. ¹⁶Nony'anji amanda yonsi. ¹⁷Mwalomba(mwalenga) bila kuleka. ¹⁸Mwamsalifya Amungu kwake kila mulimo ku sababu yayo aluno urundo kwake Mungu ku mwinu mkasi muli Yesu Kristu. ¹⁹Mtize muuzimye Umzimu. ²⁰Mtize muukwalengusha uukalola. ²¹Yezyani imilimo yonsi. Ngamwaomba vivyo mleme uno lyazipa(lino lilichete). ²²Fumani kweke chino chikuloleka chawipa. ²³Amungu wino ali chete uwizuze uutiswa winu. Umuzimu mtisa, umwenzoni na mumuwili viwikwa pana patari intavu(uuchafu) pano akiza Umkombe witu aYesu Kristu. ²⁴Umkola wino wawa punda amwaminifu nawenye wiyo awino akaomba. ²⁵Wanawitu, mwatulombela naswe. ²⁶Mwalanike awana witu wonsi mwamyante amatama. ²⁷Nkuwalenga ukupitila kumkombe ukuti ibarua muisome kuwana witu wonsi. ²⁸Inkumbu Mkombe witu aYesu Kristu ziweponga namwe.

2 Thessalonians

Chapter 1

¹Paulo, Silvano, nu Timotheo, kung'anda ya awathesalonike pano Amungu tatawitu mkombe Ayesu Kilistu. ²Anpempa iwe kuilinu watataukufuma kwe Amungu tata witu kwetata Ayesu Kilisitu. ³Tukulonda sweswe tukasalifye Amungu amanda yonsi kusababu itu sweswe, awanitu. Achino avino chili ngativino chili, kweswaswa nazumila Ayesu inikula nkani ni chiuza chinu chila mtu ayongezya uwamwao. ⁴Vivyo sweswe awakota tukuvwanga kuchiwanzya kwa alijili inu vino amakanisa yakwe Amungu. Tukuvwanga idyasi avino amambo inu yali kuzumila chino mlinacho amachulo yosi tuvanga ku idyasi amachulo yanotukuchula. ⁵Avivyo kundoleko ya upaza weke Amungu. Kuusimikile wakwe chochikwiza kumbele yakwe tukaunga pongo kuno tukigile mumufumo wakwe ukuumana nu kuchula. ⁶Mno chizima kwe Amungu ukutuipia amachulo kwekeke wala wano wakutuchuzya. ⁷Pongana yayo tukapata ichimwemwe paliponga na onsiwano wakuchula. Wino akaomba yaa ukufuma ni ndoleka yakwe Ayesu kuwizila wakwe pano kwiko ukufuma mpelo paliponga na wamalaika wakwe. ⁸Pa kwika kwakwe akika nu moto ukuwalanduza wao wano wataliji wakana ukumuchindika Ayesu Kilisitu. Paliponga ni lingu lyakwe. ⁹Apano papo pano wakingila mmahulo yano kayawayapeee. ¹⁰Ayesu apano akiza ulutiili akuchindikwa na watu wakwe nukuzugukankani kuwatu wakwe wano wamuzumilaukufuma ni pangwa ndikwe kumwitu. ¹¹Achino vivyo tukulenga amanda kaliji tukulenga atata awawazya kuno mshale kumkola. Avino tukulenga wabatiziwe Ayesu avino umlimo wakwe akapanga kumaka yakwe. ¹²Tukulenga amazwi yaa kuno vinye vii akuti izina lyakwe Ayesu. Wino amkombe witu achino tukulonda ipemba zwakwe mno achani ulongo loo luli kuli Amungu nu Ayesu Kilisitu umwana wakwe.

Chapter 2

¹Nomba ukuusu ukwiza kwe Bwana witu Ayesu umuzimu nukutukonganika ili tuwe ponga tukualenga mwemwe awanitu, ²Nomba mutize mwaangaika wala ukuchula kuulaisi kumwenzoni au kuujumbe au kubalua inoikuloleka ya fuma ku mwinu inokuti uwanda weke Bwana tayali kwiza. ³Umutu atize awakofywe kunamuna yonsi munoitanga ihize mpaka kuko ukupona kuloleke kwanza numutu aloleke umwana wa ualibifu. ⁴Wiyo awino akamukanywa awino waikolezya wenganye wanukanyama Amungu kulilyonsi dilyo wwaka salika napamwisho wa kwe ukwikala mung'anda yeke Amungu nukuilangizya mukola ngati Amungu. ⁵Mwee mutakukumbuka pano nalinjili na mwenawanenile kuusu amambo yaa. ⁶Nomba mwamany nchino chino chikumulesha ili nomba aize afumile kumuda umuda umuzima pano wiza wafika. ⁷Vino isili ya mutu wiyo wakukanyama ikufanya ikazi mpaka nomba ila kuliwino akukanywa mpaka pano waka mufunyma. ⁸Apano wa kukanyama aka la ngizwa wino Abwana Ayesu akamukoma kumweya wa mulomo wa kweya na ataka mulola chimulaa kukulangi zywukuza kwake. ⁹Ukwiza kwakwe wakukanyama ukawa kusababu yakazi yeke shetani kumaka yonsi ukulangizya amajabu ya ufi. ¹⁰Nu ufi wonsi wa mambedo amambo yaa kanga yalipo kwee wano wakuwona muno watalondanga ukupokela impemba kwa ajili ya upuma wawio. ¹¹Achino nomba Amungu akutuma kumulimo imichafu ili wa mini uwufi. ¹²Chino chikawazana wonsi nyewaka chula wawo wano angawakana uwukweli ila awako anganonyma ni dhambi. ¹³Nomba ikutulondola ukumushukulu Amungu chila wanda kuwajili inu wana witu wano mwependwa nu Bwana muno Abwana atili awachaguwa mwemwe ngati sadaka ya kuokoa ukuwa mpizya kumuzimu na kuimani ya iyo ikweli. ¹⁴Chooachinoawatili awapundila amwemwe nomba ukupitila imvwango muupateu wupuma weke Abwana witu Ayesu umuzimu. ¹⁵Noma wanawitu imililani ichete mwielewe imila ino mwafundi shwa kumvwango au kubalua itu. ¹⁶Nomba Abwana witu Ayesu umuzimu umuko la nu Amungu Ababa witu wino watupenda nukutupa ukwizuwupuma amand yonsi ukutupa ukusinga ukuzima kumaisha yano yizile kwa ajili ya nkumbu. ¹⁷Akawakopelezya nukuwapa amakamu mwenlo inu ku muwango na kumilimo inzipe.

Chapter 3

¹Nomba, wamwitu, tulengelani, ya kuti iling dya mukombe lifikile ukwivwika nu kumuchindika ngativino chili kumwitu. ²Rengani vii tuchite tupole ukufuma muu uzelele muwantu walombwaa, vino siyo wonsi awaakamilike. ³Amuno mukombe umkamilike, awino akawawika ichete amwee mwee nu kuwasunga ukufuma kwewila umuwipe. ⁴Tutaliningofi vino umukombe kukuwika kwumwinu, vino mkaviomba mukendelezye ukulenga ivintu vino tukawalailizya. ⁵Umukumbe awezye ukuongoza imyenzo yinu ukufuma kunkumbu vini utontele ngati Kilisitu. ⁶Nomba twawalailizya

wamwitu ukupitila izima dya mukombe Ayesu Kilisitu, vino mrekenkane chira wamwinu wino akaishii amaisha ya ukosukalinji ukufumani mira zino mwatilimwivwa ukufuma kumwitu. ⁷Avino amwemwe wakola mumanyile mukazumira kumwinu amulorela a sweswe. Tutikazile mukundi dinu ngati wala wanowatalinji nulwivwiro. ⁸Tutadyire ichakudya cha mutu wensibilu ukulipira. Lablayekapapo twa omvile umulimo umukome kumachuro ili tu potwe unyome wensiwira changati mwemwe. ⁹Twaomvile atuti avino chitalinji tulalinayo amadalaka achinovii kumwinu achino wakorechi walolele kumwitu. ¹⁰Pano tuli ponga na mwe twatili tuwalailizya, "nga wenga winu hatakasimeukuomba milimo, kusukudya". ¹¹Vino tukwivwa wamwivwa wamwi wachili nuukosu milimo. Nomba awantu wano waka zamba zamba. ¹²Nomba na wonye wawo twawala ilizya nuku wasimbikizya kumukombe Ayesu Kilisitu vino leezima muwombe umulimo kukutechelela nu kudya ichakudya chinu wakola. ¹³Nomba mwemwe, wamwitu mutize mufwe umwenzu ukuomba yano yalchete. ¹⁴Ngumutu wensi atakasime ukwikwa mazwi yitu kumambo yaa, mwikalichete nawe mutize muwe ponga nawe insoni kusezimweme. ¹⁵Kusimumusendele ngati aanduwe, mwenji musundaji ngali mulipomga. ¹⁶Umukombe wankumbu umukolaa wapange inkumbu umuda wonsi ni nzila zyonsi. Mushale nu mukombe woonsi. ¹⁷Zyo asalamu zyane, Apaulo, kukaadyane nene yino arama kuchila via vinonkakwandika. ¹⁸Nkumbu zyeke mkombe witu Ayesu Kilisitu chiwenamwe mwensii.

1 Timothy

Chapter 1

¹A Paulo, Umufwasi weke Yesu, kukulinga nu umri weke Mungu Umkombozi wetu aYesu Kristo wino amsinge witu, ²kweke Timotheo umwanane wa ukweli kumbele ya ukuvwana; Impemba, ni inkumbu zino zikafuma kweke Amungu aBaba na aKristo aYesu Umkombe witu. ³Ingati inkuvwanzya pano nafumile kukuya ku Makedonia, ubaki Efeso ili uvwambe awantu wamwi watizya wafundisha amafundisho yano ya kulekenkana. ⁴Linji muvwikishe ivili ivikolane vino vitali nu mwisho. Yaah yakasongelezya amabishano nkani ukusaidia ukwendelezya umupango weke Mungu wa inkumbu. ⁵Fwandi ilengo lyane lya lyailizyo lyene lino likafuma mu mwenzu uno uliichete, pakasi ya amazioe na pakasi ya imani ili na inchendi. ⁶Awantu wamwi walovya amasala wayaleka amafundisho yaah na ukuchengela amapangwe yachipumbavu. ⁷Wakulonda ukuwa awakasomesha washeria, lakini watamanyile chino wakulonda au chino wakukusisitizya. ⁸lakini twamanyia vino isheria yazipa ngaah umuntu angaitumia ichete. ⁹Twamanyia vino isheria itatunzidwe kuajili ya umuntu wino ali ni ahaki ila wano walovya isheria na mwasowana, awantu wanowa tali nu utakatifu na wanowali ni idhambi, na wano watali nu Mungu na awachaka. Yatungwa kweke wano wakakoma wa Baba wao na wamama wao, kwa ajili ya awakomi, ¹⁰ku ajili ya awazelele, na kuajili ya awamalaya, na wao wanowakalema awantu wano wakachula (awatumwa), ku ajili ya awafi, kuajili ya amaidi wa uufi, na wewe wensi wino akulekenkana na amalailizyo ya uaminifu. ¹¹Amalailizyo yaah ya kufuma ni ilizwi lyeke Mungu wino wabalikiwa kweke yao. ¹²Nkumushukuru aYesu Kristo aBwana witu. Wambisile amaka, kwa kuwa watili ambazya anene vino nene amwaminifu, na wambisile na ambika munchimwa. ¹³Nalinji nene amuntu wa ukukufuma amtesaji na amuntu wa vurugu. Lakini napasile inkumbu ku sababu nafwanyile bila ukumwamini. ¹⁴Lakini impemba yeke Amungu witu yizulu uluvwilo una uli kwe Yesu Kristo. ¹⁵Ujumbe wooh awakwaminika wukulonda muuwupokele na wonsi, kukuti Kristo Yesu wizile pa dunia ukuokowa wano wali ni idhambi anene nawipa izaizi yeke wonsi. ¹⁶Lakini ku sababu yooh anene wampile inkumbu ili mukasi yane anene cha kunkolelo kwe yonsi, Kristo Yesu azumikizye uuvumilivu wonsi. Wafwanyile vivyo chingati achielelezo kwe wonsi wano wakamwamini umkola kuajili ya uupuma wa manda yonsi. ¹⁷Na nomba kaili umsoole umkulu wino ali nu umwisho wakwe, wino ataroleka Amungu wenga nyeeh iwe nu umuchinzi na uutiswe wuno wuno wutakasila amanda yonsi. Avino chili. ¹⁸Naliwika ilailizyo liih kunkolo yako Timotheo, mwanane. Nomba viih kukulingana ni invwango viih kukulingana ni invwango yino yafumizwe pankolelo kukuhusu awewe, ili achino ulondodwe kunkondo inzipe. ¹⁹Womba hivyo chino uzumile na uivikishe ichete kuchizipe. Awantu wamwi wayakana yaah wakoma ukwivwa. ²⁰Ngaah vino Himeneyo nu Alekizanda wano namupa amwawa wafundishwe watzewazala.

Chapter 2

¹Ponga na mambo yonsi ya kunyuma kulenga amaombi ni impemba ni baraka, ponga ishukulani viwepo kuno iinjiri ya wantu wonsi, ²ku mambo yonsi umukulu na wonsi wano wali mamlaka, ili fuandi tumanye ukuishi amaisha amatonte uutonte ukakoma wonsi na wa mchinzi. ³Ndyoo lilichete na ukuzumila kumbele zyeke Amungu Umuokozi witu. ⁴Umukola akakumbuchila kukuwa awantu wonsi wafyuka na ukumanya uukweli. ⁵Kuno kuli Amungu wenga alafu kuli umpatanisho wenga ikati yeke Amungu na umwanadamu uno aKristo aYesu. ⁶Waifumizye umukola ingati ifidia kweke wonsi, chingati ukuakisha amalingano. ⁷Ku maana nene ne mukola wachaguzile ibwa nene mjumbe wa injiri na uutume. Navwanga ikweli. Ntakuvwanga uufi. Anene nene amwalimu awantu wa Insi mpuma konsi wali ni nkumbu na uukweli. ⁸Vii nkuwalondola awalume ndo (ahansi) isehemu walenge ukunyamula amakasa yano yali ichete bila ifujo na amashaka. ⁹Vivyonye vivyo kulondola awanachi wazwale imiyenda ino ili numuchinzi wakuizumila, nu kuichindika. Watize wawe ni nyele zino wazishuka, au idhababu, au Ilulu, ponga imienda ya igharama inkulu. ¹⁰Ponga nawanena wazwale imiyenda ino ikuwalingana awanachi wano wakuzumila ukupitila amatendo amazipe. ¹¹Umwanachi asambilile ukumyalala nu uupole wonsi. ¹²Ntakuumluhusu umwanachi ukufundisha au ukuwa nu uutawala ukuchila umonsi aikale

Chapter 3

miaa¹³Vino aAdamu watili aubwa nkukolelo, alafu aEva. ¹⁴A Adamu watatili awamuwipa, ila umwanachi watili awipwa nkani nu kuleka. A Adamu watamuifizye ila umwanachi auno wamukofizye nkani na ukuasi. ¹⁵Nanti vivyo akafyuka ukupitila ukulela awana ingati wakapitila iimani na inkumbu na uhujuma ponga na amasala amazipe.

Chapter 3

¹Huu vwange huu weni hasi wa hufila: Anga umuntu wino atipenda Ukuhimilila, hatipenda humulimo uho. ²Hikutakiwa hu msimamizi atizehawe ni lawama. Awe amonsi wa mwanachi wenga. Ilazima hawe na chimwi,, na mawazo, haweni nsoni, humtonte. Lazima hawe wamanya kueleula. ³Atize hamwa hipala, hatize hawe ni mpati, ila hatonte, awe ni nkumbu. Awe nu kwele ula atize azima nje ihela⁴Hikubidii hawakolele hawantu wonsi wa pang'anda yakwe humukola, na wanakwe hikulondola wamwifwikishe kumtende wonsi. ⁵Ngu muntu na humwi wa kuwakolelela ha wantu wa kung'anda kumwakwe humkolanye, hakali lela ikanisa dyeke Amungu?⁶Nguwakana ukuchizumila ichipya achino haize kumalingo nu kupona ngati humononzi. ⁷Lazima awe nu humlimo nu mzipte kuwantu wonsi wana wali palonde achino atize apone kunsoni ku nteyo ya mononzi. ⁸Amashemasi, hikutakiwa muwe wakulondola iheshima, mtize muwe na amambo ya mtize mwamwa ipala hukulamba nkani, mtize muwe ni tamaa. ⁹Muwiki hichete amawazo amazipe achino mpate imwenzoni ino ya kupwudwa. ¹⁰Tuwawamanya kwanza, halafu wawombe kusababu watili na hamanung'uniko.¹¹Na hawanachi nawo wawe vivyonye ni heshima. Watize wapatikizya. Wawe ni chiasi cha huaminifu ku mambo yonsi. ¹²Hamashemasi lazima wawe hawonsi na hawanachi wenga wenga. Ilazima wawa kolele hawanche wao na wa mumang'anda yao. ¹³Havino wala wakuomba ichate wakupata humusimamo humzipte nu kujiami hukukulu hukupochela kwao kwe Kiristu aYesu. ¹⁴Nkuwahandikila ivintu vi kukwako nu kukuhakikisha kwiza kukwako nomba ny'e papipi. ¹⁵Manyile ingawa ni ngachelewa kwandika hachino husende hukumanya inamna ya kupita kung'anda yeke Mungu, ino ikanisa dyeke Mungu lino humpuma, hulupanda nu msada wa kweli. ¹⁶Na hutakuleshala hukuwa ikweli ya Uungu ino yaloleshwa nu mukulu: "Walolesile ku muwili, asibitishwa nu mwenzoni, walolesile nu mzimu wa tangazizwe piunganiko wawa palonde, hawa wamwamini ni dunia, na wasensidwe papela katika uhuchete."

Chapter 4

¹Nomba Umwenzoni ukumuanga ichimacho macho ukuti vino ichipindi chino chikwiza badala ya wantu wakaileka upuma nu kwikala tayali ukwivwa umwenzoni ino ikuwipa na mafundisho ²inchintu cha ufi nu uchaka makusudiyo zao zikabadiliswa.³Wakawakanwya ukusaka nu kupochela ivyakudya vino Amungu waviumba waviaye ku kumtende mwi kundi linu wano wapoekela na wano waimanya ikweli. ⁴Ku sababu chila chintu achino Amungu wachiumba na chizima. Na chimwi chino tukupokela ku kusalipa kukustahili ukukaniwa. ⁵Ku sababu kikapwizwa ukupitila izwi dyeke Amungu na kunzila ya kulomba.⁶Ngu kuyawika ivintu vi kumbele ya wanitu, ukawa we muomwi umzima wakwe Yesu Kilisto. Ku sababu wakwimsha ku mazwi ya uchete na kumafunzo mazima yano wayafata. ⁷Lakini zikane ivili vya ulimwengu vino vyapenda na wamama awakolochi. Badala yakwe, ufundiswe wewe nye ku uzima. ⁸Ku namna mazowezi ya umuwili ifaile kache nomba uzuli ufaile mno ku vintu vyonsi. Ukuwika upaka ku maisha ya nomba na yao yano izile. ⁹Uulumbuluzyo vyo auntu nu kusitahimili ukuzumidwa nkani. ¹⁰Avino ni sababu yoo tukuchula nu kuomba umlimo ku nia nkani nye amuno tuli ponga uusinge kweke Amungu wino amupuma, awino akapozya awantu wonsi, Lakini mno ku wantu wano wailolela. ¹¹Uyavanze nu kuyasomesha ivintu vyoo. ¹²Umuntu wensi wila atize ausule ulumelo wakwe, achino uwe achilolela kwe onsi wano wailolela, vino wakavyanga, vino, chikaya, nu chete, ulintu na uswepe. ¹³Vino nkiza, kwikala nu kusoma, kukunda, nu kuwasomesha. ¹⁴Usize upuuziye ikalama ino ilipokasi yako ino wakupile ukupitila muu kalaula, kuku wikidwa mumakasa ya wakoreshi. ¹⁵Uyasunge ivintu vyoo. Uikalile yawo achino kuukula kwako kuwe kuwe ichete ku wantu wonsi. Usunge sana amapito yako nu kusambila. ¹⁶Uwome ku vintu ngati vyowo. Nomba ukuomba nomba kukuomba vivyo ukaipo zya wewe mkola na wawo wano wakukwivwa.

Chapter 5

¹Utamufwenukila umonsi umukombe. Bali uwamiti ya umoyo ngati ababa wako. Uwapa amaka awalumendo wa chonsi nganti awamunyonko. ²Uwawapa umwenzoni awanachi awazee ngati awa mama wako na wanachi awache ngati adada zyako awaswepe wonsi nyee.³Uwachindike awafidwa wano wafidwa namwelimo. ⁴Ngavino umufididwa ali nawana na wizukulu, waleke kwanza wamanye ukulangiza iyadabu ku wantu wa munganda yao wakoza walekani wawalipe awaisi nu nyina. Amezipte muno lyoo likuzipila kunkolelo kwe Mungu.⁵Lakini umufiwa umukola kola awino walekwa wenga. Nawe akawika amano yonsi kwe Mungu. Amanda yonsi akakwikala ukulenga amaombi uhusiku nu musanya. ⁶Na nomba, umwanachi wino akakwikala kukuchangamka wafya nanti anga amupima.⁷Na ukawa nene yaa mambo nomba zize waweni. ⁸Weni umuntu wino wakaza ukumanya wa munyina wano wali mung'anda yakwe wino anga atikana ukusalika alafu umuntu wiyo wawina kuliko na wino atakasilika.⁹Nomba umwanachi mumwandike kuko nawenye mumuwazinganywe ngali ni imyaka ino yafika sitini na amwanachi wa monsi wenga. ¹⁰Nomba anga wamanyika ali ni ntambi yazipa lakini anga wawamanya awache anga mwamulola akatetesha aweni akuwapa amanzi akuwampizya wano wamini akawapa wano wa kuchula na kaifumya ku milimo yonsi imizipte.¹¹Nomba kuli wawo awazya awalumindo kanaa kuwa wika kuu olodha ya wazyo muno nga wingila muu kukutamani ya muwili hawako watakulondola ayeke

Yesu wakulondola ukusakwa. ¹²Ku nzila iyo ukwa kwingila ku matatizo kukakufanya ukuvuna mambo yako amakal. ¹³Nomba ukwingila kukuwelezya aya ukosi wao ukuliwila ng'anda ni ng'anda zize utitu wa kosi na tena wali nu lwambo na wano wakwingilila amambo yano asiyawakola wakuya mvanga. ¹⁴Nomba nene nkulondola awanachi awakazyana wasakwe walele awana walolekeshe inganda zyao ili zize wamupe achiwa inafasi ya ukututwala ukuomba ukuomba amawipe. ¹⁵Muno wamwi isazi mumonye mumwinu wamupulukila ashetani. ¹⁶Ngati umwanachi wensi wino wamini ali na awazya, basi awalolela ikumbu anga akuwapa ivintu vyakwe ili ikanisa zize lipotwe ili lyawasaidiya wani awazya awakolakola. ¹⁷Nomba wao awakombekombe wano wakaongoza ichete muwawazye vino walini muchinzi luwili sana wano wa kajishughulisha nu kuwanesa amaneno yeke Amungu. ¹⁸Muno amazyi ya kumvanga, "Uzize umunye ingombe umulomo pano akulya ilya," nu "Akaomba umulimo akulondola umupe ichakwe." ¹⁹Usize uwapokela ukulalamika kwa mukombe mpaka pawe amashaidi wawe wawili mpaka na watatu. ²⁰Uwanene awantu amakosa yao imbele ya watu wonsi pami wano wawa shala wangopa. ²¹Nakutuma ku maka sama mbele yeke Mungu, ni mbele yeke Kristo Yesu nu mizimu mizipe kwamba yano ntikunena uyalemebila ubaguzi wonsi ula na nomba uzize uwaomba jambo lyonsi dilyo ku wivu. ²²Uzize uwa muwikila umutu wensi amakasa zuwa zize huwawaponga ni uwipe wa muntu wa mwinu ukulondola uwaitunza we mukola uwe ichete. ²³Itakukulondola uwamwa amanyonga baada yakwe uwamwa ni pala kache muno ni munda ni awala vyako zya papipi papipi. ²⁴Izambi zyeke watu wamwizya manyika patiswe na zyawakolela kuzimu. Lakini zimwi idhambi zikawafwata muchisila. ²⁵Vivyonye imilimo imiswepe imizima ya manyika patiswe nantizimwi zinga ifisa.

Chapter 6

¹Wao onsi wano wali pansi pejoka ngati wakachula wawasendele awakombe wao ngati wali umchinzi wonsi wakulondola kuomba vivyo achino iziha lyekwe Mungu na amafundisho yetize tatukanwa. ²Wakachula wano wali na wakombe wano wozumila watize wawasula mnaweni wali na mnyima badala yakwe wawaombela nkani. Muna awakombe wakuwavu imilimo yao chino wawakasema kuwasambili zwa vintu vya wao. ³Pano umtu akufundisha uufi watakute ngana mafundisho yitu nukuzumila ilingu lya mkombe witu Yesu Kilisitu, fundisho lino likolela kuutakatifu. ⁴Mtu wee akuilola atamanyile chimwi. Ibadala yakwe akuvunuga ni lingu lyakwe ilingu lya likaleta uzuwa, ukupokota intusi kumkisia chaka, ⁵uusunguzwa chila wanda pa watu wano wali ni yele zio zyonongeka wano watule ichele wano wakwelenganya ukuti utakatifu au tajili. ⁶Utakatifu na uzumi mno uli ni faida inkulu. ⁷Amno tutizile na chimwi munsu. Muno tutanga tusende chimwi kufuma munsu. ⁸Achino nkuti, tutosheke ni chakulya vyakuzwala. ⁹Nomba wano wadiwawe ni sao wakapona pano wakuwelelya pano wawateya wakapona nu upungani wao wakukumbukila amawipe, ni chitu chonsi chikachita awatu wapone namna halibike. ¹⁰Amno ukupenda hela achazo cha cha vintu vyonsi iviwiipe. Awatu wano wakukubukila vivyo, wasowa kutali nukuzumila nu kuyocha awakola kumalonda amavule. ¹¹Achino wewe mtu weke Mungu, uvisamale ivintu vyo, iondola ikweli, utakatifu, mwanifu, ikupenda, ukuvumilia, utonte. ¹²Ndwango ivita ivizipe vya kuzumila le upuma uno utakasila uno wakwitizila kwaliji sabu pano wafumizye ushaidi pawatu awavule kwechino chazipa. ¹³Nakukupa iyamli yo pambeke yeke Mungu, yino kaleka vintu vyonsi vikale pambeke yakwe Yesu Kilisitu, wino wavuzile ayakusimichila kwe Potio Pilato: ¹⁴uyiwiki amuli kukamilifu pano patali ishaka mpaka pano mkombe witu Yesu Kilisitu. ¹⁵Mungu akoilolesha umwiza kwakwe pano sahihi- Mungu, Akumbakiwe amaka yakwe yonsi umwene watema mkombe une wakolela. ¹⁶Wenga nye akakwikala mtakasila akakwi akala msanya uno utakapalamila kutali mtu wima wamlola. Kukwe iwe ayeshima nu wezo uma utakasila. Avino chili. ¹⁷Wanene wano wali ni saao wano wali munsu mo watize wailola watize walindilila utajili uno asi wakwe nomba wakulondola kumilindilila wino kawapa utajili uno wakali wanalye. ¹⁸Wanene wana wakuomba wapate isao pana mlimo mziipe wawe nu wila tayali ukufuma. ¹⁹Pano pali nzila lya wakalwikila umsingi umziipe ni vintu vino vizile, ijuno wondi wowe nu kwikala kambi saa. ²⁰Timotheo, chungu chino wakupa. Uleke ni lyosi kya upungani nukubishana na pinga yano kwe wewe aya ufi yakakwitwa amalifa. ²¹Pali awatu wano waka ya tangaze vintu viyo na viyo wakosa maalifa kuzumila, ni pemba iwe panga nawe.

2 Timothy

Chapter 1

¹Apaulo wizya wakwe Ayesu Akirisitu kulukundo lyakwe Amungu. ukulingana namapatan aya upuma unoulimkasiwe Kirisitu yesu. ²Kwe Timoteyo umwana mkasamwe ulukundo ukufuma kwe Amungu etata nu Kirisitu Ayesu Umkombe witu. ³Nkumsalifwa Amungu, wino nkumumbela kumwenzu wonsi ngati vina wanvile awatata witu, pano nkwezuka amanda yonsi pano nkulenga kwane. Usiku nu. ⁴Msanya nkukumbuchila ukulola, nkuizuila amansozi yako. ⁵Nalinji wakunjizuya ukuzumi ilwane anene. Amno pokali nikalanga kwebibi loisinu mama wakwe yunisi nu ukusuwila kwako kukwikala mkasi yuko. ⁶Yao aina nzila iyakukwinzua ukusochelezya impemba yakwe Amungu iko ili mumwenzu wako kunzila ya kuwikilwamu amakasa yane. ⁷Amno Amungu atatupile umwenzu wantete amo uwamaka nulukundo nu chinzi. ⁸Amno utize uwaulole insoni kuvyanga kumkombe witu. Nanti uweke nene apaulo umnyepwe wakwe. Amno uzumile ukucha ilumlan nu du iinji ukulinga na na makayakwe Mungu. ⁹Amungu watufumizya na kutwita kuwito umtilwe. Ataovuwile ukuti tulinga ni milimo yetu amno ulinganankumbu ni mipanga yakwe umkola. Watupile ichini

Chapter 2

yao kwe kilisitu ayesu pana umola utani ufika.¹⁰ Amno nomba uupuma weke mungu uufika wa senulwa pakwiza kwe ekatu witu akilitu yesu. akilisito wino wakomesinge nufwile nukuleta uupuma uno utakasila kuutile uutifwe. ¹¹Amno kwe yayo wansozile ukuti nen wakapanga akaomba nu kachema. ¹²Amno kweyaa nkuchula, amano ntakulola insoni mno mmanyiye weliwe amnona namazumila. indi nuukwi ukuti awezizye ukuchisuangu chicho chinompa umkola pawanda ula. ¹³Uizuke ngati isauti ya untu umwi uno wivwile ukufuma kwenene ponga kuzumila nukukosama uno ulimukasi mwe Kirisitu Ayesu. ¹⁴Uyawike amazyi amazima yana wakupa Amungu ukupitila umzim umwichile wina akwikala mkasi yitu¹⁵Umanyila ukuti, wonsi wano wakwikala Uosia wandesile. Mwikundi yao muno wali Afigelo nu ahemegeni. ¹⁶Atata aipepelele ing'anda yakwe Onesifolo amno kumpi ivole akunsankany'a nu kuilolela insoni iminyelolo yane. ¹⁷Papo pano , walinji kuloma wandondo zile nkani na anzana. ¹⁸Amungu amwanve ukupokela impemba ukufuma kwe weliwe uwanda ulo. Ndivino wanjanvizye pano nalinji kumachila wewe umanyiye yonsi.

Chapter 2

¹Achino, awewe mwanane, Amungu akupe amaka ukuti pemba uino ilimmwezo weke Ayesu Kirisitu. ²Ni vitu yanonivule kenene msizi mwa wavule, uyawike kuwatu awizipe wano waweziywa ukuwasambilizya awamwao Osi. ³Ukuunga machulo ponga nani ngiti, umtu umtote weke Lirisitu Ayesu. ⁴Kutali asikali wino angaomba papo mka amanye amambo ya uzipe ukwikala kwa azipile ofisa wao mkulu. ⁵Nanti pango umtu wino kushindana ngati wano wakusamola wakawapa itaji nanti tanga shindane ukufula Isheria. ⁶Amhimu mno wina kalimo awenijuhadi awa kutali kila uhupokela mgao mazao yakwe. ⁷Fikiliya yane nkuvungo mna umkambe andikupe umanye ivitu vyonsi. ⁸Mwizuke Ayesu Kirisitu ukufuma kuluko lyeke Daudi, wino wanzwa lupusila ukufuma kuwafwe. Ya ihulingano nu ujumbe wane uwa ijili. ⁹Sababu yeke uo nachula nkunypwa ni minjororo ngati nakosa. Pano ilingu lyeke Amungu litakanyepwa iminyororo. ¹⁰Kwahiyo nkuvumiliyo ivinyu vyonsi kusababu yeke wano Amungu wacha nguwa. Nao nye wao wapate ukwavu nu Kirisitu Ayesu pangu nu tahati wa milele. ¹¹Uvunzi wa akuzumila, mnatwafyile pango nowe tukikala ponga nawe tena. ¹²Ngotwa vumiliya tukatawa ponga nawe ngotwa kana umleola nawenye atukana. ¹³Ngatwana uizwa swe waminifu weni ashala mwaminifu atanga aikane umkola. ¹⁴Yendele ya kuwizusha vintu vyo wasunde ibele yeke Amungu waleke kubishana kwilingu kutalichiwi. ¹⁵Fanya juhudi ukuilongizwa vino na badilika kwe Mungu ngankufanya umlimo uno ulali ni sababu ya hulamiwa. Tumia ilingu kuukeli chele. ¹⁶Yaleke amapangwe ya munsu, yano yako ngezwe yakangeze nkani ukutenda idhambi. ¹⁷Amapogwe ya kasambana ngati ipembe londe kumwao kuli Hemenayo na Filelo. ¹⁸Wa watu wano wakosa suwilo, wakuvunga wakati kuzulipuka kwa fika kwafumila wasewula kuzumilaku watu. ¹⁹Nanti vivyo nye umsi waimara kwe Amungu uwimilila wana wali ni heshima kumkombe wa manyu wano awakwe nawano wakuli uunga izina lye mkombe lazima wikale tofauti nu mtumchaka. ²⁰Kung'anda ya kitaji. Kutali iviya vya dhahabu kuli ishababasi. Ibaada ya vitu vivyo amatumizi nu mchizi ni baadhi yakwe umchizi amatumizi yano yatali namana. ²¹Ngati mtu watuhu umkola ukufuma kumatatizo yano yatali nu mchizi. Umnkola kabisa. wino alinifaida kwe tata. na watengana kumabo yosi. ²²Uchimbile umalaya wa kali. Nguwafwata yayo. Ukwamini nkumb ni imani ponga na wao wanowakumwita tata kumwenzo wakwe. ²³Fwadi nguloda upungani na maneno ya kipungani. ukulola vino kuta inpazila. ²⁴Awaomba milimo ya mkombe watakalondola ukulwa. Umupyani wakwe akulondola kuwa mtote kuwatu wosi, wino akusomesha nu umtonte. ²⁵Weni alazima ukuwasomesha ku utonte wakwe wano wakupinga lakini Amungu alinuwezo ukuwapa isala kukuimanya yosi. ²⁶Ungapata ufahamu wa kukulekehkana nu mtengo weke ashetani. Ibaada ya kuwatenga na wao ajili ya kusama kwakwe.

Chapter 3

¹Lakini kumada yachilawada mandaya mwisho mwicho kukazwa mada matale kurinomba awatu. ²Kukazwa awantuwakuhikasama awannowapenda ihera wanowaji dahinukuriga wanowarini za lau watakakwiywa wa baba wao wanowa takasarin'y'a awanowachafu. ³Wanowatapedana ukufuma kali wanowatakaru ndora hukuhi chicheta naosi wako wanowakasongelezwa wataka jilesya wanowari namaka wanowa takaloedora amazipe. ⁴Wakawa hawachiko mi awampati wano wakajipeda wa kora na wanowapenda hiraa bimukumpenda Amungu. ⁵Kulonde wakawa nami so uchamumu Amungu lakini wakakana amaka yakwa uwapambate awatuwaho. ⁶Amuno kati yao aonsiwa nowakwigila muwana witu nukuwa chawichi awanachi awampugana awanachi wano yiwizuahizamzambi awano wakawalagizya nukukumbukia namambo ya chilawanda ⁷Weni wa awachi wa wakajira gilizya amanda yonsi nomba wataga wezye ukuwi awazipe manda yonsi. ⁸Gativino waka vwaga kubela wimirizile kuyuma nu Amungu kuzila iho awa muwarimu wa hufi ukwimilila hikiviyume nuhufi awaatuwano wahali bikiwa hinhela ziaho wanowatarodora ukupala milana nawamwaho. ⁹Amuno watakayakantari amuno wapugana tukawawika hi kazi kuwantuhonsi gativino awarichi awantu. ¹⁰Lakini wewe hawa muno wafuta amafudicho yane ukupita kwane humomi wane mumwezo wane nukuturi ya kane nukumiarara kane. ¹¹Mateso, yano yapasile huko Atiokio, Nalisitra, Natili hivumiri ya hichi da Bwana wino watiri abokowa kweyonsi. ¹²Wano wakulodola hukwikara pakasi pakumwivya Amungu apano humuzimu weka Ayesu hukateswa. ¹³Awantuawa wape nawahufi wa tazidi huku nu hutinkani wakawa wipa awamuho honsi na wano wawa wipa. ¹⁴Lakini wewe huhikale kumabo yonsi yanowamanya nu yamini kuhuchete amunu huku manya muno. ¹⁵Hukumanya hukufuma huwa chewako wamanyiye huku wadika hamtiswe hayano yaga kwerimicha kuwajiri ya mwezo amuno muzimu wake Ayesu. ¹⁶Kila ligu wawika humweya yake Amungu diyazipa kukisimo tano yafahidi hukumumanyia

nuku mulege bicha kosa nu kumunena amakosa yakweli. ¹⁷Yo ahimo hikiti humuntu weke Amungu awehichete waripa hiviya nyosi amuno wa fanyaga hikazi chete.

Chapter 4

¹Nakupa iagizo dyo dino dyangoma kunkolelo yeke Amungu nu Ayesu Kirisitu Ayesu, wino akalondola wanyepe wino awapuma nawano wafwa, na kwekevi vya yalolekakwakwe nu ukuhiwakwe. ²Ineno hubili. Uwezuwa kumuda wonsi hula unoilichite na unolitali ichete. Wanenani awantu izambi zyawo, twenukila wakalaufye, kukuvumiliya nkaninyenu kuwa somesha. ³Kulichipindi chikafika chino awantu watakainyemu lilanga nu kusomeshwa kwaku uolela. Kabla ya kwe, waka ilondelela awakasomeshasya ukulingana ni tamaa zyawo. kunzila yiyo amakutwi yao yakawa kanga ya nyenyenkwa. ⁴Wakaleka ukuivwa amafunzo yi kweli, nukusenukila ichili. ⁵Yemwe aweke uwe wemukamilike kuvintu vyonsi, vumiliya amaome, womba umulimo ya mwinjilist, kumilisha umulimo wako. ⁶Kwa hiyo nomba nene tayalintisila kukumiminwa. Umuda wa kufuma kwake upalamila. ⁷Ntishindana kuhaki umwentulimala, uhuchet nkaugunga. ⁸zawambi yaulikwaajili yane, yino Umukombe, wino akanyepa pakazi yakwe, ankampa umwenda uwo nasi kweke nene nenganye ila kwewonsi wano waka zindilila kuhamu ukuloleka kwamukola. ⁹Kazanani zuwa ukulizali kwane zuwa zuwa. ¹⁰Amuno adema atindeka. waukasama ulimwengu wasazi nawapita kusaloloni, Akreseni, Wapisile kugala tia, nu Tito wapisile kuda limatia. ¹¹Alukanye awino alipongana nani. Umusende amaluko uyize nawe cheniumukola awamuhimu kukwane kumulimo. ¹²Ntimutuma Atikiko Efeso. ¹³Didyo ikanzu dino nadilesile kutroa kwe kalipa, kanga wiza ulilete, ponga na vivyo ivitabu soma soma vya nkwele. ¹⁴Ahalekizanda akafuwa wavyuma watili amfanyila mawipi mavule. Umukombe akamulipa ukingana nu uwomvi wakwa. ¹⁵Nawenge wa kale ichete nawe, watiliping sana amazui yitu. ¹⁶Ukutetea kwake kwamwanzo, chila wenga wandesile. Amungu asize awawazizye makosa. ¹⁷Rakini Umukombe watili ayimila ponga nani; anjongezama ka achino kunzilaya maka, amazwi ya vwangwe kuukanilike na wakulonde nalunyewivwe. Natili mpoela mumulo mo wansama. ¹⁸Umukombe akanjepusha na mambo mawipi yonsi ya uchafu nu kumpozya kuumene wakwe kuyulu. Uchete uwengenawe moja kwa moja . Amina. ¹⁹Mramuke Apriska, adya ning'anda yeke Onesiforo. ²⁰Arasto washazile kuku Ukorinto, akini Trifimo na Mulesile kumileto anga mudwale. ²¹Zuwa zuwa uyize panokuchili impepo. Aeubulo akukulamlika, tenasiyo, lino, Altandio ni inkowonsi. ²²Amungu awe ponga numwanzo wako ibaraka uwange mazyo.

Titus

Chapter 1

¹Apaulo umutumwa weke Amungu na utumw weke Ayesu umuzimu kuimani yeke Amungu na maalifa ya kweli yano yakaleta amasala. ²Walipo natumaini lya upuma wa manda yonsi yano Amungu atakamvwanga uwufi anga wawanena ukufuma kali. ³Kuu nomba wafumizye imvwango zyakwe kuujumbe uno wampile nene ukubili ya tilinghita imbomba vivyo kuamili yeke Amungu amwokozi witu. ⁴Kwee Tito, umwana umupuma kuimani itu ni nkumbu ni uluma ni amani ukufuma kwe Mungu Ababa nu Ayesu umuzimu amwozi witu. ⁵Kuu lyoo kulesile kete ili uyatengenezye amambo yonsi yano angaya shala nu kuwawika awzee wa kanisa kua kayangati vino nakunevile. ⁶Umuzee wa kanisa atize awe ni lawama umonsi weke amama wenga wino alina wana awaminifu wano wata muwngwa awawipe wano watili ni chisimbo. ⁷Amuhimu kumwangelizi ukwimilila ing'anda yeke Amungu atize awe umuntu wa chongo. Wino atakaikanyama atize awe wapepuka kuchila kali atizye akondwa atize asongelezya impanzila atize akumbukila. ⁸Ibadala yakwe awe umwitu wa kutengana wino wapenda uwema awe alini haki wino akasalika wiko waimanya amukola. ⁹Wino angaimililila amafundisho amapuma yano yafundishwa wayanlye ukuwapa umwanzo kumafundisho amazipeapano ayanlye ukuwalamgizya wonsi wa nowakumukamyma. ¹⁰Vino kuli awafujo awavule aa wao wano wataili wa imvango zyawo anzya upungani wakuwakofia nu kuwa kolezya awantu kukusowa. ¹¹Ikutakiwa ukualesha awantu ngati wawo amafundisho yayo yano yatakutakiwa kumambo ya nsoni nukonona awana wawo. ¹²Umtu wenga uwa, njele wawwa nzile awakilete wali nu ufi uno utawnu mwisho watawipa na wanyama wa atali awakofu na wadilikisha. ¹³Zyo imvwango azya kweli nomba uwaleshe kumaka ili nomba wawwange ukweli kuimani yawo. ¹⁴Wenji utizewajiusisha nisoga zya ufi zya kiyaudi au iyamui zya watu wano wakapilusha kunyuma uhukweli. ¹⁵Kwe wonsi wano wa swepa ivintu nyonsi zya sepa lakini wonsi wanano watakazumila kutalii nchino chashwe pa vino amazo yao ni zamila zyao wazyonona. ¹⁶Wakuzumila ukumumanya Amungu lakini kuntambi zyao wakukana wao awachaka wa takazumila laa. Kutali chino chawa manyisizye kwi kuliti lyonsi ula ipuma.

Chapter 2

¹Alafu we wa vyanga yanoyakulingana na nkunena, ukuzumikizya. ²Mchukulu wawa ni njele nukuichindika njele nukuzumila nkani, muno, wakundana nu kuvumiliyana. ³Vivyonye awanachi awachukulu wakulo ndola chilo wada wailangizya awakola onga vino waichindika walize wawe nulwambo watize wawe awakamwa wipala. ⁴Wakulonda kuwasambilizya yano ya zip nu kuwawikichele, awakazyana ukuwapa njele kuwakasama awalume, wao na wana wao. ⁵Wakulonda kuwasambilizya wawe ni njele wawe wasanza wano wakatunzya ichete ing'ando zyao wawe wachidike

walume wao wkola kuwapatiki zya litize nyetukamwa.⁶Avino viyo nye viyo waponiwezo awalumendo wachonsi wawe ni njele. ⁷Pano pali nzila zonsi yiwikani mwewakala, mwaikolanya pano pali umlimo umzipe pano mkusambilizyo mwalanjiza ukuchindamo nu kuichindika. ⁸Ivyangaji ilingu dinolinamaka lino lilalinidowa wensi wano wakana walelo soni muno atali nichakuvunga kwesweswe. ⁹Wakachulo wa chindike wakombe wao pano pali vyonsi, wakulonda ukuwasekela, kulali kupazyana nao. ¹⁰Watakulondola kukwiwa nomba wakulonda kuzimila kwao ukuzipe muno kwalinji nzila zitu zionsi wavimbile mafundisho yitu kumanya Amungu ekavumwitu. ¹¹Amuno inkumbu zyeke Amungu ziloleka kuwatu onsi. ¹²Tukusambilila ukukana na ivitu vino si vyeke Amungu. Nukumbukila ivyamungu. tukulonda ukwilinda kujele ni zilo izipe. ¹³Nomba tukulonda ukupokela kuseya mila kwitu mkulu nu kavuwitu Ayesu Kilisitu. ¹⁴Ayesu waifumizyemkola kwe sweswe ukutwovuwa ukufumo mdhambi kutuwika kutiswe wamukola uwakwe wano wawosola wamo, wali nia yakuomba mlimo muzipe. ¹⁵Yavunge nu kuyasimbikizya msundo yaa kukalipila kumaka yonsi utize wazumila mtu wensi akuzalau.

Chapter 3

¹Uwizusye ukuwachindika wano wakukolelela na maka nu kuwachindika tayali kukuomba chila mlimo mzima.

²Awanene watemwanzu umntu wewensi uwiipe uyifumye nimpokato uwape awatu wanji ukuti waombe nukulolelya ukumsokowali kuwantu wansi amno asweswe twalinji nu kwelenganya iviwiipe nawakaidi. ³twalinji twasowa na watuovunye ukuti fwekachula kuvakumbuchil ivivule nu kwizya twikalanga muuzuwa na muuwiipe. Twawifinye nu kupatana. ⁴Amuno.... inkumbu zyake Amungu akavwa witu nu chiuza kuwantu pano walolesile, ⁵patalinji kukuomba kwitu ukwa heteyano twaomba amuno watili atavua kunkumbu zyakwe. Watuzile kukupwazye kukutedwa uupwe amno ukuchitaa uupya kumwanzo umtiswe. ⁶Amungu wisile umwanzo umtisye uvule mpela mwe sweswe ukupitila mwe Ayesu Kilisitu akavua witu. ⁷Waonvile ati ukuti ndiwatuwa vua ichete kunkumbu tuwa ichitu changa amna ukusuwila wwikalo wamanda yonsi. ⁸Yaa anazyu ya kusulankuwalonda mnenane kukalipe amazwu yaa amno wano wakuzumila Amungu wawe wakamilisha kumlimo mzima yino waisile kunkolelo ya wakolo amazyu ya amazima amno yali faida kuwantu wonsi. ⁹Amuno myifunye mmanyu ya uuchaka nukulwa ni migogo uukulanda ulonga Amungu yayo yasi nachimwi nanti faida. ¹⁰Mkanani wensi wino akuwaletela usambana. Kukumnenu imyu lyonga nanti yawi. ¹¹Mmanyane ukuti umntu wwavinyo waileka inzila yino ili chete na akuomba uuchaka nukuilong umkola. ¹²Pano nkamtuma kwe wewe Artemi nanti Tikiko, pitisha uyize kwe nene koo pano ntikuwikila pampindi ya mpepo. ¹³Samala na umtume zena wino wnya ukumyanga imilandu, nu Apolo, patali ukupunguzya chimwi. ¹⁴Amno awantu witu wamanye ukuile my'e imipe nukupalakashya ivintu vakapanga amno watize wawe wantu wano watakulela amatunda. ¹⁵Wonsi wano wali ponga nani wakukulamka. Undachile wawo awakundwe umtende uwe naswe swensi.

Philemon

Chapter 1

¹Apaulo umunyepwe weke Kilisitu Ayesu, nu mwanawitu Atimote mno Afilimoni uwamwitu achiza wane nu umuwomba imilimo yao. ²Na vino Upuma weke adada wane nu Arimpas apolisi uamwitu nu ikanisa lino likutukana pakaya akwakwe. ³Ineema ino ili kumwinu mwazumila ino yafuma mwake Amungu Ababab witu na ingati Umkombe. ⁴Umuda wonsi na wivwa Amungu. Akuvwanga ponga nu kulenga nawe. Nivwa achiuza nu ikumbu vino alinavyo. ⁵Namwivwa achiuza wane nu winji yano alinayo na apano Abwana Ayesu numukola wamwa mini wonsi. ⁶Nalenga kuno inkumbu ponga ni nkumbu zinu ziwe ni nafasi ziyao umujuzi wiyo avino alina mambo ipoma dino lilipo mno mweke Ayesu. ⁷Kuno vyile waweni raha na kuno isababu ni inkubu ziyako mno inkumbu imienzo inuwano mwazumila ikututunza munji. ⁸Avino chili angati uukakamavu wonsi avino chili Kirisitu ukunena awewe ukulenga chino umanyile ⁹Avino chili muno achiuza, ibadala yakwe numunena, anene nu Apaulo wina amkombe ni lelo amunyepwe kuno vyile kuneno dyeke Ayesu Akirisitu. ¹⁰Nakunena ukuti umwanane Anesmo uno wamulela ingati mumuwili wane. ¹¹Kuno vyile umwanzo wakwe atafaile ila isyanzo afaile, anene nu mukola. ¹²Namtumile umukola wino ali umwanzo wane ponga nukupiluka kwako. ¹³Kukunena uendele ukushalia kila ponga nani vyile atumikizye ibadala yako umuda pano nanyepwa vyile kuneno dya injili. ¹⁴Anene ntakasime ukulenga ijambo dyonsi nanti ukunena hayao. Umuda woo awako ukunyepwa, wakasime awewe we mukola. ¹⁵Ila uwelenganye wanga kutenga awewe kumuda uwonye ili uwe ponga nao imilele. ¹⁶Ila atiye awe akachula ila awe ichete nkani wiyo akachula awamwi nu hasa kukwane na nkani avina amuwili weke Ebwana. ¹⁷Na vivyo ama amsendele anene amushirika amupokelele ingati vina aliungapokelela anene. ¹⁸Ila ingati wiyo wakukusea ijambo dyonsi ama ngukundai chimwi chonsi mudai ukufuma kukwane. ¹⁹Anene Apaulo kuandika kukasa dyane nemkola anene nandikulipe takuvwanga kukwako vino kukudai amaisha yako. ²⁰Haya wamwitu leka mpate ilaha yeke Ebwana ukufuma kukwako unonye umwanzo wane wake Akirisitu. ²¹Nganawa nu mwanzo ukuwa ni Eshima kukwako namdikwandikile vinoumanyile ukaomba nkanivina umanyile. ²²Umundu uwonye uwanaye ichumba cha aweni kukupitila anene vino nakutumaini awewe nkani. ²³Epafr, amufugwa uwamwitu ponga nu Akirisitu Ayesu akukulamuka. ²⁴Vino akaomba akalenga Amarko, Aristarko, Andema, Aluka waovile ikazi ponga nani. ²⁵Ineema yeke Ebwana Ayesu Akirisitu iwe ponga nu Iroho yako. Amina.

James

Chapter 1

¹Ayakobo kachula weke Amungu nu wa mkombe Ayesu Kirisitu, kumakabila kuminaya wili ya sambana, salaama.

²Wazyani ukuti alini raha nkani, wewe wanawitu ngamkupita pano pali machula amavule. ³Ngamwanya ukuti kwelezwa kuimani yinu kukawapa ukuvumilia. ⁴Lekani uvumilivu umalizye mlimo wakwe, ukuti muome lehele, kutalikupunguzyo hichonsi. ⁵Ukuti mtu winu akulondola ibahati, alenge ukufuma kwe Mungu, wino akafumya kuwila nanti patali ukufyenuka onsi wano wakumlenga andawape njele (amasala). ⁶Apano lengonji mwanzumila bila amashaka amuno wano wali namasha ngati amawimbi mlukuwa, wakusendwa nu weya kuwasumba kuko na kuko. ⁷Akweli mtu wewe atapokeledwa iombi nyake kufuma kumkombe; ⁸mtu wee alinzila ziwili, atalichele muzila nyake zyonisi. ⁹Mwanitu afakala akalondola ukuwanchisembo pano alipapela, ¹⁰nambaye viye, mwanitu umsavi pano ulonte wakwe akafuma ngati vwa mumafumbo ngati chalo chino akupita. ¹¹Idyanzi likafuma, ni chelungula chikazya vyonsi, avikala na mauwa ayapona, nuuzipe wake aufa, uiyonye matajili wakafa wakaleko imilimo yao. ¹²Alinimpemba mtu wino kawetelekela ukwezwa amuna paho wa pota ukwezwa akapokela itaji ya upuma, kwewano wandikwe kumpenda Ayesu. ¹³Mtu wensi wino akavunga pano akwelezwa hao kuufuma kwe Amungu, muno Amungu atakwezwa na mawipe, nu Amungu atakakwezwa imwi. ¹⁴Chila mtu akakwezwa nu kubukilawe amawipe yano yakamkofya nukumtwa kutali. ¹⁵Pano ukumbukila kukalelo kusenda inda ni dhambi akalendwa nukumbukila dhambi ikula kabisa kusilila ukufa. ¹⁶Wanawitu wanowawa kasama mtize mwalwipa. ¹⁷Ichintu ichpe nichitu ichizipe chino chakamilika chikafuma papela chikakwika ukufuma kwe tata wa musanya. ¹⁸Amungu watuzozila asweswe ukutupa upuma kwi lingu nyachete ngati zwalezidwe pakutalika pavintu vyonsi ivyamsi. ¹⁹Mwananya dyo wanowitu wanonawakasama chila mtu akalonda kwa wapepuka ukwivutize awe wapebuka ukuvunga nu kunyesa. ²⁰Mno ichilakali cha mtu itangiombe umlimo weke Amungu. ²¹Achino nkuli ukani kutali uchafu ndambi nuwape onsiye unoulipa ponsi, nutontee pokelau ilingu dinonyakomidwa mkasi mwewe lino lilinamaka ayakukwovua mwezo inu. ²²Chindikani ilingu ivunyi mwee mkuiwipa imwezo yinu wewahola. ²³Amwo wino ahakuvivu ilingu atanga bila kuliombela ikazi asawa nu mtu wino akuilola mugalasi. ²⁴Akwisu wilai ipumi akwe nukupita badala ya muda amafupa ya kwiwilila vino yakolana. ²⁵Amno mtu wino akuilola nukuilola ichete ikani ibuta yakulekedwa nukwendelea kueshimu asumkolo akaleyelezwa awino ako kwiwililia wiyo mtu akawa nipemba panokuomba. ²⁶Pano mtu wensi akwelenganya umkola ukuti amtu wa dini, atango alupote ululimi ndwakwe aka ukofya umwezo waliwe ni dini yakwe baye. ²⁷Idini inoichele inoita halibika pamiso yeke Amungu witu atata witu ayo kuwavu wandekwo, amkamfwile kumaimba yao kuichema wemkola nuwivi wa dunia.

Chapter 2

¹Wanawitu mutizemfuata ukuzumila kweke Ayesu Akirisitu, atata umuzipe akupendelea wamwi. ²Ngati umuntu umwinga kwinjili mnkomano yinu atizwalapete zya zahabu ni myenda imizipe, apano ainjila umutu afwakala atizwala im'yendaimifite. ³Naamlosya ukupangamala nkani'na wiyo wino atizwala imy'enda imizipe nu kuvwanga, "Fwandi wewe ikala pa apazipe" fwandi mwa munene wiyo afwakala, "Awewe imilila papo". na uikale pa manama yane". ⁴Mwenji mtatili mwailonga mwenganye, ⁵Ivwani wanawitu awazipe, zye Amungu atawasozile awafwakalawa munsu nukuwa awantu wa nsao pano ukuzumila nu upyani wa umwene uno wa wapile wanowawakasama? ⁶Fwandi mwawasula awafwakala! fwandi wataliinsao wanowakuwachuzyaa mwemwe, naasi mwemwe wanowakawakulunda ku maakama? ⁷Fwandisi wa nsao wanokulikukana izima dyodyo izipe lino mkwilitwa? ⁸Nanti vivyo, mwaitimizya imilandu ya chimwene nkati vino dyandikwa ngati iwaliko, "ukamkasama uwamwinu ngati wewe vino wa ikasama". mkuchita ichela. ⁹Amno ngamwawakama awantu wamwitu, tukutenda izambi, mkunypewa niishelia ukuwa wavuna ishelia. ¹⁰Muno umuntuwenzi wino atuzumila ishelia yonsi, naachili atikupalakache atiwa nu mulanduwa kuvuna ishilia yonsi! ¹¹Amuno Amungu wavwanzile, akuti usizeuwe we"malaya", avinoativwaga ukuti usize" wakoma". Nanzisiwe malaya ngiwakoma utivuna isheria yeke Amungu. ¹²Avino vwangani nu kuzumila ngati wantu wano tulipapipi ukulongwa ni isheria yakumlekela. ¹³Avino ukunypewa kukakwiza pano patali inkumbukwe wao wanowatali ni nkumbu. Inkumbu zikainula pape la kunypewa. ¹⁴Kuliuzipechii, wanawitu, ngumu ntu akuvwanga akuti ntizumila atakuwomba umlimo weke Amungu? Uzye, kuzumila kwako kungakupozya. ¹⁵Ngati awana witu awachonsi na chanachi watali nacho im'yenda nicha kukudya cha kila wanda. ¹⁶Umutu wenga wawanena," Atiyanji kukuzumila, mkonte umoto na mdye ichete," Amuno mtakuwapa ichakudya cha mumuwili, avino mkulondola chani? ¹⁷Ivino vivyo ukuzumila kutupu ngakusi ukuomba aufwile. ¹⁸Pali untu umwi awezizye ukulanda, "Ndangizya ukuzumila kwako pano pasi ukuwomba, nani nkawala ngizyanukuzumila kukuomba kwane. ¹⁹Wamanye vino alipo amungu wenganye, Ulichele. Navyo iviwa vikuzumila nukutetema. ²⁰Ukulonda umanye, we mutu mpu ngani, vino iimani yiyo imilimo inotafwaile? ²¹Zye asitata witu Abraimu watili wazwa kukunomba pano wafumizye umwanakwe aisaka pachitimbano? ²²Mkulola ukuti ukuzumila kwakwe kwa onvile umulimo nu kuwomba kwake, nu mulima wakwe wakuzumimila yafisile ukulonda kwake. ²³Amaandiko yatiliyafika yano yakuvwangwa, "Abraimu watili amzumila Amungu atilimwazya ukuti awino ati mzumila. Achino Abraimu wamwisile aciiza wakwe Amungu. ²⁴Mukulola ukuti ukuwomba uuntu angawazwaikweli, nasikukuzumilanye. ²⁵Vivyonye vivyo a Rahabu iwe amalaya atatili wanza ikweli kumulimo, pano watili awapochele la aweni nu kuwatwala kubarabara iyamwao? ²⁶Avino nanti umuwili utalinumwenzu angawafwa, Avino ukuzumila kwilu ngapatali ukuwomba aufwile.

Chapter 3

¹Wanawitu, asiwavule wanowanga wa awa mwalimu, mkamanya kukuti tukapochelela ukunyepwa nkani. ²Amuno swensi tukusowa pano inzila invule. Umuntu wenzi wino ataka kumpala kumazwi yakwe, wiyo awino muntu wino alichete, angawezya ukuuchindika umuwili wakwe wonsi. ³Nomba ngati twawika ilijamu ni faransi ni vyakumwa vyao nu kutuchindika. tuwezizye ukuisenula imiwili yao yonsi. ⁴Umanyee ukuti imeli, nanti ya kula ikasukumwa nu mwewa umkatipe, zikapishwa ni chipisizyo ichi tetigani ukuya poponsi pano ukulondola adeleva. ⁵Vivyonye vivyo, ululimi amuwili umuwili, amunolu kajikuzya amakulungani, kulola imilina masote vino yawezizye ukupya na amakala amatiti ya moto! ⁶Ululimi na lonye amoto, ainsii ya wawipe, wawikwa mkasi mu mawili yitu wino akufisha umuwili wonsi nu kuwuwika papela pamoto ni nzila ya wikalo, na wanowakochwa mumoto wa manda yonsi. ⁷Chila inyama ya mulonde, Inyonyi na vino kusela ni vintu vyonsi vya mlukuwa vikasungwa na wantu. ⁸Amuno angasunda ululimi, auwape unowapitilia wizula isumu ya kupitilila. ⁹Kululimi tukumwinula Atata nu Ababa witu, na vivyo twawatipa awantu wano waumbwa kumfano weke Amungu. ¹⁰Mumulono mumonyee amuno mkuvwangiwanamazwiya mpemba ni nipo. Wanawitu amazwi yaa takulondolwa ukunjivwa. ¹¹Zye umusima wonga anga wezya ukufum'ya amanzi amanone na mawipe? ¹²Mwe wamwitu zye unti wa mti ni ungawezya ukulela amatunda ya mzeituni, nanti umzabibu ungalela amatunda ya mtini? Nantichi mbwimbwicha membe chitanga chikane ukufum'ya amanzi yano yasi ni membe. ¹³Aweni munsizi yinu wino angatonta nukuwa ni njele? aweni umuntu wiyo wino angalolesya uwi kalo uuzinza pa milimo yakwe ya utonte ukufumana nu utonte. ¹⁴Ngamli nu uzuwa uno wa kalipa numwenzoo uukalale mum'yenzo yino. Msize mwadolanu kumwanga uufi nu kuzuwia ukweli. ¹⁵Wuwo asumchinzi uno ukwika ukufuma mwiylulu amuno insilo yakwe avya munsii, asivya mumwenzoo avyekechiwa. ¹⁶Vivyo pano palinuuzuwa nu wimiulip, kulifujo na mambo amawipe. ¹⁷Umuchizi unoukafuma mwiylulu ukutalika wazipa ukukunda utonte nu wila ukwizula inkumbu na matunda nu uzipe nantikukunda awantu wantu wamwi ni kweli. ¹⁸Nitunda izipe lekakomendwa pano pali umtendo wano wakuomba wintu lyamtende.

Chapter 4

¹Impati ni matatizo mwikutulinu yakufuma kwii ngavitakufuma mumiwili inu ni tamaa zinu imbipe zinozikuleka ivita mumonyee mwikutu linu. ²Mukukumbukila chino mu ntalinacho mukukomana mukichimbili liachino mutali niuwezo nacho mukulwa nu kukolofishana na fyanti mutakupata muno mtakamulenga Amungu. ³Mukalenga na mutaka patamuno mukalenga kutenga chaka kwa ajili ya mawipe ngamwa patamuvitumiye kuchaka chakachaka winu muwape. ⁴Mwee wamalaya mutamanyile vino ukukundana ni dunia hauwaduwi nu Amungu. Kuli wensi wila ukuwa ni chiuza nnsi ukujichita wewe uwaduwi nu Amungu. ⁵Au mukutimasomo ataun maana dano wakuvywangwa umuzimu umutishwe ino wawisile mukasi mumwitu alinuwiwii nkani kumwitu. ⁶Nomba Amungu akafumya inkumbu nkani achino nomba amosomo yakumuanga Amungu akakuma awachibuli lakini akamupa inkumbu uwakwimva. ⁷Nomba ifumya ni kwe Amungu mkanani ashetani nawenye akawa samala ukufuma ukumwinu. ⁸Palamilani papipi nu Amungu na wenyewe akapalamila papipi namwe mpizyani amakasa inu mwee wa zambi na mpizyani imwenzyo inu namwi wa nzila ziwili. ⁹Sikitikani lilanji karibu paulusha ni inseko zinu ukuwa machulo nukunonyma kunu kuweukulosha. ¹⁰Tontani mwee wakola kuminsi yeke Bwana akawinula mpela. ¹¹Mutize mwakwambana mwemwe kwemwemwe wanawitu umintu winu akumuwangwa. Ukumuliwila umunyina au ukumunyepa munyina aka mvanga kuiliwila isheria yeke Amungu ngamwa inyepa isheria mukuvuna ishenanu kujinyepa. ¹²Aliwenga tuu wino akafumya ishela akimu Amungu wino alinamaka ya kupozya nu kukoma wewe weni wino ukumu nyepa jilani wako. ¹³Imvwani mwemwe wanano mukamvanga. Ilelo au lyolo tukapita kukaya yoo nukwikala mwaka kuko nukazya ivuntu nukupata ifaida. ¹⁴Wino wamanya weni chino chika loleka iyolo amaisha inu acha ni hasa, amuno mwakolana ngani asusuwe wino akaloleka kumuda umufupi alafu aasowa. ¹⁵Nomba anga numvange muti utukasame weke Abwana tukakwikala anga tukufanya choo au chicho. ¹⁶Nomba isazi mukunga kumambo amalango yinu yayo azambi. ¹⁷Nomba kumukola wino wamanya ukuomba amapuma alafu atakuomba kumukola wino izambi.

Chapter 5

¹Inzani nomba, mwe wanomuli ninsao, lilani kwingu dyapapela kwaaji ya kuchula kunu yino ikwiza papela kumwinu. ²Insao zinu zizyalibika ni myenda kumwinu yaya dyikwe na wadudu awononzi. ³Idhahabu zinu ni hela zinu zikoa umulima, mwononzo wakwe mkailolela mwemwe hukukoma imiwili yini numoto, mwalwikila iyachika uwandawa mwisho. ⁴Rolani amali ya waombamulimo, wano mchilimulipwe kusinza mumavyalo yinu, wakulila! nukulila kwawo wano wasinza icha kudyachinu chichi fika mumakutwi ya Mukombe wa majeshi. ⁵Mwikala kuraha pa ulimwengu nu kuyinonya mwemwe mwe wakola. mwainisha iniyenzo hinu amanda ya kufyula. ⁶Mumnyepa nukumkoma humkola humkola atangawezye hukuluma. ⁷Nomba vumilianyi wamwii, mpaka haize Umukombe ngati vino wakalima vino wakazi ndilila hivya kudya vyao hivizipe hukufuma pansii, ngawazindilila havumilia kwa haji yakwe mpanka imvula zyakwanza na zil zya mwisho ngazya tomya. ⁸Lakini ha mwemwe mvumilie hikazani ni miiyenzo hinu kuhaji ya kwiza kumkombe hakupipi. ⁹Wamwitu mtizemwakosana hamwengati mwemwe kusudi mtize ninyepwe. Lolani, Ahahakimu hakwimilila pandyango. ¹⁰Kumfano, awamwitu lolani amachula nu kuvumilia kwe wakalaula wna wavwanzile hizina

dya Mkombe. ¹¹Lola twawita wahoo wano wakavumilia, "pamvi". Mumwivwa uhuvumilivu weke Ayubu, nu amambo chi Umkombe wizula hinkumbu nu huntu. ¹²Kabla yeke yonsi inkozyane mutezemwamwalapa au kumbingu na pansi, lakini nomba "havino". Inu imanyike "nkulapa" vino nkukana ni himanyikwe vino nkukana ilimtize mponene pansi nu kunyepwa. ¹³Kuliwensi wila mumwinu alinu machulo ilazima alenga. Nomba umtu wensi wino wachenyela? Aimbile isifa. ¹⁴Nomba, kuliwensi wila mkundi dinu wino ham dwale? Awapunde hawikolo wa kanisa, nao wikolo wa kanisana walenge kuwaji yakwe, anga wakumpaka amafuta kuzina dya Mkombe. ¹⁵Namaombi ya ukamilike yakampozya umdwale, nu Umkombe anga mwinule. Ngavino atifanya amawipe, Amungu anga mlekele. ¹⁶Nomba ungamani izambi zya kumwinu mwemwe nukulengela kila muntu nu wamwao, Achino mpozwe. ukulenga cha mkola ukulela chino cha loleka ichikulu. ¹⁷Nu Aelia walinji amutu walinji na maisia ngati yeke sweswe, walenzile kumahi mvula itize hitonye, ni hitatonjilela pa ulimwengu kumanda ya miaka yitatu ni miezi sita. ¹⁸Aelia walenzile kalinji, ni yulu zisi imvula papela ya insi in insi azifumya hivya kudyu. ¹⁹We wamwitu, ngawensi mkundi dinu akusowa ukufuma mkakamilike numtu hunina ampirusha, ²⁰nomba umanye wensi weno hakumkolela wa mawipe hukufuma na mnzila yakwe ya mpati inzila yakwe ya kusowa akapola humwenzu wakwe kufuma mumahuti haka kupika likumbi dya mawipe.

1 Peter

Chapter 1

¹A Petro, kaomba weke Yesu Kristo, kuweni wa kusatana, kuwateule, ku Ponto yonsi, Galatia, Kapadokia, Asia, nu Bithinia, ²ukufumana nu umanye weke a Mungu, Baba, kukuswesha nu Mwenzo Umtiswe, ku lwivwolweke Yesu Kristo, impemba iwe kumwinu, ni amani yinu iyongizeke. ³Amungu Baba weke Yesu Kristo ubarikiwe. Ku ukula wa rehema zyakwe, watupile uujasili wa ukukuledwa uupya wa upyani ukupitila ukuzyupuruka kweke Yesu Kristo ukufuma kuwafwile, ⁴ku upyani uno utakaloa, utakawa ni ntavu wa ukupungua. Iliwikwa kwi yulu kwajili yinu. ⁵Ku uwezo weke Mungu mkulindwa ukupitila iimani ku wokovu uno uli tayali ukufunuliwa ku muda wa mwisho. ⁶Nonnyani kwedyo, ingawaje isazi alazima kumwinu ukujivwa ihuzuni ku majaribu ya aina mbalimbali. ⁷Yoo, a kusababu yinu ijaliwiwe, imani ino aya thamani kuliko idhahabu, ino ikasoa ku moto uno ukajaribu iimani yinu. Yoo ikatokea ili iimani yinu ipate isifa, uutiswe nu mchinzi muufunuo weke aYesu Kristo. ⁸Mtamuweni umkola, lakini mwakasama. Mtakumulola nomba, lakini mkwamini kumkola na mli ni furaha ino itanga ilandaulike ku furaha ino mwizura nu utiswe. ⁹Nomba mkupokela mwe wakola amatoke ya imani yinu, uwokovu wa inafsi zinu. ¹⁰Awakalaula walondozile nu kuuzya kuu makini ukuhusu uwokovu wo ukuhusu inema ino ngali ayinu. ¹¹Walondozile ukumanya ukuti aaina chi ya uwokovu uno unguiza. Vivyonye walondozile ukumanya amuda chi umwenzu weke Kristo uno ali mmwao wavwanganga chani na wakola. Yoo yatokeanga uwakati pano wawa nenanga amapema ukuhusu amachuro yeke Yesu Kristo nu utiswe uno ngali wamfuasile. ¹²Watili afunuliwa kwe kalaula ukuti walinji wakuyatumikia amambo yaa na asikwajili yawakola, bali a kwajili yinu amasimulizi ya mambo ya ukupitila kwe wao wano wakaleta iinjili ku mwinu ku nzila ya Umwenzu Umtiswe uno watumidwe ukufuma kwi iyulu, amambo yano na awamalaika wakukumbukila ukufunuliwa kumkola. ¹³Nomba nyepani imisana ya njele zinu. Mtekame mfikra zinu. Muwe na maka amakamilifu kunema ino ikaletwa kumwinu umuda wa kufunuliwa kwe Yesu Kristo. ¹⁴Ngati awanchi wa livwo, si mnyepwe mwe wakola ni tamaa zino mwatili mzilondola mwe wakola pano mtamanyile. ¹⁵Lakini ngati vino wino atiwiwa vino a mtiswe, na mwenye vivyo, muwe mwe watiswe ku tabia yinu amaisha yonsi. ¹⁶Kukua yandikwa, "Muwe mwe watiswe, ku sababu anene ne mtiswe." ¹⁷Nga mwanjita "Baba" wiyo uno akanyepa ku haki ukufwatana ni kazi ya kila muntu, tumia umuda wa safari ya kukwako ku unyenyevu. ¹⁸Mwamanya kukuti italinji kuhela au idhahabu - ivintu vino vikuharibika- vino mwakombolewe ukufuma kutabia zinu zya upungani zino mwatili msambilila ukufuma kuwa baba winu. ¹⁹Lakini imuokolewa kuwazi wa mchinzi wea Yesu Kristo, ngati wa mfwele ino itali ni hila wai wala. ²⁰A Kristo watili achaguliwa kabla ya imisingi ya inshi, lakini amanda ya ya mwisho, wafunuliwa kumwinu. ²¹Mwamwamini Amungu ukupitila umkola, uno AMungu watili amzyupulusha ukufukuwa fwile na uno wampile utiswe ili ukuti iimani yinu na maka viwe kwea Mungu. ²²Umuchita inafsi zinu ukuinswepe ku lwivo lwa iyo ikwelu kudhumu dya uchiuza dya unyina dino dyololoka, nomba mkasamane ku maka ukufuma mmyenzo. ²³Umuledwa ku mara ya pili, asi ku mbeyu ino ikaharibika, lakini ukufuma ku mbeyo ino itakakonongeka, ukupitila upuma ni neno dyeke a Mungu dino di shalila. ²⁴Ku maana " imiwili yonsi a ngati amafwa, nu utiswe wakwe wonsi angati iua dya lifwa. Ilifwa dikakala, ni iua likapona, ²⁵lakini ineno dyeke Bwana likashara imilele." Yoa antumi ino yatili itangazwa ngati iinjili ku mwinu.

Chapter 2

¹Nomba wikawi kutali, idhimbi dhinu uhufi, amabyedo, uwivu na pasa. ²Ngati awina awawe, mkumbukile amaziwa ya muzimu, ili nomba mkule mkasi muwokovu, ³nganawonja ukuti Bwana aluzipe. ⁴Izani kukwakwe wino aliwe ipuma liwo likaishi lino walikawa awantu, lakini dilyo walichagula Amngu tena andyamawa kukwake. ⁵Namenye womba mwemwe amawe amapuma yano yakazyangwa papela iwa ang'anda ya mzimu ili kuwe awakachema awaswepe wano wakafumya isadaka zya mzimu zinozyazunula ke Mngu ukupitila kwe Yesu Umuzimu. ⁶Iandiko dyavwanga vu lolanawika ku Sayuni iliwe dyakumbali ikulu limulyachanguliwa wa lylamana wensi wino wamini kumukola atakola isoni. ⁷Womba iheshima ayakumwinu amwemwe wawomazumila. Lakini, "iliwe liwo walikana awakazyenga, lyo dyawa iliwe iuulu dyakumbali"-

⁸na, "iliwe lyakukupala nu mlima wa kukunpala."Awakola wakupala wano wakukana amazwekedilyo dinoanga wawasontola, kumwao.⁹Lakini mwenji mwene luko luwo walusontola uhuchungaji wa mikulu itaifa itiswe awantu wa utawala weke Amngu, ili nomba mavwanga amatendo muyavwange amambo amakulu yeke wiyo wino wawisile ukufuma mchanda ukwiza kumusanya wake wajabu. ¹⁰Amwemwe pakwanza mtalingi mwemwe awantu weke Amungu. Mwenji mtapokazile inpemba, lakini womba mwapokala inpemba. ¹¹Wamitu ntiwita ngati mwemwe aweni wakuliwila nukuima ukufuma kukumbukila ukuwipe kwa dhambi zino zikudwa ivita nu mzimu witu. ¹²Mkutakiwa ukuwa ni tabia inzipe pakasi ya wantu, ili nomba ngawangawavwa, ngati muwomba amambo amawipe, wakahilola imilimo inu inudhipe. Nu kumuwula Mngu kumanda yakwiza kake. ¹³Ueshimu iselekali yawantu kuajili yeke aBwana, ngati amwewe mkulu, ¹⁴ngawa katawala wawo watumwa ukuhukumu wawo wakuwomba amawipe nukuwasifia wano wakuomba amapuma. ¹⁵Nomba viwo ahupendo weke Amungu kukuti kukuwomba amapuma mkumyalazya ivwangozua uchaka zya wantu awapungani. ¹⁶Ngati awantu walaha mtidha mwatumia ilaha inu ngati achakukupikila, uhuchafu ila muwe ngati awakatanda weke Amngu. ¹⁷Muweshimu awantu wonsi. Wapenda wiwana winu. Mogopawi Amngu. Mumweshimu umwene. ¹⁸Awatuma muweshimu awabwana winu kuheshima yonsi, ntakuti tu awabwana wawo wazipa, na watonite, lakini nomba nawawonye wadhambi. ¹⁹Nomba mnochazipa kwewensi winoakavumilia uuwavi umuwawe nkani pawoakuchula pano patalihaki kumawazo yeke Amungu. ²⁰Afaida chi ino ilipo ngamkuishi nukuwomba idhambi tena anga mkwendelea ukumwa? Lakini ngamuhwomba amazipe kukunyepe yowo asifa inzima kwe Mungu. ²¹Kwelyo mwesindye, mno nu mzimu nye wa chuzile kuajili inu wawalekela umfano ku mwinu, ukufata amatamba yake. ²²Umkola atawovile idhambi wala utalolesile uwufi wowonsi mmulomo mkake. ²³Uwakati uno walingi wakumtukana, atapulushizye la intusi, pano wachulanga atogopangala. Ila waifumizya umkola kumkola wino akanyepa kwaki. ²⁴Umkola wanyamzile idhambi zitu kumuili wakwe ku mti, ili womba tutiza tuwe ni sehemu tena kudhambi nu kutitwakale kuajila ya haki. Kukuma kwakwe amwemwe mwapola. ²⁵Wonsi wano anga mkaeluka eluka ngati ifwele inu yasowa, lakini womba mawe la keka chema nukalinda wa myenzo inu.

Chapter 3

¹Ku nzila yooh, mwee wano mwemwe awanachi mkulo ndolanifuniye kuwonsi winu mwewakola nyee, ngasi wamwi watakakwivwa ilingu, kukupitila intambi zya awachi wao waknya kukuvutwa pano pali ilingu, ²ku sababu awakola nyee kangawalola itambi inzipe ponga ni ichopo. ³Yooh ifanyike siyo vyaukumbelelela vya kulonde--kukushuka inyele, vito vya idhabu, au imyenda yinji. ⁴Lakini ibadala yakwe ifanyekwe kuuntu wa mukasi wa mumwenzo, na kukuzidi pakasi ya uuzipe na uutonte na umyalale wa mwenzo, wanowali kunkolelo zyeke Amungu. ⁵Fwandi vino awanachi wazumizile ukuzwla awakola nyeeh kunzila yooh. Walingi nu uluvwilo pakasi yeke Amungu na wawazumizile awonsi wao awakola. ⁶Ku nzila yooh Sara wamzumizile aibrahimu na kukumpunda ati "mkombe" wakwe. Mwenji nomba amwemwe awanakwe ngaah mung'aloavya yano yazipa na ngaah mtakawa ni ingofi kumawipe. ⁷Ku nzila yinyei amwemwe wonsi mwikale na awachi winu kukumanya ukuti wao awamwinu wachanachi wanowatali na amaka. ⁸Kaili, mwenji mwensi, muwe ni inia yonga, wa ihuruma, inkumbu chingati amunyina, uutonte, na awapole. ⁹Mtiza mwalipisha amawipe kumawipe au intusi ku intusi. Ichinyume chakwe, mwendelee kukubariki, ku sababu yooh, mwatili amwitwa ili achino mupyane impemba. ¹⁰"We wensi wino wakulondola na ukulola amaisha na ukulola uwanda umzipe alazima azuwie ululimi lwakwe kumawipe na imilomo yakwe na ukuvwanga uuchaka. ¹¹Na wino akageuka na ukuleka amawipe na kukuomba yano yazipa. Alondole ichete na ikuifuata. ¹²Aminso ya Mkombe yakamlola wino ali ni haki na amatwi yakakwivwa amaombi yakwe. Lakini impumi ya Mkombe ulivinji kweke wao wano wakaovya chaka. ¹³Aweni akawawonvyi chaka amwemwe, ng'a mwalikumbukila lino lyazipa? ¹⁴Lakini nga mwachula ku ichizipe mwamupwizwa. Mtiza mlote uwowa yayo yano waji wakayalola uwowa mtiza muwe ni uwowa. ¹⁵Ibadala yakwe, mumuwike Umkombe mumenzo yinu chingati umuswepei. Kila mara muwe tayari kukumjibu chila muntu winoakuwatembuzya amwemwe kuchani mkumzumila Mungu. Wombani vii ku uwuwundumale na umuchinzi. ¹⁶Muwe ni izamila inzipe ili awantu wanowakutukana uupuma winu amazipe pakasi peke Kristo wanyze ukutumbuluka kusababu wakulanda vinji izaizi yinu chingati vino mwalingi wano mukao onvya uuchaka. ¹⁷Achiwiye nkani, nga Mungu wakumbukila kukuti mlimumaimbo kukuwonvy'a amazipe kuliko kukuwony'a amawipe. ¹⁸A Kristo linji watili ateswa ndyonga kuajili ya idhambi. Umkola wino alini ihaki watili ateseka kuajili yitu, wano tutalingi tuli ni ihaki ili aize atulete asweswe kweke Amungu. Wafwile pakasi ya umuwili, lakini wamufanyile amupuma pakasi pa mwenzo. ¹⁹Pakasi pa mwenzo, waile ukuivwanzya imyenzo ino nomba ili muunyepe. ²⁰Zitalingi ni ichopo uwakati wa umyalale weke Amungu pano walingi ukuwetekelwa uwakati wa Nuhu, swepe amanda ya ukuzyenga isafina, nu Mungu watili awokowa awantu wache--nane --ukufuma pakasi ya amanzi. ²¹Yooh ayalama ya ubatizo uno ukawaokowa amwemwe nomba, siyo chingati ukupwizye ichifite kukufuma mumuwili, lakini chingati aombi dyaizamila kweke Amungu, kukupila kukufufuka kweke aYesu Kristo. ²²Umkola ali kwikasa dyeke andyilo dyeke Amungu. Waile mwiwulu. Amalaika, ni imamlaka, ni ingvu ilazima vimzumile umkola.

Chapter 4

¹Vivyonye aYesu wapasile amateso ya mumuwili, zwalani ichanzo ziya aina yonga. Umukola watilipata amateso mumuwili wakwe wafuma ni idhambi. ²Umuntu wee atakwendelea tena nukuishi ni tamaa ziya mumuwili, ila

kumapenzi yeke Amungu, amaisha yakwe ayano yashazile.³Zyele umuda wapisile au tosha ukuomba amambo yano ya insi wakulondola ukufanya uwalibifu, nia imbipe, ukukodwa, ukudya nkani, ishangwe zya ichipagani na iibada isanamu zino zilo na amachukizo.⁴Wakuwaza iyajabu panowa kukwepa ukuomba amambo yao ponga nao vivyo wakuvwanga amawipe papela yao.⁵Wakafumia iyesabu kumwao uno ali tayari, ukuumu wano awapuma na awafyile.⁶Kwa ikusudi ndyo iinjiri watili awaihubiwa kumwao wano wafyile, kuno ingawa wavwanga ukuhukumiwa ni miwili yao ingati awantu ili wawe nu ukuishi ukulingana nu Amungu ni iroho.⁷Umwisho wa amambo yonsi izile. Ila muwe nu kumanya yano yalichete na muwe nu munkono uno ulichete ku mambo ya amaombi ila muwe nu kumanya yonsi.⁸Tkabula ya amambo yonsi muwe ni ibidii ni nkumbu chila wenga, ila muno uupendo utakalondolwa ukukupula idhambi zya awamwao.⁹Loleshani inkumbu chila wenga bila amanung'uniko.¹⁰Ila avino chila wenga winu vino wavizumila ibahati, muitumie na ukusaidiana, ingati umusimamizi umupole uno ali ni bahati ivule zino mwafumizye inkumbu zitumike na ukuhudumiana, ingati awasimamizi awatonte na ibahati ivule zinozyafuma bure nu Amungu.¹¹Ingati umuntu wavwanga na iwe ponga ni mbila yeke Amungu, na vivyonye umuntu akasambilizya na ponga nu wezo wakwe uno alinao Amungu, ila mno imbila chila ijambo Amungu wapata ukumuzifya ukupitila aYesu aKristo. Uutukufu umuwezya vino umukola amilele na imilele. Amina.¹²Wanawitu, mtawazya kukwezya lino lizile ingati icheni, alafu kuli ni chintu icheni chino chilipo chino chikuwizila ku mwinu.¹³Ila vino mukuzidi ukukadili avino mukuzidi ukupata uuzowefu na amateso yeke aKristo, munonye, ili namwe mfulai tena mushangilie na uufunuo nu uutukufu wakwe.¹⁴Ingawa mutukana kwi zina diyane liyeke aKristo. Twawapa ipemba kwi zina dyeke aRoho amatukufu nu Roho weke Amungu uno wikala papela inu.¹⁵Ila atize awepo wensi uno akuteseka ingati amukomi umwivi, umuleta amawipe, ila amwamini nu kumletela amambo yanji.¹⁶Ila ingawa umuntu ali na mateso ingati aMkristo, atizye alole insoni, ila amchindike Amungu na ingawa akwazya kumwitu ikawa uli kweke Amungu.¹⁷Ila uwakati wafika uwakati wa uhukumu ukwazisha kukaya yeke Amungu. Na ponga ngikwaziya kumwitu, ikawa urikweke wao wano watachindika injiri yeke Aamungu?¹⁸Na ingawa uno ali ni haki angaokolewa kukupitila amatale, ikawa uli ku muntu uno alili ni haki na uno ali ni dhambi?"¹⁹Kwa hiyo wonsi wanowakateswa nu kufuma na amapenzi yeke Amungu wasenda inafasi ziyao kweke akaumba umwaminifu ila wakalenga amazipe.

Chapter 5

¹Nkuwasili hawakombe wano walimwene po mkundi limu, anene ne mkombe huwamwinu nane shaidi wa machulo yeke Kilistu, nawino vivyovye vivyo tuli ponga katika uhutiswe huno hutataka kunoneka.²Nomba kuwika hu uwenzo hanwenwe wa kombe, lichemani ikungi dyeke Amungu lino lili mveke ponga uwinu hilolani siyo ku sababu mkulondodwa lakini kusababu mkukumbukila vivyo mkolana nu Mungu. Hilolani siyo kukukundwa hiyela zya nsoni, lakini kukukudwa.³Mtize mliombe hawa kulu papela pa wantu wano wali pansi hukulolekeshwa kwinu, lakini kuwe humfano mhuponga winu.⁴Pala Akachema Imukulu kanga wamauyishwa hukapokela inkofela ya uziye hino itakasofwa uhuntu wakwe.⁵Havivyonye humwemwe walomendo hawa nono mwawa ni ngofi kuuwa kuluwinu ha mwemwe honsi, zyalani ulutonde hokusaidiana hamwe kwe umwemwe, kwe Mungu hakawakamya wano mlini nchisembo, lakini hakawapa wa nkumbu ineema.⁶Kuwa nkumbu pansi ikasa dye Mungu lino lili ni nguvu ili kwamba winudwe kuwakati wakwe.⁷Muuwikilani hizalau zinu papela yakwe ku sababu hakuwajali.⁸Muwe na masala, muwe mwemwe wa kulolekesha. Wila ahaduwi nu ashetani, ngati insama ino hikazuma akuwendela, akulondo umntu wa kumshandula.⁹Imililani kuchisila kwakwe, muwena maka katika uhuchete winu. Ngamwamanyu ukuti wamwintu witu wano wali ku dunia wakupitila hamachulo ngati yaiya.¹⁰Ibadala ya kuchula kumda kache, Amungu wa nkumba vyonsi wawisile katika uhutiswe wa myayaiya mkasi mwe Kristu, akawakamilisha akawapa hamaka nu kuwawikila amaka.¹¹Huwene huli kukwakwe humyayaya nu myayaya. Amina.¹²Nantegemea Sidwano ngati humwanintu umtiswe na kuwaandikila namwemwe kuhufupi kukupitila kwakwe. Nkuwatia humwemwe nu kuilolela ukuti na kuandikizile ni neem aya kweli yeke Amungu. Imililani mkulolela mkasi yakwe.¹³Wano wamini wano wali ku Babeli, wachaguliwa ponga na nswe, nkuwalamka, nu Marko humwanane, nkuwalamka.¹⁴Lamnkani kwe wenga na kukubusu nu lukundo, ni imani iwe kumwinu wano uli mkasi mwe Kristu.

2 Peter

Chapter 1

¹Simoni nu petelo awakuchula wa muomnvia Yesu kilistu, Kweke wao wanowaipokela nu kuzumila ilingu vya thamani ngati vino tupokela asweswe, nu uzumile uno ulimkasi yeke MUNGU nu katula witu a yesu kilistu.²Ineema iwe kumwinu; Iamani ivule kukupitia injele yeke amungu nu tatawitu a yesu kilistu.³Ukupitia injele yeke a mungu tupate nintu vyake vyosi kwa ajili ya uwikazi wa wikalo.⁴Kunzila yo watili tukongamanika ku vintu vya samani. Wao nvile dyo nu kutuwila tuwe swe wa pyani weke Mungu, Nkati vinotukwendele ukuuleka uuwipe wansiyo.⁵Kumulanduwo, wombani kumtee ukungezya uuzipe kunzila ya kuzumila kwinu, kumulanduwa uziye, ni njile.⁶Ukupitia injele, kache, nu kupitila kache ukuwetekela nu kupitila uwetekela nu uatauwa.⁷Ukupitila uatauwa nu kukundana na wamwitu nu kupitila ukukundana na wamwitu, tukundane.⁸Ngivuntu vyo vilimum'yenzo yinu, ya kwendelea ukukula mkasi ya mienzo yinu, papoamwemwe mtakawa awantuawumba wala mtakuwa awantu wanomtakulela amatunda ya njele yeke tata witu a

Chapter 2

yesu kilistu. ⁹Umuntu wensi winoatali na mambo ya, akalola ambambo ya papipinye; Umkola antonko. atuvilila vino watiliawampwiza uuwipe wakwe wakali. ¹⁰Vivyo wanawitu, wombani Kumute nukulolela amazwiyano wawitila amwemwe. nga muyaomba yayo papo mtama mkumile. ¹¹Avino mkaipatila uuvule wa midyango ya kwinjilila ku uumwene uwa chilawanda weke tata witu nu kavwa a yesu kilisto. ¹²Kuvinyo anene nkawa tayali ukuwizusha vindu viikila wanda, nansi mwayamany, na nomba mumuwooma ni kweli. ¹³Nkufikilia vino na jikakamilisha nu kuwakatisha nu kuwizusha kwa ajili ya vintu vyo, nchili ndipo mng'anda vjii. ¹⁴Avino manyile ukuti impindisi ntale nkafunya ing'anda yane ngatietata a yesu kilistu vino watu langisizye. ¹⁵Nkaomba kumute kwa ajili yinu nu kuwizusya ivintu vyo panonkapita mshale mkwizuka. ¹⁶Asweswe tutafwasile ivili vino watili awavingizya kuuchete papo pano twawanenile kuhusu amaka nu kujiwikwa kwasi kwe Tata witu aYesu Kilistu, asweswe twalinji swe mashaidi wa uswepe wakwe. ¹⁷Umukola wapochezile uuswepe nu mchinzi ukufuma kwe Mungu Baba pano ilingu litilili vrika ukufuma mu uswepe umukulu na kuvwanga, "We awino mwanane, umukundwe wane wino antinzipiza anene." ¹⁸Twatili atwivwa ilingu likufumilila kwi yulu papo pano twalinji kumwamba uwo umuswepe. ¹⁹Tulinadyo izwi dya unabii dino dili kweli, kukupitiza izwi didyo mkuwomba ichete nukulizumila. Ngati umusanga uno ukuwala muchanda mpaka pano yafika umutondo ni ntanda zya manguzi zino zikuloleka mu m'yenzo yinu. ²⁰Manyani ukuti kutali unabii uno wandikwa kumulandu wa kujielengan'ya unabii umkola. ²¹Kutali unabii unowiza kukukasama umuntu wa mumsi, awantu wa mumsi watili awapokela Umuzimu Umutizwe unowa vwanzile ukufuma kwe Mungu.

Chapter 2

¹Awalaula wa hufi wafumizile ku Waisilaheli na walimu waufi wakizatena kumwinu kusili wakaleta wakaleta amafundisho ya hufi naowakamkana aBwana wino wa wakala, wakuiltela uononzi wazuwa papela pao awakola. ²Awavule wakafwata inzila zyao awakola zya soni nukupitila awakola waka ilakalisha inzila ya ukweli. ³Kuwinu wakaonka awantu anga wakutumia amaneno yaufu iukumu yao itakazimbala, uwinonzi ukawafata. ⁴Mno Amungu atawalesile la amalaika wano watili awawifya. Ili wawasumvile ukuzimu ili wanyepwe iminyololo mpaka pano ihukumu pano ikawizila. ⁵Wala Mngu atahivumilizye idunia inkali. Ila, wamlesile aNuhu, wino walingi wapundwa ku haki, ponga nawa mwaho saba, pano walekezile igalika papela painsi ino yatenda izambi. ⁶Amungu watili ahukumu amakaya ya Sodom ni Gomora paka ayawa amatohi nuku wano wakutenda izambi ku manda ya pamiso. ⁷Nomba pano wachita vivyo, watiliamupoza aRutu umuntu umzipe, wiwo walinji walakalishwa ni ntambi imbipe zya kukana ukufwata ishelia yeka Mungu. ⁸Womba mno wiyo umntu wino ali ni aki, wanoanga akakwikala nao amanda ku manda akuichuzya mchifua chakwe ku mambo yano waivwa nukuyarora. ⁹Womba aBwana wamany inzila zya kuwapoza awantu wakwe amanda ya machulo wiwa wuwa ya kuwantontela wazamba ku ajili ya ukumu kumanda ya mwisho. ¹⁰Kuhuakika woo hauno au kweli kuwaowano wakwe ndele ukwikala kukukumbukila kwa muwili woo nukusula iselekali. Awantu wawo waimba nu vifua vyowo wataka kopa ukuwalakalisha awikoro wamwikulu. ¹¹Womba wanti amalaika wali ni nafasi na maka ukuwapota awantu, lakini watanga waleta hiukumu kwe Bwana. ¹²Lakini vyo ivinyama viwovitali minjele vya umbwa kuajili ya kulema nukukoma. Ukuchiswa kumalipo yao ya dhambi zyao. ¹³Umsanya wonsi wakwikala ku laha. Wizula amankunko namwape. Wakawonya ilaha zya ufi pano wakondya wuwewe. ¹⁴Amisi yao wakupika nu umalaya watakapotwa ukuomba idhambi; wakawawipa nu kuwaponya wakashika awachi mdhambi. Wali ni myenzo iwo izula ukukumbukila, awana wano watipwa. ¹⁵Waileka inzila ipuma. Wasowa wukufata inzila ya wukosi awaneke aBeoni, wino wapewoa ukupata amalipo ya makosi. ¹⁶Lakini wamfwewukizile kumakosa ya mkola. Inpunda ino itavwanganga yavwanzile kulingu lya mntu, walesizye imizimu yeke akalola. ¹⁷Awantu waa ngati imbwambwa zino zitala waminzi. Katia mawingu yano yakafuma nuhupapo ikumbihi mwane waliwika kuajili yawo. ¹⁸Wakavwanga kuhuchaka hwosi. Awantu kumawazo ya muwili. Wakawa wapa antu wao wano wakakwezya ukusaiha wano wakakwikala mmakosa. ¹⁹Wakawawewa awantu uhuru uwakati na wakolanye awatumwa wa dhambi ya wivi mno umntu wawikwa amtangazi weke chicho chino cha mtawala. ²⁰Umkola ahifumye kuvichafu vya hinsi kukulondela amasala yeke aBwana umokozi aYesu Umuzimu, nomba ngawapulukila tewa uhuchafu huonye tewa, ihali yakwe ikawa imbipe ukuluta iyo ya kwanza. ²¹Angaikutakiwa awantu wao angawikazile bila ukumanya alafu tena ukuzileka ihamuli intiswe zino wawapile. ²²Umlumbe ukawa awakweli kumwao. "ihimbwa ya pulukila amalula yakwe. Nu kapoli wino wampwiza wapurikila tewa ukugala gata mwantope."

Chapter 3

¹Nkukwandila awewe mwanawitu(ibarua)au imbila yili intiwili ili ukukulamsha amasala, ²vinye viii uzikane a mazwi yano yanenilwe kunyuma na wakalaula watiswe ukupitila na malaizyo ya Mkombe kuli waomvi wakwe. ³Naomba viii kuchili umanye kuno wakiza awantu awachaka wano wakawa wachaka nu kuwachuzwa, wao wakiza kumanda aya kumbele na wakaomba yayo vino wakolondola awakola. ⁴Kanga wakuti "Yalikwii a malayano ya kusuwila? Ngavino wa Tata witu wafwa ni vintu vyonsi vikala a vila nye ukufuma pano vyamasilwe kalinye. ⁵Wiwilazile kuno ukufuma kali kwalinji insi, ni yulu vyanga uyamatwa, au vyamasilwe ukufumana na manzi, ukipitila ni lizwi lyake Amungu, ⁶kulingu ilya manzi, kwiza kwawa isheleula ila icheleula chicho, chatili chonongeka au konongeka. ⁷Isazi iyulu ni insi, vyawikwa ichika, au ngati chika ukwiza ukupembwa ku moto. Vyawikwa vivyo ngati chika kuwanda wa ukomansi. Uwakunyea awantu wano wanga wataamini au ukusuwile ilingu lila lyeke Amungu. ⁸Imbila yii itanga ipite kumbali wana witii,

mnokwanda wonga kumkomba ngati asawa ni miaka ielufu. Ni miaka ielufu asawa nu wanda wonganye. ⁹Ponga na vivyo ukulingana ni layano lyakwe, umkombe witu atakamba amawipe, au machaka ngati vino fukwelenganya ila uomvi wakwe, ukawa bila uluwilo. Kalinji umkola, atali nuluwilo ilaawakutantele nkani, ukuti atize ankawenga asowengane. ¹⁰Ingatenga uwanda wakwe, umkombe ukiza, ngati umwivi. Uyulu likama lichango nkani nkani mno mumoto, apanomsi, ponga na vyonsi, vikasila miyaa nukuwa pa mpee. ¹¹Mno ivintu vyonsi, vikamalizwa ngavino viii. Na kunzila yoo? Ngawene ukawa we mntu chi? Kuno fuandi achani chino utanga uikele, ichimungu au mli Mungu viyoo. ¹²Ikutakiwa awewe ukumanye nukumanichisha zuwa kuno kuli uwanda wa uwizilo wakwe a mungu. na iyulu likaka umoto ni vintu vikayeyushwa au vikalungalile ukufumana ni joto lila ikalipe. ¹³Ukufumana ni laizyo lakwe, tuzindilila uyu lipya ni nsi impya mno awateke wakikala. ¹⁴Achino awovi wana witu tulolele kuno tukanilola ivintu ivizima inkani achileka tutakwa au chikondolwa tuwe sweswe wakapanga. Nukusontwa ukwingana na mawipe ila ichizipe nkani ukuwa nu mtende. ¹⁵Lemelela kuutali wokovu uwa Mkombe witu ngavina umwani witu a Paoolo vino kukulingana na masala aya mchizi yano wapevilwe. ¹⁶A Paoolo akuvwangila yayo yonsi, kumbila ya kwandika mno kwalinji utazu umwi wa kwelewa a mwazwi yala, yangayaoma. Awantu wano watali, ni mchinzi ponga nuukalanga, wanonga ivintu vivyo, Ingati vino watakuchindika amawalikoo kukwelekea nuwonongeke wao. ¹⁷Nomba wana witu tukulenga myamanye yayo, jitunzani mwe wakola. Ukuti mtize mdanganywe au ukosoviwa nu mintu wensi kukudanganywa na awafi, ili kuwasovya muukazi, uwamkosololo. ¹⁸Aovinye viii, kwani au tukwe, mpemba zya kwelewa chete Mmkombe akatula witu aYesu Kiristu. Ni sazi impemba, nu mchinzi, vili nu mkola kwanzizya nombaye, mpaka nu myayaaa au na milele. Amina.

1 John

Chapter 1

¹Chila chino cha talikizile-chila chino twachivwile, chiba chinotwa chiweni kuminzo yitu, chila chino twachiweni na makasa yitu yachilema likupalamizile ilingalya upuma. ²Uo uwatili uombeka kukumanyika kwasi, na twuilola, na tuilolele ukuwumila imbila ya upuma amanda yonsi, wuno walinji kwe tata na watiliawombeka kukumanyika. ³Cilachino tuchilo nukuchilanda achino tukuchumila imbila kumwinu kaini, ili mtikanilane ponga naswe, nuuponga witu ponga nu tata nu mwa nakwe Ayesu Kiisitu. ⁴Avino tukuwandikila ivintu amwemwe ili ukunon'ya kwinu kufikile. ⁵Yoaino ntumi inotuiwva ukufuma kwake nukuwumila imbila: Amungu antiswe na mkasi yakwe mtali chanda nansi kache. ⁶Gwatwa vwanga twati tuliuponga nawe na tukapita nawe mchanda, tukuikofya na tutakutenda yakapanga. ⁷Ngatwapita mumsanya ngati vino umkola alimumsanya kuuponga witu asweswe kwesweswe, nu waziweke Ayesu Kirisitu, umwanakwe ikatu swefya ukufuma muzambi zyonsi. ⁸Ngatwali tutali ni zambi, Tukujikofya asweswe nukuvwanga kwitu kutali chete. ⁹Ngatwa ziungama izambi zitu mno umkola amwengu ni haki akalekela izambi zitu nu kutuswefya na mawipe yonsi. ¹⁰Ngatwa vwanga twali tutama tuombe izambi avino tu kuti umkola alinuufi ni lingu dyakwe litali mumenzo yetu

Chapter 2

¹Awawawe waw nawakasama, wandika amambo yaa, kumwinu kiktinze mwachite izambi. Lakini nombamba ngiawe wakutuvwangila alipoinga nu Baba, Ayesu Kirisitu- wamzimu awino wamkola yonsi. ²Wamkola akalungany'a wazambi zitu, wikala askuzambi zitu swenga. Lakini nombamba akuinsiyonsi. ³Kwelyo, twawawanya ukuti, twamumanya wumkola ngatwazitunza iamulizyakwe. ⁴Wamkola wino, Twamanya ukuti, " Namumanya Amungu," Lakini atakwema lamlizyakwe alinuufu muwakweli nawumu mchifia chakwe. ⁵Lakini wino walwa ivwango zyakwe wuhukweli wututu wiyo. inkumbu zyake Amungu, wazimala kulilyo twamanya ukuti tuli mkasi mkola. ⁶Wuno akuti nkakwi kalia mkasi mwe Amungu, akulondoadwa wu mkola apitie ngati vino Ayesu wapitanga. ⁷Wamwitu, mawandikila hamwemwe la limli ipya, ila lamuli inkali, zinomliwazyo, wukufumakali. Avwango zino mavwanga. ⁸Nomba vii, nawandikila amwemwe iamri ipya. Yano akweli kumzim wakukwinu vino nombamba uhusiku wukupita. Nunsanya wakweli avino wukwaka. ⁹Wino akuvwanga akui alikumsanya. Wamsoka wumyu yina alikuusika mpaka isazi. ¹⁰Wino wampenda amunyika. Akakwikala, kumsanya, kutali chino chinga mlakalisha. ¹¹Lakini wino wamsoka amunyika. Muusiku naakupita mhusiku; Numkola atamanyile kumu akuya, muno uusiku wamto nkaola amaso yakwe. ¹²Nawandikila mwewanche wano nawakasama nombamba, mwapola izambi zinu kuziwa lyakwe. Nawandikila amwemwe wa baba, muno mwanumanya umkola ukufuma pakwanza. ¹³Nawandikila amwemwe walumendo Mno mwampota wiyo umuwipe, nawandikila mwewanche awatiti, mnu mwamuma Ababa. ¹⁴Nawandikila amwemwe wa baba munomwamumanya umkola ukufuma kali nawandikala amwemwe waluwendo. Muno mwatala, mno ivwangozyeke Amungu zikala kumwinu, mwamupota ashetani. ¹⁵Mtiza mpenda hiinsi nu mambo yakwe anoyali mwinsi, ila wino waipenda hiinsi, ikumbu zyakumpenda Ababa zitali mumwenzo wakwe. ¹⁶Kilakintu chino chili minsi, ukukumbukila umuwili, ukukumbukila kumiso, ni chisembo cha upuma. Vitakafuma nu Baba, vikafuma niinsi. ¹⁷Hinsi nukukumbukika kwekwevikapita wino akaomba umulimo weke Amungu, akikala amanda yonsi. ¹⁸Awanche awatiti, amanda ya mwisho. Ngati vino mwivwa. Ukuti wano akalesha umzimu akwiza manombanye wakulesha umzim walipo kulinomba tukumanya ukuti awakiti wamwisho. ¹⁹Wapisile izyeo, walingi asiwakumwitu, anga walingi awakumwitu. Ngali wendelezi ukuwa ponga naswe. Lakini inpindi chaloleshizye, vino walingi asiwa kumwitu. ²⁰Amno mwawiwa amafuta, nawiyo humuzimu wamwenye mwensi

Chapter 3

mwamanya ikweli. ²¹Ntawandikizile amwemwe muno mtamanyile, ikweli, nomba vino mwamanya ukuti kutali hufi laa, kwe iyo ikweli. ²²Aweni wino hamfi awiyo wino akukana ukuti Ayesu amizimu? wiyo wimtu akukana umzim, papo akupinga Ababa nu mwana. ²³Waumwi wino akapanga umwana, awa nu Ababa. Wensi wino akumzumila umwana nu Ababa ponganye. ²⁴Nomba kwemwemwe. Chicho chino muvwele ukufuma pakuanza. Lekani chendeleange. Ukuwa kumwinu. Ngativino muivwele ukufumaunyuma. chikakwikala mkasi mumwana nu Ababa. ²⁵Nayo ahino impemba inowatupa asweswe: Uhupuma wamanda yonsi. ²⁶Nawandikaga yaa amwemwe kwewano wakuwa kolelela mwemwe vino angamasoa. ²⁷Nakwekelyo inu yayo amafuta yanomwa pokezile ukufuma kunukola, yakwikala mkasi mmwinu namtakalondola umtu wensi ukuwa somesha ngavino amafuta yakwe yakulangizya ukuhusu amambo yonsi avinochili wala asifu laa, nanti yawalangilizya ikalani mkasi mkwakwe. ²⁸Nomba wanche awazipe ikala ni mkasi mkwakwe. Ili uwanda ngawiza waloleka twizetuwe namaka siyo ukulola itutente pano wiza umkola. ²⁹Ngavino mwamanya ukuti ukikola aliniaki mwamanyali kuti ila wenga wino akafunya iaki walendwa numukola.

Chapter 3

¹Iolani inkumbu vimozi atata ukutupa ulongo kumo tuwe sweswe awana wakwe na viia uwino tuli, momba awamtu wamwi watafumamiwe mno awakola watamumanyile mungu. ²Wana witu, sazi swese wana wake mungu ila itakumanyike vino kiristo kanga waloleka tukakolananu mkala mno tukamlola vimo ali. ³Chila wenga wimo alinumwenzu, wakuwetekela kumpindi yenu yavungilwa akaiswefya umkoza. ⁴Chila muntu ngaa kuomba idhambi, akulanga akuvunaa malailizyo adhambi uluwemboi. ⁵Mumanyilwe akiristu wawikwa patiswe au paswepe ili kuzifuniya imbipe ziyonsi na mkusi mwake mfani mbimbe. ⁶Kutali nansi wenga nye wino angikala a manda yonsi mukasi mukwakwe na kuomba amawipenga kulumuntu wamulila nako wamemumanya umkolaa asichete. ⁷Wana witu mtinze mzumile ukosovwa nu muntu wensi mno wino alichete anga alichete ngati vino kiristu alichete. ⁸Umuomoi wensi u wa dhambi au uluwembo wiyo wakwe shetani mno shetani mno shetani amuwembo au amchaka ukufumwa kali. ⁹U muntu wensi wino wa lelwa ukufumana nu mungu atakaomba idhambi mno,acha kuti i mbeyu yeke mungu, ikala mkasi achileka umuntu wiyo atanga aombe amachaka mno walelwa ukufumama nu mungu. ¹⁰Achino uii a awana wake mungu na wana wake shetani wamanyika na muntu weusi wino atakuomba yano yalichete a si weke mungu papo apaliponga na wind atakamsama kunyiwa. ¹¹Iyoo alimo mungu lino mwiwile ukufuna kali kuno ikulondolwa tukasamane a sweswekwa sweswe. Itize iwe ngasino kaini wino walingii umuchaka akoma umunyina , i swali a woli kuchani wakomle umunyimwa? mno kaini i milimo yakwe yanga imachaka, na ya umunyiwa yanga yalichete. ¹³Wana witu mtize mwazunguka nga wantu wa muni wakuwasoka. ¹⁴Achileka mno twafumua mfya, twingila muupuma a chimo twawakasama na wana witu wonsi momba umuntu wensi wino atali ni nkumbu akaikala mufya. ¹⁵Umuntu wensi wino wanasoka umunyima achikoni na a vino mwa manya kuno achikomi atali nu upuma wa mmida pee. ¹⁶Auimo momba twamanyika kuti Ayesu wafumizye uwumi wakwe kweke wasweswe nyee a pano naswe uiinye vii tuombela a wana witu. ¹⁷Chila muntu wensi wino wawa ni vintu alafu akumuloea uwamwao ali na machulo papo nye atali ni nkumbu ku mwanao nkumbu ku wamwao nomba je inkumbu zeke Mungu zimeikala Uli; je, ulukondo u iweke mungu lungikala uli mkasi mwakwe? ¹⁸Wanane wana witu tutize tukasame kumilomo tu na kumazwi tu ila muomvi wa chete. ¹⁹A vino vii tumanyie kuno tuli muuchete ni mienzo yetu ili muusimichile ku mukola. ²⁰Ngi mienzo yetu utiiminyepwe amungu amkombe uwakapanga kulusha i mienzo yitu na kumanyishana vyonsi vya mkasi mwitu. ²¹Mwe wana witu i mienzo yitu mgita kutu nyepa kanga tuli na maka kuli Mungu. ²²Na chonsi chimo tukulomba nu kupokela kufuma ku mukola mmo tukulema malailizyo yakwe nu kuomba yano yalichete pankulelo yakwe. ²³Ma vii hii alayilizwo uligakwe kuno tukuzumila ku mwana kune a yesu kiristo tukasamane swe kwa swe ngati vino watiti atupa na ailizyo. ²⁴Wino kuchindika laizwo lakwe akaikala mmukola manda pee kalinyi mungu akaikala kumkola. Achajino tumanyile sana kuno alimkasi mumutitu ukufumana nu muzime mfiwe wino watupa kufuma kumkola nyee.

Chapter 4

¹Viua mtize myami kila imyenzo, lakini muijaribu imyenzo mlole ngaikufuma kwemungu, kusababu awakalaula awavule wamdunia awaafi. ²Kwekedyoo mkamany umwenzo weke Mungu- Lmyenzo yonsi inoyazumila ukuli Ayesu Kirisiyu atuiza mwuwila ayeke Amungu. ³Imyenzoino itakumzumila Ayesu asiyeke Amungu. Umwenzo woo aweke uno akamkana Ayesu Kirisitu, ino mwatili myiwa ukuti ikiza, Nomba isazi ilimuni. ⁴Amwemwe mwe wakwe Amungu, awanche awazipe, Na imupota kusababa uno alimkasi mmwinu wakula ukuluta wino alimuni. ⁵Awakola awamunsi, nomba chino wakuchivwanga achamunsi ni inshi ikuwivwa. ⁶Asweswe weke Amungu akatwivwa asweswe. Uno asiweke Amungu atanga atwivwe kwekedyoo tumanyile umwenzo waukweli nuwauafi. ⁷Viua, tukasamane swe wakola kuwakola mno ichiua acheke Amungu, nakila uno wakasama walendwa nu Mungu nu kummanyika Amungu. ⁸Uno atapenda atamanyile Amungu kusababu Amungu achiua. ⁹Kwekedyoo uchiua weke Amungu watili ufunuliwa akati yitu, ukuli Amungu wamtumile umwanakwe wapekee muni ili twikale ukupila umkola. ¹⁰Kuuchiza woo, asikuti twampenzile Amungu, lakini umukola awino watukasime, nukumlailizya umwanakwe ili awe afaida kuzambi zitu. ¹¹Viua, vino Amungu watili atupenda asweswe, vivyonye ikutakiwa tukundane swe watupu. ¹²Katali nanka wenga uno wamulola Amungu. Ngatwakundana swewakola, Amungu wikala mwikala mmwitu nuuchiua wakwe wakamilika mmwitu. ¹³Kwekedyoo tumanyile ukuti tuli mkwakwe numkola alimmwitu, kusababu watupa umwenzo wakwe. ¹⁴Na mulole

nukushudia ukuti Ababa atimtuma Umwana awe amwokozi wainsi.¹⁵Wewensi uno wazimula ukuti Ayesu amwana weke Amungu, Amungu wikala mkwakwe numkola wika kwe Amungu.¹⁶Natumanyile nukwamii uuchiuza uno Amungu alinao kumwitu Amungu achiza nawino wikala muuchiuza wikala mwe Amungu, nu Mungu wikala mkwakwe.¹⁷Kuuchiuza woo chakamilika ulituwa na maka uwanda wa hukumu, kusababu avino umkolaali, naswe avino tuli munsimo.¹⁸Kulali intete muuchiuza, lakini uchiuza kamili utakatupa intete kulonde, kusababu intete vikahusiana ni hukumu. Lakini uno alinintete atakamilishwa kuuchiuza.¹⁹Tukundane kusababu Amungu watili atukunda talike.²⁰Nga wenga wavwanga, " Namkunda Amungu" lakini wamsoka umunyina, amufi, kusababu unowamsoka umunyini, Unokamulola, atanga amukune Amungu una atamuweni.²¹Nayaa ayano malailizyo yano twafuma nayo kumkola: wewensi uno wamkunda Amungu, vyivyonye akutakiwa ukumkunda umnyina.

Chapter 5

¹Wewensi wila wino akusuwila ukuti Ayesu amkirishani alizidwe nu Mungu. Nawewensi wila wino wamkasama!! wiyo wino wafuma kulitata wiyo wawakasama na wanakwe nyee navivyo avino twamkasama Amungu kukuti. ²Kweke dityo twamanya kuti twawakasama aweneke Amungu- nga pano twa mkasama Amungu nu uziombebele umlimo ni amri zyakwe zya pepuka. ³Navi avino tumkasimea Mungu uuti twazilema iamri zyakwe ni amri zyakwe zya pepuka.⁴Kusababu chila wino alezidwe nu Amungu akaipota insi. Nu ko akunoukupota insi, isuwilo litu. Aweni wila walipote insi? ⁵Awilo wino wasuwila kukuti Ayesu amweneke Amungu.⁶Wii awino wizile na manzi nu wazi. Ayesu kumanzi yonga wizile kumanzi nuwazi. ⁷Kuno walipo watatu wano wakuvanga ichintu chino chili apaswepe. ⁸Uwakwanza, umzimu umswepe umtiwili. (amanzi: Umtitatu uwazi wonsi aye watata- wakakwivwana.⁹Ngakuno tukupochela iohimtu chino chili paswepe ukufuma kuwantu. Ihintu chino chili apaswepe chino chafuma kuli Mungu chakula ukuite chino cha tuma, kuwamtu. Ichintu chino chili apaswepe icheke Mungu wochi ichintu chino chili apaswepe ukuwa ponga na wanakwe. ¹⁰Wino wa msuwilo umweneke Amungu alinichintu chino chili apaswepe mkasi mkwakwe ukola. Nawewensi wino atamsuwila wamwomba ukuti amfi kuno atasuwizile, chi..... chino chili apa swepe chino Amungu walesile.¹¹Nichitu chino chili aochi ukuti Amungu watu pile uwupuma wo ulimukasi mmwa nakwe.¹²Wensi wila wino alinu mweke Amungu alinu upuma. Ngawino atati nu umwanake Amungu atalinu upumalo.¹³Ntiwandikila ya mumanye ukuti mulinu Upuma uno uta kasila. Amwemwe no mwa suwila kwizina lya mwenekwe Amungu. ¹⁴Nawo auno usinge uno tuli nao kukwakwe kukutinga twalenga ichi mtu chochonsi kukulinga nya ni vino watuka sama akatwivwa. ¹⁵Nangi twamanyo kukute ake twivwa chochonsi chino twatumulenge.¹⁶Nga kuliumntu akumlola munyina akuomba amawipe yamo yano yatakumtwale kuufwile ikutakila ukulenga Amungu anga mpulusizya upuma nkuwataka wano(nkuwalando) wao uuwipe wao utakuwa twalilo kuu fuwile. kuliiuwipe uno ukaleta uufwile. Ntaku vwanga ukuti akulondolelwa ukulenga kumawipe yayo(mawivyo) ¹⁷Amawipe (mawivyo) yonsi ukudumukila munguu amawipe (mawivyo) Ila kuli amawipe yano yataka leta ifwa.¹⁸Ila tumanyile kukuti ngawino walidwa nu Amungu ata omba amawipe. Ile wino walendwa nu Mungu akawikwi ichete nawe umutende chila wande, nawila umuwipe atangaa chisela. ¹⁹Nomba twamanyo kukuti asweswe swe weke Amungu kalinji twa manyo ukuti insi yonsi ilipansi pa maka yakwe wilo umchoka imwape.²⁰Ila twmanyi kukuti umwaneke Amungu wiza na watupa amasala (watulikela amasala ukuti twamumanya umkola ukuti awakapanga kuwaukwichi) kalinji tulimkasi mukwakwe umukola awino waka panga na mkasi mumwanakwe ny'e Ayesu umkriseani Amungu wako panga na muliupama uno uta kasilala. ²¹Wanche wano nawakasama fumani mwikale pamsali mwepungane ni sanemu.

2 John

Chapter 1

¹Ukufuma kumkolechi ukupita uku ya kumwanachi umkundwe na awanakwe wano nawanony'a uhimany'e ichete. ²Mno uhuchete hulimkasi ya kumwitu achino tukuhikala naswe amanda amavule. ³Neema, Rehema, Amani ziwe naswe paka kwe Amungu Baba na ukufuma kwe Ayesu Kilisitu, umwane ke Baba achino tukukasamana. ⁴Ntino ny'a nkanin'ye kuno utimanya awanche wakuya ichete achino amasundo ukufuma kwe Baba. ⁵Nombany'e nkukunena we mwanachintakuku kanya amasundo, amapya fwandi tuyange nayo ngati kaliny'e ikulondola, tukasamane asweswe kwe sweswe. Achino huwo havino uhuntu unotukuhu ulondo apano tuku tukupita kukulingana na masundo yakwe. ⁶Yayo ayano amasundo, yano mwifwile kaliny'e, Ayano amasundo yano ya kulondo dwa mwenayo.⁷Hamno hawati hawvule wasala mbatana paulimwengu, watakukilila ukuwa Ayesu wizile katika imiwili. Nwihawino umfi hamkana Ayesu. ⁸Hilolani hanwe mweny'e mtize msovyo amambo yala yano twaombile humlimo mtize msovyo hinsao hiyo.⁹Wensi wila wino hakuya kumbele aikale achilo afundisho dyake Kirisitu kutali Mungu wensi wila wino aka wa amasundo kutali amasundo yake Baba nu mwanakwe. ¹⁰Ngakuli umutu wino nga wiza ku mwinu hatali na masundo mtize muwikalibishe pa mang'anda linu mtize mumlamke. ¹¹Vino chili wino kumlamka kuwaponga ichete kumambo vyakwe amawipe.¹²Ndili nayo amazwi amuvuleya kukwandikila nu kulomba kukwandikila kukalatasi nu wino lakini nkutumaini ukwiza kumwinu hukuvwanga amanso kumanso hukuti ukunony'a kwitu apatwe kufanywa ikamili. ¹³Awanche na wa dada witu awapuma nkuwalamka.

3 John

Chapter 1

¹Umkoleshi aGao umkundwa, wino namkunda apano chete. ²Umkundwa, kukulombela upate ichete ivintu vyonsi nu kuwa nu upuma umzima ngati vino umzimu wako ukupata. ³Achino nanonivyo mno ichete pano naneni awe nu mwanitu wanowizile nukufun'ya. Nukuilolela papela yi ichete yakwe, ngati vino ukapita ichino chete. ⁴Ntali nukunon'ya ukukulu ya vii, kwivwa kuno wanche wane wakupita ichete nkani. ⁵Wamwitu, uwapita ku uzipe pano ukutupa awamwitu na weni, ⁶wano wafumya ukuilolela kumbele ya kanisa likuomba ichete ukuwapishe chino kupisha vyao kunamna ino nkumkasamisha Mungu. ⁷Ku mitati na kuajili ya zina waile bila ukusenda ichintu chonsi ukufuma kuwantu wa Kuuende. ⁸Vivyo tukutakiwa kuwatengana awantu ngati waa, ili tuwe na awaomuz wa milimo wapuma kunamna ya chete. ⁹Nakwandikizile iunganiko iziwi fulani, Diotrote, wino wamkunda kuwa wa kumbele kwi kundi vyao, nu kuzumila nu sweswe. ¹⁰Vivyo, nganiza kayakumbuka matendo yakwe yano akafanya ni jinsi vino kavwanga mazwi mawipe kuchisila naswe atama lizike na matendo yaa umkola mwenecho atapokezile mwanitu nanti wawakamya wamwi wano wakasama kuwapokelela wao wantu nu kuwa samaza wafume kukulundikwa. ¹¹Umkundwa, tutize fate chino ichiwiye bali iga chino chili chete wino kuomba mazima awakwe Mungu; na wino kuomba mawipe atanga amlole Mungu. ¹²Demetrio wainenwa na wonsi ni chete makola sweswe naswe twe mashaidi, na umanyile vino kuilolela kwitu akwa chete. ¹³Ndili ni vintu vivule vya kwandikila, lakini ntakasime ukukwandikila ku kalamu ya wino. ¹⁴Bali nkukutalajia ukukulola hwi nombanye nu kuvwanga nu wewe mapipi na mapipi. ¹⁵Imani iwe ponga nawe. Amalafiki wakukulamuka. Malafiki kila wenga kwi zina jyakwe.

Jude

Chapter 1

¹Ayuda akachula wake Ayesu Kilisitu, nu mnyina wakwe Ayakobo, kweke wano wakakwitwa wivwana ponga nu Amungu Ababa, nu wanowatunzwa kwajili yeke Ayesu. ²Impemba ni amani nu ulwivwano vivule kumwinu. ³Mwami uwanda pano na lingi nkuomba chilanzila kuku wandikila amwemwe ukumanyisha uwokovu winu wonsi, yatilindazimisha kukuwandikilaajili ya ukuwanena kuuzipe ni imani yino yalingi akuipokela dyonya tu kuwakilishani. ⁴Kusababu awantu wamwi wawingizya kusiri ikati yinu awantu wano watili awawikwa iyalama kwaji ya hukumu awantu wanongasi wakilishani wano wawabadilisha impemba yeke Amungu witu kumawipe, na kukumkana Abwana witu wenga nu Ayeu Kilisitu. ⁵Nomba ntikasama ukuwizuka n'yaamwemwe ukuti kuli uwandamwamanyile nkani vino tata watili awafumya awantu ukufuma kuinsi ya Misri. ⁶Numa maraika, wano watatiliwa linda imilimo yao awakola fwandi walesile iinsi yao tata wawatendeka mumikangu yino itakasila, mukasi ya ichanda kwajili ya ihukumu ya uwanda wuwo umkulu. ⁷Chingati isondoma ni gomora noiinsi yinoyayiruwila yino yingizile inkola nyee ponga nu ukufwata uzelele na ukufwata hamaa ino nga itu. Walolesizwe chingati imfano weke wao wano wali mumachulo ponga ni ihumu ya mumoto wa manda yonsi. ⁸Ponga na yonsi, kunzila yiyonye wakakulota indoto nwyonye wakachafua imiwili yao, na wakakana imamulaka, nawakalanda uufi izaidi ya ichizipe. ⁹Lakini nu Mikaeli amaraika umkulu, uwanda wunowa shindananga nu mwawa nu kuhoiana nuwe kwa ajili ya umuwili wekw Musa, atezizye ukuleta ihukumu ya uufi izaidi ya kw wavwanzile. umkombe akufwenukile. ¹⁰Lakini awantu waa wakaleta uufi izaidi yeke chochonsi chino watachimanyile. Na chichochino awanyama wano walini injele wakamanyia kukwiva. Yaah ayano yatili aya waharibu. ¹¹Aole wao vino wawapita munzila yeke akaini, na ukufwata ikosa dyeke Balaam. wawafwa katika ivita. ¹²Waah awakulu katika isherehe zinu zya ukukasama na, wakunonya bila insoni, wakudya awakola tu. Na amakumbi yano yatali na amanzi yanoyakasendwa nu umweya, ni imiti yinoyapululu amafwa itali na matunda yino yafwa mara mbili, yinoyazukudwa imisinsi. ¹³Amawimbi yaurukuwa yaoyalini chongo yakafunya insoni zyao awakola; antanda zinozikatandala zino antifiwa giza watunzwa kwa ajili yao milele. ¹⁴Aenoko wa saba katika iorodha yeke Adamu, walosile ukuhusu awakola, avwanga atii, "Lola! Umkombe ayizile na awavule kuwa vule ya wausule wakwe. ¹⁵Ili aombe imbuta yekechila muntu nu ukuwika ayalia wonsi wanowatamwivwa Amungu kumatendo yao yonsi yanowaya omba yonsi katika inzila. zino zitali ichete na kunvwango zyonsi zya ukali yano yasi ichite waya vwanzile juu yakwe". ¹⁶Waah aano wakanung'unika wano wakafuata itamaa zyao uuchaka amajivuno nkani wano kufaidi yao wakalovya awamwao. ¹⁷Lakini a mwemwe wamwitu izukani ivwango (indando) zyane yano yanoyalandwa kali nu akaomba Umkombe Ayesu Kilisitu. ¹⁸Wavwanzile kumwinu ariuwanda ngawiza wasila kukaw na awanu wawo wakankofya wanowakafwata itamaa zyao zino zitali ichete. ¹⁹Awantu waah awapaula, watawaliwa ni itamaa ya asili, a watili nu umwenzo. ²⁰Lakini amwemwe wankumbu vino wanjizyemgela katika imani yinu inziye nkan, na vino mkalomba katika umwenzo wa usule. ²¹Mwajifunza katika Amungu, na mtontele inkumbu zyeke umkombe witu Ayesu Kilisitu wino akafunya uupuma wa imilele. ²²Langizyani chino chili ichete kweke wano walina ingofi. ²³Wawokowani na manji kukuwasompola kukuwa fumya mumoto. Kweke waji loleshani inkumbu kutete ngamwanyesa ni inzwalo lino lilinidow mumuwili. ²⁴Nomba kweye wino ukuwa linda mtiza mkumpale na isababishe mwimilele kumbele ya uuzipe wakwe, bila amawipe na ukuwa ni ifuraha inkulu. ²⁵Kweke Amungu wenga umkombozi ukupi tila umkombe witu, uusule uwe kuu kwakwe, ukulu, uuwezo na amaka kabla ya amanda yonsi na nomba.

Revelation

Chapter 1

¹Wo awufunuo weke Yesu Kiristu uwo Amungu watuampa ni ukuwalangizya wakawomba wakwe amambo yano yakutikiwa yafumile papipi. Wachisila aloleke kukutu amalahika wakwe kwe kawomba wakwe aYowana. ²A Yowana wafumizya huhushuuda weke chila chintu chino watili achilola ukukolawa nivwango zyake Amungu na kukulola kunu aYesu wafumizye aKilisitu. ³Wabalikiwa wumkola wino akasoma kulingu nawawo wonsi wano wakwiwiva iwango zyeke awakalola kulinu kopa chino chanukuwa mumo, kuno wumuda upalamila. ⁴A Yowana kumakanisa saba yano yali ku Asiya: iwe kumwinu nu mtende, ukufuma kukakwe wino alipo, nawino akuza, nukufuma ku mizimu saba wano walikumbele ya chilimba cha mukulu, ⁵nu kufuma kwe Yesu aKilisitu wino ashaidi umwaminifu, akaledwa wakwanza weke wano wafwa mu mtawala wa wamwene wa mnsi yo. Kewino watupenda na watuwika milaha ukufuma ku dhambi zitu na kuwazi weke, ⁶wetuwika ukutiswewene awaka chema weke Amngu nu Baba yake - ku kakwe kuwali utukufu na maka amanda yonsa yano yendelea. Amina. ⁷Lola, akwiza wa mawingi; na kila iliso likamulola ponga na wonsi wanowamtosile ni kabila zyonsi zya munsu wakalila kukakwe. Hehe, Amina. ⁸"Awewe wene wa Kwanza nawa Mwisho," wawwanga aBwana Amungu, "Wino alipo, nawino walingi alipo, na wino akiza wa maka." ⁹Anene, aYowana - amawinu wengawino watili ashiliki ponga wakwe kumachulo wu wewe wukuvumilia ku chete uno walinji kwe Yesu nalinji kuvisiwa chino wakachita aPatimo ku ajili yawwango zyeke Amungu nu kulola ke Yesu. ¹⁰Walinji ku Muzimu kuwanda weke aBwana. Nivwile kunyuma yane ilingu mpele ngati ayatarumbeta, ¹¹ikuti, "yandika mchitabu yawo ukuyarola, uyatume kuma kanisa saba ukuya kuyo Feso, nu kuya Simrna, nu kuya Pergamo, nu kuya Thiatira, nuku yaku Sardi, nukuya Philadelphia, nukuya Laodikia." ¹²Nchenga ukulola asauti yeke weni wino anga akuvwanga mani napano nageuka, naweni umunala cha dhahabu cha taa saba. ¹³Pakasi ya chinala cha taha walinji alipo wenga ngati Umwaneke Ahadamu, ativwala igauni intari ino yalinji tiifika pasida wa dhaabu ukuluwila hichifulwa chake. ¹⁴Umtwa wakwe minyele zyakwe zyalinji antiswe ngati umwenda umutiswe ngati asusuwe na misoyaka yalinji ngati wukaka ku moto. ¹⁵Amanama yake yalinji ngati hi shaba inu ya chuma nkani, ngati ishaba ino wahipisha mumoto ni lingu lyake lyalinji ngati ilingu lyamizi amavule yawo ya kuzwa kuzuwazuwa. ¹⁶Walinji ati lela hintanda saba kukasa lyaka lya kendyalo nukufuma mumulomo wakwe nalinji ulupanga hulukalipe konsi wa konsi pa miso oaka palinji pakaka ngati umsanya umkalipe wanlyanzi. ¹⁷Pano wamulola, pona mumanama yakwe, ngati umtu wino atifwa, awika hikasa lyake lyake ndyilo papela yane, nukuvwanga ukuti tiza wakopa nene wa kwanza anene wa Mwisho, ¹⁸na wino ukukikala. Naliufinafwa, lakini lola, nkankikala, amanda yonsi, nandili nifungulo zyonsi! Zya kufwa nukuzimu. ¹⁹Nomba, yandike yano utiyalola yano yalipo isazi na yayo yano kafumlanganya yapita. ²⁰Nomba yano yafisama hukuhusu intanda saba zino waziwe ni kukasa lyawe lyakendilo, nchicho ichimuwala cha dhahabu cha taa saba, intanda saba amalaika weke yayo amakanisa saba, ichilinala cha taa saba ayayo amakanisa saba."

Chapter 2

¹"Na navyanzile kukwako nanomba nkumvanga kumwinu ibahazi yinu kuli awantu wano wimilila paa watakaonja ifwa kabula yakulola uufalumu weke Amungu akiza kuumaka, " ²"Ni ibaada ya manda sita aYesu wawasenzile aYesu aYakobo nu Yohana ponga nawe ukumwima wonga nyee pano wanzizye ukubalika imbele yao. ³Imwenda yakwe iyanza ukukwaka sana imitishe ngani imitishwe kuliko awatishe wonsi mu dunia. ⁴Apano aEliya ponga nu Musa wafumizile imbele yao na walinji imbele yao na walinji wakumvanga nu aYesu. ⁵A Petro wamujivile aminena aYesu amwalimu ichete asweswe ukuwa paana tuzyenge ivibanda vitatu chonga kuajili yeke aMusa na chini kuajili yeke aEliya. ⁶Vino ukuwa watamanyile ichani ichakumvanga watili awopa sana. ⁷Ikumbi lyafumizile nu ukuwakupika pano isauti ifuma mumakumbi imvanga wii awino umwanane wino na mukunda mwinwani umukola. ⁸"Igafula pano walinji wakolola watatili awamulola wensi ponga nao isipokuwa aYesu tuu: ⁹"Pano walinji wakwika ukufuma mumulima wawalesizye kusu kuwanena umuntu wensi wiyo yonsi yanomuyalola mpaka umwana wa Adam pano akafufuka ukufuma ku wafwile. ¹⁰Apano wayatunzile amambo wao awakola lakini watili awajadiliana awakola ku wakola achani imana yakwe ukufufuliwa ukufuma kuwafwile wamuuzizye wamuuzizye aYesu kuchani kuno wakandi wakumvanga mpaka eliya aize kwanza. ¹¹Hawanena hakika aElia akakwiza kwanza ukuokoa ivuntu vyonsi kuchani yandikwa umwana weke Adamu ilazima apate amachulo amavule na wamuchukiye. ¹²"Lakini nkumvanga kumwinu aEliya wiza kalina wamuomba ngati vino wa kasime ngati vino hawa andiko yakuvyanga ukuusu umukola. ¹³"Napano wapulusizye kuwanafunzi walozile ikunti ikulu ndiwaliwila na masadukayo walinji wa kubishana nao. ¹⁴Na pano wamulola ikundi lyonzi lya ¹⁵tilialishangaa nu ukumuchimbila ukumulamuka. Awawauzya awana wakwe mukibishana nao kulichani. ¹⁶Kuliwenga pakundi lyao watili amujibu mwalimu namulesile umwanane kukwako hali umwezo umuwipe uno ukamuomba azize amvange. ¹⁷Nu ukumusababisha ukutetema nu ukumuponywa pansu nu ukuma ilofu mumulomo nu ukusha amino nu ukukalila nawalenzile awanafunsi wako ukufumya ipepo waposidwe. ¹⁸"Wawajivile ikizazi chino chitakakwamini ngikala namwe ku muda chii ngawasendelela namwi mpakwii mumetan kukwane. ¹⁹"Awalumeta umwana wakwe ichipena ichiwiipe achimulola aYesu igafula achimuwika kukutetema umulomendo apona pansu nu ukufumya ilofu mumulomo. ²⁰Yesu amauzya ababa wakwe wawavi kuhali hii imvaka imyaka inga ababa wamvalile ukufuma pa wache. ²¹Umda umui akapona ku moto nanti mumanzi nu kulondola ukumukoma ngunga omba chonsi chila utuulumiye nu utusaidiye. ²²Ayesu amunena nguuli tayali kua chintu chikuwezekana ku enzi wino akwamini. ²³Ghakula ababa wa mwanawalizile nu

Chapter 3

ukumvanga kwaminsaidiya kuto ukwamini kwane.²⁴Ukati aYesu pano walola ikundi likuchimbila ku mwao wamfwenukizile iloho ichafu nu ukumvanga wee loho abubu nuamampula nakwamulu waleke uzizeuyingile kukwake tena.²⁵Walizile ku maka nu kumutamya umwana ni iloho yamufumile umwana walolesile ngati atifwa apano awavwe watiliwamvanga atifwa.²⁶Yeyote ashindaye na kufanya kile nilichofanya hadi mwisho, kwake yeye nitampa mamlaka juu ya mataifa.²⁷Akatawala ku ntuwa ya chuma, ngati amabakuli ilongo akawavuna ivipande vipande.²⁸Ngati vino napikela ukufuma kwe baba wane nkamupa ni intanda ya mutondo.²⁹Uli ni ikutwi yivwa choo chino utiswe ukuyanena amakanisa.'

Chapter 3

¹Kwe malaika wa kanisadya Sardi yandika: 'Amaneno yeke wiyo uno wazilema iroho saba zyeke Mungu ni ntanda saba. "Ntimanya chino tifanya. Uli ni sifa ya kuwa we mpuma, lakini wemfwile. ²Katuka nu kuimarisha yano ya shalila, lakini yapalamila ukufwa, kusababu ndayaweni amatendo yako iyakamilika paminso yeke Mungu wane.³Nomba, izuka, yayo yano utiyapokela nu kwivwa. Yivwe nu kutubu. Lakini ngawakana, ukukukatuka, nkwiza ngati umwivi, na utakamanya asaa chi ino nkakwiza ku kwako. ⁴Lakini kuli amazina amachepe ya wantu ku Sardi wano watatili awafisha imyenda yao, wakapila ponga nu nene. Iwazwala imyenda imitiswe ku sababu wakustahili.⁵Uno akapota akazwikwa imyenda imitiswe, na ntakalifuta izina dyakwe ukufuma ichtabu cha upua na nkalitaka izina dyakwe imbele yeke Baba wane, ni mbele yeke malaika. ⁶Nga uli na makutwi, ivwa a Roho yano akayanena amakanisa."⁷"Kwe malaika wa kanisa dya Philadefia yandika: Amaneno yeke wino a mtiswe ni kweli - uno ali ni imfungulo zyeke Daudi, atafunguzile na kutali uno akafungula, akafunga na kutali uno akaweza ukufungula. ⁸Ntimanya chino utifanya. Lola, ntikuwikila umdyango imbele yako uno utifunguliwa. Uno kutali uno angaufuga. Manyile uli ni nguvu kache, lakini utilivya ineno dyane na utalikanile izina dyane.⁹Lola! Wonsi wano wali weke isinagogi dyeke shetani, wao wano wakavwanga ukuti awakola a Wayahudi fwandi awe, ibadala yakwe wakuwipa. Nkawafanya wize nu kusujudu imbele ya manama yako, na wakamanya ukuti nakukasime. ¹⁰Kukua utitunza iamuri yane kuuvumilivu wa uthabiti, nkakulinda katika isaa yako ya kwezwa ino iizile kuinsi yonsi, ukuweza wao wonsi wano wakuishi mu insi. ¹¹Njizile nomba. Lemelela nkani chicho chino ulinacho ili umwi atize asende itaji yako.¹²Nkamfanya mkola uno akshinda ukuwa anguzo katika ihekalu dyeke Mungu wane, na atakafuma palonde poshe kidogo. Nkadyandika kukwakwe izina dyeke Mungu wane, izina dya kaya yeke Mungu wane (I Yerusalemu impya, uno ukakwika pansi ukufuma kwiwulu kwe Mungu wane), ni zina dyane ipya. ¹³Uno ali na makutwi, na aivwe chino a Roho akuvwanga kumakanisa.¹⁴Ku malaika wa kanisa dya Loadikia yandika: 'Amaneno yakwe yano Amina, wakutegemewa nu shahidi umwaminifu, umtawala ijuu ya uumbaji weke Mungu. ¹⁵Manyile chino utifanya nu kuti awe asiwe mpepo au umoto, natamani kwamba ungekuwa wa baridi au moto! ¹⁶Nomba, ku sababu walungula asiwe moto wala impepo, nkukuluka ufume mmulomo wane.¹⁷Kukua ukuvwanga, "Anene ne tajili, ndili ni insao invule, na ntakulondola chochonsi." Lakini utamanyile vino we mpina nkani, wakuhuzunikuwa, mpina, ntonko, na ichansa. ¹⁸Ivwa uushauli kwe nene: Kala kwenene idhahabu ino yapwizwa ku moto ili uwe we tajili, ni myenda ya kwaka ili ilizwike we mkola na utize uoleshe insoni ya chansa chako, na amafuta ya kupakala ku minso yako ili ulole.¹⁹Kila uno namkasama, nkumuuzya nu kuwasambilizya inamna vino wakutakiwa ukuishi; nomba, uwe we mkweli nu kutubu. ²⁰Lola nimilila pa mdyango nu kumaihodi. Wewensi uno wivwa isauti yane nu kwiwulu umdyango, nandi njize nu kwingila mng'anda yakwe, nu kudya nawe ichakudya ponga nunene.²¹Uno akashida, nkumpa ihaki ya kwikala pansi ponga nu nene pachilimba chane cha kali, ngati vino anene nashinzile nu kwikala pansi ponga nu Baba wane pa chilimba chakwe cha kali. ²²Uno ali ni kutwi, aivwe chino aRoho akuyanena a makanisa."

Chapter 4

¹Ibaada ya mabo yayo narozile, ndola ukuti umlyango walingi uyalila kupera. Dilyo ilingu lya kwanza, lyavwanganga nani ngati itelembete ikuvwanga, kuti, "Iza pa, nkakulangizya yawo yakafumula ibaada ya mambo ya." ²Uwakati wonga walingi ku Mzimu, walozile kalingi ni chilimba cha mikulu wachiwika kupela nu mntu ati chikalila. ³Winga winowalingi atichikarila walolesile ngati iliwe lya yasipi nu akiki. Kalingi nu mulambwa wayula wichililika ichilumba cha mikulu. Umulambwa wa vula walolesile ngati izumaridi.⁴Ukuchiwila ichiti cha mikulu ivyamawo ishilini wa vine wawano wawikala kuviti vya mikulu walingi awakolechi ishilini na wani, wawazwaka imyenda imitiswe witaji zya zahabu mmitwe yawo. ⁵Ukufuma kuchiti cha mikulu kafumile ukunpanta ka vula, ukuhungurima kwa vwa. Taa saba zyakanga kumiso ya chilimba cha mikulu, itaa zino amizimu saba zyake Amungu.⁶Tena kuchilimba cha mikulu kalingi nu rukuwa, lwalingi apatiswe ngati igalasi. Ponsinye ukuluwila ichiti cha mikulu, kalingi na wahupuma wani wano wizula amiso kumbele na kunyuma.⁷Ichiumbe cha kwanza cha upuma chalingi ngati insama, chiumba ichitiwili cha upuma chalingi ngati indama, ichiumbe cha tatu cha upuma chalingi ni sula ngati upuma chalingi ni sula ngati umntu, na wiyo wa upua wane walingi ngati ikozi lino ukopapamuka. ⁸Iviumbe vya upuma vini kila chonga chalingi namapasita, wizula amiso kupela napasi yakwe uhusiku nu msanya watakapotwa ukuvwanga, "Umtiswe, umtiswe, umtiswe a Bwana Mungu, wino akata wala papela yeke wonsi, wino alipo, nawino akiza."⁹Chila wanda iviumbe wa upuma pano wafunyizya inpemba, iheshima, nu kushalifwa ku misa yeke wino walingi atihikala peke chicho ichilimba cha mikulu, umkola akakwikala amanda yonsi daima, ¹⁰awakolechi ishilini na nne wina manga wonga pamiso yake kwe wino walingi atihikalila ichilimba. Cha mikulu winamulepasi yake, wino akakwikala moja kwa moja daima nu kusumba pansi itajizyawo ku miso

Chapter 5

ya chilimba cha mikulu wakuvwanga, ¹¹"Ukusitahili awewe Bwana witu nu Mungu witu, ukupoke hu utukufu ni heshima na maka, nu waumvile ivitu vyonsi nakunkumbu zyako, vyalingi vilipo vyaumvidwe."

Chapter 5

¹Apano maweni kukasa lyeke akulia lyeke wiyo wino walingi atikala pachilimba cha mikulu igombo dino lyendikwa kumiso na kunyuma nalyalingi lyuma imihuli saba. ²Namuweni amalahika wanguvu akuhubili ku sauti inkulu, "Aweni wiwo akutakiwa ukusapula igombo nukulivuwa imihuli yakwe?" ³Kutali umntu kumbinguni au panssi, ali panssi pa insi wino wawezya ukusapula igombo, au ukulisoma. ⁴Nalizile kuhuwavu mnu atarolesile wensi wino walingi akutakiwa hukusapula igombo au ukulisoma. ⁵Lakini wenga wawakolechi awena, "Tizawalila, "Rola! Isama ya kabila yeke Yuda ichisindeche aDaudi, atishinda na alinuhuzo wakusapula igombo ni mihuli yakwe saba. ⁶Pakasi pachilimba cha mwikulu na wahupuma wawi na ponga na wakolechi, nalozile ifwele itihimilila ikulolekangati hino itifa, yalingi ni mpembe, saba, na miso, saba zyowo amizimu saba - yeke Amngu zino zyatumwa muhinsi yonsi. ⁷Apita alisenda igombo ukufuma kukasa lya kendo lyeke wiyo wino wilingi atihikala pa chilimba cha mukulu. ⁸Pano walisenda igombo, wa upuma wani nawakolechi ishilini wanne, awinama paka pasi pamiso ya mweweke ifwele. Chila wengi walinji ni chinubi ni bakuri ya dhahabu ino izula uhununkile, yanu amahombi ya wano wiliichete. ⁹Wimbizile huwimbo umpya: "Ukufaha ukusende igombo nukusapula imiuli yakwe. Wuno wachinzilwe, na kuwazi wako utamkazile Amngu awantu wakila kabila ni luga na majamaha ya wantu. ¹⁰Awuwachita awamwene na wakachema kuajili ya kumsalika Mungu witu, nawakola wakatawala papela yansi. ¹¹Tena naweni nanjivwa ilingu lyeke amalaika awavule waliwila ichilumba cha mwikulu ihesabu yawo yalingi 200, 000, 000 na wahupuma wawakolechi. ¹²Awavwanga kulingu ikulu, "Akufaha umwana wafwele wino atichinjwa ukupokela amaka, ni sawo, ihekima, amaka, iheshima, uhutukufu, ni sifa. ¹³Njiwachonsi chino chaumbwa chino chili kupela napasiya, ya hinsi, na papela ya rukuwa chila chintu mukasi yakwe chikuvwanga, kumkola wino wikala kuchilimba cha mwene cha mukulu na kumwana wafwele kuwe ni sifa, ni heshima, nuhutukufu, na maka, yakutawala amanda yonsi. ¹⁴Waupuma wawi awavwanga, "Amina!" na wakolechi awinama pasi ukusalika.

Chapter 6

¹Nalola amanda yawo umwanafwele pano wamsapuzile yo ngao ya iyo humuhuri saba, njivwa wenga wekewaho waupuma wani akuvwanga ku lingu lino lili ngati ukulepula kwavwa, "Hiza!" ²Ndola paliwinji ni falansi intiswe! Wino wamkezile walingi wi bakuli na awampa itaji. Wafumile ngati atishinda wino akashinda ili ashinde. ³Uwakati umwana wafwele pawo wasapuzile umuhuri wa pili njivwa umkola wa upuma wa pili akutiiza!" ⁴Apano ifalasi inji ifuma - umuwendu ngati umoto. Wiwo wa mkezile wampile uluhusa ya kufumya iamani mnsi ili nomba awantu wachinyane wii wino wapenda waupile ulupanga ulukulu. ⁵Uwakati pano umwana wa fwele pano wasapuzile ula umhuli wa tatu, nivwa wa huipuma wa tatu, "Nivwa!" Wa hupuma wa tatu akuvwanga akuti iza ndola ifalasi umtifu, wino anga wampenda ali ni kilo mumakasa yakwe. ⁶Njivwa ilingu lino lyalolesile ukuwa yeke wanga yeke wao waupuma ikuvwanga, "ichipande changano kuhele yonga ni vipande vitatu vya shaili ku shilingi yonga. Lakini utiza waalibu amafuta na divwai. ⁷Uwakati uno Umwana wafwele pano wasapuzile umuhuri humutini ni vwari ilingu ya mkola upuma wa nne ikuvwanga, "Iza!" ⁸Tena njilola ifalasi ivutuluke wino wamkwezile witwanga izina lyakwa ifwa, nu kuzimu yalingi ikumfwata wawapile ukuta wala papele irobo, yansi ukukoma kurupanga, ku zala na kundwala na kuwanyama wamlonde ku nnsi. ⁹Pano hu mwana wafwele wasapuzile humuri wa tano waweni pasi ya mazabahu, umuzimu weke wawo wawo walingi wafwa kuajili ya vwango zyeke Amungu, nu kufumana wukuhilole nukuhulema nkani. ¹⁰Walizile kulingu ikulu, "paka wandachi wino, Akatawala umtiswe nu mkweli ukanyepa wano wakakwikala pasi nu kulifwa inpanzila ya wazi witu?" ¹¹Nomba chila wanga wampile imkanzu intiswe awawana uti wakulondolwa ukuziwillila kidogo paka pawo ihesaba yafika yawakaomba awamaowa wamunyima wawo awanachi wa watata pawoiza yatimia pawo awalokole, ngiti vivyo viwo awakola wakomile. ¹²Pawo umwana waswele pano wasapuzile humuhuli wa sita naweni palingi nukutetema wainsi kuulu ilwanzi aliwa atifi ngati igunia lya singa, mumezi umpuma awuwangati uwazi. ¹³Intanda zya kupela zyaponile kuhinsi, ngati kumji uno ukaponye amatunda yakwe yawakiti wa npepo, pawo ukuhinganwe ni chipukuta. ¹⁴Anga ifume ngati gombo linu lyali galagata chila mwamba ni chisiwa wavisamizye pawo angavili. ¹⁵Apano awewe wamsi na wantu wano weleweka na wamanguvu, ni chila wanga wino amtuma au ali huru, awifisama kumagoma na kumilima yamuamba. ¹⁶Awaiwewa imilima mi miamba, "Tupo nelani! Tufisani pamiso yamkola wino akakwikala pachilimba cha mikulu nukufuma kuchilakali cha mwana wa fwele. ¹⁷Muno hunda umkulu itazabu yawo itifika mawe hawewi wiwo angawezya ukwimilila?"

Chapter 7

¹Pano yachila yaanalozile awa malaika wani wawi milila pambali pikona, zine izya acha mnsi, wawachinga myea ine iya chamnsi kumaka ili kukuti kutize kuwanu mwea uno ukupoma mnsi papela, papela pa lukuwa itize iwe akumti wowonsi ula. ²Indola malaika umnina aizile kufuma kumashariki walinji nu mhuri weke Mungu wino umpuma. Alila kwilingu ikuluu kweke malaika wane wano wano wapevilye uruhusa lya ukononga insi nu ulukuwa: ³"Mtize mononge insi, ulukuwa, ao imiti mpaka pano tukawika ichapa pa mpumi zya imitwe iya wao mvi weke Mungu witu." ⁴Njivwa ijumla

Chapter 8

yeke wala wano wawatela ichapa: 144, 000, wano wawatela ichapa ukufuma chila kabila zya wantu wa Isilaeli: ⁵12, 000 ukufuma ku kabila lyeke aYuda wawatezile ichapa, 12, 000 ukufuma kukabila lyeke aRubeni, 12, 000 ukufuma kukabila lyeke aGadi. ⁶12, 000 ukufuma kukabila lyeke A-Asheri, 12, 000 ukufuma kukabila lyeke aNaftali, 12, 000 ukufuma kukabila lyeke aManase. ⁷12, 000 ukufuma ku kabila lyeke aSimioni, 12, 000 ukufuma kukabila lyeke aLawi, 12, 000 ukufuma kukabila lyeke aIsakari, ⁸12, 000 ukufuma ku kabila lyeke aZebuloni, 12, 000 ukufuma kukabila lyeke aYusufu, nu 12, 000 ukufuma kukabila lyeke aBenjamini watazilye ichapa. ⁹Pano ya chila yayo indola awantu awavu nkani wano umntu atanga awawazye ukufuma chila insi, kabila na chila vwango wawimilila ku nkolelo ya Umwana wa Fwele. Walinji wawazwala inkanzu intiswe, na walinji na amasambi ya mtende kumakasa yao, ¹⁰na walinji wakupundisha kwilingu lya papela: "Wakuti ukatula ulikwa Amungu wino aikazile kuchilimba icha umwene, icha Mwana wa Mfwele!" ¹¹Wamalaika wonsi walinji wawimilila waliwizye ichi sumbi icha umwene nu kuwaliwizya wala wakombe ponga na wala awaupuma wani, awinama pansi yansi nu kuwika impumi zyao papela ya nsi, kunkolelo ya chilimba cha umwene nu kumsalikila Mungu, ¹²wakuti, "Avinochili! Umchinzi, uziye, masala, ukusalifwa, ichopo, uhakika na maka vine kwake Mungu witu amanda yonsi nye! Avinochili!" ¹³Apano wenga ikati yeke wala awakombe ambazya ati, "ngawa awaweni wa wano wazwala inkanzu intiswe, na wafumilila kwi?" ¹⁴Imnena inti, "Mkombe wane umanyile wewe," anene linji ati, "Waa awano wafuma kumachulo nkani. Wawakanda inkanzu zyao nu kuziombela ziwe intiswe kuwazi wa Mwana wa Mfwele." ¹⁵Kweke lya walipapela pa chilimba cha umwene icheke Mungu, nukumsalifya wiyonye kumtini na kulyanzi mng'anda yakwe. Umkola wino wikala papela pachilimba icha umwene akasambanya ing'anda ya kusalikilo kuajili iya wakola. ¹⁶Watakalola inzala kalinji wala ulusala kalinji ilyanzi litakaocha walo ichilungula ichakuocha. ¹⁷Kuno Umwana wa Fwele wino ali pakasi na pakosi pa chilimba cha umwene, akawa akachema wao nukuwa kolelela pano aminzi yatakakala, aya upuma, nu Mungu akawafumya aminsozi pa minso yao."

Chapter 8

¹Impindi ino Umwana wa Fwele watili ayulilo umhuri ya saba, kwatili akuwa mya kwiwulu ngati inusu ya saa. ²Kalinji ndola awa malaika wali saba wano wakakwimilila kunkolelo yeke Mungu, apano awawapa italumbeta saba. ³Amalaika uwa mwao aiza, atilema bakuli lya dhahabu vanga nu usule mkasi, awampa usule umvule nkani ili kukuti. Aufumye na amalengelo ya wantu wano wazumile kuyaluta te iya dhahabu pambele pa chilimba cha umwene. ⁴Ichunsi cheke ula usule ponga na amalengelo ya wantu wano wazumila, aukwilo kupela kunkolelo yeke Mungu ukufuma mmakasa yeke amalaika. ⁵Amalaika asenda ibakuli ilya usule adizuzya umoto ukufuma kuyalutale. Alafu alisamba pisika. Papela ya nsi apano apafumya ilingu ikalaluke lya radi, ukulyanta kwa radi, ni tetemeko lyansi. ⁶Wala awa malaika saba wano walinjini talumbeta saba awawa tayali ukuzyuma. ⁷Amalaika uwa kwanza ayuma italumbeta yakwe akufumila invulo ya mawe nu moto uno walinji watikanilana nu wazi. Awa visumba pisika pa insi ili kukuti itheluthi yakwe ipye, itheluthi ya miti ipya ni soto lyonsi lya chijani alipya. ⁸Amalaika umtiwili ayuma italumbeta yakwe ni chintu ngati umwamba umkulu nkani uno walinji ukupya ku moto ausumbwa mlukuwa. Itheluthi iya lukuwa iwa uwazi, ⁹itheluthi iya vintu vino vyalinji ivipuam avifwa ni theluthi ya meli awazyonona. ¹⁰Amalaika umtitatu ayuma italumbeta yakwe nulutonda ulukulu alupona ukufuma mpela mwiwulu, yalinji ikwaka ngati itochi papela pa nduzi na mla mno amanzi yatakaleka ukufuma. ¹¹Izina lya ulutanda lo apakanga na wantu awa vule awafwa ukufuma nu manzi yano yalinji yakalipa. ¹²Amalaika umtini umilo italumbela yakwe, ni itheluthi ya lyanzi iyumwa ponga ni itheluthi iya mwazi ni itheluthi ya ntanda. Kwake dilyo itheluthi yeke vivyo vyonsi inadilika iwaamfinzi itheluthi iya msanya ni theluthi ya usiku vitalinji nu msanyala. ¹³Nalozile na ni vwile iwimba lino lya papa mkanga pakasi na pakasi ukupalamila kwiwulu, akupunda ilingu ikulu akuti, "Achinu, achinu, achinu, kweke wano mkakwikala mnsi kunamna ya mulio umkalaluke uwa talumbeta ila ino itishalila ino iti palamila ukumwa nu malaika umtitatu."

Chapter 9

¹Kaili amalaika umtisanu wakuvile infwilimbi yakwe. Naweni ulutanda ukufuma mwiwulu luno lwaponile mu yinsi. Ulutanda lwapeviwe infungulo ya mwilindi lino likalola mwilindi lino litali nu umwisho. ²Wailuzile ilindi lino litali nu umwisho ni ichunsi achi kwela kupela ku ihatua ukufuma mkasi ya ilindi ingati ilindi ukufuma kutali ikulu. Idyanzi na kupela vyabadilisile aviwa ichanda kusababu ya ichunsi chino chafumile mwilindi. ³Mukasi ya ichunsi impanzi zya fumile papela ya insi, nazya tiliazipewa amaka chingati aainji mpela yansi. ⁴Wanenidwe watiza wakome amafwa pakasi ya insi au chino chakomedwa cha ikijani au umti, ila fwanditu awantu wano walahingi nu umuhuli weke Amungu pa impumi ya amanso yao. ⁵Watapeviwe uluhusa lwa ukukoma wao awantu, ila kukuwatesa ku imyaka yisanu. Intete zyao zyalingi chingati zizyo zyakulumwa ni iinji pano ngayaluma umuntu. ⁶Pakasi ya amanda yayo awantu wakalondola ichifo, lakini watakachipata laah. Wakakumbukila ukufwa, lakini iinfwa ikawachimbila. ⁷Impanzi zyakolanile ni ifalansi zino zyalingi zyaziandaliwa ku vita. Ku imitwe yao kwalingi ni ichintu chingati inkofwela ya izahabu na impumi zyao zyalingi chingati awantu. ⁸Walingi ni inyele chingati awanachi na amino yalingi chinga insama. ⁹Walingi ni ivifua chingati ivifua vya ichuma na isauti ya amapa yao yalingi chingati isauti ya amagali amavule ya ivita na ifalansi zino zikachimbila ku kuya kuvita. ¹⁰Walinji ni imisinda yino ikaluma chingati iinji; pakasi pa imisinda yao walinji na amaka ya ukuzulu awantu ku emyezi yisanu. ¹¹Walingi nawe chingati amufalume papela yao amalaika wa ilindi lino litali nu umwisho. Izina lyakwe Ikiblania a Abadon, na Ikiyunani ali ni zina Apolioni. ¹²Ilapizyo lya kunkolelo lyalipita. Lola! Ibaada yake yaah

kuli amafa yawili yizile.¹³ Malaika wa sita alipiga tarumbeta yake, na nikasikia sauti ikitoka katika pembe ya madhabahu ya dhahabu ambayo iko mbele za Mungu.¹⁴ Sauti ilimwambia amalaika wa sita wumile italumbeta, "Walekelani amalaika wani wanowanyepwa pa uluzi ulukulu Efrata."¹⁵ Amalaika wao wani wanowalingi wawaandaliwa ku isaa yiyo maalumu, uwanda wuwo, umwezi wuwo na umwaka wuwo, waelekezidwa wakomwe ithelusi ya wantu.¹⁶ Iidadi ya amaasikali wano walingi papela ya ifalansi yalingi 200, 000, 000. Nivwile iyidadi yao.¹⁷ Vyoo avino vyalozile ifalansi pano amawazo yao na wawo wanowalingi wawakwela papela yao: Ivifua vyao vyalingi vyawenza chingati amoto, umuvutuluke ino yacha na injano ino ichiliiche. Imitwe ya ifalansi vyakoline ni imitwe ya insama, na mumilomo yao mwafumile umoto, ichunsi ni isalifa.¹⁸ Ithelusi ya awantu wafwile na yaah ivyumo vitatu: umoto, ichunsi, na isalufa ino yafumile pakasi pa milomo yao.¹⁹ Cha avino amaka ya ifalansi yalingi pamilomo yao na pamisinda yao—cha vino imisinda yalingi chingati inzoka na walingi ni imitwe ino waitumizie ukuwawika amawamba awantu.²⁰ Awantu wanowashazile, wao wahingi wachili wafwe ni ivyumo vyoo, watatili awatubu amawipe yao yano walingi wawayafanya, wala watalesile ukwamini imizimu na vinji izahabu, ishaba, amawe na imiti ivintu vio vitanga vyezye ukulola ukwivwa au ukupita.²¹ Wala watavwanzile uukomi wao, uwuzelele wao au inzila zyao zya uwivi.

Chapter 10

¹Linji naweni amalaika umukulu akwika ukufuma kwi iyulu. Walingi atinye pwa pakasi pa amakumbi, na kwalingi umulafuti wa invula papela pa umutwe wakwe. Pa impumi yakwe palingi ingati idyanzi na amanama yakwe yalingi ingati inguzo zya umoto.² Walemelezile intuwa intiti kwi ikasa dyakwe lino lya lingi lilifumuliwa, na wawisile ichinawa chakwe ch chakwe andilo papela ya ulukuwa na ichinama cheke amani papela ya insi inkazu.³ Tena wafumizye isauti ya papela ingati insama pano ikalila, na uwakati pano watili apunda isauti zya iladi saba zyatili aziunguluma.⁴ Uwakati wa iladi saba pano zyatili aziunguluma nalingi ntipalamila ukwandika, lakini nivwile ilingu ukufuma mwiwulu ikuvwanga ikuti, "Tunza yiwe isili chila chino iladi saba zyaavanzile. Utizauyandike."⁵ Kaili amalaika wino na muweni atiyimilila papela ya ulukuwa na insi inkazu, winuzile ikasa dyakwe mupela ya iyulu⁶ na ukulapa kweke wiyo wino akakwikala amanda yonsi ku amanda yonsi - wino waunvile iyulu na ivintu vyonsi vino vilipo, iinsi na vyonsi vino vilipo, na ulukuwa na vyonsi vino vilipo: "Kangakutalipo tena ukuchelewa linji.⁷ Lakini pa kasi ya uwanda wuo, uwakati amalaika saba pano wakapalamila ukuma italumbeta yao, apano isili yeke Amungu iikatimizwa, chingati vino watili atangazya kuwatumishi wakwe awakalola."⁸ Isauti yino nivwile ukufuma kwi iyulu yatili inena tena: "Yanji, ukusenda intuwa intiti yino yafunuliwa lino lilikasi kwi ikapa lyeke amalaika wino atiimilila papela pa ulukuwa na papela pa insi inkazu."⁹ Kaili naile kuli amalaika na kukumunena amnpe ichintu ichititi. Wanenile, "Senda intuwa ba udye. Likaomba iinda yako iwe ni uwuchungu, lakini pakasi pa mulomo wako pakawa panona chingati awuchi."¹⁰ Nasenzile intuwa intiti kukufuma mwikasa mweke amalaika na kweke andyilo. Yalingi ichinone chingati auchi pa mulomo wane, lakini ibaada ya kudya, iinda yane yalingi nu uchungu.¹¹ Kaili ibaazi ya amalingu yanenile, "Chikulonda nkulaula linji kuku usu awantu awavule, iinsi, invwango, na umwene."

Chapter 11

¹Wampile umuanzi huwakutumia ingati intuwa ya kupimila. Nanenidwe, "Fuma ukapimwe ikanisa leke Amungu na pamazabahu na wao wana wakasalika mukasi yakwe.² Lakini uzize uwapima ieneo lya ua wapalonde ya kanisa muino wawapa awantu wa Mataifa. Wanowaka lyata ikaya ya iswepe ku muda mwezi alubaini na iwili."³ Nkawapa amashahidi wane wawili amamlaka ya kulola ku muda wa manda 1, 260, anga wawazwala amagunia."⁴ Waa amashaidi amiti iwili iya mezeetuni na minala yiwili vino vimilila imbele yeke ebwana wa idunia.⁵ Ngu umuntu wensi wamua ukuwa chisa umoto ukafuma mumilomo yao nu kuwachisa hawawipe wao kuli wensi wino akulondo ukuchisa lazima akwekuizala yoo.⁶ Waa amashaidi wali na maka ya kuyakalila iyulu ili invula isizyetonye pano wachili wakulolekesha wali na maka ya kubadilisha amanzi ukuwa uwazi nu ukuyuma insi kulichonsi chila cha kuuma uwakati wonsi uwo uno wakulondola.⁷ Panokanga wawa mala umulimo wao wiyo umunyama wino akafuma mwilindi lino litali nu mwisho akaomba ivita ukuwaluta nu kuwakoma.⁸ Imiwili yao ikalala paa mutaa wa kaya uno ukukolana wakawita iSondoma ni Misili) pano uwikolo wao wamusulubi siswe.⁹ Kumanda ya tatu ni nusu wamwiwakafuma kuu watu makabila ni lugha na chila nsi wakalola imiwili yao na wakafumya ichibali ukuiweka mu kabuli.¹⁰ Wao wanawo wakaika katika insi wakanomya kuwajili yao nikushangilia mpaka nu ukutumila izawadi muno wao awalola wawili angawawachuzya wao wano anga wikala pa insi.¹¹ Lakini pamanda ya tatu ni nusu ipumuzi iya upuma ukufuma kwe Mugu ikawingila na wakimilila ku manaya yao intete inkulu ikawa ponela wawo wano wakuwalo.¹² Nomba wakivwa isauti inkulu ukufuma mupela ikuwanena, "Izani koo!" Nao wakapita kupela musi yulu ku makumbi pano awape wawo wakulola.¹³ Pano pa umuda huo pakawa ni umutetemeko ikulu lya insi na yonga iya kumi ya kaya ikapona watu elfu saba wakafwa ku mutetemeko na wano wakashala hawapuma wakopa nu ukumupa ichimwemwe Amugu.¹⁴ Uuwiye wa umundiwu upita. Lola! Uuwiye umuitatu ukwiza nomba nyee.¹⁵ Nomba umuzimu wa saba umile italumbeta yakwe, ni sauti ikulu iyeneya mupila nu kumwanga uhuwatawala wa idunia uuwuwa utawala weke Ebwa weke aKiristo wakwe. Akatawala amanda yonsi."¹⁶ Nomba awikolo ishilini na wani walinji wawikala pa vilimba vya mwikulu ku mbele yeke Amungu waponile wakola pansi pa musi, pa manso yao yainama pansi na ukumusalika Amungu.¹⁷ Wamvanzile, "Twafumya ishukulani zitu kukwako wikolo witu Amungu umutawala wa papela ya yonsi winu ulipo na walinji ulipo muno nomba wasenda amaka

yako ha amakulu nu kwanza ukutawala.¹⁸Nsi zyalakalisile, lakini ichilakali chako chiza pano wafika ku wafwile ukuukumila nu wewe ukuwapa awakaomba wako awakalola wazumile na wao wanano walinini ntente ya izina lwako wonsi wawili wano watafaile chimwi na wano watali na maka. Nu wakati wako ufika uwakonona wao wano anga haka kunona insi.¹⁹Nomba ikanisa lweke Amungu mupela lyamanyisile ni sandiko lya agano lwakwe lwalolesile mukasi ya kanisa lwakwe kwa linji ni ulokozyo lwa umwanga, ichinko umudilimo wa kadi nu umuteteko wa musili na mawe ya mvula.

Chapter 12

¹Ishala ikulu yalolesile mupela: umwanachi wino wamukupisile ni dwazi na walinji ni umwezi pansi ya manama yakwe ni in tanda ikumi na ziwili zyalinji papeta ya mutwe wakwe. ²Na wani ni ida nawalinji akulila kuwajili kuwawikwa kwa kulela nu uwuchungu wa kupakatila. ³Ni chimanyisho ichamwawo chalolesile mupela. ⁴Musinda wakwe wenga watili asenda yonga iya ntanda mupela nu kuzisumba pansi pa dunia inzoka imilizile pambale ya mwanachi wino walinji atipalamila ukulela, ili amumile umwanakwe. ⁵Wamulezile umwana umwache uwa chonsi wino akatawala amataifa yonsi kuntuwa ya chuma umwana wakwe wasenziswe mupela kwe Mngu na kuchilimba chakwe cha mwikulu, ⁶nu mwanachi wachimbizile mulunyika pano anga Amungu anga wa pawika pa uwanja kuwajili yakwe, anga kumuusumiya kuwanda 1, 260. ⁷Nomba kwalinji ivita mupela. A Mikaeli ni mizimu yakwe umine na iyo inzoka ni nzoka ikulu na wasuwepe wakwe aumana nao. ⁸Lakini inzoka italinji na maka ya kutosha ukumupota kwa iyokutamji tena inafasi mupela kuajili yakwe na watiswe wakwe. ⁹Inzoka inkulu-iyozoka inkali uwazina ashetani wino atili akofya - nnsi yonsi asubwa pansi pa dunia na awashepe asumba pansi numwa. ¹⁰Apano njimva ilingu ikulu ukufuma mupela nomba uwokovu uwiza amaka na utawala weke Mugu witu na amamulaka yeke aKiristo wakwe. Vino nomba wino akashitaki wa wamwitu wawamuponyana pansi wino wasongolezizye imbeleyeke Amungu witu usiku nu musanya. ¹¹Wamushinzile ku wazi wa Umwanafwele na kwi neno lya uhushuuda wao muno wa tapenzile sana amaisha yao, mpaka ukufwa. ¹²Nomba pundililani mwe mupila na wonsi wanao mukakwila mukasi yake. Lakini iyatali pa insi ni lukuwa muno nomba achiwa atika kumwinu atiwa ni chuakau nchikalipe muno amanyile vino ali ni muda umuchepetu. ¹³Nomba inzoka pano yamanya ukuwa itisumbwa pansi pa musili wamufuasile umwanachi wino walinji atileta umwana wa chonsi. ¹⁴Lakini umwanachi wamupile amapa ya wili ya nyonyi inkulu ili alunduke ku ajili yakwe kuko mulonje ieneo lino, ingila ichete ku muda ni amanda nusu ya manda uwakati amahali pano atanga akafike kuko injoka. ¹⁵Inzoka wisile amazi ukufuma mumulomo mwakwe ngati umoto ili awombe igalika ya ukumukoma. ¹⁶Lakini umusili walitili aumitu umwanachi wasimile umolo wakwe nu kumila umoto waswizile inzoka ukufuma mumulomo wakwe. ¹⁷Nomba inzoka imulakalisha umwanachi nawe wapisile nu kuomba ivita nuko lwake lonsi wa owakazumila amalailizo yeke Amungu nu kulemelela uwushuuda ukusu aYesu. ¹⁸Nomba inzoka iyimilila papela ya lusenga mumbau mulukula.

Chapter 13

¹Vivyonye nawalola umunyama wafuma mubahali. Walinji ni impembe ikumi ni mitwe saba. Apano impembe zyakwe kwalinji ni intaji ikumi na imitwe yakwe ikumi na amaneno ya amanzi kweke Amungu. ²Wiyo umunya unonamlozile ingati ingoi. Amanama yakwe yalinji ingati adubu, na umulomo wakwe walinji ingati insama. Wiyo inzoka wamupa amaka, apano ichiliba na amamlaka yawe na amaka nkani ya ukufyenga. ³Umutwe wa umunyama wenga wenga wenga chailosile ni ijelaha inkulu chino chatili chisababisha ifwa yakwe. Ila ijelaha diyakwe alipola na insi yonsi yashangaazwa na yanifuata umunyama. ⁴Te wati awamwamini inzoka kumana wampile amamlaka wiyo umunyama. Awamtukuzya umunyama, awamukuzya umunyama na awaendelea ukuvwanga, "Aweni ingati umunyama? na "Aweni uno wagadwa nawe?" ⁵Umunyama awampa umulomo ili avwange amaneno ya ukuisifu na intusi. Wampile uluhusa na amamlaka ku miezi alubaini na mbili. ⁶Tena umunyama wafunguzile umulomo wakwe ukuvwanga intusi izaidi yeke Amungu, watilitukana izina lyakwe ieneo dinowalinji akakwikala na wamwao wano wakakwikala kupela. ⁷Umunyama wampile ukuleta ivita na awaumini na ukuwashinda. Tena, wamupile amaka ya papela ya amakabila, awantu, iluga na iinsi. ⁸Wonsi wanowikazile kudunia wakamsifu umukola, kila wenga wino izina dyakwe lino lichili dyandikwe ukufuma umbaji wa insi, tena ichitabu cha upuma, chino acha Mwana Fyele, wino watili awanidyemba. ⁹Ingawa wensi uno ali ni kutwi, aivwe. ¹⁰Ila mmoja wenu iwa msendera iwa msenda amateka, na amateka apita. Ila moja wenu akakoma kulupanga, kulupanga wakamkoma. Woo awito wa ukutonta na ukuvumilia upole wao awatiswe. ¹¹Tena nalola umunya uwa mwao uno akwiza ukufuma apano insi. Apano impembe ziwili ingati ifwele na apano wavanga ni nzoka. ¹²Watili alolekesha amamlaka yonsi apano umunya wa nkunkolelo, wiyo apano iwamba ndyakwe alipola. ¹³Wafanyile imiugiza ya amaka nu awapemba umoto wike apano insi ukufuma upela imbele wa wantu, ¹⁴na kwa iishala watilipata uluhusa akawawipa wao wano wakakwikala apano insi yawanena awivwa ichintu chino chitali nu mchinzi ya umunyama wino walinji iwa mulasa kulupanga lakini walinji akuishi. ¹⁵Watili awamuluhuso ukufumya umwea apano iyo isanamu ya umunya iweze ukuvwanga na ukusababisha wonsi wano wakana ukumwivwa umunyama wa mukome. ¹⁶Tena watili amulazimisha kila wenga uno alinji uumana na wa maka atajili nu masikini, wapakokela iyalama apano ikasa ndya kudyilo apano aminso ayamlola. ¹⁷Italinji ukuwezekana kweke chila muntu ukukazya au ukukala ila uno ali ni alama ya umunyama na dyoo aino inamba ya ukutuma kwi zina dyakwe. ¹⁸Yoo ikulondola uuntu. Ingawa wensi ali nukumanya, muleke aweze ukuomba iyesabu ya namba ya umunyama. Maana inamba ya umuntu. Inamba mia sita nu sitini na sita.

Chapter 14

¹Naweni na nalozile innfwele itiimilila pambale yane papela pa Umulima aSayuni. Ponga nawe walinji 144, 000 wali ni zina dyakwe dyeke ababa wadyandika apano ivipaji vya kuhiinso zyao. ²Nivwa ilingu ukufuma kupela ikwivyika ingati imiungulumo ya aminzi amavule na ilingu ikulu ya iladi. Ilingu linoni vyile ingati wano wakakuma ifilimbi wano wakakuma ifilimbi zyao. ³Ngawimbila inyimbo impya kumbele ya ichilimba cha umwene na kumbele ya awapuma wano wali wani na awakombe. Kutali uno ali nu uwezo wa ukusambilila huo uwimbo ila ku namba 144, 000 aino wali uhulu ukufuma ku unsi. ⁴Wao wano watatili awajifunza awakola kuwanachi, ku maana watili awasabili la awakola ukuluta ulukundo lwa uzelele. Awano wawa wamfuasile umwana fwele ponsi pano wapisile. Watili awafumia watili awasambailila apano awantu apano awawa na matunda ya yeke dyonga kweke Amungu na Umwana Fwele. ⁵Kutali uufi uno ukaloleka apano imilomo yao; watakalaumu. ⁶Nalozile amalaika uwa mwao akulunduka pakasi pa iyulu, apano umukola uujumbe wa papela pa vwango inzima ukuwapa imbila ukuishi muni kwa kila insi, kabila, iluga, na awantu. ⁷Wawapunda ku sauti inkulu, "Mumopo Amungu na mumupe upuma. Kwa maana impindi iyadhabu yapalamila mumutukuzye umukola wa pili wawafuata akuvwanga waponi waponi." ⁸Amalaika uwamwao - wa pili - wamfuata wawwanga, "Waponi, waponi pa Babeli inkulu, ambavyo amalaika uwamwao wa pili wamfuata wawwanga tena amalaika watatu." ⁹Amalaika uwamwao - amalaika wa tatu - wawafuata wawwanga ku sauti inkulu, "Wensi uno wa musifu umunyama na isanamu yakwe na ukupochelela iyalama apano uso wake umukombe mukasa, ¹⁰vivyonye ponga amwa uwazi ya ihadhabu yeke Amungu uwazi bila ukuchanganya apano ichikombe cha ukunyesa kwakwe. Umuntu unuwamwa akateseka ku moto na umoto wa ichibili imbele yeke amalaika wakwe umutonte na imbele zyeke Aamwana Fwele." ¹¹Na ichunsi cha amakumbi ya wapita moja kwa moja, watalinji na amapumuziko umusanya nu uhusiku nao wano wakaabudu umunyama ni insanamu yakwe na kila muntu uno wapokelela iyalama ya izina lyakwe. ¹²Woo awito wa kuweta iloho, ila wamanye ukupuza ukufuma zikumilimo yao, maana imani yao ikawafuata." ¹³Nawivyile ilingu ukufuma kupela ikuvwanga, "Yandika yaa: Iheli awafyile wano wafaile apano Umukombe." "Avino," wawwanga Aloho, "wawezye ukupuza ukufuma ku milimo yao, vivyonye amambo yao yakawalondola." ¹⁴Nalozile nukulola kwa linji na makumbi amaswepe, na uno wikazile kukumbi dyonga uno walinji nu ufano wa Mwana wa Umuntu. Walinji nkofwela ya ushindi wa idhabu apano umutwe wakwe ni isumo ikali apano ikasa dyakwe. ¹⁵Amalika uwa mwao tena wizile ukufuma kung'anda wisile kulingu ikulu ukupita kweke wiyo wino wikazile apano: "Ikumbi wasenda isumo dyakwe apano wanzia ukukozya. Kuno umuda wa ukukozya waufiga, amavuno yano yalipo kuni yayacha." ¹⁶Tena wiyo uno walinji kumakumbi waupitisizye umulunda wakwe papela pa insi, na insi yatiliivuma. ¹⁷Nu malaika winji wizile ukufuma kung'anda ya kupela nawe walinji nu mulunda umukalipe. ¹⁸Na ichili amalaika uwa mwao wiza ukufuma ku madhabahu, nawe walinji amamlaka ya papela ya umoto. Wamwita ku sauti inkulu amalaika wino walinji nu mulunda umukalipe, "Senda umulunda umukalipe na uyaunganike amatawi ya umuzabibu ukufuma." ¹⁹Amalaika watwazile umulunda wakwe apano insi yatiliunganika amavuno ya izabibu apano ziyacha. ²⁰Ichujio dya uwazi pano wakomezile palonde ya ikaya na uwazi awitika ukufuma chicho ichimo cha ihatamu ya ifalasi, ku maka 1, 600.

Chapter 15

¹Ana indola iishala nyinji mwiylu, inkulu iyakwe weliwe ukuzunguka; Kwalinji nu malaika saba awavuma saba, yano yalinji ivumo (amno yaya ichikali chake Amungu chalinji chechifika). ²Naweni choho chino chafumle uku chabali ya bilauli yino waichanganywa nu moto, naimilila pambali mahabali pano wala wano walinji awakushinda ukulusha umunyama nati sanam yakwe, na papela pa inamba yino ikununganywa izina lwakwe. Walinji waliponga ivunubi vino wawapile nu Amungu. ³Walinji wakwimbila ulwimbo lweke Musa, umutumwa weke Amungu, nu lwimbo lwa Umwana wa Ifwele: "Imlimo yako yakula naya kuzungu, Umukombe Amungu, kutawale vyonsi. Ukuzumila ni nzila lyonsi azya ukweli, Umwene wa wantu. ⁴Ngaweni wine angapotwa ukukapo awe wa Mkombe nu kulinula izina lyakoo? Amno awewe wenga weve mutakatifu. Awantu wonsi wakiza nu kukuobudu kunkolelo amno wazipa ni milimo yako yamanyika." ⁵Ukufuma ku milimo natiliindala napano uulwepe nkani pano palinji impunda kuilolela yino yayuzilwe kwiylu. ⁶Ukufuma pana atakatifu nkani awiza awalaika saba wano wali ni vumo saba, wewa lyola imyenda imizipe, ichitambala ichakwaka nkaani nu mukanda uno awa zahabu ukuliwila ivifua vyaa. ⁷Wenga uweke wala wano walinji awapuma wani afumya kwe malaika saba ni bakuli saba iya zahabu yina yizuzile ichilakali cheke Mungu umkola ukwikala amanda yonsi. ⁸Apantu apatiswe nkani piziizile ichinsi ukufuma kuutukufu weke Amungu nu kufuma mumaka yakwe. Pasi nanti wenga wino wawezye ukwingila mpaka ivumo saba ayeke malaika saba pano yafisila.

Chapter 16

¹Nivile kilingu hikulu ukufuma pahukamilike nu ukuvwanga kula amalaika saba, "Yanga hukamnene papela pa ulimwengu amabakuli saba ya chilakali che Amungu." ²Amalaika wa kwanza waile nu hukwita ibakuli dyakwe pa ulimwengu; hama wamba hama wipe na yano ya kuwawa nkani yizile ku wantu wano walini halama ya mnyama, kuwano wa salikanga isanamu yakwe. Amalaika humuti wili nawe wisile hi bakuli yakwe palu kuwa; watili hiwa ngati huwazi wa muntu wino atifwa, na chila chiumbe chino wachipuma chino chalingi mulukuwa chafwile. ⁴Amalaika humtitatu wisile ibakuli dwakwe mumiyezi na mumwimwi vya amanzi; haziwa huwazi. ⁵Njivwa hamalaika wa manzi

havwanga, "Awewe wewe mkamilike - wenga wino hulipo na wano hanga walipo, mkamilike achino hutizileta hi hukumu zyoo. ⁶Achino wisile uwazi na wano wa hilolela na hawakala ula, utiwapa hawao hukumwa uwazi; achino wa kulondola." ⁷Nivwile imadhabahu ikujibu, "Haya! Bwana Amungu wino watuta wala papela yavyonsi, hi hukumu vyako havya kweli nuhu haki." ⁸Amalaika humutini wita hukufuma kubakuli dyakwe papela ya dyanzi, na adipewa huruhusa dwa hukupya awantu ku moto. ⁹Wapyile kuchilungula cha kutisha, na hawalitukana hinene dyeke Amungu, wa maka ya papela ya hamume yonsi. Wakanile wala ukumpa uhuchindikwe. ¹⁰Amalaika umti sanu wisile ibakuli yakwe katika hichilimba cha mwikulu cha umunyama, ni hichanda ha chikupika huufalme wakwe. Washile amino pa uwawe umkalipe. ¹¹Awantukana Amungu wa kwiwulu kusababu ya huwawe wawoo na hawawamba yao, lakini watili hawendelea hu kumtukana ku chila ni wa chiwombanga. ¹²Amalaika wa sita wisile hifuma kubakuli dyakwe pa mwezi umukulu, Frati, na amanzi yakwe ya kazile ili tutengenezeye inzila ya awene wano wakiza ukufuma ku mashariki. ¹³Njilola imwenzu itatu imifite zino hangu ziloleka ngati awachura wano wafuma palonde ya imilomo yaila inzoka, wila humunyama, nu hukalola w uhufi. ¹⁴Amwenzu ya amajini zino zikaomba muhuwiwi na amahajabu. Wayanga kumwene wa pa ulimwengu yonsi hukuwakonganika ponga kwa aji ya kudwa pawanda hukulu weke Amungu, wano watili hawa shindu papela ya vyonsi. ¹⁵("Lolani! Nkiza ngati nene amwivi! Bora wino hatikala kuhajili ya kuchesha, wino wafisa imyenda yakwe ili hatize hize hapite palonde na machansa hakalola insoni yakwe.") ¹⁶Wawa lesile ponga hamuno pachimwi pano pitwidwe pano kiebrania Amagedoni. ¹⁷Amalaika wa saba wisile kufuma kubakuli dyakwe pa pela. Hapano hilingu hikulu halivwika hifuma pa huchete na ifuma pa chilimba chi kulu, wavwanga, "Itisila!" ¹⁸Kwalinji ni imisitali ya umwanga wa radi, umungurumo wa kutisha - umtetemeko humkulu wa pansu huno hutatesile huloleke pa ulimwengu ifuma pano awantu wizila pa ulimwengu, nomba huo hamteteko umkulu ng'ani. ¹⁹Ikaya hinkulu yatili igawanwa ha mahali pa tatu na makaya ya palonde hayapona. Apano Amungu watili amkumbusha Ababeli umkulu, na hukumpa hikaya hiyo ichikombe chino chalingi idivai hukufuma kwe kuchilakali chakwe hichikalipe. ²⁰Chila ulukuwa lwatili halusowa ni hi mwamba yatili hileka hukuloleka tena. ²¹Imvula inkulu ya mawe, yalinji nu hunyome wa talanta, ikile ifuma kwiwulu kupela ya wantu, awamtipa Amungu kuhajili ya imvula ya mawe ku sababu uhume ula wali ha muwipe nkani.

Chapter 17

¹Wenga wa malaika wa saba wino walinji ni ivitasa saba wizile hukunena, "Iza, nkulangizye hukunyepwa kwe amalaya umkulu wino hakakwikala papela pamanzi amavule, ²wino umwene nchi wachita hi vintu ya huukahaba nawe pa pela ya mapala nu huu kahaba wakwe wano wikala pa ulimwengu wawakodweshu." ³Amalaika wiza wansenda pa Mwenzo paka pa nyikani, pano na mlola umwanachi atikala papela ya umnyama umuwenzu wino hatizula hamazina ya ntusi. Umnyama walinji ni imitwe saba ni impembe ikumi. ⁴Umwanzu watili hawamzwika imwenda ya zambarau ni himiwenzu ati komedwa ku dhahabu, amawe ya thamani, ni lulu. Walinji nati lema mumakasa yakwe hichikombe cha dhahabu chino chalinji chi chizula ivutu vya impati ya ufite wa ukahaba wakwe. ⁵Papela pa pumi yakwe pandikkwa hizina dya sili: "ABABELI UMKULU, AMAMA WAWA SHELATI NU WAVINTU VYA KUWIPIZYA PA ULIMWENGU." ⁶Ndola hukuti humwanachi wi walinji hatikoleka ku wazi wawakilistu na kuwazi wawano wafwa kuhaji yeke aYesu. Pano na muweni, natili nshangaa umshangao umkulu. ⁷Lakini amalaika wambuzizwa, "Ku chani uku shangaa? Anga nkunene amana yau uwanachi nu umnyama wino akamsenda (umnyama vile wa mitwe saba na zila impembe ikumi)." ⁸Umnyama wino anga hutimlola anga lipo, halipo tena nye, halitiyali hukukwela pa chilindi chino chitali nu mwisho. Adatu anga endele nu huononzi. Wala wano wikala papela ya nchi, wala wano amazina yao yatndikwa kuchitabu cha upuma ifuma ukufuma ukuwikwa umsingi wa ulimwengu - wakachintu kila pano wamlola umnyama wino kanga halipo, nomba naumwinomba, lakini ati sokea ukizwa. ⁹Huwite woo hakuajili ya inchele zono zili nu huchete. Imitwe saba ha myamba saba ino umwanachi wikazile papela yakwe. ¹⁰Nawala uje awene saba. Awene wa sanu waponi, wenga alipo, na wanji watamawize wachili; pano wakiza, hakikala kumda humuchepe. ¹¹Umnyama wino angalipo, lakini hisazi na humwi, humkolanye hamwene wanane; lakini hawaliwonga na wala hawenesaba, na hakaipita hakaya kuhuhu wipe. ¹²Zila impembe ikumi zino hangamzilola fwandi awene ikumi amno watama wapokele uwene, lakini wakapokela amahamuzi ngati ya uwene wa saa dyonga ponga na hawanyama. ¹³Wahaa waliponga, anga wampe inguvu zyao na madalaka yala ya munyama. ¹⁴Wakafanya ukudwa hikati yao ni Ifwele. Lakini Ifwele ikawashinda kunia yeke A Bwana wa mabwana nu uhu Mwene wa umwene - nu katika umokola wakatwita, swe wachagudwa, hawachete." ¹⁵Amalaika wambuzizye, "Yala hamanzi yano hanga hutili wayalola, pala pano hangatikala wila wayalola, pala pano hangatikala wila umshelati wantu, tukukomengana, na wa palonde na hamaka bila. ¹⁶Zila impembe ikumi zino hanga hutizilola - azyeke wila humunyama wakamsenda wila humuwashelati. Wakamuwika ashalewenga ni chansa, wakamdya humuwili wakwe, na kausovya kumoto. ¹⁷Ndimaana Amungu wawika hi mwenzu yao hukunyamla hiombi dyakwe kwa ukuzumila nu hukumpa umnyama hi nguvu vyao ukushinda amatamko yeke Amungu pano ya kamilika. ¹⁸Wila umwanachi wino anga hutimlola ha kaya inkulu ino yashinda papela ya wene wa hinsi."

Chapter 18

¹Pa vitu vye naueni malaika akuika pansu ukufuma mwiwulu. Weni walingi ni mamulaka inkulu, insi yakozizwe nu zipe wakwe. ²Walizile kwi lingu ikulu avunga ali utipono utipono, iyo ikayo ikulu Babeli! Utiwa wewe itiwa ishemu pano

vikakwikala iviwa ni isehemu pano ikakwikala imwezo imiwiye, ni sehemu pano wakakwikala ewakwengufu ni yonyizya chilakali. ³Ukuwa insi yonsi wawamwo ipala wekumbukila ushalati uno ukamuletela ichila kali. Umwene wansi walala nawe. Wano wa kazwa awa musu wawa amatajili kumaka yakwe ayalaha. ⁴Epeni nivwile ilingu ukufuma mwijulu ikuvunga, "Fumani kukwe watu wane, mtize mwingile mdhambi zwawe, mtize mpokele ukumwa kwakwe. ⁵Dhambi zake zya lundamana mpela ngati ajulu, nu Mungu atikumbuka amamtendo yakwe amawipe. ⁶Mlipani ngati vina walipa awamwinu mkamlipe luwili ngati vino waomba pavikombe vina wachanganyo, mtikavizyawi luwili kuajili yakwe. ⁷Ngati vino waikweza umkolonye wikazile ku laha, mpavi anaimba amauule nu ulanda. Amna akavunga mwezo wakwe, 'Nikalangati wala asinene mkamfyile, wala ntakalelu ukulila.' ⁸Amno mkasi uwandoaonga ukumwa kwakwe kukamzidi: ukufa, ukulila ni mzala. Atateketezwa kwa moto, kwa kuwa Bwana Mungu ni mwenye nguvu, na ni mhukumu wake. ⁹Umwene wa nchi walazile nu kuchanganyikiwa panga nawe wakalilo nu kuombleza pano wakalola ichunsi uhupypa kwakwe. ¹⁰Wakimilila kutali nawe, kuntete na maumivu yakwe ukachilola, "Kaya nkulu, Babeli, kaya ya maka ku saa yanda ukunyepa kwako kukwiza." ¹¹Wakakazya wa mnsi lilani nu kulewa kuajili yakwe, amuna kutali nanti wenga wimo atikala ivinto vyakute tena - ¹²ivinto dhahabu, ihela, amawe amazipe, ilulu kitani nzipe, zambalau, hajiji, nyekundu iaino zwonsi izyemiti ya alufu nzipe iviya iya mpezya, inzovu kila chiya chino chetegenezwa kumti umzipe ishaha ichuma iliwe, ¹³mdalasini, viungo, uvumba, manemane, ubani, mvinyo, mafuto, usu, mzipe, ngano, ng'ombe ni infwele, ifalasi ni magari, awachule ni roho zya watu. ¹⁴Amatunda yano wayakumbukila kumaka yako yapita kufuma kukwako. Ilahe zyako zwansi na mapambo yayufuma, yatakapatikana tena. ¹⁵Wakakazya wavitu vyoo walio wanwapeta utajili ku mapenzi yakwe wakimilila kutali kufuma kukwakwe kuhofu ya maumivu yakwo wakulilo milingu lya mao kulawa. ¹⁶Wakavunga, "Ole, ole akaya kako akakulu wazwikwa ikitani ichizipe, zambalau, imbenzu, ukupambwa ku zahabu, ni vito inzipe ni lulu!" ¹⁷Mkasi iya saa yanga utajili wonsi uo wapisile pana delevu wa meli, n bahali na ensi awana minzi haonsi wano wakafanya imilimo ya mbahali, wimilizile kutali. ¹⁸Walizile pano waweni ichunsi nukuupya kwakwe. Wavunzile, "Akaya chi inoya kalano ni kaya yao inkululu?" ¹⁹Wasumbango amalongo papelo pamitwe yao walilanga wakufupya amisoi hukulawa, "Ole, ole kaya ikulu amaha ponsi walikuwa na meli zao baharini walikuwa matajiri kutokana na mali zake. Ndani ya saa moja umeangamizwa." ²⁰Nanyonji pape pake mwe uKilisitu wachungaji na wakalaulo, amno Mungu atileta kunyepwa kwini papela pakwake!" ²¹Amalaika wamaka wihuzile iliwe ikulu idya kushila wasuvile mkukuwa, avunga, "Ku nzila yo Babeli, yiyo ikaya ikulu, ukapano pansu kuukati utakaloleka kalinji. ²²Isauti iyo vinanda iyawanamziki iyawachina iyilimbi ni talumbela wataktivua kalinji kumwinu. ²³Utiswe wa tala utakate nkasi mkwako isauti yeke asiwanga nu na winga zitakivika mkasi mukwako muno wakazya wako walinji awakulu wa nchi wakafya kulozi wako. ²⁴Mkasi mkwakwe uwazi weke wakalaula nuwawa Kilisitu walale sile nuzi wake wonsi waha wafa papela inchi."

Chapter 19

¹Amuno amazya yayo ni vile isauti ngati akulila umliyo umukulu wa ichiku ichikulu cha watu wa kwiwulu wakuvwanga, "Haleluya. Akavwa, ichizipe, na amaka nyeke Mungu witu. ²Ukunypwa kwakwe akweli ni haki amno atimnyepa amalaya umkulu wino watili ahalibu isi ku umalaya wakwe. Walondala ukuwalifwe ku wazi wakwe wa awaovi wakwe, wano wisile uwazi wakwe mkola." ³Apano malaya pili wavwanga, "Haleluya! Ichusi chikufuma amada yosi." ⁴Wao awakolechi ishirini na nne viumbe ivipuma mnne waokowala nu kumlenga Mungu wino akakwikala kuchilimba cha mwikulu. Waliji wakuvwanga, "Amina. Haleluja!" ⁵Apano ilingu dyafumile kuchilimba cha mwikulu, wawavwanga, "Mkukulani Mungu witu mwe waovi wakwe osi, amwemwe wanomkumleka wiyo osi watali ninkumbu na wano wali na maka." ⁶Apano ni vyile ilingu ikulu dyaawatu, ngati ukuzumo kumizi amizi amavule ngati ukuzuma kwa kupanta, wavwanga, "Haleluya! Mkombe Amungu witu, mtawala papela peke osi. ⁷Tukushangili nu ukufulai na ukumpa ichizipe nu winga ni sherehe ya Mwanane Ifwele izile nu bibi ana winga ali pa pipi." ⁸Watili awampulusha kungunda sati nu mkola ukuswepa (kitani iswepe ni haki ya awa kilisitu). ⁹Malaika wavwanga aweni, "Yandike yaa: Wabalikiwa wano nawisile kung'anda ya sherehe ya winga wa Mwanane Ifwele." Viyo viyo wanena, "Akuti amazwi amazipe yeke Mungu." ¹⁰Nasokowala ku manama yakwe nasokowala wanena, "Utizawaomba hiyo! Anene na awaovi uwamwinu na awana witu anene ne mkola ukuilolela kweke Yesu. Mlege Mungu kukuilolela aYesu awino mwezo wakula ula." ¹¹Amuno nalozile iiyulu wiyalila, nu ulole vino kwaliji ifarasi intiswe! Na wiyo wino wakwezile wakumwita Mtu wino alichete nu ukweli. Ukunypwa ukuleta vita. ¹²Amiso yakwe ngati mkazywa na wa umoto, na papela pa mtwa wakwe ali ni taji ivule. Ali ni zina dino wadika papela ngati umkazywana wa moto, wino atamanyile mtu wewesi fwedi awiyo mkola. ¹³Wazwazile umwenda uno wawatinpika muwazi, ni zina ndwikwe waliji Ivywango zyake Mungu. ¹⁴Majeshi ndwa mwiwulu yaliji yakufata mpela ya farasi awaswepe, wawazwisile kitani ichizipe, iswepe na safi. ¹⁵Umtwe wakwe watumanga ulupanga ulukalipe luno lukutipa wamsi, nawe akawatawala kuntuwa ya chuma. Nawe akundita iviyo vya ipala kuchilakali nkani kwe Mungu ukumbone papela pe osi. ¹⁶Na wenye wamwandika papela na umwenda wakwe ngati alupamba lwakwe izina, **UMWENE WA AWAMWENE MKOMBE KWE MKOMBE.** ¹⁷Namuweni malaika atiimilila ngati pa msanya. Wawisile ngati ilingu ikulu inyonyi vyosi wakupapamuka mpela mwizani ponga mdyia ichakundya ichikulu cheke Mungu. ¹⁸Izani mndya inyama ya umwene, inyama yeke jemedari, nyama ya watu awakulu, nyama ya farasi na wano wapenda farasi, nyama ya watu wosi, wano na awafungwa, wano wakufaa na wano maka. ¹⁹Natili mlola inyama ya umwene ponga na majeshi yao. Waliji wajipanga ku ajili ya kuomba vita na wenga wakwezile farasi ni jeshi dyakwe. ²⁰Inyama yalemndwe

na wakalaula wakwa ufi. Wino waziovile ishala ngati umweya. Wosi wosi wawili wawasuvule awapuma ngati ziwa dya moto ndino dikwako ngati chibiliti.²¹Wao wanowashazile wafwile ngati ulupanga luno lwatifle umtwe wonga wino wakwezile mpela ya farasi. Inyonyi zyosi zyaliji afwile miwili yao.

Chapter 20

¹Amno naweni amalaika akwika ukufuma mwiylulu, walinji ni nfungulo yalindi lino litali nu wisho nu muyololo umkulu ku makasa yakwe. ²Wa mulemile iya inzoka izoka iya inkali yina aibilisi nti ashetani, nukumunyepa imyaka elfu. ³Wamsunvile muchilindi lino litali nu mwisho, alinyapa nukuwika umuhuli papela pakwe. Lyao lya linji vivyo auno akuti atize awachenjeze awamnsi kaili afike imiaka elfu pano yiza yasila. Ibada yeke papo akaleketwo awehulu kumpindi ntichi. ⁴Apano nalola ivilimba vya umwene wano walinji wawikalila awala wano walinji wawapa imamlaka iyukunyepa naweni imyenzo yeke wawo wano wapuputuzile imitwe ku aji uushuhuda ukusu aYesu na kwiliziyi lyakwe Kilisitu kwi lingu lyeke Mungu. Watalinji wakawatasalike kwiku mnyama au ku sanamu ku saha yakwa wakanile ukupokela ivipaji papela pamiso yao mmakosa wizile kupuma awatawala panga nu Kilstu imweka ialfu. ⁵Awafye wono washazile watizile ku upuma mpaka mwaka ielfu pamo yasizile. Wo uwo ufunuwa kwanza. ⁶Ubalikiwa nu mtakatifu mtu wensi uno wasenda umwezo ufufuo ukwanza! Imauti yapili itali no mauti ya pili itali na maka pape pa wantu ngati waa. Pakawa na makuhani aweke Mungu na awe aKilisitu na wakatawala nu mkola kum'yaka elfu. ⁷Ukuti imya elfu pano ikafika ku mwisho, ashetani akasapulya ukufuma mmageleza mmkola. ⁸Akafuma palonde ukuwanganya awamnsi ukufuma ikona zini inzya muni - Gogu na Magugu - ukuwaleta ponga amno avita wakawa awavile ngati ulusenga lya mulukuwa. ⁹Wapisile mpela kutambalale ya muni nao waliwizile inkambi iya wakilisitu, ikaya inkasamwe amno umota wizile ukufuma mwilu nnkuwakoma. ¹⁰Ashetani wino wati achenjeze, wasuvulwe mukasi mlukuwa linolyasilye ni chibiliti, amno inyama nukalaula wafi walinji wawasumba. Wakachula umsanya nu usiku amanda yonsi nye. ¹¹Amno nalola ichilimba cha umwene ichikulu ichtilwe na we yoo wino wikazile papela insi na mwiylulu zyasamazile ukutali ukufuma kumweya wakwe, amno palalinji inafasi yawo ukupita. ¹²Nawaweni wano wafwa - awamakena wana wasi na maka wawimilila pachilimba icha umwene. N vintabu vivikupikwa amno ichtabu ichamwawo chatili achifunuliwa ichtabu ichamwawo chatili achifunuliwa - Ichitabu icha Upuma. Awafwile watili awahukumiwa kwe chocho chino chandikwa mkasi muvitabu, amatokeyo yakwe chino wachionvile. ¹³Uluukuwa lya wafumizye awafwile wano walinji mukasi mwakwe. Ifwa na ukuzim zya wafumizye awafwile wano walinji mukasi yakwe na wafwile watili awahukumiwa ukulinga nachino waomba. ¹⁴Ifwa na ukuzimu wasunvile mkasi mlukuwa lya moto. Ya amauti ya pili - ulukuwa lya moto. ¹⁵Ngati izina lya muntu wensi litatili aliloleka lyandikwa mkasi mu Chitabu cha Upuma, wasunvile mukasi mlukuwa lya moto.*

Chapter 21

¹Apano nalola iyulu idipya nu huulimwengu umpya, vino anga ulimwengu wa kwanza na uhulimwengu wa kwanza zyasila zya pita, ni hibahati hitali nji tena. ²Na weni hikaya insipe, Yerusalemu ihipya, ino hizile pansi hukufuma upelakwe Amungu, hunu huli huuteyali ngati ana winga wino wamyemvya ku haji ya monsi. ³Ni vile hilingu hikulu ukufuma kuchilimba cha uene ifwanga, "Lolani! Uwikazi weke Amungu yali pali ponga nu mwanadamu, nawe akaishi ponga nao. Wakawa hawantu wakwe, nu Mungu humkola hakawa nao na hakawa Amungu wao. ⁴Akalondola kila nsozi hukufuma mmanso yao, pata kawa hukufwa tena wala ukulozwa, au ukulila, au chakuwawa. Ha mambo hama kali kanga yasila. ⁵Wela wano walinji hatikala papela ya chiti cha uwene wawwanzile, "Lolani! Nkuomba hivintu vyonsi hukuwa uhupya." Wawwanzile, "Nomba nkwardi amaneno haya haya huakika ni kweli." ⁶Wambuzizye, "Hamazwi ya hamnoyalamba! Anene nene Alfa na Omega, wa kwana na uwamwisho. Kwa wensi wila wino hakulola ulusala nkampa hicha kumwa bila chimwi ifuma mumbwimbwi vya manzi ya upuma. ⁷Unakachida ataka taaricha amambo ya nawino akawa Mugu wakwe, na kawa amunakwe. ⁸Rakini vino warichi wahufi wano watakakwamini wano watawapatika wano waka koma na wamalaya a nawalozi, wano waka sali ka hisinamu, na nawa ufiosi hiseemu yao hikikala kumbari hupade wa moto wa kuchibiti chakocha. Huo a uno ufile wa piri. ⁹Wega wino arina wamalahika samba wizile kukwane, wega awino wariji na mabakuri saba yano yawayalesizie saba kumucho na awaavwaga, "Awatihiza. Nga kulolesha anawiga wino wa sakwa numuwanako doo." ¹⁰Amuno wa asezie kutari kwa Muzimu kumwaba humukuhu hu mutaipa a adagi zya ikaya hino hirichete, Yerusalemu, ikachuka pansi ukufuma mupela muweke Amugu. ¹¹Yerusalemu paliji na watakatifu weke Mugu, na wazipe ngani kwariji gatichitu chimwigati acha zambi gati hili we diakileo safi yaspi. ¹²Waliji nuhu kuta umukuru, uno wariji nu mudiago kumi na miwiri, poga na wamalayika ikumi nawawiri miogoni mupela mumidigi. Paliji papa dikwa amazi na ya wana kabila ikumi na zuazuli ya wana wa hu Silayeli. ¹³Kuhupade yachariki pariku namilaso hitatu upade wa kusini himidiyago hitatu, upade wa kazini midi yago hitatu nuupade wa magarihi humidiyago hitu. ¹⁴Hukuta wakaya waliji ni misigi ikumu nahi wiri, napela yakwe paliji amazina hikumu naiwi ya mitume kumina miwiri ya Muna Kodo. ¹⁵Wega wino watili avwaga awino wariji ni kipi muchamusazu chino watiri ategene azia ku zaabu kusabaya kupihikaya hikaya nimidiyago yakwa nuukuta wakwa. ¹⁶Ikaya hika zile mukasi utali; utari wakwa walichi asawa nu pana wakwe wapimile ikaya kuchipimo cha musazi stadia 12, 000 ku hulefu akuhulefi wakwe hupana ni kimu yiakorine). ¹⁷Vihonye wapimile hukuta kuhutimbe wakwa wariji asilaa 144 ku vipimo aya mutu lwino kichaali (ni vipimo vike malaika). ¹⁸Ukuta wariji wazengwa kwa yaspi ni kaya ya zahabu hichata, igati akiyo safi. ¹⁹Hi misingi ya ukuta

yapabwa nakila ahina ya liwe diyasama diakwaza dialiji ni samawi ya tatu hino yaliji kalkedon, ya nne zumalidi,²⁰diya tano sandoniki, ya sita yatiriakikicha ya saba ikimamaso maso dianane dwa zabalajadi ya sita amuno yakijani ya yakumi krisopraso, ya kumi na moja hiakintho, ya kumi nabi amethisto.²¹Imidyago kumi na hiwiri hikua lulu kumi na mbiri chilamu dwago wategenezizwe ukufuma ku lulu yoga himita ya muchi jiji yarijii azaabu hizipe yaloleka gatiachirola hichete.²²Taweni iyekari yoyosi mukasi mukaya, amuno chilivi Baba Mugu, awino hakatawala mupela mosi, nu Mwana Akodoo ni yekalu diyakwa.²³Hikaya hitalodolaga hidiyazi au mumuwezi amunu ukukwaka mupela yakwe muno ukulola utukufu weke Mugu wazie mupela yakwa nita yakwe Amunawa Kodoo.²⁴Amataifa ya katembeya kumuwaswa wa kaya hio afame waduniya wakaleta wakaleta hifali yao mukasi yakwiwe.²⁵Midiago yakwa hitafugwa wakati wa musanya, napatakawa higiza kumbele.²⁶Wakaleta hifali ni rehima ya matahifa mukasi yakwe,²⁷na akuna kichafu chino chikigila mukasi yakwe. Wala nasi wino kafanya hijabo diodiosi ama diyaibu au diwivi, atakigila wakigilawaho nye tuiwano amazina radi kwa kuchitabu cha huzima cha Mwana Kondoo.

Chapter 22

¹Apano amalaika andanyizya umwezii wa manzii ya upuma, amanzi yalinji ya swepa ngati ya bilauli yalinji yakwika ukufuma mwikulu dyeke Amungu na dyekee Amwana Kondoo ²Ukupitila mukasi ya makaya ya manzii mumakona ya mumwezi mwalinji numuti wa upuma, uno ukalela iyaina ikumi na mbili vya matunda kila umwezi. Amasote ya muti wakupoza wakulonde.³Wala patakawa ni ntipolaa yonsiila. Kalinji ichilimba cha Mukol na cha Umwana Kondoo kanga chilipo mukaya, na awantu unuini wakwe wakamutumikiya. ⁴Wakalola impumi yakwe ni iziina dya Mukola dikawa papela pavipaji vya mpumi zya wantu. ⁵Patakawa ni chanda kalinji wala kutakawa ni chakulondola patiswe wataa au wadyanzi kusababu ya Mukombe Amungu akalola mupela yawo. Nawo wakatawala amanda yonsii na yonsii. ⁶Amalaika ambuzya, "Mazwi yaa yaukamilike nye Umukombe Amungu wa mwenzoo ya wakalola watili amulailizya amalaika wakwee ukuwa langi zya awaumini wakwe chino chikafumila chila papipi nyee." ⁷"Roo laani! Nkwiza zuwaa! Wasalifwa wilaa wino akakwivwa amazwa ya ukalola ya uchitabu choo."⁸Anene, Yohana, awino nivwa nu kulola ivintu vyoo. Pano ni vwile nu kuyalola, naponile pansii ne mukola ku mbele ya manama yeke malaika nukumusalika, malaika, wino watili andangizya ivintu vyao. ⁹Anena, "Suzuawawomba vivyoo! Anene nene mumini amwinu, pongo ni inkozyako muwakalola, ponga nawawo wano wawivwilolwa mazwi yamuchitabu choo. Ukumusalika Amungu!"¹⁰Anena, "Utize wayasula amazwaya ukalola wachi tabu choo kwanza amanda ya palamila. ¹¹Wino ngasi mukola ku haki, aeendele yange ukuwa awa haaki. Wino wafita kukawaida yaamaadili, na aeendele yange ukuwa mufite ku maadili. Nawa akili ayendelezya nge ukuwa awa akii. Wino awachete ayendele yange ukawa awachete."¹²"Roolaa! Njizile zuwa. Mimushahala wane uliponganani ukumulipa chila muntu na chino wachiwomba. ¹³Anene newa kunyuma na kumbele uwaku Mbele nu waku Chisula. ¹⁴Wapata impemba wawo wano waka pwizya imyenda yao achino wapate imyenda yawo achino wapate impemba ukufuma muufwile wa upua mukwingila mukaya ukupitila pa mudyango. ¹⁵Kulonde kuli imbwa, alozi, awakaka, awakasalika waufii, na kila wino wakunda na wino akailolela kuuufii. ¹⁶Anene, Ayesu, namulailizya amalaika wane ukuwashuudia ukuhusu ivintu vyoo mumakanisa. Anene nene kasinsi ki kwata dyeke aDaudi, Inyota ya Mutondo inoikakwakwa."¹⁷Umwenzo nu Mukolechi uwinga wavwanga, "Iizaa!" Na wino amkola akakwivwa akuti, "Iinzaa!" Wensi wino ali nu lusala, ayize, na wensi wino akukumbukila apate amanzi ya upuma bule.¹⁸Nkuwashuudia chila muntu wino akakwivwa amazwi ya ukalola wachitabu choo: Kanga wensi akavwanga kwe yayo, Amungu akamwongezya inamu yano yaandikwa ya kuwalika muchitabu choo. ¹⁹Ngumuntu wensi wila akayafunya amawalika ya muchitaabu choo chaukalola, Amungu akafumya isehemu yakwe ya umuti wa upuma na katika ikaya ya mpemba, yino amazwi yakwe zya walikwa mukasi muchitabu choo.²⁰Umukola wailola ivintu vyoo wavywanga, "Ee! Njizile zuwa." Amina! Njizile, Umukombe A Yesu! ²¹Impembe zya Mukombe ziwe na chila muntu. Amina.